

epravo.cz

MAGAZINE

Tomáš Lichovník: „Od Ústavního soudu
k novým výzvám“

str. 4

&

Nástrahy uzavírání smluv s „vlastní“ společností

str. 16

&

Informační povinnost podnikatele v souvislosti
se smlouvou o dílo

str. 25

3
2025

Právní pomoc při problémech s dopravními předpisy či sporech s pojišťovnami.

Sjednejte si právní ochranu řidiče

Komplexní právní služby pro každého, kdo vlastní a řídí vozidlo. Ochráníme Vás při cestách po České republice i v zahraničí.

1.000.000 Kč
na náklady právního
sporu pro každou
pojistnou událost

NONSTOP
právní poradenství
a ochrana

Nezávislí
a specializovaní
právníci

- Když vás obviní z přestupku v dopravě
- Když vás obviní ze zavinění dopravní nehody
- Když vám někdo způsobí škodu a nemá se k jejímu uhrazení
- Když vám pojišťovna nevyplatí nebo sníží plnění
- Když se na dovolené dostanete do potíží

PRÁVNÍ OCHRANA

Pobočka **ERGO** Versicherung Aktiengesellschaft pro ČR

OBSAH

EDITORIAL

ROZHOVOR

- 4 Tomáš Lichovník: „Od Ústavního soudu k novým výzvám“
- 7 Spojení advokátních kanceláří Eversheds Sutherland a Kropáček LEGAL

Z PRÁVNÍ PRAXE

- 11 Akcionářská žaloba – účinný nástroj k ochraně zájmů společnosti, nebo riziko pro kvalifikovaného akcionáře?
- 13 Nejvyšší soud k zásadě reformationis in peius v insolvenčním řízení
- 16 Nástrahy uzavírání smluv s „vlastní“ společností
- 20 Co by mohla přinést novela katastrálního zákona? Rychlejší vklady a méně papírování
- 23 Zjišťování věku na online platformách a ochrana nezletilých
- 25 Informační povinnost podnikatele v souvislosti se smlouvou o dílo
- 29 Data Act vstupuje v účinnost: Jak se připravit na nové povinnosti výrobců a prodejců?
- 31 Rizika využívání algoritmického managementu na pracovišti
- 35 Flexinova a změny v oblasti jiných důležitých osobních překážek v práci

- 38 Změny v evidenci skutečných majitelů. Pokuty končí, povinnosti přesto zůstávají
- 42 Evropská pravidla pro univerzální AI: Jaké povinnosti přináší nové pokyny Komise?
- 46 Koncentrace řízení a kdy je čas na poučení
- 50 Disparita a valorizace vnosů při vypořádání SJM, první praktické dopady nálezu Pl. ÚS 23/24
- 55 Biometrie bez rizika: Jak chránit soukromí a vyhnout se pokutám
- 57 Ukončení účasti společníka v s.r.o.
- 61 Úvodní vhled do klasifikace povinných osob dle návrhu nového zákona o kybernetické bezpečnosti
- 63 Kolizní normy v právu cenných papírů
- 67 Specifika práv z vadného plnění při koupi podílů a akcií
- 69 Data poisoning: optikou dvou světů
- 73 Práva pronajímatele při vyklizení pronajatých prostor
- 75 Má i dlouhodobě nepřítomný zaměstnanec nárok na zaměstnanecké benefity?
- 78 Zájmová sdružení právnických osob – historie, současnost a budoucnost
- 81 Nejběžnější nedostatky pachtovních smluv z pohledu vlastníka pozemků

- 82 Kyberbezpečnost v civilním letectví a její právní rámec
- 84 Praktické dopady tzv. flexi novely zákoníku práce na běh a délku výpovědní doby
- 87 Dlouhodobý investiční produkt – zavedení a legislativní změny 2025
- 90 Praktické problémy spojené s žádostí o posečkání úhrady daně

JUDIKATURA

- 94 Z aktuální judikatury

LIFESTYLE

- 110 Skupina ČEZ se stará o budoucí recyklaci solárních panelů, zájem má o služby nové linky Technoworld
- 113 Pokuty, nehody, půjčovny: na co myslet při cestách autem po Evropě
- 117 Oceňování automobilů jako součást ocenění společnosti
- 118 ČEZ ESCO za první pololetí ušetřilo zákazníkům přes 420 milionů korun a 111 tisíc tun ekvivalentu CO₂. Úsporu jednotlivých produktů si mohou zákazníci nově ověřit díky ESCOmetru
- 119 Investiční fond NWD Private Equity I v roce 2024 zhodnotil o 36 %
- 120 Wellness & Spa hotel Villa Regenhart ****

sokol novák tdpA

EDITORIAL

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

vítám vás u třetího vydání časopisu EPRAVO.CZ Magazine roku 2025.

V hlavním rozhovoru tohoto čísla hovoří bývalý ústavní soudce JUDr. Tomáš Lichovník o své desetileté zkušenosti na Ústavním soudu a současné roli soudce stážístů na Nejvyšším soudu. Kriticky hodnotí podfinancování české justice a varuje před zpochybňováním demokratických institucí.

Druhý exkluzivní rozhovor přináší pohled do zákulisí fúze advokátních kanceláří Eversheds Sutherland a Kropáček LEGAL. Partneři Bořivoj Líbal a Pavel Kropáček otevřeně hovoří o výzvách integrace a svých ambicích stát se jedničkou v oblasti nemovitostního práva.

Kromě těchto rozhovorů přinášíme řadu odborných článků a komentářů k aktuálním legislativním změnám. Nechybí ani praktické analýzy významných soudních rozhodnutí a jejich dopady na právní praxi. Již nyní se těšíme na slavnostní galavečer Právnická firma roku 2025. V příštím čísle vám přineseme kompletní výsledky letošního ročníku spolu s podrobnou reportáží z této prestižní události, kde budou oceněny advokátní kanceláře.

Věřím, že aktuální vydání EPRAVO.CZ Magazine vám přinese nejen cenné profesní informace, ale také inspiraci pro vaši každodenní praxi. Český právní trh prochází dynamickým vývojem a jsme hrdí, že můžeme být jeho součástí a přinášet vám aktuální zpravodajství a analýzy.

Přeji vám inspirativní čtení.

Mgr. Miroslav Chochola, LL.M., MBA,
ředitel mediální a vzdělávací skupiny epravo.cz

epravo.cz

MAGAZINE

Vydává

epravo.cz, a.s.
IČ: 26170761

Sídlo redakce

Dušní 907/10
Praha 1
110 00

Kontakt

Tel. +420 606 761 303
E-mail: info@epravo.cz

Šéfredaktor

Mgr. Miroslav Chochola, LL.M., MBA
miroslav.chochola@epravogroup.com

Šéfreditor

Lucie Chocholová
lucie.chocholova@epravogroup.com

Grafický design a zpracování

Mgr. Pavel Pfauser
studio23.cz

Registrace

MK ČR E 17011 pod č. j. 11769/2006 ze dne 31. 8. 2006, ISSN 1802-1492

Fotografie na obálce

Jan Kolman

Vydavatelství využívá fotografického servisu Shutterstock.com a redakce.

Vychází 4x ročně, přetisk povolen jen se souhlasem redakce.

Tomáš Lichovník:
„Od Ústavního soudu k novým výzvám“

Bývalý ústavní soudce JUDr. Tomáš Lichovník v exkluzivním rozhovoru pro EPRAVO.CZ otevřeně hovoří o desetileté zkušenosti na Ústavním soudu a současné roli soudce stážisty na Nejvyšším soudu. Kritizuje přetížení soudců administrativou a nedostatek asistentů způsobený podfinancováním justice. S obavami sleduje rostoucí zpochybňování státních institucí a varuje před útoky politiků na soudy a Senát, který považuje za pojistku demokracie. Mladým právníkům radí nevybírat si profesi podle peněz, ale podle toho, co skutečně chtějí dělat.

Zarazilo mě označení „soudce stážista“ u bývalého ústavního soudce. Můžeš našim čtenářům osvětlit, co tato role znamená?

Po skončení mého funkčního období na Ústavním soudu jsem se vrátil do řad soudců Krajského soudu v Brně, kde jsem stále kmenovým soudcem. V současné době jsem na stáži na Nejvyšším soudu a musím se snažit, abych tam případně mohl zůstat. Proto mi náleží označení soudce stážista.

Loni jsi skončil své desetileté funkční období na Ústavním soudu. Když jsi poprvé oblékl talár ústavního soudce, co se ti honilo hlavou? Byl tam strach z odpovědnosti, nebo převládaly pocity hrlosti?

Neřekl bych strach z odpovědnosti – soudím od roku 1992 a ta odpovědnost musí být na všech stupních. Spíše jsem si uvědomoval, co všechno může člověk svým rozhodnutím ovlivnit. Už to není jen osud lidí, které mám před sebou na okresním či krajském soudu, ale najednou se to může dotknout daleko více lidí, případně celého státu. Po celou dobu jsem se snažil přistupovat k rozhodování s pokorou a zdrženlivostí.

Byla během těch deseti let nějaká konkrétní kauza, která se ti vryla do paměti jako zásadní?

Co se mi hodně vrylo, byť ne v dobrém, bylo období covidu a naše neschopnost dostatečně reagovat na to, co se dělo. Nebylo to dáno naší neochotou – zákon o Ústavním soudu prostě není napsán na to, aby se rozhodnutími reagovalo na opatření, která se mění každých čtrnáct dnů.

Z pozitivních věcí bych vypíchl jednání pléna. Když se musí vyjádřit všech patnáct soudců, každý přednese svůj pohled a můžeme na to reagovat. Ať už se mi výsledek líbil či ne, samotný fakt, že každá věc byla důkladně prodiskutována, považuji za nesmírně důležitý.

Právo a osobní přesvědčení se asi ne vždy setkávají. Musel jsi často řešit dilema, kdy musíš vyhovět dikci zákona, přesto jako člověk jsi věc viděl jinak?

To je právě ono – když bychom porušili zákon jednou, stane se z toho precedens a bude to porušováno. Porušení se stane normou. Ale poctivě musím říct, že někdy jsme šli trochu dál, než si může dovolit soudce obecného soudu.

Jak probíhá debata na plénu Ústavního soudu? Je to věcná odborná debata, nebo spíše hádka právníků?

Mohu mluvit o naší dekádě, ale zažil jsem pléna i s většinou dnešního obsazení. Naprostá většina jednání probíhá velmi klidně a korektně. Samozřejmě každý má jiný temperament, takže když se dostali temperamentnější kolegové do sporu, projev byl živější, ale nikdy to nebylo nepřijemné. Vždy převažovala věcná stránka, což považuji za zásadní.

Prošel jsi všemi stupni soudního systému a byl jsi prezidentem Soudcovské unie. Co tě na současném stavu české justice nejvíce trápí?

Soudci jsou stále zatíženi pracemi, které by dělat nemuseli. Týká se to zejména okresních soudů. Domnívám se, že soudce by měl především rozhodovat a spoustu přípravných prací dělat nemusí. Bohužel pořád není pravidlem jeden soudce – jeden asistent, jak to zákon předpokládá. Když vezmu vzdělání, zkoušky, zkušenosti i plat soudce, není potřeba, aby dělal méně významné kroky. Těžištěm jeho práce by měla být práce v jednací síni a samotné rozhodnutí.

Je to otázka personální, rozpočtová, nebo manažerská?

Domnívám se, že je to otázka rozpočtová. Soudy prostě nedostávají tolik peněz, aby si mohly dovolit tandem soudce-asistent jako samozřejmost.

Co bys po své soudcovské zkušenosti poradil svému mladšímu já, které právě ukončilo právnickou fakultu?

Asi bych se vydal stejným směrem, byť jsem začínal jako podnikový právník. Justice mě lákala, lákalo mě rozhodování samotné. Dnes to mají uchazeči o práci soudce těžší, protože ta cesta je nesrovnatelně nejistější. Pro soudce je skvělé, když má zkušenost z jiného právnického povolání. Ta uzavřenost justice, kde se to točí pořád dokola, není dobrá. Je velmi důležité mít pochopení pro ostatní právnické profese.

Jaké to je, když jako soudce vydáš rozhodnutí, o kterém jsi přesvědčen, že je správné, a pak v novinách čteš kritiku?

To k profesi patří a soudce to musí ustát. Je snazší ustát krátkodobou nepřízeň médií – to se přežene, přijde jiné téma – než vlastní vědomí, že jsem rozhodl jinak, než jsem měl a chtěl, že jsem se nechal ovlivnit mediální poptávkou. S tím je horší se vyrovnat než s momentální nepřízní.

Když se díváš na českou společnost po nedávných volbách, bojíš se o právní stát v České republice?

Znepokojuje mě zpochybňování institucí. Ústava byla napsána velmi rychle ve specifických podmínkách, ale je napsána velmi dobře, což dokazuje více než třicet let fungování našeho státu. Základní rámec je velmi dobře nastaven, jednotlivé instituce jsou dobře vyvážené. Musíme si je hýčkat a uvědomovat si jejich důležitost.

Dlouhodobě mě mrzí útoky na Senát, který považuji za pojistku demokracie. Zpochybňování role soudů ze strany politiků považuji za hru s ohněm. V každé společnosti musí být někdo, kdo řekne s konečnou platností, že je to černé nebo bílé. Je to role soudů a společnost by to měla přijmout.

Prožíváme krizi důvěry v justiční instituce?

Justice je na tom poměrně dobře, ale cítím ve společnosti zpochybňování institucí a informací. Zatím nejsou na soudy vedeny cílené útoky. Období covidu bohužel způsobilo zlom ve společnosti – ze státu se stal někdo jiný, není tu vědomí, že my všichni jsme stát. Je tu velká nedůvěra ke státu, což je špatně, protože bez státu nemůžeme žít civilizovaně.

Vnímáš to jako nedostatek osvěty? Působíš v prezidiu Jednoty českých právníků...

Jednotu považuji za úžasné místo, kde se mohou sejít všechny právnícké profese. Je nesmírně důležité pochopení role ostatních právníckých profesí a pochopení nás právníků, jaký význam má naše rozhodování pro důvěru ve stát jako ce-

lek. Jako právníci víme, jak věci mají být podle zákona. Jestliže se sami nebudeme chovat podle toho, narušujeme důvěru v celý systém. Jednota českých právníků má důležité poslání šířit právní vědomí a porozumění mezi právníckými profesemi.

Jakou radu bys dal mladým právníkům na sklonku studia?

Hodně záleží na nastavení každého člověka. Kdybych nebyl soudcem, dovedl bych si představit sebe jako notáře – práce, která by mi vyhovovala. Pro někoho by to bylo nemyslitelné, musí být advokát, musí být akční. Důležité je sbírat zkušenosti už během studia, osahat si různé právnícké profese prostřednictvím stáží a pak jít důsledně za tím, co si vyberete.

Jedna rada zkušeného muže: nedělejte svou práci pro peníze. Jakmile si začnete

vybírat práci podle toho, že byste mohli hodně vydělat, je to špatně. V každém povolání, kterým jsem prošel, jsem vždy šel s penězi dolů. Když jsem odcházel z krajského soudu na Ústavní soud, šel jsem s platem dolů – jako místopředseda krajského soudu jsem bral více než soudce Ústavního soudu. To však byla jen tehdejší anomálie. Nedělejte věci kvůli penězům, ale proto, že tu práci chcete dělat. V důsledku se to vyplatí.

Tomáši, děkuji za rozhovor a přeji, ať tvoje stáž na Nejvyšším soudu probíhá úspěšně.

Děkuji za pozvání, bylo to velmi příjemné. ☺

Autor: Miroslav Chochola
Foto: Jan Kolman

Spojení advokátních kanceláří Eversheds Sutherland a Kropáček LEGAL

Během letošního léta došlo k významné fúzi na českém trhu právních služeb. Mezinárodní advokátní kancelář Eversheds Sutherland spojila síly s boutique kanceláří Kropáček LEGAL specializující se na nemovitostní právo a development. O průběhu této integrace, jejích výzvách a plánech do budoucna jsme hovořili s klíčovými aktéry tohoto spojení.

Co stálo na počátku rozhodnutí o spojení kanceláří Eversheds Sutherland a Kropáček LEGAL? Jaký byl ten klíčový moment, kdy jste si řekli, že je správný čas tyto dvě entity propojit?

Pavel Kropáček: Iniciativa vzešla od Stanislava Dvořáka, zakladatele české pobočky Eversheds Sutherland, který nás s touto nabídkou oslovil. Následovala fáze intenzivních diskusí a analýz, během nichž jsme společně zvažovali všechny aspekty potenciálního spojení. Po důkladném zvážení jsme dospěli k závěru, že spojení představuje optimální cestu pro další rozvoj – jak pro naši původní kancelář, tak věřím, že i pro Eversheds Sutherland.

Bořivoj Líbal: Když mi Stanislav Dvořák předložil návrh na spojení s Kropáček LEGAL, okamžitě jsem začal analyzovat dostupné materiály, studovat jejich webové stránky a hodnotit synergický potenciál. Zaujala mě především komplementarita jejich specializací k našemu stávajícímu portfoliu služeb. Kropáček LEGAL přinášel silnou expertízu v oblasti developmentu, územního plánování, a především hluboké zkušenosti v nemovitostním právu. Pavel Kropáček dokázal během let vybudovat stabilní kancelář čítající třináct kvalifikovaných profesionálů, což svědčilo o jeho manažerských schopnostech a strategické vizi.

Před finalizací dohody jsme vedli řadu jednání s jeho týmem. Bylo pro mě zásadní poznat nejen jejich profesionální kvality, ale také lidskou stránku. V dnešní době, kdy kancelář kontinuálně roste, je při každé akvizici, zejména když jde o celý tým této velikosti, extrémně důležité zajistit nejen odbornou, ale především lidskou kompatibilitu.

Pane Kropáčku, bylo pro vás obtížné opustit značku, kterou jste budoval dvanáct let? Přeci jen jde o vzdání se něčeho velmi osobního – kanceláře nesoucí vaše jméno.

Pavel Kropáček: Musím přiznat, že rozhodnutí nebylo automatické, nicméně překvapilo mě, že nakonec nebylo tak těžké, jak jsem původně očekával. Po dvanácti letech vedení vlastní kanceláře jsem začal pociťovat určitou potřebu profesního posunu a rozvoje. Tato nabídka přišla ve velmi vhodný moment a, což je důležité, se správným partnerem. Překvapivě lehce všechno zapadlo do sebe – timing, podmínky, vize do budoucna. Retrospektivně mohu říci, že lepší konstelaci okolností si nedovedu představit.

Každá fúze s sebou přináší výzvy. Byly během integračního procesu momenty, kdy jste si říkali, že to bude složitější, než jste původně předpokládali?

Bořivoj Líbal: Od samého počátku jsme věnovali maximální pozornost sladění vzájemných očekávání. Chtěli jsme se vyhnout situaci, kdy bychom v průběhu integrace zjistili zásadní neshody v představách o fungování spojené kanceláře. Nyní fungujeme jako čtyři rovnocenní partneři se společnou odpovědností za výsledky a směřování kanceláře.

Předchozí jednání probíhala v konstelaci tři ku jedné – já, Stanislav Dvořák a Bernhard Hager na jedné straně, Pavel Kropáček na straně druhé. Od začátku však bylo jasné, že po fúzi budeme všichni rovnocennými partnery. Tímto prizmatem jsme k jednáním přistupovali. Nebyla to klasická vyjednávání ve stylu „chceš – nechceš“, ale spíše proces postupného poznávání a zjišťování, zda k sobě lidsky i profesně pasujeme. Postupně jsme se přibližovali, až jsme do-

spěli k závěru, že naše spolupráce má výborný potenciál.

Pavel Kropáček: Možná ne přímo úskalí, ale spíše zajímavá epizoda – Eversheds Sutherland se díky nám musela stát „pet-friendly“ kanceláří. Kromě dvanácti právníků totiž přešel i jeden kancelářský pes, což představovalo lehkou organizační výzvu.

Jak přijal váš tým zprávu o plánované fúzi? Lze si představit, že přechod menšího týmu do větší struktury může vyvolávat určité obavy.

Pavel Kropáček: Neřekl bych, že šlo přímo o obavy, spíše o přirozenou nejistotu, zejména v počáteční fázi, kdy ještě nebylo definitivně rozhodnuto. Klíčovým momentem byla série setkání, kdy partneři Eversheds Sutherland osobně poznali naše seniorní právníky. Po těchto setkáních převládla mezi týmem pozitivní atmosféra, dokonce bych řekl určitá euforie z budoucí spolupráce. Nyní, po více než dvou měsících od sloučení, mohu s potěšením konstatovat, že integrace proběhla naprosto hladce. Všichni kolegové přešli, všichni zůstali a spolupráce funguje výborně.

Jaké konkrétní kroky jste podnikli nebo plánujete podniknout pro zajištění co nejhladší integrace obou týmů?

Bořivoj Líbal: Začali jsme možná netradičně – uspořádali jsme několik grilovaček a neformálních setkání. Pavel zorganizoval jednu, my jsme na oplátku uspořádali druhou u nás na terase. Absolvovali jsme společný teambuilding v Moravském krasu. Považuji za naprosto esenciální, aby měli kolegové možnost se poznat i mimo formální pracovní prostředí.

V rámci kanceláře jsme provedli promyšlené rozmístění týmů. Snažili jsme se o přirozené uspořádání tak, aby jednotlivé specializace seděly pohromadě, což podporuje synergii a organickou výměnu informací a zkušeností. Současně klademe velký důraz na kontinuální profesní rozvoj. Je pro nás důležité, aby právníci, kteří dosud pracovali se mnou, získávali zkušenosti také od Pavla Kropáčka, a naopak Pavlovi kolegové, aby spolupracovali se Stanislavem Dvořákem, Bernhardem Hagerem, Dominikou Veselou, která je naší špičkovou odbornicí na nemovitostní právo, či dalšími partnery.

Pavel Kropáček: Kromě organizačních opatření bylo klíčové, že partneři Eversheds Sutherland se osobně setkali se všemi našimi seniorními právníky ještě před finalizací fúze. To významně přispělo k budování důvěry a pozitivního očekávání. Po samotném sloučení, které proběhlo před více než dvěma měsíci, se ukazuje, že obavy byly liché – všichni kolegové perfektně zapadli do týmu.

Předpokládám, že klienti změnu přijali pozitivně. Jak byste ve stručnosti charakterizovali hlavní přínos této fúze pro vaše klienty?

Bořivoj Líbal: Pro klienty Pavla Kropáčka představuje zásadní přidanou hodnotu přístup k našemu mezinárodnímu pokrytí prostřednictvím globální sítě Eversheds Sutherland. To jim přináší výrazně vyšší komfort při řešení přeshraničních transakcí a mezinárodních právních záležitostí.

Pro naše stávající klienty je hlavním benefitem právě specializace Pavla a jeho týmu – získávají přístup k hlubším znalostem v oblasti nemovitostního práva, rezidenčního developmentu, územního plánování a stavebního práva. Všechny tyto oblasti perfektně doplňují naše stávající portfolio služeb. Navíc, což není zanedbatelné, navýšení personální kapacity nám umožňuje realizovat rozsáhlé projekty výrazně rychleji a efektivněji.

Jaké máte strategické plány s posílenou nemovitostní praxí, zejména v kontextu současných změn na developerském trhu?

Pavel Kropáček: Naší primární ambicí je etablovat se jako přední právní tým specializující se na nemovitostní právo v České republice. Zaměřujeme se především na český trh, protože v oblasti nemovitostního práva nejsou mezinárodní synergie tak silné jako například v pracovním právu nebo jiných právních specializacích.

Eversheds Sutherland byla tradičně silná v segmentu komerčních nemovitostí, především v oblasti retailu a industriálu. My jsme přinesli komplementární expertízu v rezidenčním developmentu,

územním plánování a stavebním právu. Tato kombinace vytváří unikátní tržní pozici. Věřím, že díky rozšířenému týmu a širšímu spektru specializací máme nyní možnost být výrazně viditelnější na trhu. Naším cílem není jen růst, ale především poskytovat služby na nejvyšší úrovni, abychom si u klientů vybudovali a udrželi důvěru potřebnou k tomu, abychom se stali skutečnými lídry v oblasti nemovitostního práva v České republice.

Bořivoj Líbal: Plně souhlasím s Pavlovou vizí. Naším cílem je maximálně využít synergii, které toto spojení přináší,

a etablovat se jako první volba pro komplexní nemovitostní projekty.

Advokacie prochází v současnosti významnou transformací, zejména v oblasti digitalizace a využívání moderních technologií. Jak jste zvládli technologickou integraci obou kanceláří a jak přistupujete k implementaci nových technologií včetně AI?

Bořivoj Líbal: V této oblasti jsme nezaznamenali žádné zásadní problémy. Máme nastavené standardní procesy pro onboarding nových kolegů a tyto jsme aplikovali i v případě této integrace. Ať už k nám nastoupí jeden člověk nebo třináct, proces je v zásadě stejný.

Naše technologické nástroje jsou na vysoké úrovni sofistikovanosti – využíváme pokročilé systémy včetně AI nástrojů a různých monitorovacích systémů, které výrazně usnadňují a zefektivňují práci. Nemyslím si, že by pro Pavlovy kolegy bylo něco zásadně omezující. Naopak věřím, že z dlouhodobého hlediska jim naše technologie ušetří značné množství času a práce.

Pavel Kropáček: Významnou výhodou bylo, že obě kanceláře používaly identický fakturační a výkaznický systém, což enormně usnadnilo technickou stránku fúze. Lidé byli na systém zvyklí a mohli v jeho používání plynule pokračovat.

Organizačně byla fúze samozřejmě náročná – přestěhovali jsme se do prostor Eversheds Sutherland, které se shodou okolností nacházely na stejné ulici, pouze asi 300 metrů blíže k centru. Celá operace však proběhla na jedničku a vše funguje bez problémů.

Pane Kropáčku, vím, že máte zkušenosti z mezinárodní advokacie. Přesto, je něco ve vašem manažerském stylu, co jste musel po vstupu do struktury Eversheds Sutherland změnit?

Pavel Kropáček: Zásadní změnou je nutnost koordinace s dalšími partnery, což však vnímám velmi pozitivně. Jak se říká, více hlav více ví, a člověk někdy uvízne ve svých zaběhnutých postupech a myšlenkových schématech. Tato změna pro mě představuje významné osobní i profesní obohacení.

Dalším aspektem je nutnost určité adaptace komunikačního stylu. V naší původní kanceláři, která byla spíše rodinného typu s velmi intenzivní denní komunikací, jsem měl bezprostřednější přístup ke každému právníkovi. Eversheds Sutherland má dnes přes čtyřicet právníků, což přirozeně neumožňuje stejnou intenzitu individuální komunikace. Musím více respektovat korporátní procesy a pravidla týkající se řízení a komunikace. Na druhou stranu se snažím do Eversheds přenést některé pozitivní prvky z DNA naší původní kanceláře, samozřejmě tam, kde je to vhodné a přínosné.

Ovlivnila tato fúze firemní kulturu a DNA Eversheds Sutherland?

Bořivoj Líbal: Určitě ano, a jsem přesvědčen, že tuto změnu v plné míře pocítíme teprve v budoucnosti. Bylo by ostatně smutné, kdyby se firemní DNA nevylepšovala. Každé spojení by mělo přinést určité zlepšení, jinak by postrádalo smysl. Jsem si téměř jistý, že tato fúze přinesla pozitivní impulsy a posunula naši firemní kulturu zase o něco dál správným směrem.

Kde vidíte značku Eversheds Sutherland za pět let? Jaká je vaše vize optimálního budoucího stavu?

Bořivoj Líbal: Naší ambicí je etablovat se jako jednička na trhu v oblasti nemovitostního práva, což je nyní s Pavlem a jeho týmem reálný cíl. Současně chceme udržet a posílit naši vedoucí pozici v pracovním právu, které patří mezi naše tradiční klíčové specializace.

Významný potenciál vidíme také v oblasti regulačního práva a digitální agendy. Jde o dynamicky se rozvíjející oblasti, kde nechceme, aby nám ujel vlak. Proto do těchto oblastí intenzivně investujeme a budujeme expertní týmy.

Pavel Kropáček: Je možná ještě příliš brzy na formulování dlouhodobých vizí, ale mou prioritou je, aby se fúze dlouhodobě osvědčila stejně dobře, jak začala. Klíčové bude udržet všechny talentované kolegy, pokračovat v růstu a úspěšně posílit naši pozici v nemovitostním právu. Věřím, že tato fúze nemusí být posledním krokem v rozvoji kanceláře. Důležité je, aby nás práce bavila, abychom fungo-

vali jako dobrý tým a v určitém smyslu i jako dobrá parta.

Blíží se konec roku, což je tradičně čas bilancování. Jaká byla vaše profesně nejzajímavější transakce nebo projekt letošního roku?

Pavel Kropáček: Kromě samotné fúze, která byla bezesporu nejzásadnější událostí, bych zmínil jeden velmi exkluzivní a unikátní projekt pro významného klienta v oblasti rezidenčního developmentu v Praze. Podíleli jsme se na komplexní akvizici včetně vyjednávání externího financování se soukromými investory. Šlo o projekt loftového bydlení v Praze, což je na našem trhu poměrně unikátní koncept. I z čistě právního hlediska šlo o velmi zajímavou a komplexní transakci.

Bořivoj Líbal: Naše fúze byla bezesporu nejzajímavější událostí roku. Pokud bych měl zmínit konkrétní transakci, pak pracujeme na významném projektu v oblasti energetiky. Nemohu zacházet do detailů, ale jsem přesvědčen, že o této transakci ještě veřejnost uslyší. ☺

Autor: Miroslav Chochola

Foto: Eversheds Sutherland

P / R / K

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Praha / Bratislava / Ostrava

PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2024 ŘEŠENÍ SPORŮ A ARBITRÁŽE BANKOVNICTVÍ A FINANCE

Velmi doporučovaná firma v kategoriích:

- Právo obchodních společností
- Právo hospodářské soutěže
- Developerské a nemovitostní projekty
- Fúze a akvizice
- Restrukturalizace a insolvence
- Kapitálové trhy
- Duševní vlastnictví
- Právo informačních technologií
- Veřejné zakázky

- Pracovní právo
- Firemní compliance
- Daňové právo
- Energetika a energetické projekty
- Logistika a dopravní stavby
- Zdravotnické právo
- Česká firma na mezinárodních trzích

Doporučovaná firma v kategoriích:

- Právo životního prostředí

DĚKUJEME.

O krok napřed

www.prkpartners.cz

Akcionářská žaloba – účinný nástroj k ochraně zájmů společnosti, nebo riziko pro kvalifikovaného akcionáře?

Kvalifikovaný akcionář¹ má k dispozici široké spektrum nástrojů, jejichž cílem je ochrana jeho práv, včetně posílení kontroly nad činností volených orgánů společnosti, a ochrana samotné společnosti. Jedním z nejvýznamnějších nástrojů je tzv. akcionářská žaloba. Tento institut, upravený v § 371 a násl. ZOK, umožňuje kvalifikovanému akcionáři jednat jménem společnosti za účelem vymáhání náhrady újmy či jiného plnění, které společnosti náleží.

Z pohledu korporátní a litigační praxe jsou akcionářské žaloby využívány stále častěji. Účinným nástrojem jsou např. v případech, kdy majoritní akcionář ovládne orgány společnosti a v důsledku svého vlivu samostatně určuje další směřování společnosti k její újmě.

Důvody pro podání akcionářské žaloby

Na základě akcionářské žaloby se kvalifikovaný akcionář může jménem společnosti domáhat především náhrady újmy způsobené členy volených orgánů – představenstva, dozorčí rady či správní rady – a to jak současnými, tak bývalými. Žalobu může taktéž směřovat vůči osobám, které pomocí svého vlivu rozhodujícím a významným způsobem ovlivnily chování společnosti.

Vedle toho může uplatnit i nároky vyplývající ze zvláštních dohod² uzavřených mezi společnostmi a členem orgánu o vypořádání újmy způsobené porušením péče řádného hospodáře nebo požadovat splacení emisního kursu od jiného akcionáře, který je v prodlení s jeho splacením.

Podmínky podání akcionářské žaloby

Uplatňovat nároky společnosti a hájit její zájmy je primárně odpovědností volených orgánů společnosti. Pokud tyto selžou, jsou na řadě akcionáři společnosti. Podání akcionářské žaloby je proto podmíněno tím, že kvalifikovaný akcionář písemně oznámí svůj záměr příslušnému orgánu, zpravidla dozorčí radě, a tato neuplatní nárok sama „bez zbytečného odkladu“.³

Ačkoli zákon nevyžaduje detailní skutkový popis, oznámení musí být formulováno natolik určitě, aby bylo zřejmé, jaký nárok má být uplatněn, vůči komu a v jaké souvislosti. Přestože forma oznámení je volná, jeho obsah by měl umožnit dotčenému orgánu učinit kvalifikované rozhodnutí o dalším postupu. Ten je totiž nadále vázán povinností péče řádného hospodáře a nemůže rozhodnout bez přípravy, ověření skutkového základu a posouzení právních důsledků. Lhůta pro reakci není zákonem výslovně stanovena, měla by však proběhnout bez zbytečného odkladu.

V situaci, kdy žaloba směřuje vůči členovi představenstva, je notifikována dozorčí rada. Pokud kvalifikovaný akcionář hod-

lá žalobu podat vůči jiné osobě než členovi představenstva, je naopak povinen písemně informovat představenstvo.

Nejnovější judikatura Nejvyššího soudu explicitně potvrdila, že podání akcionářské žaloby není podmíněno předchozím využitím jiných méně invazivních prostředků, jako např. soudní uplatnění práva na vysvětlení a/nebo přezkum zprávy o vztazích.⁴

Procesní aspekty žaloby

Akcionářskou žalobu podává kvalifikovaný akcionář jménem společnosti, která je v soudním řízení formálně žalobcem a účastníkem. Akcionář zde vystupuje jako zákonný zástupce.

Řízení o žalobě je sporné a projednávají jej v prvním stupni krajské soudy místně příslušné podle sídla společnosti. Žalobcem je akciová společnost, nikoli akcionář. Na druhou stranu pouze kvalifikovaný akcionář, který žalobu podal (nebo jeho právní nástupce), má oprávnění s řízením nakládat – např. vzít žalobu zpět. Naopak osoby, proti nimž žaloba směřuje, by jinak byly oprávněny jednat za společnost, tuto pravomoc nemají. V opačném případě by totiž šlo o porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře a o nepřípustný konflikt zájmů.

Specifikem řízení o akcionářské žalobě je, že dochází k přenesení důkazního břemene na žalovaného.⁵ Jedná se o důležitý korektiv informační asymetrie, která jinak znevýhodňuje akcionáře usilujícího o prosazení zájmu společnosti. Tato úprava umožňuje kvalifikovanému akcionáři efektivněji chránit společnost i v případech, kdy nemá plný přístup ke všem relevantním informacím.

Pokud jde o soudní poplatek, osobou povinnou k zaplacení je žalobce – tedy samotná společnost. V praxi ovšem statutární orgán společnosti zpravidla odmítne poplatek zaplatit. V případě neuhrazení soudního poplatku by soud přistoupil k zastavení řízení. Kvalifikovanému akcionáři tak nezbyde než poplatek uhradit a případně se domáhat jeho vrácení v rámci bezdůvodného obohacení. Eventuálně by mohl požádat o osvobození od soudního poplatku.⁶ Nutno zdůraznit, že společnosti vznikají také náklady řízení, které mohou dosahovat značné výše.

Rizika pro kvalifikovaného akcionáře

Při výkonu svého práva, tj. při podání žaloby, musí kvalifikovaný akcionář respektovat své akcionářské povinnosti, a to zejména povinnost loajality.⁷ Tato povinnost je neoddelitelná od samotného členství v korporaci a nelze se jí vzdát ani ji omezit po dobu, kdy členství trvá.

Pokud kvalifikovaný akcionář podá akcionářskou žalobu v rozporu s touto povinností – např. se zjevným úmyslem poškodit společnost, způsobit jí náklady nebo zatížit její vnitřní chod – může tím založit svou odpovědnost za způsobenou újmu.

Akcionář by tedy neměl žalobu podat např. z důvodů osobní msty či konkurenčního boje. Pokud tak učiní, musí počítat s tím, že může být odpovědný za újmu způsobenou jak akciové společností, tak i konkrétnímu členovi orgánu, který může svůj nárok uplatnit u soudu. Může se jednat o vymáhání nákladů řízení, které byla společnost nucena zaplatit, ale i např. o odškodnění další nemajetkové újmy, ušlého zisku apod.

Akcionářská žaloba ve světle aktuální judikatury

Ne každá akcionářská žaloba musí přirozeně vést k úspěchu – zejména u složitých sporů může být výsledek nejistý i přes důkladnou přípravu a legitimní cíl spočívající v ochraně společnosti. Znamená však samotný neúspěch žaloby automaticky porušení loajality nebo dokonce zneužití práva ze strany kvalifikovaného akcionáře?

Touto otázkou se v nedávném rozhodnutí zabýval Nejvyšší soud.⁸ V projednávaném případě podala společnost žalobu na zaplacení přibližně 1,2 milionu korun z titulu náhrady újmy, kterou jí měl její akcionář způsobit podáním akcionářské žaloby proti členům představenstva společnosti.

Nejvyšší soud zdůraznil, že samotný procesní neúspěch akcionářské žaloby bez dalšího neznamená, že došlo ke zneužití práva. Klíčové je vždy posoudit okolnosti, za nichž byla žaloba podána, a zejména motivaci akcionáře. Pokud akcionář sledoval legitimní účel tohoto institutu – tedy ochranu majetkových práv společnosti – a nejednal v rozporu s povinností loajality, pak ani neúspěšné řízení nezakládá jeho odpovědnost za újmu nebo náklady řízení.⁹

Naopak za zneužití práva a jeho šikanózní výkon může být považována žaloba, jejímž skutečným cílem je dosažení individuální výhody akcionáře – např. snaha o donucení společnosti nebo jiných akcionářů k odkupu jeho podílu, záměrná šikana členů volených orgánů nebo destabilizace vnitřních poměrů. Pokud se však v řízení neprokáže, že akcionář sledoval takovýto nedovolený cíl, nelze o zneužití práva hovořit. Závěr o neoprávněném výkonu akcionářského práva tedy nemůže být založen pouze na výsledku sporu,

ale vyžaduje pečlivé zhodnocení záměru a kontextu jeho zahájení.

Akcionářská žaloba ano, ale...

Zákon poskytuje kvalifikovanému akcionáři významný nástroj k ochraně zájmů akciové společnosti. Jeho využití však předpokládá odpovědný přístup, respekt k zásadě loajality a upřímný zájem na ochraně zájmů společnosti, nikoli na osobním prospěchu či mstě. Akcionářská žaloba vyžaduje pečlivé zvážení jak věcné opodstatněnosti, tak možných dopadů, včetně procesních a reputačních. Nedávná judikatura potvrzuje, že neúspěšná žaloba sama o sobě nezakládá domněnku zneužití práva. Přesto však platí, že ten, kdo se rozhodne žalobu podat, musí být připraven nést odpovědnost za její účelové nebo zjevně nelegitimní uplatnění. ☹

Mgr. Paulína Stedl, vedoucí advokátka

Mgr. Ing. Jana Veberová, advokátní koncipientka
Aegis Law, advokátní kancelář, s.r.o.

AegisLaw

Poznámky:

¹ Ohledně definice kvalifikovaného akcionáře viz § 365 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů („ZOK“).

² Viz § 53 odst. 3 ZOK.

³ Viz § 374 ZOK.

⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 1753/2024 ze dne 29. 4. 2025, bod 27.

⁵ Viz § 4 ZOK.

⁶ Možnosti uhradit soudní poplatek až v souvislosti s rozhodnutím ve věci samé se věnoval Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 27. 5. 2021, sp. zn. 27 Cdo 1767/2020, přičemž tuto možnost uhrazení soudního poplatku odmítl.

⁷ Viz § 212 NOZ.

⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 1753/2024 ze dne 29. 4. 2025.

⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 1753/2024 ze dne 29. 4. 2025, bod 26.

Nejvyšší soud k zásadě reformationis in peius v insolvenčním řízení

Nejvyšší soud se v recentní rozhodovací praxi zabýval otázkou aplikace zásady reformationis in peius v poměrech insolvenčního řízení, a to konkrétně v rozhodnutí ze dne 17. 6. 2025, sen. zn. 29 NSČR 22/2024.¹

Podle názoru Nejvyššího soudu prezentovaného v citovaném rozhodnutí platí, že se nejedná o porušení zákazu „změny k horšímu“ (reformationis in peius), jestliže odvolací soud na základě odvolání podaného dlužníkem proti usnesení insolvenčního soudu o zrušení schváleného oddlužení a (současně) o zastavení insolvenčního řízení (proto, že dlužníkův majetek je pro uspokojení věřitelů v konkursu zcela nepostačující) dospěje k závěru, že odvolací soud schválené oddlužení správně zrušil, ale nebyly splněny předpoklady pro zastavení insolvenčního řízení (např. proto, že dlužník má majetek, z něž v konkursu mohou být uspokojeni jeho věřitelé), je oprávněn změnit odvoláním napadené usnesení ve výroku o zastavení řízení tak, že na majetek dlužníka se prohlašuje konkurs.

Nejvyšší soud se v projednávané věci zabýval případem dlužníků, kteří vstoupili do insolvenčního řízení s návrhem na povolení oddlužení a jejichž úpadek byl řešen formou splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. V průběhu plnění oddlužení se však ukázalo, že dlužníci neplní řádně povinnosti, které jim byly uloženy. Dlužníci zejména

nedoložili doklady nezbytné k posouzení jejich příjmové a výdajové situace, vznikly jim nové závazky vůči věřitelům, a navíc získali peněžitě plnění, které nebyli s to prokázat, resp. daný příjem zatajili. Původ těchto prostředků nedokázali věrohodně doložit, což v očích insolvenčního soudu vzbuzovalo pochybnosti o poctivosti jejich záměru. Insolvenční soud proto uzavřel, že oddlužením je sledován nepoctivý záměr, a rozhodl o jeho zrušení a zastavení insolvenčního řízení.

Podle § 418 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) (ve znění pozdějších předpisů (dále jen „insolvenční zákon“) je rozhodnutí o zrušení oddlužení spojeno s rozhodnutím o dalším osudu řízení. Insolvenční soud má v zásadě dvě možnosti: prohlásit na majetek dlužníka konkurs, nebo – pokud dlužník nemá vůbec žádný majetek – řízení zastavit. V posuzovaném případě se soud prvního stupně přiklonil k druhé variantě a řízení zastavil s odůvodněním, že dlužníci nemají žádný zpeněžitelný majetek, z něhož by mohli být věřitelé uspokojeni.

Proti tomuto rozhodnutí soudu prvního stupně podali dlužníci odvolání. Odvo-

lací soud na základě podaného odvolání částečně potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně, když toto co do zrušení oddlužení potvrdil, současně však rozhodnutí soudu prvního stupně změnil tak, že na majetek dlužníků prohlásil konkurs.

Odvolací soud zjistil, že dlužníci na základě dohody o narovnání disponují majetkem v hodnotě přibližně 120 000 korun. Tato skutečnost vylučovala možnost zastavení řízení. Odvolací soud proto rozhodnutí soudu prvního stupně změnil tak, že místo zastavení řízení prohlásil konkurs na majetek dlužníků. Proti rozhodnutí odvolacího soudu brojili dlužníci podaným dovoláním, ve kterém tvrdili, že odvolací soud postupoval nezákonně, neboť porušil zásadu zákazu změny k horšímu (reformationis in peius) – odvolání podali pouze oni a jeho výsledkem bylo rozhodnutí, které jejich situaci de facto zhoršilo.

Nejvyšší soud se proto zabýval otázkou, zda zákaz změny k horšímu – reformationis in peius v insolvenčním řízení platí, a pokud ano, v jakém rozsahu. Ve své argumentaci senát Nejvyššího soudu především zdůraznil specifický status insolvenčního řízení, které se svou po-

ROWAN® LEGAL

Dlouhodobě
na předních příčkách

vahou liší od civilního sporného řízení. V řízení sporném je základem dispoziční zásada a soud v zásadě nemůže rozhodnout nad rámec toho, co účastníci uplatní. Smyslem zákazu změny k horšímu je ochrana odvolatele, aby se odvoláním nemohl dostat do horší situace než před jeho podáním. V insolvenčním řízení však tento koncept nelze beze zbytku přenést, protože insolvenční řízení není ovládáno zásadou dispoziční, nýbrž zásadou oficiality a zásadou ochrany práv všech věřitelů. V této souvislosti Nejvyšší soud v bodě 33 zde rozebíraného usnesení konkrétně uvádí, že „Z § 418 insolvenčního zákona totiž zjevně plyne, že insolvenční soud zruší schválené oddlužení při splnění tam určených předpokladů, tj. bez ohledu na skutečnost, zda takový postup (případně) navrhne některý z účastníků insolvenčního řízení či insolvenční správce“.²

Podle Nejvyššího soudu je nezbytné mít na paměti účel insolvenčního řízení vyjádřený v § 1 insolvenčního zákona, ze kterého vyplývá závěr, že v insolvenčním řízení, jehož určujícím znakem je četnost věřitelů, jejichž práva a povinnosti se vypořádávají insolvenčním zákonem předepsaným způsobem, by uplatnění oněch závěrů prakticky znemožnilo dosažení zákonem sledovaného účelu. Z toho plyne, že soudy v insolvenčním řízení musí vždy přihlížet nejen k zájmům dlužníků, ale i k zájmům věřitelů. Aplikace zásady reformationis in peius v její absolutní podobě by v mnoha případech vedla k tomu, že by věřitelé nebyli uspokojeni, přestože by existoval majetek, ze kterého by být uspokojeni mohli. Uvedené by pak popíralo základní smysl insolvenčního řízení.

Nejvyšší soud také poukázal na to, že zrušení oddlužení je zákonem koncipováno tak, že předpokládá akcesorický výrok rozhodnutí o způsobu řešení dlužníkovu úpadku konkursem. Tedy je vždy spojeno s rozhodnutím o dalším způsobu řešení úpadku. Pokud dlužník má zpeněžitelný majetek, je zákonem předvídaným řešením konkurs.³ Zastavení řízení je možné pouze tehdy, pokud dlužník žádný majetek nemá.⁴ Odvolací soud byl tedy dle závěrů Nejvyššího soudu oprávněn přezkoumávat nejen otázku, zda bylo oddlužení zrušeno po právu, ale také otázku, zda jsou splněny podmínky pro zastavení řízení. Vzhledem k tomu,

že existoval zpeněžitelný majetek, zastavení řízení nepřicházelo v úvahu a jedinou zákonnou možností bylo prohlášení konkursu.

Pokud by byl přijat výklad prosazovaný dlužníky, znamenalo by to, že odvolací soud by musel potvrdit zastavení řízení i v situaci, kdy existuje zpeněžitelný majetek. Takovým postupem by však byli postiženi věřitelé dlužníků, a to v rozporu se zásadami, na kterých je postaveno insolvenční řízení. Nejvyšší soud proto zdůraznil, že zásada zákazu změny k horšímu má v insolvenčním řízení odlišný obsah a nelze ji aplikovat mechanicky podle judikatury vztahující se k civilnímu spornému řízení.

Z těchto důvodů Nejvyšší soud dovolání dlužníků zamítl jako nedůvodné a potvrdil správnost rozhodnutí odvolacího soudu. Konstatoval, že odvolací soud postupoval v souladu se zákonem, když namísto zastavení řízení prohlásil na majetek dlužníků konkurs a změnil rozhodnutí soudu prvního stupně. Nešlo o porušení zákazu změny k horšímu, nýbrž o nezbytný důsledek povahy insolvenčního řízení, jehož účelem je ochrana věřitelů a konečně zákonem předvídaný způsob rozhodnutí.

Domníváme se, že rozhodnutí Nejvyššího soudu má značný význam pro insolvenční praxi. Ukazuje, že dlužník, který podává odvolání proti rozhodnutí o zrušení oddlužení, se vystavuje riziku, že se jeho situace v odvolacím řízení může proti rozhodnutí soudu prvního stupně i zhoršit. Pokud odvolací soud zjistí, že dlužník disponuje majetkem, který může sloužit k uspokojení věřitelů, je povinen prohlásit konkurs, a to i proti vůli dlužníka. Na druhé straně věřitelé mohou toto rozhodnutí vnímat jako potvrzení, že odvolací soudy mohou v případě zjištěného nepoctivého záměru zhojit vady rozhodnutí soudu prvního stupně, nebyl-li spolu se zrušením oddlužení prohlášen konkurs na majetek dlužníka, a toto rozhodnutí změnit.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu potvrzuje, že přenášení principů ze sporného řízení do insolvenčního řízení nelze provádět bez reflexe odlišné povahy a účelu obou řízení a je třeba zohlednit specifika insolvenčního řízení, tedy zejména jeho základní zásady vyjádřené v § 5 insol-

venčního zákona, dle kterých je stěžejní především rychlé, hospodárné a co nejvyšší uspokojení věřitelů.

Závěry tohoto rozhodnutí Nejvyššího soudu poskytují oporu odvolacím soudům v případech, kdy musí rozhodnout o dalším způsobu řešení úpadku po zrušení oddlužení. Citované rozhodnutí Nejvyššího soudu také přispívá k vyšší předvídatelnosti insolvenční praxe a zdůrazňuje podstatnou ochranu práv věřitelů v insolvenčním řízení. Konečně přináší zcela jednoznačný závěr k otázce aplikace zákazu „změny k horšímu“ (reformationis in peius) v rámci insolvenčních řízení.

Mgr. Martin Šváb, advokátní koncipient
Sokol, Novák, Trojan, Doleček a partneři,
advokátní kancelář s.r.o.

**sokol
novák**
advokátní kancelář
tdpA

Poznámky:

¹ K tomu srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 2025, sen. zn. 29 NSČR 22/2024.

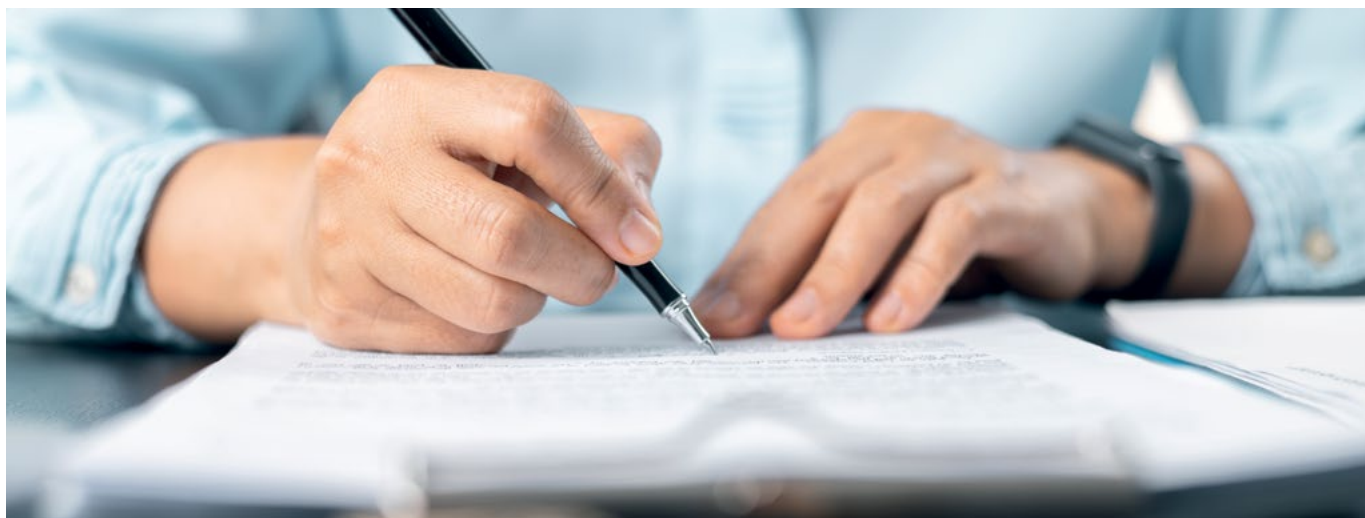
² K tomu blíže bod 33 usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 2025, sen. zn. 29 NSČR 22/2024.

³ K tomu srov. ustanovení § 418 odst. 1 odst. 3 insolvenčního zákona.

⁴ K tomu srov. ustanovení § 418 odst. 5, odst. 6 insolvenčního zákona.

Nástrahy uzavírání smluv s „vlastní“ společností

Podnikání prostřednictvím obchodní společnosti je v České republice velmi oblíbenou formou podnikání, zejména pokud jde o společnosti s ručením omezeným,¹ které jsou populární především díky relativní jednoduchosti jejich založení a řízení a v neposlední řadě též limitaci ručení společníka na výši nesplaceného vkladu do základního kapitálu. Je víceméně známou skutečností, že obchodní společnost se okamžikem svého vzniku stává samostatným subjektem práva, odděleným od jeho zakladatele – má vlastní práva, povinnosti, podnikatelská oprávnění, vlastní majetek a vstupuje do právních vztahů se třetími osobami. Těmito osobami jsou nezřídka i její společníci nebo členové jejích orgánů (často obojí v jedné osobě).

Uzavírání či ukončování smluv s „vlastní“ společností se však, zejména vzhledem k úzkému vztahu mezi společníkem a společností může jevit asi tak komplikované jako potrást si vlastní rukou a dodržování nějakých pravidel se v této souvislosti může jevit jako nadbytečné. Zákonná pravidla však přesto existují a jejich nedodržení může mít řadu nežádoucích dopadů, například v podobě zneplatnění uzavřených smluv, povinnosti vydat bezdůvodné obohacení nebo nahradit škodu a další. Cílem tohoto článku je představit alespoň některá z těch nejdůležitějších, jež v praxi nezřídka působí problémy.

Smlouvy mezi společníkem a společností: co je moje, není tvoje

Obchodní společnost je od začátku své existence vybavena majetkem získaným od společníků v rámci plnění jejich vkladové povinnosti. Během existence společnosti však mohou nastat situace, kdy

tento majetek nebude postačovat na zajištění ekonomických potřeb společnosti. Společník se může rozhodnout řešit tento stav tím, že poskytne na pokrytí potřeb společnosti další část svého majetku. Mezi relativně častými lze uvést například následující situace:

1. Společník pošle společnosti peníze na pokrytí jejích provozních výdajů.
2. Společník zaplatí z vlastního účtu dodavateli za fakturu vystavenou na společnost.
3. Společník nakoupí majetek (stroj, počítač, nábytek), který tato dále využívá.

V praxi se lze v takových případech často setkat s tím, že mezi společníkem a společností není sepsána žádná smlouva, která by blíže upravovala vzájemná práva a vzájemné povinnosti. Přesto je zapotřebí si uvědomit, že smlouva uzavřena byla,² její obsah pouze nebyl stranami konkretizován. Zákonná úprava, zejména Občanský zákoník, sice pro takový

případ obsahují řadu ustanovení, která při absenci jiných ujednání mohou dotvořit obsah smluv, tato však jednak mnohdy nepostačují k určení konkrétních práv a povinností, jednak může být rozporné, jakou smlouvu společník se společností uzavřel: daroval společník peníze nebo jiný majetek společnosti? Poskytl jí zápůjčku (či výpůjčku)? Úvěr? Nebo se jednalo o takzvaný dobrovolný příspěvek (vklad mimo základní kapitál společnosti)?

Bez odpovědi na tyto zdánlivě technické otázky nebude možno zodpovědět otázky jiné, tentokrát již ryze praktické. Může společník chtít peníze či jiný majetek vrátit nazpět? Po jaké době? S úroky nebo jinými platbami? A pokud ano, budou tyto kvalifikovány jako daňově uznatelný náklad? Jak tento majetkový pohyb promítnout do účetnictví společnosti a do daňového přiznání? Podobné otázky mohou vyvstávat, splní-li společník dluh, jenž má společnost vůči třetí osobě – neplní totiž svůj dluh, a to ani tehdy, je-li

jediným společníkem a jediným členem statutárního orgánu a společnost tak fakticky slouží pouze jeho potřebám.

Při uzavření písemné smlouvy nebo pořízení jiného spolehlivého záznamu bude záviset na okolnostech případu, jak bude posouzeno, a společník (i společnost) nejen ztrácí právní jistotu, ale vystavuje se též riziku, že v budoucnu nebude moci požadovat od společnosti úplatu za poskytnutý majetek nebo splnění dluhu, bude-li jednání posouzeno jako bezúplatné. Bude-li jednání posouzeno jako dobrovolný příspěvek do vlastního kapitálu společnosti, nebude mít společník právo na vrácení předmětné částky vůbec. Rozpory mohou vznikat zejména mezi společníkem, jenž plnění společnosti poskytl, a jiným společníkem nebo statutárním orgánem. Jiní společníci nebo členové statutárního orgánu společnosti totiž mohou mít tendenci vykládat takové nejisté jednání způsobem výhodnějším pro společnost, zejména jako bezúplatné nebo poskytující společnosti prospěch po co nejdelší dobu.

Může se zdát, že uvedené problematické otázky nejsou tak palčivé v případě, že společnost má pouze jediného společníka, který je zároveň jejím jednatelem. V takovém případě totiž jedna osoba jedná jak za sebe samotného, tak i za společnost, a těžko může v její mysli vzniknout rozpor ohledně povahy daného jednání. Ačkoliv v tomto případě chybí ve společnosti další osoba, která by smlouvu interpretovala odlišně, i zde může být naproti bezformálnosti problematická.

Zákon o obchodních korporacích totiž vyžaduje, aby smlouvy uzavírané mezi společnostmi zastoupenou jediným společníkem a tímto společníkem byly činěny písemně a s úředně ověřenými podpisy.³ Není-li tento požadavek dodržen, může být smlouva prohlášena za neplatnou a případný majetkový prospěch za bezdůvodné obohacení, které má obohacená strana povinnost vrátit. I v situaci, kdy je jedna osoba jediným společníkem a jednatelem společnosti s ručením omezeným, je tedy vhodné smlouvy uzavřené formalizovat, aby se předešlo některým problémům, jež mohou jinak nastat, například:

1. Případný nově přistoupení společník nebo jednatel by mohl platnost

smlouvy uzavřené bez dodržení formálních náležitostí napadnout.

2. Nejistota a nedostatek dokumentace k závazkům může působit problémy při jednání s obchodními partnery, zejména s bankami.
3. Při prověrce společnosti a jejího majetku (takzvané due diligence) prováděné při prodeji podílu ve společnosti může tuto skutečnost být označena za překážku prodeje nebo za problém, který musí být před prodejem odstraněn, což může zkomplikovat a pozdržet celou transakci.

V případech, kdy má naopak společnost poskytnout plnění společníkovi, například pokud společník zamýšlí odčerpat ze společnosti peníze, které společnost „již nepotřebuje“, je zapotřebí počítat s významným zákonným omezením. Zákon o obchodních korporacích totiž zakazuje společnosti poskytnout svému společníku (a osobě jemu blízké) bezúplatné plnění.⁴ Smyslem tohoto pravidla je zamezit obcházení pravidel pro výplatu zisků, jež chrání jednak věřitele dané společnosti a jednak ostatní společníky. Tento zákaz je v zákonné úpravě formulován relativně nově, není tedy ještě obchodní a soudní praxí prozkoušeno, na která veškerá plnění se vztahuje. Je však doporučeníhodné vykládat jej z opatrnosti šířeji, tedy například vztáhnout jej i na plnění v podobě převzetí (či přistoupení k) dluhu společníka společnosti. Společníci by rovněž neměli přepokládat, že by uvedený zákaz bylo možno obejít tím, že společník poskytne společnosti sice úplatu, ale pouze symbolickou, nepoměrnou k plnění poskytovanému společnosti. Je sice pravdou, že při doslovném výkladu by zákaz na toto jednání nedopadal, soud by však mohl takové jednání posoudit jako obcházení zákona a zákaz na ně aplikovat stejně a uložit nad to sankce za jeho porušení.

Z důvodu novosti zmíněné právní úpravy je rovněž do jisté míry spekulativní, jaká sankce by z porušení zákazu vyplývala. Jelikož by při rozporu se zákazem neměl statutární orgán dovolit, aby společnost bezúplatné plnění poskytla, jednalo by se z jeho strany pravděpodobně o porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře, z čehož by pramenila především povinnost nahradit společnosti škodu. Společník by pak měl pravděpodobně povinnost vydat svůj prospěch z tohoto jednání jako bezdůvodné obohacení.⁵

Povinnost loajality: všudypřítomné pravidlo

Povinnost loajality je velmi často zmiňována v souvislosti se základními povinnostmi společníků obchodních i členů volených orgánů společností. Je chápána jako povinnost chovat se vůči společnosti poctivě a dodržovat její vnitřní řád, tedy společenskou smlouvu a další vnitřní předpisy a rozhodnutí jejích orgánů. Povinnost loajality má pasivní a aktivní podobu. Z její pasivní podoby plyne především povinnost zdržet se jednání, které by společnost mohlo nedůvodně či samoučelně poškozovat. Z aktivní podoby pak plyne povinnost přispívat k naplnění účelu společnosti.

Z uvedeného je zřejmé, že povinnost loajality je možno pojmut relativně široce, ve vztahu k celé řadě interakcí mezi společníkem a společností, a aplikační praxe k ní také tak přistupuje. Ve vztahu k problematice uzavírání smluv mezi společnostmi a společníkem lze tuto povinnost vnímat jako korektiv obsahu a předmětu těchto smluv aplikovatelný rovněž na případy, kdy zákon uzavření určité smlouvy nebo určitého jejího ujednání přímo nezakazuje.

Z povinnosti loajality společníka (někdy též označované jako korporační loajalita) plyne požadavek, aby smlouva nedůvodně neškodila společnosti a nebyla na překážku tomu, čeho má společnost dosahovat. Skutečnost, že společnost je při uzavírání velmi nevýhodné smlouvy zastoupena jinou osobou než tímto společníkem (z pozice statutárního orgánu zároveň), která s nevýhodným obsahem souhlasí, nemá na povinnost loajality společníka vliv. Ačkoliv by totiž měl statutární orgán uzavření zvláště nevýhodné smlouvy odmítnout, společník nesmí zneužít toho, že statutární orgán sám porušuje povinnost jednat s péčí řádného hospodáře.

Rovněž ukončení smlouvy mezi společníkem a společností může být za určitých okolností posouzeno jako porušení povinnosti loajality, pakliže by znemožňovalo či výrazně ztěžovalo dosažení cílů společnosti, kupříkladu pokud společník bez vážného důvodu ukončí smlouvu, na jejímž základě společnost užívá jeho prostory jako své sídlo.

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

OTEVÍRÁME ZASTOUPENÍ VE FRANKFURTU

350

*S týmem 350 právníků
a daňových poradců jsme
největší nezávislou právní-
kou firmou ve střední Evropě.*

110

*Poskytujeme právní a daňové
poradenství ve 12 jazycích ve
více než 110 zemích světa.*

*Máme nejkomplexnější mezi-
národní podporu dostupnou
pro české a slovenské advo-
kátní kanceláře.*

70%

*Až 70 % našich případů
obsahuje mezinárodní prvek.*

NEJVĚTŠÍ ČESKO-SLOVENSKÁ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ S MEZINÁRODNÍM DOSAHEM

Porušení povinnosti loajality zakládá především povinnost k náhradě újmy společnosti i ostatním společníkům.

Pravidla o střetu zájmů: na dvou židlích? Ano, ale...

Není-li společník jediným společníkem společnosti a zároveň za ni jedná jako její statutární orgán, když poskytuje společnosti plnění nebo poskytuje sobě plnění od společnosti, musí při uzavírání smluv se společností zároveň vzít v úvahu pravidla o střetu zájmů stanovená zákonem o obchodních korporacích členům volených orgánů obchodních korporací.

Tato pravidla stanoví, že pokud člen voleného orgánu společnosti (zejména tedy člen jejího statutárního orgánu, ale také například člen kontrolního orgánu) hodlá uzavřít se společností smlouvu, musí o této skutečnosti informovat orgán, jehož je členem, a nejvyšší orgán či kontrolní orgán, byl-li zřízen. Zákon rovněž připouští informovat pouze nejvyšší orgán, tedy ostatní společníky ve veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti a valnou hromadu ve společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti. Součástí informace orgánům dle tohoto pravidla musí být uvedení podmínek, za nichž má být smlouva uzavřena. Nejvyšší orgán může na informaci reagovat tak, že uzavření příslušné smlouvy zakáže. Tuto proceduru je nutno dodržet i tehdy, je-li z okolností předem zřejmé, že uzavření smlouvy zakázáno nebude.

Nad rámec uvedeného je vhodné doplnit, že toto pravidlo se uplatní též tehdy, když má dojít ke střetu zájmů člena voleného orgánu se zájmem „jeho“ společnosti obecně. Netýká-li se však střet zájmů uzavření konkrétní smlouvy, nebude jej příslušný orgán řešit zákazem uzavřít smlouvu, nýbrž dočasným pozastavením výkonu funkce, které se zapisuje do obchodního rejstříku.

Uvedené pravidlo se vztahuje rovněž na situace, v nichž člen voleného orgánu uzavírá za společnost smlouvu (anebo dochází k obecnému střetu zájmů) s osobou jemu blízkou, tedy zejména se svým příbuzným (ne však s každým, počítají se příbuzní v přímém pokolení, tedy předci a potomci, ostatní až dle povahy vztahu k nim), sourozencem, manželem, či partnerem.

Informaci je příslušným orgánům zapotřebí poskytnout bez zbytečného odkladu od okamžiku, kdy se člen voleného orgánu dozví, že chce smlouvu uzavřít. Zároveň je však s ohledem na povinnost informovat rovněž o podmínkách smlouvy zřejmé, že informace nemá význam dříve, než bude dostatečně určita co do podmínek dané smlouvy. Je samozřejmě rovněž možné pro jistotu informovat příslušný orgán dvakrát, a to poprvé ihned poté, co se dotýčný člen voleného orgánu rozhodne smlouvu se společností uzavřít, a následně poté, co budou zřejmé její podmínky. Lhůta bez zbytečného odkladu není exaktní a posuzuje se dle okolností daného případu, zejména s ohledem na to, kolik času je k uskutečnění daného úkonu objektivně zapotřebí. Většinově je příslušné jednání zapotřebí učinit do několika dní, neodůvodňují-li zvláštní okolnosti lhůtu delší. Limitem rovněž bude, že příslušný orgán musí mít reálnou možnost na informaci zareagovat – je proto zapotřebí zohlednit například pravidla pro svolávání valné hromady stanovená zákonem či společenskou smlouvou.

Porušení pravidel o střetu zájmů bude představovat porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře a povede k povinnosti nahradit společnosti vzniklou škodu a vydat získaný prospěch či jeho ekvivalent v penězích.

Závěrem

Uzavírání smluv s „vlastní“ společností je z právního hlediska zcela v pořádku. Jejich uzavírání je však vhodné formalizovat pro dosažení vyšší právní jistoty a zamezení budoucím sporům o výklad se společníky či členy statutárního orgánu a dalšími osobami nebo komplikacím podnikatelských záměrů. V případě, že jediný společník zároveň zastupuje společnost jako její statutární orgán při uzavírání smlouvy mezi ním a společností, je nejen zapotřebí formalizace smlouvy do písemné podoby, zákon navíc vyžaduje ověření podpisů na této smlouvě. Zákonná úprava však (až na výjimky) zakazuje uzavřít se společností takovou smlouvu, dle níž společnost poskytuje plnění společníkovi bezúplatně. Obsah vzájemných smluv je dále regulován povinnostmi korporační loajality, která společníku zapovídá určitá jednání, jež představují zneužití jeho práv. Je-li zároveň společník

členem voleného orgánu, je zapotřebí rovněž dodržet zákonná pravidla o střetu zájmů.

Vzhledem k množství zákonných pravidel, jež se uvedené problematiky týkají, a možným následkům jejich – byť zcela nezamýšleného – nedodržení, je vhodné předložit případné smlouvy ke komplexnímu právnímu posouzení ještě před jejich uzavřením. ⁹

Mgr. Lukáš Jirásek, advokátní koncipient
Rödl & Partner, advokáti, s.r.o.

Rödl & Partner

Poznámky:

¹ Dle statistických údajů Dun & Bradstreet Czech Republic, a.s. (Dun & Bradstreet, Inc. 2000 – 2025) bylo v prvním pololetí roku 2025 v České republice registrováno 2 007 596 podnikatelských subjektů, z nichž 585 168 bylo obchodních společností, z čehož pak 557 894 bylo společností s ručením omezeným. Zdroj: <https://www.businessinfo.cz/clanky/pocet-osvc-se-opet-prehoupl-pres-dvoumilionovou-hranici/> (25. 7. 2025); <https://www.businessinfo.cz/clanky/dun-bradstreet-letos-by-mohlo-vzniknout-rekordni-mnozstvi-firem/> (25. 7. 2025).

² S výjimkou těch případů, kdy pro takové jednání neexistuje spravedlivý důvod (například jde o omyl). Tehdy půjde spíše o bezdůvodné obohacení na straně společnosti, které je společnost povinna vrátit.

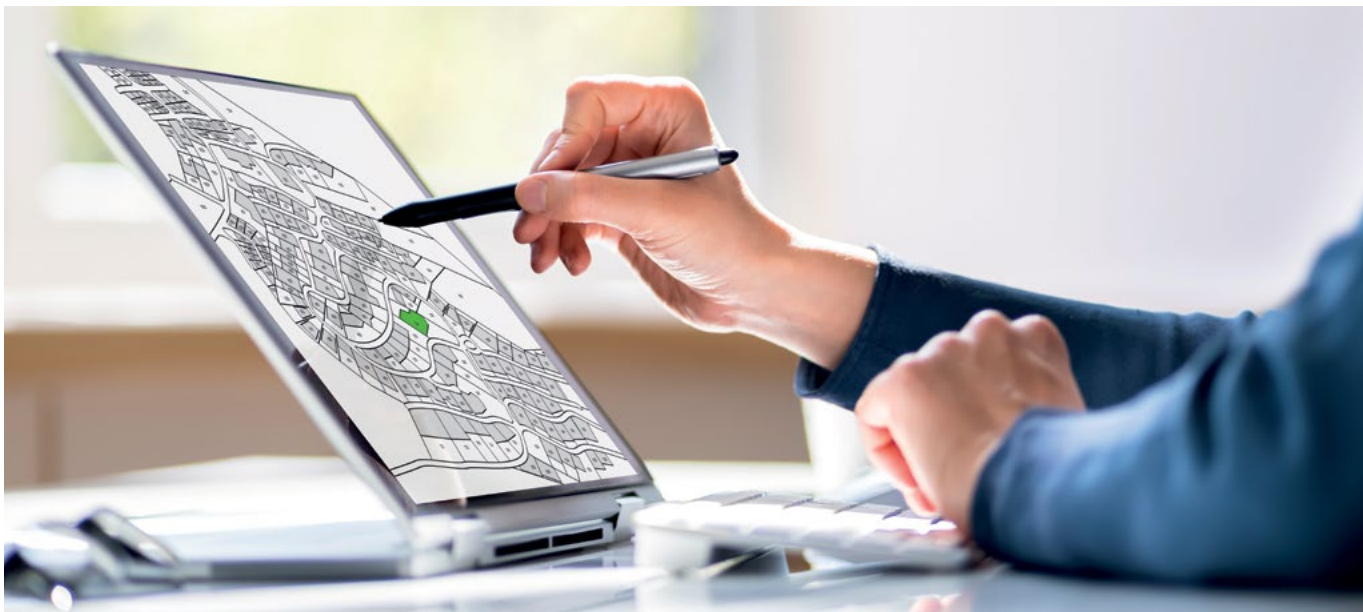
³ Úřední ověření podpisu nejen potvrzuje totožnost podepisující osoby, ale rovněž datum podpisu, čímž je zamezeno následnému měnění obsahu smlouvy.

⁴ Zákon zároveň stanoví výjimky z tohoto zákazu, například pro příležitostné či slušnostní dary nebo dary pro veřejně prospěšný účel.

⁵ Další důsledky mohou nastat v případě, že se společnost dostane v důsledku tohoto plnění do úpadku.

Co by mohla přinést novela katastrálního zákona? Rychlejší vklady a méně papírování

Český úřad zeměměřický a katastrální připravuje novelu zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí. Přestože návrh zatím nebyl předložen poslanecké sněmovně, meziresortní pracovní skupina na něm intenzivně pracuje. Pojďme se podívat na nejdůležitější změny, které novela přináší.

Geometrické plány

Současná právní úprava stanoví, že pokud se právo zapisované do katastru vztahuje jen k části pozemku, musí být s listinou spojen geometrický plán. To však komplikuje elektronická podání, zejména proto, že geometrický plán nelze z listinné podoby převést do elektronické prostřednictvím autorizované konverze.

Požadavek na spojení geometrického plánu s listinou je u elektronických geometrických plánů zbytečně přísný a nadbytečný, protože katastrální úřad tento geometrický plán již má k dispozici. Zároveň nemůže existovat odlišné vyhotovení téhož geometrického plánu. Novela proto navrhuje, aby ve vkladové listině stačilo uvést pouze odkaz na geometrický plán a ten následně přiložit k návrhu třeba jako prostý pdf dokument.

Tato změna významně usnadní elektronická podání v případech, kdy se návrh týká jen části pozemku, a představuje

další krok k digitalizaci a zefektivnění vkladového řízení.

Posílení elektronické komunikace s úřady

Novela navrhuje posílit elektronickou komunikaci s katastrálními úřady tak, že osobám, kterým byla zřízena datová schránka bez jejich žádosti (typicky právníkům osobám) stanovuje povinnost činit návrh na vklad elektronicky, tj. prostřednictvím datové schránky nebo portálu katastru a zeměměřictví. Tato povinnost však nebude platit bezvýjimečně. V odůvodněných případech (typicky kdy návrh na vklad podává společně více osob a některé z nich nemají datovou schránku zřízenou ze zákona) bude možné podat návrh na vklad i v listinné podobě. Nesplnění této povinnosti způsobí neúčinnost návrhu.

Tato povinnost se má vztahovat pouze k návrhům týkajícím se činnosti, pro kterou osobě zřídili datovou schránku

ze zákona. Má-li tedy fyzická osoba datovou schránku z titulu svého podnikání, zatímco návrh na vklad se týká soukromých záležitostí této fyzické osoby, pak se na ni povinnost podat návrh na vklad elektronicky nevztahuje.

K posílení elektronické komunikace s katastrálními úřady dojde také omezením možnosti podávání návrhů na zápis práv do katastru nemovitostí v elektronické podobě na podání prostřednictvím datové schránky nebo portálu katastru a zeměměřictví. Elektronické návrhy tak nebude možné činit prostřednictvím elektronické pošty. Jedná se o krok správným směrem, neboť praxe ukazuje, že podání prostřednictvím elektronické pošty vykazují nejvyšší chybovost a často je úřady vyhodnotí jako neúčinná. Navíc neexistuje jistota, že takto činěná podání katastrálnímu úřadu dojdou.

Omezení elektronické komunikace na datovou schránku a portál katastru a zeměměřictví zvyšuje právní jistotu navr-

hovatelů a celkovou efektivitu činnosti katastrálních úřadů.

Zpětvzetí návrhu

Současná právní úprava katastrálního zákona je v otázce zpětvzetí návrhu na vklad poměrně přísná. Pokud chce navrhovatel vzít svůj návrh zpět, katastr zastaví řízení pouze tehdy, když s tím vyjádří souhlas všichni účastníci řízení. To znamená, že i když navrhovatel už o zápis práva nestojí, řízení nemůže katastr zastavit, dokud se souhlasně nevyjádří všichni ostatní účastníci.

Novela přináší větší flexibilitu, protože opouští dosavadní požadavek na souhlas všech účastníků řízení. Nově bude pro zastavení řízení stačit, aby navrhovatel (případně všichni navrhovatelé, pokud jich je více) vzal návrh zpět a katastr řízení zastaví. Odpadá tedy nutnost shánět souhlasy všech účastníků i v situacích, kdy navrhovatel už o vklad nemá zájem.

Automatický výmaz věcných práv

Novela navrhuje zavést automatický výmaz věcných práv zřízených na dobu určitou. Tato změna reaguje na požadavky laické i odborné veřejnosti na zjednodušení výmazu těchto práv. K výmazu je potřebná součinnost oprávněného a vlastník nemovitosti jej nemůže provést samostatně.

Když trvání práva omezíme takovým způsobem, že okamžik jeho zániku je od

samého počátku určitelný konkrétním datem, katastrální úřad jej po uplynutí této doby automaticky vymaže. Odpadne tak potřeba provádět výmaz těchto práv postupem na základě vkladové listiny a potřeba součinnosti oprávněného. Současně se zvyšuje právní jistota, protože nehrozí, že v katastru zůstane zapsané již zaniklé právo.

Vliv probíhajícího soudního řízení na vkladové řízení

Platí, že probíhající soudní řízení, o kterém katastr zapsal poznámku a které je řízením o předběžné otázce ve vkladovém řízení (typicky spor o zrušení spoluvlastnictví nemovitosti ve vztahu ke vkladu vlastnického práva k podílu na takové nemovitosti) může být důvodem pro přerušení vkladového řízení.

Novela však toto mění, když stanoví, že takové řízení, resp. poznámka, není překážkou vkladového řízení. Katastrální úřad nemůže vkladové řízení přerušit a rozhodne, jako by soudní spor neprobíhal. Vyhoví-li však soud žalobě, o které katastr zapsal poznámku, katastrální úřad automaticky vymaže všechny zápisy, které provedl po zápisu poznámky.

Jinými slovy, pokud v katastru takovou poznámku vidíme, musíme dobře zvážit, zda uzavřeme kupní smlouvu či učiníme jiné právní jednání a dobrovolně na sebe vezmeme riziko, že soudní řízení nedopadne podle našeho očekávání.

Může se stát, že uzavřeme kupní smlouvu, podáme návrh na vklad vlastnického práva, katastrální úřad povolí vklad našeho vlastnického práva, avšak následně přijde rozhodnutí soudu, kterým soud zruší spoluvlastnictví nemovitosti, katastrální úřad vymaže naše vlastnické právo k spoluvlastnickému podílu a my přestane být vlastníkem.

Navrhovaná novela Katastrálního zákona představuje významný krok směrem k digitalizaci a zjednodušení vkladového řízení, když zefektivňuje elektronická podání a zavádí automatizaci tam, kde je to možné. Navrhované změny snižují administrativní zátěž jak pro veřejnost, tak pro katastrální úřady. Celkově ji lze hodnotit pozitivně.

Mgr. Olga Kaizar, advokát, Partner
JUDr. Jakub Zámyslický, advokát, Counsel
ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

ROWAN[®]
LEGAL

Claude (Anthropic) od A do Z v právní praxi

Naučte se využít Claude pro analýzu rozsáhlých spisů a bezpečnou práci s citlivými právními informacemi. Seminář vás rychle provede od základů až k praktickému nasazení v právní praxi.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

BŘÍZA & TRUBAČ

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ — ATTORNEYS AT LAW

WWW.BRIZATRUBAC.CZ

Zjišťování věku na online platformách a ochrana nezletilých

Akt o digitálních službách (Nařízení (EU) 2022/2065 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) (DSA) ukládá poskytovatelům online platform dostupných dětem povinnost zajistit ochranu nezletilých. Tato povinnost je výslovně zakotvena v článku 28 DSA, který ukládá přijmout „vhodná a přiměřená“ opatření, a zároveň stanoví zákaz profilové reklamy vůči uživatelům, u nichž má poskytovatel s „přiměřenou jistotou“ za to, že jsou nezletilí. Zároveň však čl. 28 uvádí, že sám o sobě nezakládá povinnost zpracovávat další osobní údaje jen proto, aby poskytovatel určil věk příjemce služby.

Smyslem zjišťování věku je zmenšit pravděpodobnost vystavení dětí obsahu, kontaktům a praktikám, které ohrožují jejich soukromí či bezpečí (např. pornografie, gambling, rizikové kontakty a škodlivé algoritmické doporučení). V červenci letošního roku vydala Evropská komise vodítka k ochraně nezletilých (Guidelines on measures to ensure a high level of privacy, safety and security for minors online, pursuant to Article 28(4) of Regulation (EU) 2022/2065). Kromě zjišťování věku obsahují vodítka další aspekty služeb, které jsou dostupné dětem. V tomto článku se budeme však věnovat detailněji pouze zjišťování věku, neboť je z hlediska poskytovatelů online platform podle našeho názoru nejdůležitější.

Kdo musí zjišťovat věk a co je služba přístupná dětem

Povinnost zjišťovat věk se vztahuje na poskytovatele online platform, jejichž služby jsou přístupné nezletilým. DSA (recitál 71) uvádí, že platforma je přístupná nezletilým, pokud (i) její podmínky umožňují užití nezletilým, nebo (ii) je na ně zaměřena či je jimi převážně používána, nebo (iii) je poskytovatel jinak rozumně srozuměn, že část příjemců jsou nezletilí (např. už zpracovává údaje o věku, je zřejmá přitažlivost pro děti, proběhl vlastní či nezávislý průzkum apod.). Poskytovatel se nemůže odvolat na prohlášení v podmínkách „přístup pouze 18+“. Bez účinných opatření k zabránění přístupu dětí zůstává služba pro

účely čl. 28 přístupná nezletilým. Nicméně, jedna výjimka existuje, a to výjimka pro mikro a malé podniky. Podstatou tedy je, že služba přístupná dětem je taková služba, ke které může poskytovatel rozumně očekávat, že k ní budou přistupovat děti.

Soubor opatření k zjišťování věku uživatele má tři hlavní kategorie: self-declaration (vlastní prohlášení), age estimation (odhad věku) a age verification (ověření věku). Zásadní pro uplatnění jednoho z opatření je proporcionalita a vhodnost. Rozdílné služby přinášejí různé typy rizik vzhledem k obsahu, kontaktům, chování a skupinám uživatelů. Kategorizace rizik je obsažena v příloze vodítek. Poskytovatel musí vycházet z klasifikace rizika,

nejlepší dostupné praxe (best-practice) a respektu k právům dětí.

Metody zjišťování věku

Vlastní prohlášení

Jde o nejjednodušší metodu – uživatel pouze zadá datum narození, věk či odklikne, že je „18+“. Komise výslovně uvádí, že vlastní prohlášení nenaplnuje požadavky na robustnost a přesnost a nepovažuje ji za vhodnou metodu k zajištění vysoké úrovně ochrany dětí dle čl. 28. Může přicházet v úvahu jen jako doprovodný krok (např. při registraci), nikoli však jako samostatná záruka zjišťování věku pro účely přístupu.

Odhad věku

Odhad věku odráží pravděpodobnost či věkové rozpětí, nikoli absolutní jistotu. Je vhodný tam, kde poskytovatel vyhodnotí riziko jako střední a kde méně invazivní opatření nepostačí, ale zároveň nejde o kategorie se vysokým rizikem. Komise doporučuje, aby takové metody byly poskytovány nezávislou třetí stranou či alespoň nezávisle auditovány z hlediska bezpečnosti a ochrany osobních údajů, aby byly provozně spolehlivé, dětem srozumitelné vysvětlené a doprovázené mechanismem nápravy (možnost napadnout chybnou klasifikaci). Odhad může dočasně doplnit ověření věku, pokud taková řešení dosud nejsou reálně dostupná. Tato přechodnost však nemá být dlouhodobá.

Ověření věku

Ověření věku poskytuje vysokou míru jistoty na základě fyzických identifikátorů nebo důvěryhodných, verifikovaných zdrojů a je považováno za vhodné a přiměřené zejména v situacích vysokého rizika: přístup k pornografii, hazardu, prodej alkoholu, tabáku či nikotinových výrobků, případně tam, kde právní předpisy stanoví minimální věk a identifikovaná rizika nelze jinak účinně omezit (např. živé chaty, sdílení obrázků/videí, anonymní zprávy). Ověřování má být samostatný, oddělený proces a poskytovatel nesmí zpracovávat více osobních údajů, než je nutné (ideálně jen „je/není 18+“). Komise podporuje tokenizované přístupy (anonymizované age tokens) a kryptografické postupy včetně

zero-knowledge proofs či key rotation, nejlépe s využitím nezávislého třetího subjektu (double-blind architektura: platforma nepozná identitu uživatele, vydavatel tokenu neví, kde byl token použit).

Kdy a kterou metodu zjišťování věku zvolit

Základem je přezkum rizik, který zohlední pravděpodobnost přístupu dětí, povahu a dosah služby, funkce, uživatelskou základnu a dopad na práva dětí. Podle výsledku přezkumu rizik Komise doporučuje tuto metodu:

Nízké riziko: lze upřednostnit designová a organizační opatření (výchozí soukromé nastavení, omezení doporučovacích systémů, jasná transparentnost) bez plošného ověřování věku. Vlastní prohlášení může v tomto případě fungovat jako orientační signál.

Střední riziko: nezávislý a auditovaný odhad věku může být přiměřené řešení, pokud odhad prokazatelně dosahuje vhodného stupně přesnosti a nedá se snadno obejít. Současně má poskytovatel umožnit volbu metody, možnost nápravy chybného odhadu a další opatření.

Vysoké riziko: u tohoto rizika je nejvhodnější ověření věku, zvláště pokud se jedná o pornografii, hazard a další oblasti s významnými dopady na děti. Ověření má být robustní, nemá poskytovat možnost ověření obejít a má být opakované, např. při každém přístupu do sekce 18+.

Aby metoda obstála jako „vhodná a přiměřená“, má být přesná, spolehlivá, robustní, neinvazivní (princip minimalizace dat, žádné profilování dětí, transparentnost, údaje o věku se neukládají ani nepoužijí k jinému účelu) a nediskriminační. Nesplní-li metoda tato kritéria, nelze ji považovat za vhodnou a přiměřenou. Možností ověření věku dnes existuje celá řada, z nichž některé vodítka zmiňují.

Jak již bylo výše uvedeno, vodítka Komise, resp. čl. 28 se nezabývají pouze věkem nezletilých. Komise zdůrazňuje věku přiměřený design, výchozí restriktivní nastavení soukromí, omezení kontaktů neznámých účtů, kontrolu doporučovacích systémů, dětskému publiku srozumitelné informace apod.

Závěr

Zjišťování věku je v DSA prostředkem k naplnění čl. 28: chránit nezletilé před riziky plynoucími z obsahu, kontaktů, chování a komerčních praktik na online platformách přístupných dětem, tedy u služeb, u kterých lze rozumně očekávat, že se k nim děti dostanou. Zvolená metoda má být přiměřená riziku. Vlastní prohlášení o věku nestačí, odhad věku má místo u středních rizik, ověření věku je metoda přiměřená u vysokých rizik. Zjišťování věku by nemělo znamenat zpracování dalších osobních údajů, které poskytovatel nepotřebuje k poskytování služby. Metoda zjišťování věku by měla být v souladu s principem minimalizace osobních údajů. Zjišťování věku není samoučelné, nýbrž má být zasazeno do bezpečného a věku přiměřeného designu služby, který skutečně snižuje rizika pro děti a respektuje jejich práva. 📌

Eva Fialová, advokátka

PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář

P / R / K

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Informační povinnost podnikatele v souvislosti se smlouvou o dílo

Spotřebitel je tradičně a oprávněně označován jako slabší smluvní strana. Z toho důvodu náleží spotřebiteli ochrana v právních vztazích a projevuje se primárně v legislativě. Soudní praxe nadále precizuje míru ochrany spotřebitele ve smluvních vztazích s podnikateli.

Obvykle se jedná o vysoký tlak na informovanost spotřebitele před samotným uzavřením smlouvy, v průběhu jejího plnění, nebo ochranu před některými konkrétními nekalými praktikami. Níže analyzované rozhodnutí není výjimkou, neboť se věnuje právě povinnosti podnikatele informovat spotřebitele před vstupem do smluvního vztahu.

Skutkové okolnosti případu

Nejvyšší soud ve věci sp.zn. 33 Cdo 1677/2024 posuzoval z hlediska skutkového prostou situaci. Spotřebitel uzavřel s podnikatelem smlouvu o dílo, přičemž dílo spočívalo ve zhotovení nové kuchyňské linky. Dne 24. 6. 2022 podnikatel spotřebiteli kuchyňskou linku předvedl, aniž by strany vyhotovily písemný předávací protokol nebo jinak výslovně deklarovaly, že došlo k předání díla. Spotřebitel dne 4. 7. 2022 uplatnil proti podnikateli práva z vadného plnění. Podle názoru spotřebitele měla kuchyňská linka vady a z toho

důvodu rovněž spotřebitel od smlouvy o dílo odstoupil.

Dovolací otázka

Spotřebitel v soudním sporu v rámci svého dovolání pokládá dovolací otázku, a to, zda za výše vylíčených skutkových okolností včas uplatnil svá práva z vadného plnění.

Právní analýza

Dovolací soud těžiště právní otázky spatřuje ve výkladu ustanovení § 1811 odst. 2 OZ. Toto ustanovení ukládá podnikateli okruh informací, které je povinen spotřebiteli sdělit v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy. Mimo notoriety, jako je totožnost podnikatele, jeho kontaktní údaje, či cena a platební podmínky, patří do okruhu povinně sdělovaných informací podle písm. f) citovaného ustanovení také „údaj o existenci práv z vadného plnění, případně také o záruce za jakost, popro-

dejním servisu a jejich podmínkách.“ A právě pod toto obecné vymezení je nutné zahrnout všechny v úvahu přicházející situace, při nichž spotřebitel může uplatňovat proti podnikateli vady, ať už mu takové právo plyne ze smlouvy nebo přímo ze zákona.

Mezi soukromoprávní důsledky porušení takové povinnosti podnikatele odborná literatura řadí např. sankce v podobě výkladu nejpriznivějšího pro spotřebitele, vyvolání neurčitosti následného právního jednání spotřebitele a s ní souvisejících následků nebo neplatnost v důsledku možného omylu spotřebitele. (Podrobněji: Občanský zákoník, 2. vydání (2. aktualizace, 2023), O. Vondráček).

Mezi veřejnoprávní důsledky porušení povinností podnikatele pak komentář řadí jeho odpovědnost např. za užívání nekalých obchodních praktik, klamavé opomenutí nebo klamavé jednání ve smyslu zákona o ochraně spotřebitele (Vondráček, 2023, tamtéž).

Rödl & Partner

ROSTEME SPOLEČNĚ

- Právní poradenství
- Daňové poradenství
- Audit
- Business process outsourcing
- Management & business consulting

13 let

Právnícká firma
roku 2012–2024

www.roedl.cz

Nejvyšší soud v rozebíraném rozhodnutí dovozuje další možný následek porušení povinnosti podnikatele. Konkrétně Nejvyšší soud uvádí, že v situaci, kdy spotřebitel není poučen o své povinnosti vytknout vady díla při jeho převzetí a na to navazující námitku podnikatele podle ustanovení § 2605 odst. 2 OZ, tedy že později vytknuté vady jsou opožděné, může být tato námitka podnikatele v rozporu s ustanovením § 6 odst. 2 OZ. Tedy důsledkem může podle názoru Nejvyššího soudu také být, že podnikateli obrana v podobě námítky opožděnosti nenáleží.

V tomto konkrétním případě je však otázkou, zda by poskytnutí informací spotřebiteli vedlo k jinému výsledku, neboť v průběhu soudního řízení vyšlo najevo, že samotné předvedení díla (které má ze zákona důsledek jeho dokončení) spotřebitel nepovažoval za jeho předání a převzetí, zatímco podnikatel ano, a rovněž nižší soudy došly ke skutkovému závěru, že dílo bylo předáno a převzato skutečně 24. 6. 2022, tedy více než týden před vytknutím vad.

Ochrana spotřebitele je neodmyslitelnou součástí moderních právních řádů. V tuzemském, resp. unijním kontextu jsou práva spotřebitelů dokonce ústavně chráněna, jak výslovně judikoval Ústavní soud (sp. zn. II. ÚS 2778/19). Na druhou stranu paternalistický přístup soudů ke spotřebiteli není žádoucí a žádný takový požadavek z právního řádu nevyplývá.

Spotřebitel nemůže být degradován na osobu neschopnou orientovat se ani v základních právních vztazích. Příliš přísné hodnocení plnění podnikatelových povinností by potom kladlo na podnikatele zcela neadekvátní požadavky pro vstup do právního vztahu se spotřebitelem a mohlo by mít důsledky třeba i v ekonomické rovině, tedy neadekvátní zdražení zboží a služeb jako kompenzace za administrativní náročnost nebo rizikovitost neúspěchu v případném sporu.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu však není konečné, věc byla vrácena odvolacímu soudu. Je dost dobře možné, že na základě kompletní znalosti spisu je „správné řešení“ již nasnadě, avšak komentátory vycházejícímu toliko z publikovaného rozhodnutí o dovolání nejsou známy veškeré skutkové detaily.

Závěr

Nejvyšší soud věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení s úkolem posoudit, zda a jakým způsobem splnil podnikatel svou informační povinnost vůči spotřebiteli. Tedy posoudit, zda podnikatel mimo jiné informoval spotřebitele, že případné zjevné vady díla musí spotřebitel namítnout při předání a pokud je namítne později, o svá práva z vadného plnění přichází. A tuto povinnost podnikatele Nejvyšší soud dovodil z ustanovení § 1811 OZ. Pokud podnikatel spotřebitele o jeho právu, resp. povinnosti

neinformoval, námitka opožděného uplatnění vad spotřebitelem (§ 2605 OZ) podle názoru Nejvyššího soudu může kolidovat s ustanovením § 6 odst. 2 OZ.

Všem podnikatelům je proto třeba znovu doporučit, aby před uzavřením smlouvy spotřebitele skutečně kvalifikovaně a podrobně informovali v rozsahu, jak vyžaduje ustanovení § 1811 OZ.

Všem spotřebitelům na straně druhé je nutné doporučit, aby bez ohledu na splnění povinností podnikatele vytýkali zjevné vady ihned.

JUDr. PhDr. Karolina Spozdilová, Ph.D.,
advokát a partner

Mgr. Jakub Vodička, advokátní koncipient
KGS legal s.r.o., advokátní kancelář

KGS
LEGAL

Padesát na padesát – patové situace mezi společníky a řízení sporu mezi nimi

Zjistěte, jak předcházet patovým situacím mezi společníky a řešit spory, když vztahy ve firmě vyhození ohrozí její fungování. Praktický seminář ukáže prevenci, právní nástroje i efektivní postupy pro řešení krizí mezi společníky.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

GLATZOVA & Co.

DEFINING EXCELLENCE

for 30 years

TI NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ PRACUJÍ S NÁMI

www.glatzova.com

Jaké povinnosti čekají výrobce připojených zařízení podle Data Actu?

Výrobci elektronických zařízení a automobilů musejí kromě výše uvedených předsmulvních informačních povinností určených pro prodejce, pronajímatele či leasingové společnosti zajistit také několik klíčových kroků, aby jejich produkty odpovídaly požadavkům Data Actu:

- Identifikujte všechny produkty, které spadají do kategorie připojených výrobků.
- Zmapujte data, která tato zařízení generují.
- Vyhodnoťte, která data jsou snadno dostupná a která vyžadují zvláštní přístup.
- Stanovte způsob přístupu uživatelů k datům – buď přímo prostřednictvím rozhraní zařízení, nebo pomocí zákaznických portálů či formulářů.
- Aktualizujte technickou a smluvní dokumentaci, aby byla v souladu s novými pravidly.
- Pokud chcete data využívat i pro vlastní účely, nezapomeňte získat od uživatelů souhlas nebo licenci k jejich použití.

Výrobce jako „prvotní“ prodejce nese odpovědnost za to, že svým partnerům předá veškeré potřebné podklady, které zajistí, že tyto nové informační povinnosti bude možné plnit již v předsmulvních fázi, tedy před převzetím zařízení zákazníkem. V praxi to znamená nutnost připravit pro každý produkt tzv. datový profil, vybudovat rozhraní nebo zákaznický portál, na kterém budou tyto informace jasně zveřejněny. Existují také určité výjimky, zejména pro zařízení určená k vývozu mimo Evropskou unii, na která se nové povinnosti nevztahují.

Povinnosti přitom nekončí pouze u nových výrobků prodávaných vybraným distributorům – vztahují se také na leasingové společnosti, pronajímatele, nebo prodejce již použitých „chytrých“ zařízení, pokud tato zařízení i nadále generují data.

Jaká práva má uživatel zařízení v souvislosti s nařízením Data Act?

Jedním z hlavních přínosů Data Actu je výrazné posílení práv samotných uživatelů dat. Uživatelé tak získávají mnohem větší kontrolu nad daty, která jejich zařízení generují, a jsou oprávněni rozhodovat o tom, jak s těmito daty bude naklá-

dáno. Nařízení v tomto ohledu stanoví, že uživatel musí být již před samotným pořízením zařízení transparentně a srozumitelně informován nejen o tom, kde budou jeho data uložena a kdo k nim bude mít přístup, ale také o konkrétních právech, která s daty souvisejí.

Práva uživatelů zahrnují především právo na přístup ke všem datům, která jejich zařízení generují. To znamená, že uživatel může kdykoli zjistit, jaká data se o něm či o zařízení sbírají, v jakém rozsahu a v jaké podobě jsou tato data uchovávána. Součástí tohoto práva je i možnost data získat a využívat je pro vlastní potřebu, například ke kontrole funkcí zařízení, zaznamenávání statistik nebo optimalizaci procesů. Data Act zároveň garantuje uživatelům právo na přenositelnost těchto dat, což umožňuje snadný přechod k jiným poskytovatelům služeb či aplikacím bez ztráty dostupných informací.

Výrobci a poskytovatelé souvisejících služeb musí zajistit snadný a bezpečný přístup k datům prostřednictvím přístupných a uživatelsky přívětivých rozhraní – například zákaznických portálů nebo přímo přes zařízení. Součástí je i transparentnost ohledně doby uchovávání dat, možnosti jejich vymazání či omezení zpracování a zajištění souladu s ochranou obchodního tajemství a osobních údajů.

Jak nastavit procesy předání dat třetím stranám?

Pokud jde o sdílení dat s dalšími subjekty, Data Act stanoví velmi jasná pravidla. Držitel dat, typicky výrobce nebo poskytovatel související služby, je povinen umožnit uživateli sdílet generovaná data se třetí stranou dle svobodné volby uživatele. Nezávislý servis, výzkumný ústav nebo dokonce konkurent výrobce – v principu nikdo nemůže být předem vyloučen, pokud to uživatel žádá a je to technicky možné.

Data Act připouští určitá ochranná opatření zejména v případech, kdy by sdílení údajů mohlo vést k ohrožení obchodního tajemství. Přesto ale platí, že pouhý odkaz na riziko nestačí: ochraně obchodního tajemství lze rozumět pouze tehdy, lze-li prokázat vážnou ekonomickou újmu v případě prozrazení chráněné informace. Jinak je nutné data za přimě-

řených podmínek zpřístupnit. Sdělování dat třetím stranám přitom může být vázáno na smluvní a technická omezení, například omezení účelu využití, nikoliv však na zákaz sdílení bez objektivního důvodu. Data Act také umožňuje držiteli dat požadovat přiměřenou úhradu nákladů, které mu vzniknou zpřístupněním dat třetí straně, přesto podmínky sdílení nesmí být diskriminační nebo nekalé.

Aby výrobci a poskytovatelé služeb plnili požadavky Data Actu, je vhodné zavést interní mechanismy a procesy pro bezpečné a transparentní sdílení dat:

- Interní pravidla pro zpřístupnění dat: definovat jasná pravidla, kdy a jak mohou být data poskytována třetím stranám.
- Vzorové smlouvy a technická omezení: připravit šablony smluv a technických postupů, které zajistí, že data budou sdílena jen za přiměřených podmínek a s ochranou obchodního tajemství.

Jelikož Data Act již nabyl účinnosti, je pro všechny dotčené subjekty nezbytné splnit nové povinnosti co nejdříve. Ať už jde o revizi předsmulvních dokumentace, aktualizaci interních postupů nebo odbornou konzultaci ohledně výkladu nových pravidel, doporučujeme jednat bez prodlení. Pokud jste výrobcem chytrých zařízení nebo provozujete kamennou prodejnu či e-shop s elektronikou, rádi vám pomůžeme s přípravou na novou legislativu a tím zároveň minimalizovali riziko případných sankcí či dopadů na vaši reputaci.

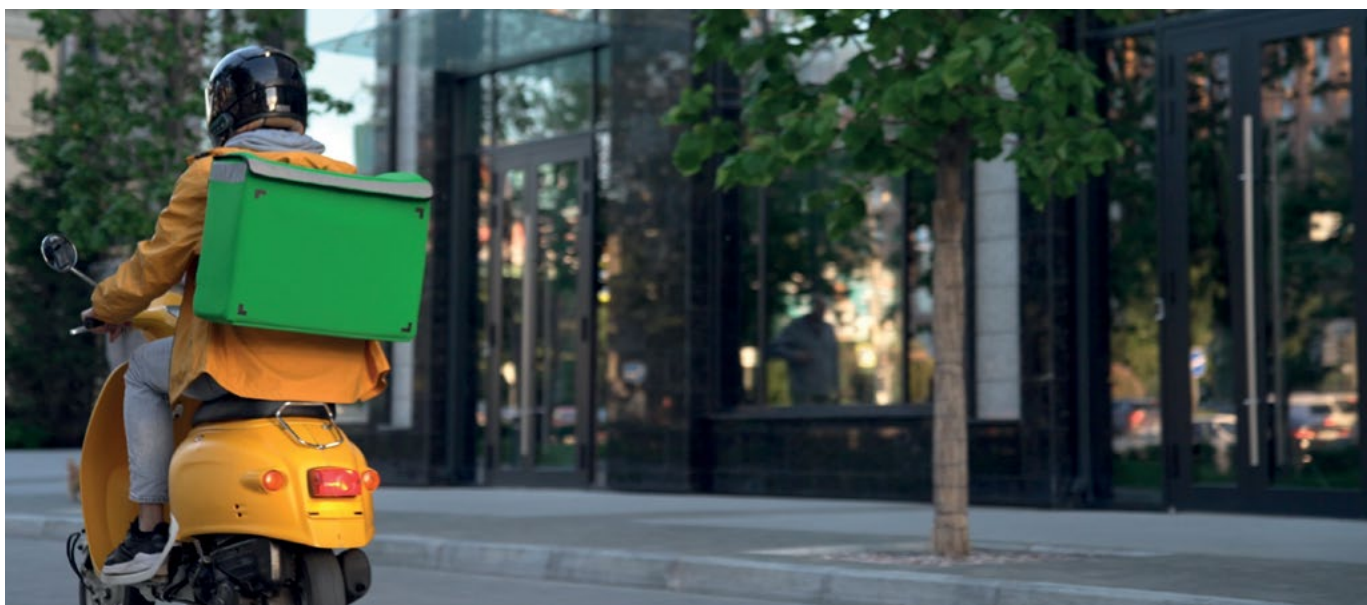
Mgr. Pavel Zahradníček, vedoucí advokát
JUDr. Igor Grejták, advokátní koncipient
HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

Rizika využívání algoritmického managementu na pracovišti

S rozvojem digitálních technologií se na pracovištích stále častěji setkáváme s tzv. algoritmickým řízením (též algoritmickým managementem) – formou řízení lidské práce, která využívá algoritmy k plánování, kontrole, hodnocení či odměňování zaměstnanců. Tato forma řízení nachází uplatnění nejen u digitálních pracovních platform typu Uber, Wolt nebo Bolt, ale stále častěji i v tradičních firmách napříč různými odvětvími. V právním kontextu tento jev představuje nové výzvy z hlediska ochrany práv zaměstnanců, rovného zacházení, ochrany soukromí a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Co je algoritmické řízení?

Algoritmus lze obecně chápat jako předem definovaný soubor pravidel či instrukcí, které vedou k určitému výsledku. S algoritmy se setkáváme každý den, jejich význam však zásadně vzrostl s rozvojem umělé inteligence, strojového učení, geolokačních technologií a práce s velkými daty (big data).

V pracovněprávním kontextu mluvíme o algoritmickém řízení, pokud část manažerských rozhodnutí (např. rozvrhování směn, přidělování úkolů, hodnocení výkonu či rozhodování o odměnách) činí nebo doporučuje algoritmicky řízený software, a to s minimálním či žádným lidským zásahem. Typicky nahrazuje činnost nižšího managementu.

Algoritmické řízení může významně zefektivnit a zrychlit pracovní procesy.

Zároveň však může pro zaměstnance představovat zdroj fyzických i psychických obtíží, zvýšit tzv. psychosociální rizika na pracovišti a v některých případech být v přímém rozporu se zákonem (např. s právem na rovné zacházení dle § 16 zákoníku práce¹ či s právem nebýt vystaven výlučně automatizovanému rozhodnutí podle čl. 22 GDPR).²

Typické oblasti algoritmického managementu

I přes výše naznačená rizika je využití algoritmického managementu na vzestupu a některé obchodní modely na něm stojí zcela. Jde zejména o digitální pracovní platformy, kromě Uberu, Boltu nebo Woltu lze zmínit také například globální freelancingové platformy jako Upwork nebo Fiverr. Algoritmické řízení se tak neomezuje jen na dopravu a rozvoz, ale proniká i do oblastí admi-

nistrativních, kreativních či manuálních činností.

Algoritmický management se typicky soustřeďuje zejména na tři oblasti:³

- Řízení procesů, tedy toho, co má pracovník udělat, v jakém sledu a v jakém časovém horizontu (např. přidělování zakázek řidičům taxislužeb podle polohy a aktuální dopravní situace).
- Posuzování výkonu zaměstnance – systém sleduje čas potřebný k provedení úkonu, četnost odhlašování z aplikace nebo zákaznickou zpětnou vazbu. Problémem bývá, že způsob, jakým algoritmus jednotlivá kritéria vyhodnocuje, je často netransparentní – není jasné, jaká data do hodnocení vstupují a jakou mají váhu.
- Pracovní disciplína – algoritmus následně pracovníka motivuje či „trestá“, nejčastěji formou přístupu k lukrativnějším zakázkám nebo omezením účtu.

BRODEC & PARTNERS

— L A W F I R M —

Advokátní kancelář, která Vás bezpečně
provede světem paragrafů a pomůže
Vám čelit novým výzvám.

www.akbrodec.cz

Příklad: Kurýrka Eva

Paní Eva pracuje jako kurýrka pro platformu doručující jídlo. Objednávky jí přiděluje mobilní aplikace, která průběžně vyhodnocuje její rychlost, spolehlivost, zákaznické hodnocení a také to, zda je aktivní v době nejvyšší poptávky.

Eva si všímá, že dostává méně zakázek než její kolegové. Systém je však neprůhledný a nikdo jí není schopen říct, podle jakých kritérií se objednávky rozdělují. Jedno negativní hodnocení zákazníka, které souviselo s dopravní zácpou a zpožděním jídla, a algoritmus vyhodnotil její výkon jako „nespolehlivý“.

Aby si zlepšila výsledky, Eva začne pracovat i v pozdních večerních hodinách, kdy je poptávka vyšší. To se ale odráží na jejím zdraví a soukromém životě. Přesto je hodnocena hůře než kurýři z hustě obydlených oblastí. Po několika měsících algoritmus vyhodnotí Evu jako méně výkonnou a omezí jí přístup k výnosnějším zakázkám. Nakonec jí dokonce automaticky zamítne přístup do platformy, bez možnosti odvolání.

Rizika algoritmického managementu

Výše popsany teoretický scénář dobře ilustruje hlavní rizika algoritmického managementu:

- Netransparentnost kritérií hodnocení – zaměstnanec neví, jakou váhu mají jednotlivé metriky, ani jak algoritmus zpracovává data.
- Absence lidského přezkumu – individuální okolnosti nejsou nijak zohledněny.
- Psychosociální tlak – snaha udržet vysoké hodnocení může vést ke stresu a ztrátě motivace, protože výsledky nezávisí jen na schopnostech pracovníka.
- Automatizované rozhodování o existenčních otázkách – rozhodnutí o odměně či dokonce propuštění je činěno bez možnosti zaměstnance se bránit.

Uvedený příklad je čistě hypotetický, a je zjevné, že v českém právním systému by zaměstnavatel, který by chtěl algoritmický management aplikovat v uvedeném rozsahu vůči zaměstnancům, narazil na mnoho právních limitů – plynoucích například z ust. § 16 zákoníku práce (práva na rovné zacházení), ust. § 316 zákoníku práce (omezení nepřetržitého monitorin-

gu zaměstnance), či práva nebýt předmětem žádného rozhodnutí založeného výhradně na automatizovaném zpracování podle čl. 22 GDPR.

Směrnice o zlepšení pracovních podmínek při práci prostřednictvím platformy

Algoritmický management přináší zaměstnavatelům velkou efektivitu, nicméně benefity plynou i samotným pracovníkům, zejména při práci prostřednictvím digitálních platform. Možnost nastavit si pracovní dobu a intenzitu výkonu podle konkrétních potřeb je ze strany pracovníků brána jako hlavní bonus práce prostřednictvím platformy. Nové formy digitální interakce a nové technologie tak vytvářejí přístup k důstojným a kvalitním pracovním místům pro ty, kteří tuto možnost tradičně neměli.

Tyto nové formy pracovních příležitostí však přinášejí i řadu potíží. Může docházet k postupnému stírání hranice mezi pracovním a osobním životem, k nárůstu neplacených přesčasů a k nedodržování času vyhrazeného pro odpočinek. Hrozí také nadměrný technologicky zprostředkovaný dohled, prohlubování nerovnováhy mezi platformou a pracovníkem, netransparentnost rozhodovacích procesů a v konečném důsledku i ohrožení důstojných pracovních podmínek, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zásady rovného zacházení a práva na soukromí.

Práce prostřednictvím platformy také rozostřuje hranice mezi pracovním vztahem a samostatnou výdělečnou činností a mezi povinnostmi zaměstnavatelů a zaměstnanců. Vyhnutí se statusu zaměstnance má pro dotčené osoby následky ve formě ztráty klasické pracovní právní ochrany a dalších sociálních práv. Vede ale rovněž k nerovným podmínkám vůči podnikům, které své pracovníky klasifikují jako zaměstnance, a má důsledky pro státní daňový systém a systém sociálních odvodů. Ačkoli se tyto problémy netýkají jen práce prostřednictvím platformy, jsou v ekonomice platform obzvláště naléhavé.

Na uvedené problémy proto reaguje Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/2831 ze dne 23. října 2024 o zlepšení pracovních podmínek

při práci prostřednictvím platformy (dále jen „Směrnice“). Členské státy ji musí převzít do svých právních řádů nejpozději do 2. prosince 2026.

Směrnice se vztahuje pouze na platformy, které přímo organizují práci osob – typicky Uber, Bolt nebo Wolt. Nevztahuje se naopak na subjekty, jejichž primárním účelem je sdílení aktiv (např. AirBnB) či prodej zboží a služeb (např. online bazary).

Zásadní otázkou, kterou Směrnice řeší, je určení pracovníprávního statusu osob pracujících prostřednictvím platformy. K tomu zavádí tzv. vyvratitelnou právní domněnku: jestliže platforma fakticky vykonává řízení a kontrolu, má se za to, že existuje pracovníprávní vztah. Pokud chce platforma tuto domněnku vyvrátit, nese důkazní břemeno sama. Domněnka se bude pravděpodobně uplatňovat zejména v řízeních před inspektorátem práce (typicky při posuzování tzv. švarcsystému), v navazujících soudních sporech i v civilních řízeních mezi platformami a jejich pracovníky.

Směrnice zároveň reguluje využívání automatizovaných monitorovacích a rozhodovacích systémů. Platformám výslovně zakazuje zpracovávat „citlivé“ údaje, například informace o emočním a psychickém stavu pracovníka či jeho soukromých rozhovorech, shromažďovat osobní údaje pracovníka v době, kdy tato osoba nenabízí ani nevykonává práci prostřednictvím platformy či zpracovávat biometrické údaje pracovníka za účelem zjištění totožnosti této osoby porovnáním s biometrickými údaji osob uložených v databázi.

Uvedené systémy budou podléhat povinnému lidskému dohledu a každé dva roky bude nutné vyhodnocovat jejich dopady na pracovníky. Nezbytné bude také zpracování posouzení vlivu na ochranu osobních údajů (tzv. „DPIA“)⁴ ve smyslu čl. 35 odst. 1 GDPR⁵ při zpracování osobních údajů digitální pracovní platformou prostřednictvím automatizovaných monitorovacích systémů nebo automatizovaných rozhodovacích systémů.

Klíčová rozhodnutí, jako je omezení nebo ukončení přístupu k účtu či smluvního vztahu, bude smět činit pouze člověk. Pracovníci získají právo na vysvětlení i přezkum rozhodnutí, která byla

učiněna nebo podpořena automatizovaným systémem.

Kromě toho budou mít platformy povinnost transparentně informovat pracovníky a jejich zástupce o tom, jaké automatizované systémy používají, jaké údaje sledují a k jakým rozhodnutím slouží. Směrnice navíc ukládá členským státům zajistit, aby platformy hodnotily rizika těchto systémů z hlediska BOZP, zejména psychosociálních a ergonomických rizik.

Shrnutí a implikace pro praxi

Algoritmický management představuje jeden z nejvýraznějších trendů digitalizace práce. Přináší sice zefektivnění řízení pracovní síly a nové možnosti pro organizaci práce, současně však klade zásadní otázky týkající se spravedlivého zacházení, ochrany soukromí, bezpečnosti a zdraví při práci i právní jistoty zaměstnanců.

Evropská legislativa v podobě zmiňované Směrnice o zlepšení pracovních podmínek při práci prostřednictvím platforem (ale

mj. také prostřednictvím tzv. AI Aktu)⁶ se snaží tato rizika regulovat a vymezit základní mantinely pro využívání algoritmů v pracovním prostředí. Pro zaměstnavatele to znamená nutnost větší transparentnosti, zavedení lidského dohledu nad automatizovanými rozhodnutími a posílení ochrany pracovníků.

Do budoucna lze očekávat, že inspekto-ráty práce i soudy budou muset aktivně vykládat nová pravidla v konfrontaci s praxí platforem a dalších společností využívajících algoritmické řízení.

Mgr. Michaela Vimpelová, LL.M., advokátka
PIERSTONE s.r.o., advokátní kancelář

PIERSTONE

Poznámky:

- ¹ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.
- ² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/es (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).
- ³ K dispozici <https://www.cmkos.cz/hot-thur/2024/04/Manual-pro-management-dat-a-algoritmu.pdf>.
- ⁴ Z angl. „Data Protection Impact Assessment“
- ⁵ Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/es (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).
- ⁶ Nařízení evropského parlamentu a rady (EU) 2024/1689 ze dne 13. června 2024, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci a mění nařízení (ES) č. 300/2008, (EU) č. 167/2013, (EU) č. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 a (EU) 2019/2144 a směrnice 2014/90/EU, (EU) 2016/797 a (EU) 2020/1828 (akt o umělé inteligenci).

IT smlouvy & softwarové právo se zaměřením na start-upy a technologické společnosti

Získejte praktický přehled IT smluv a softwarového práva pro start-upy – od licencí a vývoje až po SaaS, investiční požadavky a AI. Seminář vás naučí správně nastavit smlouvy, které obstojí v rychle rostoucím technologickém prostředí.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

Flexinovela a změny v oblasti jiných důležitých osobních překážek v práci

V souvislosti s tzv. flexinovelou, která zásadním způsobem novelizovala zákoník práce,¹ došlo ke změnám i některých souvisejících předpisů. Změn se dočkalo i nařízení vlády, které upravuje jiné důležité osobní překážky v práci² („Nařízení vlády č. 590/2006 Sb.“).

Přinášíme přehled změn Nařízení vlády č. 590/2006 Sb., které nabylы účinnosti spolu s flexinovelou 1. 6. 2025.

(Registrovaní) partneri

Novela Nařízení vlády č. 590/2006 Sb. reaguje na nový institut tzv. partnerství, které od 1. 1. 2025 definuje občanský zákoník³ jako trvalý svazek dvou lidí stejného pohlaví. Uvádí-li Nařízení vlády č. 590/2006 Sb. pojem „manžel“ (resp. „manželství“), myslí se jím automaticky i jak „partner“ (resp. „partnerství“) podle občanského zákoníku, tak „registrovaný partner“ (resp. „registrované partnerství“) podle zákona o registrovaném partnerství.⁴ Stejnopohlavní páry žijící v partnerství podle občanského zákoníku nebo v registrovaném partnerství tak budou mít v oblasti jiných důležitých osobních překážek v práci stejná práva vyplývající z Nařízení vlády č. 590/2006 Sb. jako manželé. Používali-li proto níže v článku pojem manžel nebo manželství, máme tím na mysli rovněž (registrované) partnery a (registrované) partnerství.

Úmrtí blízké osoby

Při úmrtí manžela, druha nebo dítěte se i nadále poskytuje pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu na dva dny a pak jeden další den k účasti na pohřbu těchto osob.

V případě pohřbu jiných blízkých osob uvedených níže již není nutné prokazovat, že zaměstnanec na pohřbu strávil pouze „nezbytně nutnou dobu“ – volno je nově poskytováno v rozsahu celých dnů. Pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu tak zaměstnavatel poskytne na (celý) jeden den k účasti na pohřbu a na další (celý) jeden den, jestliže zaměstnanec obstarává tento pohřeb, jde-li o úmrtí:

- rodiče, prarodiče, vnoučete nebo sourozence zaměstnance;
- rodiče, prarodiče nebo sourozence manžela zaměstnance;
- manžela dítěte zaměstnance nebo manžela sourozence zaměstnance; nebo
- jiné osoby, se kterou žil zaměstnanec v době jejího úmrtí v domácnosti.

Zákonodárce dále novelou Nařízení vlády č. 590/2006 Sb. zohlednil skutečnost, že se ztrátou blízké osoby se zaměstnanec vyrovnává podstatně déle než 1–2 dny. Od účinnosti novely Nařízení vlády č. 590/2006 Sb. tak může nově zaměstnanec při úmrtí svého manžela, druha, dítěte, vnoučete, prarodiče nebo sourozence čerpat doplňkové neplacené volno až na dalších 5 dnů.

Hledání nového zaměstnání

U volna pro účely hledání nového zaměstnání se změnil způsob jeho poskytování – místo půl dne se s účinností od 1. 6. 2025 poskytuje v celých dnech. Čerpá-li zaměstnanec pracovní volno jen v rozsahu části směny, dojde k vyčerpání celého dne volna. Jinými slovy, i když zaměstnanec půjde na pohovor, který mu z osmihodinové pracovní směny zabere jen dvě hodiny dopoledne a zbytek dne bude připraven k práci, dojde k vyčerpání celého jednoho dne pracovního volna, které mu na vyhledání nového zaměstnání náleží. Zaměstnanci tím mají být motivováni sjednávat si pracovní pohovory a podnikat jiné kroky k získání nového zaměstnání tak, aby na sebe tyto činnosti ideálně navazovaly v rámci jednoho dne.

Nově se dále zohledňuje důvod ukončení pracovního poměru. V případě „sankční“ výpovědi, tj. výpovědi ze strany zaměstnavatele dané z důvodů uvedených v § 52 písm. f) až h) zákoníku práce (např. pro porušení pracovních povinností nebo nesplnění předpokladů) se

flexinovelou výpovědní doba zkrátí na polovinu (navíc je jinak upraven běh výpovědní doby). Tomu odpovídá i polooviční rozsah pracovního volna na vyhledání nového zaměstnání oproti ostatním případům. Zaměstnanec bude v případě takové výpovědi (nebo dohody uzavřené ze stejného důvodu) mít nárok na pracovní volno v rozsahu nejvýše dvou dnů, a to bez náhrady mzdy.

U „nesankčních“ výpovědí (a dohod o rozvázání pracovního poměru uzavřených ze stejných důvodů) uvedených v § 52 písm. a) až e) zákoníku práce mají zaměstnanci nárok na volno v rozsahu až 4 dnů s náhradou mzdy. Ve všech ostatních případech skončení pracovního poměru, tedy nejčastěji v případě výpovědi dané zaměstnancem, má zaměstnanec rovněž nárok na až čtyři dny pracovního volna, avšak neplaceného.

Vyčerpá-li zaměstnanec výše uvedené volno, avšak nové zaměstnání si nenajde, bude moci využít nové doplňkové neplacené pracovní volno určené výhradně pro využití poradenských služeb Úřadu práce. Rozsah tohoto volna je až jeden den v případě výše uvedených sankčních výpovědí (resp. dohod) a až dva dny v případě nesankčních výpovědí (resp. dohod) a ostatních případů skončení pracovního poměru.

Svatba a uzavření partnerství

Na vlastní svatbu náleží zaměstnanci i nadále až dvoudenní pracovní volno, z toho jeden den pracovního volna je určen k účasti na svatebním obřadu. Stejně tomu je nově i v případě uzavření partnerství.

Při čerpání pracovního volna v rozsahu dvou dnů je náhrada mzdy nově poskytována za den konání svatebního obřadu. Dosud nebylo jednoznačně stanoveno,

AegisLaw

www.aegislaw.cz

#rostemesvami

ke kterému dni se má náhrada vztahovat, což způsobovalo problémy zejména u zaměstnanců s rozdílnou délkou směn. Pokud zaměstnanec čerpá na vlastní svatbu pouze jeden den volna (například svatební obřad se koná o víkendu, přičemž pracovní doba zaměstnance je pondělí až pátek), náleží mu jako dosud náhrada mzdy za tento jediný den.

K účasti na svatebním obřadu dítěte zaměstnance se i nadále poskytuje jednodenní pracovní volno s náhradou mzdy, u svatebního obřadu rodiče zaměstnanec jde o jednodenní neplacené pracovní volno. Zákon v těchto případech nyní výslovně uvádí, že se pracovní volno poskytuje k účasti na „svatebním obřadu“, nikoliv „svatbě“, jak tomu bylo dříve. Případně-li svatební obřad dítěte nebo rodiče zaměstnance na den, kdy zaměstnanec nemá rozvrženou směnu, pracovní volno mu nenáleží.

Náhrada mzdy nebo platu dle výše uvedených pravidel při svatbě (uzavření partnerství) náleží i zaměstnancům, kteří si rozvrhují pracovní dobu sami na základě písemné dohody se zaměstnavatelem (§ 87a zákoníku práce).

Doprovod blízkého do zdravotnického nebo školského zařízení

V reakci na nedávné rozhodnutí Nejvyššího soudu⁵ bylo pracovní volno k doprovodu rodinného příslušníka do zdravotnického zařízení a k doprovodu dítěte do školského poradenského zařízení zákonodárcem doplněno tak, že se pracovní volno poskytuje i při doprovodu „zpět“. Tedy nejen k doprovodu do školského poradenského zařízení nebo zdravotnického zařízení, ale i k doprovodu dané osoby na cestě zpátky.

Nejvyšší soud sice posuzoval předchozí právní úpravu (tj. před doplněním výrazu „zpět“), a to pouze ve vztahu k doprovodu podle bodu 8 písm. a) Nařízení vlády č. 590/2006 Sb. (doprovod rodinného příslušníka do zdravotnického zařízení), uvedené rozhodnutí je ale zajímavé i dnes a lze je alespoň částečně analogicky aplikovat i na ostatní případy překážek z důvodu doprovodu. Nejvyšší soud v uvedeném rozhodnutí zdůrazňuje, že „podstatou doprovodu ve smyslu bodu 8 písm. a) Nařízení

vlády č. 590/2006 Sb. nepochybně je poskytnutí podpory rodinnému příslušníkovi zaměstnance při vyšetření, ošetření nebo léčení ve zdravotnickém zařízení a všech ostatních úkonech, jež s tím souvisejí, za situace, kdy rodinný příslušník ze zdravotních důvodů nebo z důvodu své nezletilosti nemůže tyto úkony vykonat sám. Pod úkony doprovodu („uvedené úkony“) lze proto zahrnout především cestu z místa bydliště doprovázené osoby (jiného místa, kde se doprovázená osoba v době doprovodu zdržuje) do zdravotnického zařízení, čekání na vyšetření, ošetření nebo léčení, samotné vyšetření, ošetření nebo léčení, nezbytnou konzultaci s lékařem, případná navazující vyšetření, ošetření nebo léčebné úkony, cestu k nim, jakož i čekání na jejich provedení, opatření lékařem předepsaných nebo doporučených léků či zdravotnických pomůcek a cestu zpět do bydliště doprovázené osoby (jiného místa, kde se doprovázená osoba zdržuje).“ Je tak evidentní, že Nejvyšší soud vnímá rozsah uvedených překážek z důvodu doprovodu spíše extenzivně a pod pojem „doprovod“ je nutné zahrnout zpravidla všechny úkony, které jsou potřeba k tomu, aby doprovázená osoba nejen návštěvu absolvovala, ale aby za pomoci doprovodu rovněž zvládla související cesty.

Znemožnění cesty do zaměstnání

I u překážky v práci z důvodu „znemožnění cesty do zaměstnání“, která se týká těžce zdravotně postižených zaměstnanců, došlo k terminologickému vyjasnění. Za znemožnění cesty do zaměstnání je nově třeba považovat nejen povětrnostní vlivy, ale také živelní či jiné obdobné mimořádné události. Nutnost této změny ukázaly mimo jiné nedávné povodně, kdy vznikaly dohady o tom, zda se na tyto situace dosavadní právní úprava aplikuje.

Zaměstnanci rozvrhující si práci sami

Závěrem dodáváme, že náhrada mzdy nebo platu náleží i zaměstnancům, kteří si rozvrhují pracovní dobu sami na základě písemné dohody se zaměstnavatelem, to však pouze v případě pracovního volna z důvodu (i) svatby nebo uzavření partnerství, (ii) úmrtí blízké osoby a (iii) přestěhování. Při ostatních jiných důležitých osobních překážkách zaměstnanci náhrada mzdy nebo platu

nenáleží, ledaže zákon, vnitřní předpis zaměstnavatele nebo dohoda se zaměstnancem stanoví jinak.⁶

Mgr. Martin Jirsa, advokát

LEGALITĚ advokátní kancelář s.r.o.

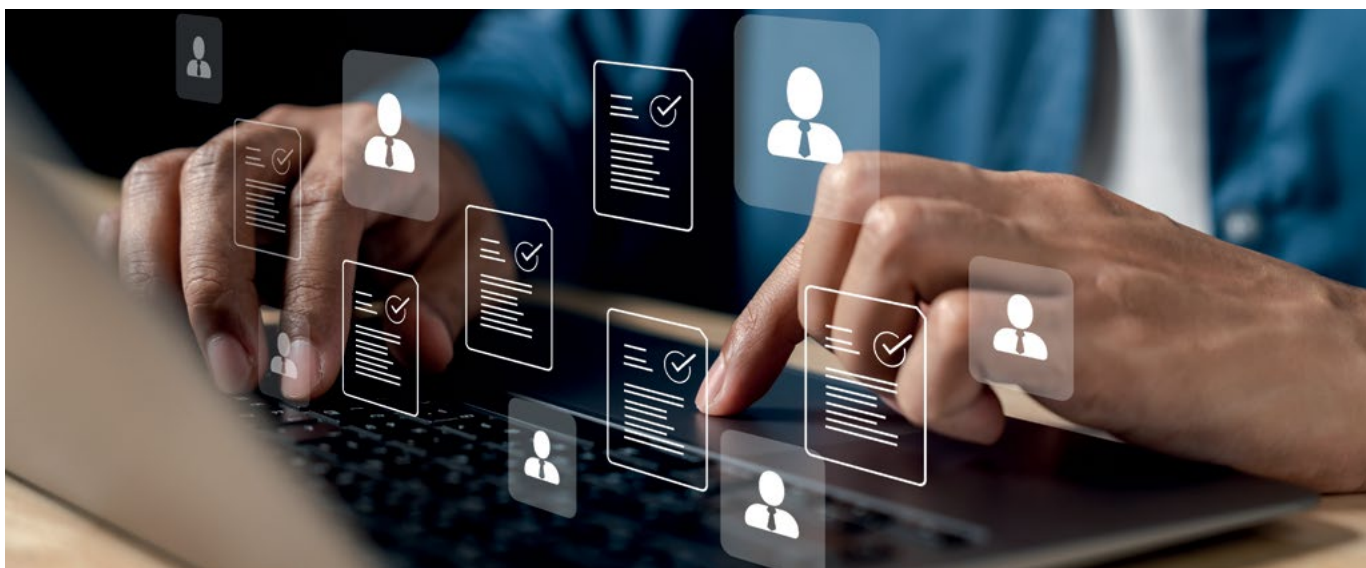
LEGALITĚ
LAWYERS

Poznámky:

- ¹ Zákon č. 120/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, a některé další zákony.
- ² Nařízení vlády č. 590/2006 Sb., kterým se stanoví okruh a rozsah jiných důležitých osobních překážek v práci.
- ³ Srov. § 655 odst. 2 zák. č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.
- ⁴ Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství, ve znění pozdějších předpisů.
- ⁵ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2025, sp. zn. 21 Cdo 2979/2023.
- ⁶ Srov. § 87a odst. 2 písm. d) zákoníku práce.

Změny v evidenci skutečných majitelů. Pokuty končí, povinnosti přesto zůstávají

Nedávná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a Nejvyššího soudu ČR s sebou přinesla zásadní změny pro zápisy do evidence skutečných majitelů. V důsledku rozporu s aktuálně platnou evropskou legislativou tuzemské soudy od září už nezahajují řízení s firmami, které do evidence nezapíší skutečné majitele. Podle rozhodnutí stát nemůže firmy k zápisu údajů nutit ani je sankcionovat, pokud zákonnou povinnost nesplní.

Změna přináší konec řízení o nesrovnalosti a konec pokut ve výši až půl milionu korun pro evidující osobu,¹ která skutečného majitele nezapsala či zapsala neúplně. Soudy se ovšem zabývaly pouze veřejnoprávními důsledky nesrovnalostí, řešeny nebyly soukromoprávní důsledky. Povinnost zapsat skutečného majitele tak fakticky zůstává.

Vývoj veřejného přístupu k zapsaným informacím dle českého práva

Situace po vzniku ESM

Evidence skutečných majitelů vznikla v rámci transpozice tzv. IV. AML směrnice² do českého právního řádu 1. ledna 2018. Definice skutečného majitele byla umístěna v rámci § 4 AML zákona³ a proces zápisů byl upraven v zákoně o veřejných rejstřících.^{4,5}

Přístup k informacím v evidenci byl původně umožněn osobám veřejné správy, povinným osobám dle AML zákona

(příčemž po jejich přístupu dosud zůstává v evidenci záznam) a jednotlivým osobám ze široké veřejnosti, které přístup získávaly ad hoc, na základě žádosti podané k rejstříkovému soudu příslušné evidující osoby, ve které bylo nutné popsat, v čem spočívá jejich právní zájem na přístupu do evidence a jak souvisí s AML problematikou.

V tomto období zákon sice stanovil povinnosti skutečného majitele identifikovat a registrovat, nicméně za nesplnění této povinnosti nehrozily evidujícím osobám přímé sankce (např. pokuty). Evidující osoby však mohly být stiženy nepřímými sankcemi – např. prodloužení procesu kontroly klienta u povinných osob dle AML zákona, případně jejich zařazení do skupiny klientů s vyšším rizikem.

Situace podle ZESM

ZESM⁶ vstoupil v platnost 3. února 2021 a v účinnost 1. června 2021. K tomuto dni vznikla evidence skutečných majite-

lů, v podobě, jak ji známe dnes (např. její vizuální i věcné zařazení k ostatním veřejným⁷ rejstříkům).

ZESM je transpozičním předpisem V. AML směrnice.⁸ V rámci této transpozice došlo, kromě jiného

- k začlenění definice skutečného majitele přímo do ZESM a její vynětí z AML zákona;
- k úpravě definice skutečného majitele;⁹
- začlenění procesu zápisu do ZESM;
- zavedení sankcí za neprovedení zápisu nebo za provedení neúplného zápisu do ESM.

V souvislosti s výše uvedeným je nutné dodat, že ZESM zavádí dva druhy sankcí za nepřesné, neúplné nebo neprovedené zápisy do ESM:

- sankce veřejnoprávní
Sankcemi veřejnoprávními se myslí zejména možnost uložení pokuty za neprovedení zápisu do evidence nebo za neodstranění tzv. nesrovna-

losti. Pokuty přitom ukládá obecný přestupkový orgán, a ne rejstříkový soud.

- sankce soukromoprávní

Sankcemi soukromoprávními se myslí zejména sistace akcionářských práv v dotčených společnostech, kdy neprovedení zápisu do ESM u společníka evidující osoby je důvodem pro sistaci jeho hlasovacích na valné hromadě společnosti a sistace jeho práva na podíl na zisku v období, kdy jeho skutečný majitel není v ESM zapsán. Pokud nemá skutečného majitele zapsaná evidující osoba, jsou na její valné hromadě sistována hlasovací práva společníka / akcionáře, který je skutečným majitelem, nebo z vlastnické větve kterého skutečný majitel pochází (obdobně se pak uplatňuje i pro právo na podíl na zisku).

ZESM, kromě toho, v souladu s tehdejšími zněním AML směrnice stanovil, že údaje v evidenci skutečných majitelů jsou veřejně přístupné bez omezení v následujícím rozsahu:

- všechna jména a příjmení skutečného majitele;
- měsíc a rok narození skutečného majitele;
- stát trvalého pobytu skutečného majitele;
- stát občanství skutečného majitele;
- stručné odůvodnění postavení skutečného majitele a, pokud je založeno na vlastnictví majetkových účastí, i procentuální podíl účasti skutečného majitele.

ZESM za určitých, velmi úzce vymezených, okolností umožňuje informace o skutečném majiteli nezveřejnit, a to

- pokud je skutečným majitelem nezletilá osoba;¹⁰
- pokud postavení skutečného majitele vyplývá z postavení ve fundaci nebo právním uspořádání a tyto osoby nejsou viditelně zapsané ani v nadačním rejstříku nebo evidenci svěřenských fondů.

Právní úprava dle evropského práva

IV. AML směrnice

Úprava IV. AML směrnice přístup veřejnosti do evidence skutečných majitelů nepředpokládala.

Dle čl. 30 odst. 5 IV. AML směrnice byl přístup do seznamů skutečných majitelů na unijní úrovni nastaven takto:

„Členské státy zajistí, aby informace, o skutečném vlastnictví byly vždy k dispozici:

- a) příslušným orgánům a finančním zpravodajským jednotkám, a to bez omezení;
- b) povinným osobám v rámci hloubkové kontroly klienta v souladu s kapitoulou II;
- c) kterékoli osobě nebo organizaci, která může prokázat oprávněný zájem.

Osoby nebo organizace uvedené v prvním pododstavci písm. c) musí mít přístup k informacím přinejmenším o jméně, měsíci a roku narození, státní příslušnosti, a zemi bydliště skutečného majitele, a o povaze a rozsahu skutečně držené účasti.

Pro účely tohoto odstavce musí být přístup k informacím o skutečném vlastnictví v souladu s pravidly pro ochranu údajů a může být podmíněn registrací online a zpoplatněn. Poplatky za získání informací nesmějí převyšovat administrativní náklady s tím spojené.“

V. AML směrnice

V. AML směrnice novelizovala přístup veřejnosti do seznamů skutečných majitelů následovně

„Členské státy zajistí, aby informace, o skutečném vlastnictví byly vždy k dispozici:

- a) příslušným orgánům a finančním zpravodajským jednotkám, a to bez omezení;
- b) povinným osobám v rámci hloubkové kontroly klienta v souladu s kapitoulou II;
- c) kterékoli osobě z široké veřejnosti.

Osoby nebo organizace uvedené v písm. c) musí mít povolený přístup alespoň k informacím o jméně, měsíci a roku narození, zemi bydliště a státní příslušnosti skutečného majitele, a i o povaze a rozsahu účasti skutečného majitele.

Členské státy mohou za podmínek stanovených vnitrostátním právem zpřístupnit další informace umožňující zjištění to-

žnosti skutečného majitele. Uvedené další informace zahrnují alespoň datum narození či kontaktní údaje v souladu s pravidly pro ochranu údajů.“

Kromě toho byl vložen nový odstavec 5a:

„Členské státy se mohou rozhodnout, že informace uchovávané ve svých vnitrostátních registrech uvedených v odstavci 3 zpřístupní pod podmínkou registrace online a zaplacení poplatku, který nesmí být vyšší než administrativní náklady na zpřístupnění těchto informací, včetně nákladů na správu a rozvoj registru.“

Soudní rozhodnutí týkající se přístupu veřejnosti do seznamů skutečných majitelů a jejich důsledky

Rozhodnutí Velkého senátu Soudního dvora EU ve spojených věcech WM (C-37/20) a Sovim SA (C-601/20) ze dne 22. listopadu 2022

SDEU se v tomto rozhodnutí zabýval předběžnými otázkami podanými Obvodním soudem v Lucemburku v souvislosti s návrhy na znepřístupnění některých údajů WM, jakožto skutečného majitele a skutečných majitelů společnosti Sovim SA.

V rámci odůvodnění rozhodnutí je hloubkově rozebírána úprava V. AML směrnice a její vztah k GDPR a k čl. 7 a 8 Listiny základních práv EU a ke vztahu transparentnosti ve veřejném životě a právu na soukromí v životě soukromém.

Výsledkem tohoto řízení bylo prohlášení předmětného ustanovení AML směrnice, které zavádí obecný přístup široké veřejnosti k některým údajům v registrech skutečných majitelů, za neplatné. SDEU toto rozhodnutí přijal tak, že za neplatné prohlásil změnové ustanovení V. AML směrnice, v důsledku čehož se do platnosti vrátilo znění čl. 30 odst. 5 písm. c) před změnou zavedenou V. AML směrnicí.

Český zákonodárce na toto rozhodnutí nikterak nereagoval a přístup veřejnosti do evidence skutečných majitelů nijak neomezil.¹¹

Od 22. listopadu 2022 byl tedy český ZESM v rozporu se zněním AML směrnice (když okruh osob, které mají přístup do

DBK PARTNERS®

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Excellence.
That is what we deliver.

Komplexní právní služby

- Energetické právo
- Transakční poradenství
- Fúze a akvizice
- Právo obchodních společností
- Daňové právo
- Správa a řízení společností
- Veřejné zakázky
- Právo investičních společností a investičních fondů
- Trestní právo
- Kapitálové trhy
- Mezinárodní trhy
- Právo hospodářské soutěže
- Developerské a nemovitostní projekty
- Restrukturalizace a insolvence
- Soudní spory, rozhodčí a jiná řízení
- Bankovníctví a finance
- Telekomunikace a média
- Logistika a dopravní stavby
- Zdravotnické právo

DBK PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o.

Vinohradská 938/37, 120 00 Praha 2

T: +420 244 912 463, E: ak@dbkp.cz

www.dbkp.cz

ESM nastavoval širěji než text směrnice) a rovněž s primárním právem EU (když takovýto přístup veřejnosti porušoval práva skutečných majitelů na soukromí).

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR 4 As 2019/2024 ze dne 12. března 2025

Česká společnost s ručením omezeným se v rámci správního soudnictví brání proti rozhodnutí Magistrátu hl. m. Prahy v rámci řízení o uložení pokuty za neodstranění nesrovnalosti v evidenci skutečných majitelů – nesrovnalost spočívala v tom, že společnost žádného skutečného majitele nezapsala.

Nejvyšší správní soud v rámci svého rozhodnutí zrušil jak napadené rozhodnutí Magistrátu hl. m. Prahy, tak navazující rozhodnutí Městského soudu v Praze, v řízení, ve kterém se evidující osoba brání proti uložení sankce.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR 27 Cdo 1368/2024 ze dne 25. srpna 2025

Stejná společnost s ručením omezeným se v rámci obecného soudnictví brání proti povinnosti zapsat své skutečné majitele, a to právě na podkladu rozhodnutí SDEU ve spojených věcech WM a Sovim SA. Evidující osoba se brání proti rozhodnutí Městského soudu v Praze a navazujícímu rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, ze kterých vyplývá, že situace, kdy tato evidující osoba nemá zapsané své skutečné majitele je tzv. nesrovnalostí ve smyslu ZESM.

NS i s odkazem na rozhodnutí SDEU ve spojených věcech WM a Sovim SA tato rozhodnutí nižších soudů zrušuje a řízení o nesrovnalosti zastavuje.

Důsledky

V důsledku tohoto rozhodnutí

- rejstříkové soudy při zachování současné právní úpravy nepovedou řízení o nesrovnalosti;
- v návaznosti na prohlášení nesrovnalosti není možné evidující osobě, která skutečného majitele nezapsala / zapsala neúplně uložit pokutu.

Jak je však z výše uvedeného zřejmé, soudy se zabývaly pouze veřejnoprávními

důsledky nesrovnalostí a řešeny nebyly soukromoprávní důsledky. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že pokud evidující osoba nemá zapsaného skutečného majitele,

- dosud se na ní vztahují sankce soukromoprávní – tedy systace práv společníků a akcionářů;
- dosud se na ní vztahují důsledky nezápisu dle AML zákona, kdy povinná osoba dle AML zákona nemusí s takovou evidující osobou uzavřít obchod nebo obchodní vztah, nebo jí může považovat za klienta s vyšší hladinou rizika;
- dosud platí, že česká právnická osoba, která má povinnost skutečného majitele do ESM zapsat a neučiní tak, bude dle § 122 odst. 5 a 8 písm. a) ZZVZ¹² vyloučena jako vybraný dodavatel, pokud svého skutečného majitele do ESM nezapsala.

Mgr. Alexandra Parnaiová, advokátka
PORTOS, advokátní kancelář s.r.o.

PORTOS

Poznámky:

- ¹ Právnická osoba, které se zápis v evidenci týká.
- ² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES.
- ³ Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.
- ⁴ Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů.
- ⁵ Toto umístění bylo od počátku nesystematické, neboť evidence skutečných majitelů nikdy nebyla a dosud není veřejným rejstříkem, se všemi důsledky, které z toho vyplývají (zejména pak neuplatnění principu materiální publicity a neexistence nutnosti zapisovaných osob souhlasit se svým zápisem).
- ⁶ Zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, ve znění pozdějších předpisů.
- ⁷ Byť nadále platí, že ESM není veřejným rejstříkem, toto je na stránkách justice.cz zjevné třeba z vizuální úpravy, kdy veřejné rejstříky mají prostředí zelené a ESM červené.
- ⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU.
- ⁹ Byť tato definice se z věcného pohledu na problematiku zdála přesnější, když definovala skutečné majitele, na základě přijímaného zisku / hlasovacích práv, a ne na základě pouhého držení majetkových účastí v evidujících osobách, byla Česká republika nucena tuto definici vrátit do souladu se zněním AML směrnice.
- ¹⁰ Nutno dodat, že ani u nezletilých skutečných majitelů nedochází ke znepřístupnění ex offio, ale je potřeba o ně požádat.
- ¹¹ Pro úplnost vývoje české úpravy ESM je nutno doplnit, že pouze 1. října 2022 vstoupila do účinnosti novela ZESM, která uváděla definici skutečného majitele do souladu se směrnicí, a to na nátlak Komise, kdy taková změna byla podmínkou čerpání prostředků z plánu obnovy.
- ¹² Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

Evropská pravidla pro univerzální AI: Jaké povinnosti přinášejí nové pokyny Komise?

Od 2. srpna 2025 vstupuje v účinnost část nařízení Evropské unie o umělé inteligenci (AI Act), která přináší nová pravidla pro poskytovatele univerzálních AI modelů (GPAI), jako jsou ChatGPT, Gemini či Claude. Evropská komise zároveň vydala podrobné pokyny, které vysvětlují, koho se povinnosti týkají, jak má být zpracována technická dokumentace, jaké informace musí obsahovat shrnutí chráněných dat a jak má fungovat interní politika k autorským právům.

Dokumentace rovněž specifikuje kritéria, kdy se model považuje za tzv. systemický GPAI, který podléhá přísnějšímu režimu. Cílem je zajistit bezpečné a transparentní využívání AI, ochranu práv uživatelů a prevenci rizik spojených s masovým nasazením těchto technologií.

Evropská unie se dlouhodobě snaží najít rovnováhu mezi podporou inovací v oblasti umělé inteligence a potřebou právní jistoty a ochrany základních práv. Jedním z nejvýraznějších projevů této snahy je nařízení o umělé inteligenci (dále také pouze jako „AI Act“), jehož část věnovaná univerzálním modelům tzv. GPAI (General-Purpose AI) vstoupila v účinnost 2. srpna letošního roku. Tato pravidla se budou vztahovat zejména na

nejznámější a nejpoužívanější platformy, jako jsou ChatGPT, Gemini nebo méně známý Claude.

V červenci letošního roku zveřejnila Evropská komise dokument s názvem Guidelines on the Scope of the Obligations for GPAI Models, který poskytuje podrobný výklad povinností vyplývajících z nařízení o umělé inteligenci pro poskytovatele tzv. univerzálních modelů umělé inteligence (General-Purpose AI Models, dále jen „GPAI modely“). Pokyny konkretizují, na koho se tyto povinnosti vztahují, co přesně musí dotčené subjekty od srpna 2025 plnit, a jak mají vypadat jednotlivé výstupy – zejména technická dokumentace, shrnutí chráněného obsahu použitých dat nebo informace určené uživatelům modelů.

Ačkoli se nejedná o právně závazný akt, jde o autoritativní výklad Komise, který bude při výkladu a uplatňování AI Actu v praxi hrát zásadní roli, a to nejen pro poskytovatele AI technologií, ale i pro právníky, compliance specialisty a veřejnou správu. Tento článek přináší přehled toho, koho se nová pravidla týkají, jaké konkrétní povinnosti bude od srpna 2025 nutné dodržovat, a v jakých případech se mohou uplatnit výjimky, například u některých open-source modelů, které si vysvětlíme dále.

Ještě než se k jednotlivým povinnostem dostaneme, stojí za to vyjasnit si základní pojmy. Termínem GPAI model se rozumí model umělé inteligence, který je schopen vykonávat širokou škálu úloh a funkcí, aniž by byl určen pro konkrétní,

předem definovaný účel. Právě tato flexibilita umožňuje jeho opětovné použití v různých kontextech. Může být například základem jazykového asistenta, nástroje pro analýzu dat nebo podpory rozhodování. Důležité je odlišit GPAI model od samotného systému umělé inteligence. GPAI tvoří základní stavební prvek (foundation model), který se může stát součástí většího systému AI s konkrétní funkcí nebo účelem.

Pokyny vymezují, kdo je poskytovatelem GPAI modelu: jde především o osoby, které model vyvinou nebo jako první zpřístupní na trhu EU. Prakticky to může být vývojář modelu, poskytovatel přístupu prostřednictvím API (aplikační rozhraní), provozovatel veřejného repozitáře, kde je model zveřejněn, nebo integrátor, který model začlení do tzv. „Software as a Service“ (SaaS) řešení. Důležité je, že pravidla se vztahují i na subjekty mimo EU, pokud zpřístupní GPAI model uživatelům na území Unie – podléhají stejnému režimu jako unijní poskytovatelé.

Jedním z důležitých pojmů, který dokument vykládá, je také „uvedení na trh“ (placing on the market). Zatímco v jiných oblastech technické regulace může mít tento pojem úzký výklad, v kontextu AI Actu zahrnuje jakýkoli způsob zpřístupnění GPAI modelu koncovým uživatelům v EU, ať už se jedná o jeho zveřejnění ve veřejném repozitáři, zpřístupnění přes API nebo integraci do softwaru dostupného evropským uživatelům. Nehraje přitom roli, zda je přístup ke GPAI modelu poskytován za úplat, nebo zdarma. Rozhodujícím faktorem je samotné zpřístupnění.

Nyní se přesuneme k výkladu článku 53 AI Actu, který se týká klíčových povinností poskytovatelů GPAI modelů. Tyto povinnosti zahrnují vedení technické dokumentace, poskytování informací dalším uživatelům modelu (tzv. „downstream deployerům“), zveřejňování shrnutí chráněného obsahu použitých dat pro trénink a zavedení vnitřní politiky pro dodržování autorského práva.

Začneme technickou dokumentací. Podle nařízení je její vedení povinné pro všechny GPAI modely, bez ohledu na to, zda jsou komerčně poskytované či open-source. Dokumentace by měla

zahrnovat mimo jiné popis architektury modelu, metody použité při trénování, aplikovaná bezpečnostní opatření, jakož i testovací scénáře a jejich výsledky. Cílem je umožnit jak orgánům, tak odborné veřejnosti posoudit, zda je model používán odpovědně a v souladu s právním rámcem EU.

Další povinností je poskytnutí přiměřených informací uživatelům, kteří GPAI model dále využívají nebo implementují. Tito tzv. „downstream deployeri“ musí mít k dispozici základní přehled o tom, jak model funguje, jaká má omezení a jak ho používat bezpečně a odpovědně. I když se může zdát, že jde o samozřejmost, Komise touto povinností reaguje na praktické nedostatky v transparentnosti u mnoha modelů, které jsou v současnosti na trhu.

Jedním z méně diskutovaných aspektů je povinnost zveřejnit shrnutí chráněného obsahu, který byl použit při tréninku modelu. Pokud byly použity datové sady, které mohou být chráněny autorským právem, musí poskytovatel GPAI modelu zveřejnit jejich obecné shrnutí. Nejde přitom o seznam konkrétních titulů nebo autorů, postačí uvést např. kategorie dat, jako jsou „online encyklopedie“, „vědecké publikace“ nebo „novinové články“. Komise doporučuje vytvořit standardizovanou šablonu, která usnadní vyplňování i aktualizaci těchto shrnutí. Ta totiž musí být průběžně doplňována, zejména pokud dojde k výrazné změně modelu či jeho přeučení.

Poslední, ale neméně důležitou povinností je zavedení tzv. copyright policy – tedy interního postupu, který má zajistit, že při trénování modelu nedochází k porušování práv třetích osob. Komise tuto povinnost chápe široce: může zahrnovat právní analýzu zdrojů dat, uzavření licenčních smluv i technická opatření k identifikaci a vyloučení nelegálního obsahu. Tato politika má být nejen formální, ale také skutečně aplikovaná v praxi, a v případě kontroly ji bude třeba doložit.

A pokud si při čtení kladete otázku, co se vlastně rozumí „tréninkem modelu“, odpověď není složitá. Stejně jako se člověk učí určité dovednosti opakováním a zpětnou vazbou, i modely umělé inteligence se „učí“ na základě rozsáhlých

datových sad, které jim pomáhají zlepšovat výkonnost, přesnost nebo schopnost porozumění. A právě v této fázi vznikají největší právní i etická rizika, a proto na ni AI Act klade takový důraz.

Daný výklad se dále věnuje tomu, kdy může být GPAI model považován za model se systémovým rizikem (tzv. Systemic GPAI model). To nastane ve dvou případech – buď tehdy, když model při tréninku spotřeboval více než 10^{25} FLOP („floating point operations“ – výpočetních operací s desetinnými čísly), nebo pokud jej Komise výslovně za systémický označí. FLOP je technická jednotka měřící výpočetní výkon; v tomto případě slouží jako ukazatel rozsahu a složitosti modelu. Hranice 10^{25} FLOP odpovídá modelům nejvyšší kategorie, tedy těm, které se v praxi mohou stát základem pro široce používané systémy s významným společenským dopadem. Jakmile model tuto definici naplní, vztahují se na něj zpřísněná pravidla. Poskytovatel je především povinen notifikovat Komisi, a to nejpozději do dvou týdnů od uvedení modelu na trh. Spolu s tím přichází další povinnosti, které mají zajistit vyšší úroveň bezpečnosti a odpovědného používání modelu. Patří mezi ně zejména zavedení interního řízení rizik, pravidelné testování modelu (včetně tzv. red-teamingu – simulovaného zneužití modelu k nelegitimním účelům), sledování a hlášení incidentů, pokud by model způsobil škodu nebo fungoval v rozporu s očekáváním, a také přijetí odpovídajících kyberbezpečnostních opatření.

Tyto povinnosti mají zabránit tomu, aby velmi výkonné modely unikly do prostředí, kde by mohly být zneužity, aby ohrožily stabilitu informačního prostoru, hospodářskou soutěž či základní práva uživatelů.

Na druhou stranu, některé GPAI modely poskytované jako open source mohou být od části uvedených povinností osvobozeny. Týká se to však pouze modelů, které splňují přesnou definici open-source podle výkladu Evropské komise. Takový model musí mít volně přístupný zdrojový kód i váhy modelu, být doplněn o dostupnou dokumentaci a informace o použitých datech pro trénink, nesmí být omezen na nekomerční využití a jeho používání nesmí vyžadovat registraci

Brož Sedlatý

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

ODVÁŽNÁ ŘEŠENÍ NELEHKÝCH ÚKOLŮ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

Advokátní kancelář Brož, Sedlatý s.r.o.

Palác Flora – Budova A, Vinohradská 2828/151, 130 00 Praha 3,
Česká republika, tel.: +420 246 028 028,
e-mail: info@broz-sedlaty.cz

www.broz-sedlaty.cz

ani jiný schvalovací proces. Je však nutné zdůraznit, že pokud je open-source model zároveň považován za systemický GPAI, výjimky se na něj nevztahují a poskytovatel musí plnit všechny povinnosti v plném rozsahu.

V současné době mohou poskytovatelé GPAI modelů prokazovat svůj soulad s AI Actem mimo jiné prostřednictvím tzv. Code of Practice nebo jiných nástrojů tzv. soft law. GPAI Code of Practice, který Evropská komise představila 10. července 2025, je dobrovolný kodex, jenž má poskytovatelům pomoci plnit požadavky AI Actu v praxi. Obsahuje tři hlavní oblasti: transparentnost, dodržování autorských práv a bezpečnost včetně kybernetické ochrany, zejména u systemických modelů. Komise uznává dodržování tohoto kodexu jako nejjednodušší způsob, jak prokázat soulad s právními požadavky, a řada velkých technologických společností se k němu již přihlásila. Dodržování těchto kodexů je zatím dobrovolné, avšak Komise předpokládá, že v budoucnu se stanou důležitým prvkem compliance v oblasti AI. Pokud by se ukázalo, že dobrovolná samoregulace nepostačuje, může Komise vydat tzv. common specifications – závazné technické normy, které

již budou právně vymahatelné. Na jejich přijetí si však ještě budeme muset počkat.

Co to všechno znamená pro firmy a podnikatele, kteří GPAI modely vyvíjejí nebo poskytují? Od 2. srpna 2025 by již měli mít provedenou analýzu, zda jejich model spadá pod definici GPAI. Na základě toho je vhodné mít alespoň rámcovou technickou dokumentaci, rozhodnout se, zda využijí Code of Practice, a v případě systemických modelů nastavit interní procesy pro notifikace, testování, sledování incidentů a další povinnosti, o nichž jsme se zmínili výše. Zvláštní pozornost si zaslouží notifikační povinnost u systemických GPAI modelů, která musí být splněna do dvou týdnů od uvedení modelu na trh. To je velmi krátká lhůta, a proto je nutné jí věnovat velkou pozornost.

Závěrem lze říci, že nové povinnosti přinášejí nejen regulatorní zátěž, ale i příležitost. Poskytovatelé, kteří se začnou připravovat včas, získají konkurenční výhodu, protože budou schopni rychle a bez větších komplikací reagovat na požadavky zákazníků, partnerů i regulačních orgánů. Vzhledem k rychlému vývoji AI technologií je navíc pravděpo-

dobné, že právní rámec se bude dále vyvíjet. Ti, kteří budou mít dobře nastavené procesy už nyní, se na budoucí změny adaptují mnohem snáz.

Mgr. Sára Kocmánková
MELKUS KEJLA & PARTNERS advokátní
kancelář s.r.o.

MELKUS KEJLA
& PARTNERS

Zdroje:

- ¹ EU AI Act: Compliance Deadline of August 2, 2025, for General-Purpose AI Models – Lexology.
- ² Co je API a k čemu slouží? [Zdroj online – Co je API a k čemu slouží?].
- ³ Akt o umělé inteligenci: Jak mají poskytovatelé obecných AI modelů postupovat, aby splnili požadavky zákona – Právní prostor.

AI asistent pro právní výzkum a analýzu dokumentů

Naučte se využívat AI pro právní výzkum a analýzu dokumentů tak, abyste místo hledání informací skutečně analyzovali – od due diligence a multi-document review po automatické reporty. Seminář ukáže praktické workflow s Claude a ChatGPT, které dramaticky zrychlí právní práci.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

Koncentrace řízení a kdy je čas na poučení

Koncentrace řízení ve smyslu § 118b o. s. ř. je významným institutem, který v soudním sporu nutí účastníky řízení, aby včas „odkryli karty“, a soud, aby postupoval efektivně, neodročoval zbytečně jednání a v rozumné době rozhodl. Tomu musí odpovídat i způsob, jakým soud účastníky řízení vede, tedy mimo jiné, jak a kdy je poučuje. Právě k této otázce, tedy jak a kdy má soud účastníky řízení poučit, a otázky následků porušení, resp. nesprávné aplikace, zákonné poučovací povinnosti soudem se v nedávné době vyjádřil Nejvyšší soud i Ústavní soud.

Úvodem krátce ke koncentraci řízení a poučovací povinnosti

Jak již bylo shora naznačeno, institut koncentrace řízení ve smyslu § 118b o. s. ř.¹ spočívá v povinnostech stíhajících na jedné straně účastníky soudního řízení a na straně druhé soud. Účastníci soudního řízení jsou (ve vlastním zájmu) povinni tvrdit rozhodné skutečnosti o věci samé a označit důkazy k jejich prokázání, a to nejpozději do skončení přípravného jednání, resp. do skončení prvního jednání (nepředcházelo-li mu přípravné jednání), popřípadě do uplynutí lhůty, která jim byla soudem poskytnuta. K později uvedeným skutečnostem a označeným

důkazům totiž soud smí přihlídnout jen v zákonem stanovených případech.² Povinnost soudu je v této souvislosti poučovací. Soud je jednak povinen včas poučit účastníky o právě uvedené lhůtě, a jednak je ve smyslu § 118a o. s. ř. povinen účastníka, který dle názoru soudu nesplnil svou povinnost tvrzení a/nebo povinnost důkazní, vyzvat k doplnění, poučit jej, o čem má svá tvrzení či důkazní návrhy doplnit, a poučit jej též o následcích nesplnění této výzvy.

Navzdory zásadnímu významu institutu zákonné koncentrace řízení při posuzování (ne)splnění povinnosti tvrzení a důkazní, resp. (ne)unesení břemene tvrzení

a důkazního břemene stran, je text zákona v řadě ohledů nejednoznačný. Některé související otázky zůstávají nezodpovězené, resp. odpovědi na ně nejisté. Světlo do této nejistoty vnáší sjednocující soudní judikatura Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, a právě na dva takové případy z letošního roku bude dále v tomto článku upozorněno.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2025, sp. zn. 26 Cdo 443/2025

V novém a z hlediska procesního práva významném rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2025, sp. zn. 26 Cdo 443/2025, se Nejvyšší soud zabýval otáz-

kou, zda zákonná koncentrace řízení nastane po poskytnutí poučení o koncentraci, přestože toto poučení bylo soudem poskytnuto až při „dalším“ jednání soudu prvního stupně, které následovalo po jednání, při němž soud již zahájil dokazování. Jinými slovy, zda lze v takovém případě okamžik poskytnutí poučení považovat za okamžik skončení prvního jednání ve smyslu § 118b odst. 1 o. s. ř.

Nejvyšší soud (mimo jiné s odkazem na stěžejní rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 31 Cdo 4616/2010) vyložil, že poučení dle § 118b odst. 1 o. s. ř. musí být (vedle poučení v rámci předvolání k jednání) soudem poskytnuto do skončení prvního jednání. Jestliže tak soud neučiní, koncentrace řízení již nemůže nastat. K otázce určení okamžiku skončení prvního jednání Nejvyšší soud blíže vyložil: „Prvním jednáním jsou přitom všechna jednání soudu, při nichž jsou (či měly být) prováděny (všechny) úkony soudu dle § 118 odst. 1 a 2 o. s. ř.; jinými slovy, jsou jimi taková jednání konaná soudem do té doby, nežli přistoupí k zahájení dokazování. Řečeno lapidárně, nejpozději při tom jednání soudu, při němž přistoupil k zahájení dokazování, musí soud poučení o koncentraci řízení dle § 118b odst. 1 o. s. ř. účastníkům poskytnout. Neučiní-li tak, koncentrace řízení (ke skončení prvního jednání či uplynutím poskytnuté lhůty) nenastane již jen z tohoto důvodu a nastat již dodatečně nemůže (ani v důsledku „dodatečně poskytnutého“ poučení o koncentraci). Jestliže soud v takto vymezený

okamžik poučení o koncentraci řízení dle § 118b odst. 1 o. s. ř. poskytne, je podmínkou nastoupení účinků koncentrace řízení dle § 118b odst. 1 o. s. ř. též to, že respektoval postup předepsaný ustanoveními § 118 odst. 1 a 2 o. s. ř.; tedy jinými slovy, že (do té doby) provedl všechny úkony předepsané mu § 118 odst. 1 a 2 o. s. ř.“

Nejvyšší soud tak postavil najisto, že – jsou-li k tomu naplněny podmínky – koncentrace řízení nastává ze zákona a objektivně k zákonem stanovenému okamžiku. Poskytnutí poučení o koncentraci řízení soudem je pouze jednou z podmínek nastoupení účinků koncentrace k zákonem stanovenému okamžiku, nikoliv však „odkládací podmínkou“ v tom smyslu, že by sama oddalovala okamžik nastoupení účinků zákonné koncentrace. Zákonem stanoveným okamžikem koncentrace řízení je zásadně okamžik skončení prvního jednání (které však lze považovat za „skončené“ jen tehdy, byly-li při něm provedeny alespoň všechny úkony uvedené v ustanoveních § 118 odst. 1 a 2 o. s. ř.), nebo okamžik uplynutí soudem poskytnuté lhůty běžící od jeho skončení, bylo-li předtím poučení poskytnuto. To pro praxi znamená, že po skončení prvního jednání již soud nemůže zhojit jím zmeškaný okamžik k poskytnutí poučení (např. učiněním pozdějšího poučení) a zákonná koncentrace řízení nenastane. Pokud tedy například soud na prvním jednání provedl všechny úkony uvedené v ustanoveních § 118 odst. 1 a 2 o. s. ř., načež přistoupil

k zahájení dokazování bez toho, aby do skončení tohoto jednání účastníky řízení o zákonné koncentraci poučil, nemůže promeškání okamžiku ke splnění poučovací povinnosti napravit pozdějším poučením na dalším jednání. Právě o takový případ se jednalo i v řízení vedeném pod shora uvedenou spisovou značkou, a proto Nejvyšší soud předcházející rozhodnutí (dovozující pozdější nastolení účinků zákonné koncentrace řízení) zrušil pro nesprávné právní posouzení a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nález Ústavního soudu ze dne 8. 1. 2025, sp. zn. I. ÚS 2901/23

V Nálezu Ústavního soudu ze dne 8. 1. 2025, sp. zn. I. ÚS 2901/23, se Ústavní soud zabýval vztahem poučovací povinnosti soudu ve smyslu § 118a o. s. ř. a zákonné koncentrace řízení, resp. prolamováním zákonné koncentrace řízení nepřiměřeným poučováním účastníků řízení podle § 118a o. s. ř.

V dané věci stojí za pozornost, že se jednalo o řízení tzv. bagatelního charakteru (o bagatelní částku), a přesto se Ústavní soud rozhodl věcí zabývat s odůvodněním, že „reprezentuje širší, strukturální problém české civilní justice, spočívající v porušování základních pravidel sporného řízení, prolamování zásady zákonné koncentrace a neúplné apelace v řízení před odvolacím soudem. Otázka zákazu tzv. novot (nových tvrzení a důkazů), provádění dalšího dokazování po

Investice do startupů – pohled VC fondu vs. pohled startup

Získejte praktický vhled do investic do startupů z pohledu VC fondu i zakladatele – od term sheetu po vyjednání podmínek a přípravu na vstup investora. Seminář ukáže klíčové kroky, úskalí valuace i nejčastější chyby, kterým se vyhnout.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

Poskytujeme právní poradenství korporátní klientele v celé střední Evropě

Jsmo mezinárodní advokátní kancelář a na trhu působíme přes 20 let. Máme pobočky v ČR, na Slovensku i v Polsku. Díky tomu můžeme nabídnout pokrytí hned tří právních řádů v jednotné kvalitě, přístupu i komunikaci.

Zajišťujeme mezinárodní transakce, ale i day-to-day poradenství, zejména kontrolu a vytváření smluv, korporátní změny, řešení pracovně-právních otázek, implementaci koncernových směrnic či compliance.

Ať už se jedná o vstup na cizí trh, přeshraniční fúzi či přípravu smluvní dokumentace, vždy nabídneme právně i nákladově optimální řešení.

Dlouhodobě se soustředíme na zahraniční klientelu. Typickým klientem naší kanceláře je dceřiná společnost zahraniční korporace, rádi však navážeme spolupráci s kýmkoliv, kdo od právního poradenství očekává nejvyšší kvalitu a profesionalitu ruku v ruce jdoucí s lidským přístupem.

Vítěz soutěže Právnická firma roku 2024

www.dolezalpartners.com

Rozšiřujeme řady našich právníků

Do naší mezinárodní kanceláře hledáme nové kolegy či kolegyně. V případě zájmu o práci v přátelském kolektivu, pod dohledem zkušených mentorů a s možností kariérního růstu zasílejte životopisy na e-mail kariera@dolezalpartners.com nebo využijte QR kód.

dosažení „koncentračního bodu“, nebo až v odvolacím řízení, kterou odvolací soudy často řeší ad hoc, se přímo týká práva účastníků na spravedlivý proces a zásady rovnosti zbraní v civilním řízení soudním. Důvod k výjimečnému postupu Ústavního soudu je proto dán a ústavní stížnost stěžovatele byla posouzena meritorně.“

Ústavní soud v odůvodnění nálezu nejprve vyložil role procesních stran a soudu při objasňování skutkového stavu v nalézacím sporném civilním řízení, a následně též princip zákonné koncentrace nalézacího řízení a meze zákonné poučovací povinnosti soudu, včetně soudu odvolacího v odvolacím řízení ovládaném principem neúplné apelace.

Obecně ve vztahu k poučovací povinnosti ve smyslu § 118a o. s. ř. a k zákonné koncentraci řízení Ústavní soud uvedl, že „z pohledu zásady rovnosti zbraní (a spravedlivého procesu v širším slova smyslu) není možné koncentraci řízení opakovaně prolamovat (oddalovat či obcházet) nepřiměřeným poučováním účastníků řízení podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. Takový postup by totiž byl v rozporu se smyslem zákonné koncentrace nalézacího řízení a nepřiměřeně by nabourával meze poučovací povinnosti nalézacího soudu ve smyslu modifikované projednací zásady ovládající civilní spor. Soud poučovat má, ale jenom ve správný čas, citlivě, a tak, aby neporušoval zásadu rovnosti účastníků.“

Konkrétně ve vztahu k poučovací povinnosti ve smyslu § 118a o. s. ř. v řízení před odvolacím soudem pak Ústavní soud konstatoval: „V souladu s principem neúplné apelace se má dokazování odehrávat zásadně u nalézacího soudu jako u tzv. skutkové instance a pouze ve výjimečných případech zákon připouští doplnění dokazování v odvolacím řízení.“ a „Přestože tedy obecně platí, že poučovací povinnost podle § 118a o. s. ř. zavazuje i odvolací soud, bylo by v rozporu se strukturálním pojetím civilního sporného procesu, kdyby tento soud zákonnou poučovací povinností využíval způsobem, který by vedl k prolamování zákonné koncentrace a principu neúplné apelace. Řečeno jinak - poučovací povinnost odvolacího soudu podle § 118a o. s. ř. je striktně limitována tím, že nemůže mít za následek uplatnění nových skutečnos-

tí nebo důkazů za jiných podmínek, než jaké jsou pro účastníky řízení vymezeny v § 205a ve spojení § 211a o. s. ř.³ Řečeno ještě jinak - jiné poučení ze strany odvolacího soudu než takové, které je v intencích naposledy uvedených ustanovení, může být v rozporu se zásadou rovnosti účastníků a principy spravedlivého procesu podle čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 37 odst. 3 Listiny.“ V poměrech projednávané věci pak Ústavní soud vytkl odvolacímu soudu to, že v odvolacím řízení – poté, co již nastala koncentrace řízení, a bez toho, aby se jednalo o výjimku podle § 205a o. s. ř. – vyzval vedlejšího účastníka k doplnění důkazních návrhů, aby následně nově navržený důkaz provedl, což mělo za následek změnu výsledku řízení a úspěch vedlejšího účastníka ve sporu. Odvolací soud tak podle Ústavního soudu aplikoval procesní pravidla nepřiměřeně a v rozporu s legitimním očekáváním stěžovatele.

Shrnutí

Nedávná judikatura Nejvyššího soudu a Ústavního soudu přináší další odpovědi na otázky týkající se vztahu institutu koncentrace řízení ve smyslu § 118b o. s. ř. a tzv. poučovací povinnosti soudu podle § 118a o. s. ř., resp. § 118b o. s. ř.

V rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2025, sp. zn. 26 Cdo 443/2025, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že nebylo-li poučení dle § 118b odst. 1 o. s. ř. soudem poskytnuto včas před skončením prvního jednání, nelze tuto situaci napravit učiněním pozdějšího poučení a k zákonné koncentraci řízení již nemůže dojít.

V Nálezu Ústavního soudu ze dne 8. 1. 2025, sp. zn. I. ÚS 2901/23, Ústavní soud konstatoval, že zákonnou koncentraci řízení nelze prolamovat (oddalovat či obcházet) nepřiměřeným poučováním účastníků řízení podle § 118a o. s. ř., a to ani v řízení odvolacím. Slovy Ústavního soudu: „Soud poučovat má, ale jenom ve správný čas, citlivě, a tak, aby neporušoval zásadu rovnosti účastníků.“

Jelikož zákonná koncentrace řízení je významným institutem se zásadním dopadem na posuzování (ne)unesení břemene tvrzení a důkazního břemene stran, je vhodné mít tato pravidla na paměti. Správné určení toho, zda a kdy nastaly účinky zákonné koncentrace řízení,

a také zda nebyla soudem nepřipustně prolomena, může rozhodnout o výsledku řízení a (ne)úspěchu ve sporu. ⁹

Mgr. Radek Šendera, advokát

Glatzová & Co., s.r.o.

GLATZOVÁ & Co.
DEFINING EXCELLENCE

Poznámky:

- ¹ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „o. s. ř.“).
- ² K později uvedeným skutečnostem a označeným důkazům smí soud přihlídnout, jen jde-li o skutečnosti nebo důkazy, jimiž má být zpochybněna věrohodnost provedených důkazních prostředků, které nastaly po přípravném, a nebylo-li provedeno, po prvním jednání nebo které účastník nemohl bez své viny včas uvést, jakož i ke skutečnostem nebo důkazům, které účastníci uvedli poté, co byl některý z nich vyzván k doplnění rozhodujících skutečností podle § 118a odst. 1 až 3. [§ 118b odst. 1 o. s. ř.]
- ³ Skutečnosti nebo důkazy, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně, jsou u odvolání proti rozsudku nebo usnesení ve věci samé odvolacím důvodem jen tehdy, jestliže a) se týkají podmínek řízení, věcné příslušnosti soudu, vyloučení soudce nebo obsazení soudu; b) jimi má být prokázáno, že v řízení došlo k vadám, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci; c) jimi má být zpochybněna věrohodnost důkazních prostředků, na nichž spočívá rozhodnutí soudu prvního stupně; d) jimi má být splněna povinnost tvrdit všechny pro rozhodnutí věci významné skutečnosti nebo důkazní povinnost, a to za předpokladu, že pro nesplnění některé z uvedených povinností neměl odvolatel ve věci úspěch a že odvolatel nebyl řádně poučen podle § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř.; e) odvolatel nebyl řádně poučen podle § 119a odst. 1; f) nastaly (vznikly) po vyhlášení (vydání) rozhodnutí soudu prvního stupně. [§ 205a o. s. ř.]; Jiní účastníci řízení než odvolatel mohou u odvolacího soudu namítat skutečnosti nebo důkazy, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně, jen za podmínek uvedených v § 205a. [§ 211a o. s. ř.]

Disparita a valorizace vnosů při vypořádání SJM, první praktické dopady nálezu Pl. ÚS 23/24

Poměrně často se při poskytování právních služeb věnujeme kauzám, v rámci kterých řeší klienti vypořádání společného jmění a to ať už v rámci soudního sporu či mimosoudně. Velmi časté jsou pak dotazy klientů na režim investic vnesených do společného soužití jedním z nich a přesné odpovědi na tyto otázky a předvídatelnost soudních rozhodnutí by dle našeho názoru předešly mnoha dlouholetým soudním sporům o vypořádání společného jmění. Rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 23/24 ze dne 11. 9. 2024, kterému se věnujeme níže podrobněji, pomáhá předvídatelnost osudu vnosů v těchto řízeních nastavit.

Podle platné právní úpravy, konkrétně ustanovení § 742 odst. 2 občanského zákoníku, platí: Hodnota toho, co ze společného majetku bylo vynaloženo na výhradní majetek manžela, stejně jako hodnota toho, co z výhradního majetku manžela bylo vynaloženo na společný majetek, se při vypořádání společného jmění započítává zvýšená nebo snížená podle toho, jak se ode dne vynaložení majetku do dne, kdy společné jmění bylo zúženo, zrušeno nebo zaniklo, zvýšila nebo snížila hodnota té součásti majetku, na niž byl náklad vynaložen.

Z textu zákona by se tak, dle našeho názoru, nedalo než dovodit, že se při vypořádání zaniklého společného jmění vnos manžela z výhradního do společného majetku takzvaně valorizuje (započítá se zvýšený nebo snížený podle změny hodnoty součásti majetku, na niž byl vynaložen).

Následovala však rozhodnutí Nejvyššího soudu, která zákonné znění ve svých rozhodnutích modifikovala, až Nejvyšší soud rozhodnutím ze dne 27. 9. 2022, sp. zn. 22 Cdo 1172/2022, uveřejněným pod č. 64/2023 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek zdůraznil, že je třeba

vykládat ustanovení § 742 odst. 2 občanského zákoníku v kontextu právní úpravy majetkových vztahů mezi manželi a dovodil, že toto ustanovení je možné aplikovat jediné tehdy, pokud se na valorizaci manželé dohodli. Korektivem tohoto pravidla může být ustanovení § 2 odst. 3 občanského zákoníku, když by bylo možno event. využít tzv. disparitu podílů. Toto rozhodnutí, ač svým obsahem, překvapivé, nebylo možno v rámci advokátní praxe ignorovat a bylo nutné jej aplikovat.

V souladu s recentní judikaturou pak tedy klienti, potažmo účastníci soudních

sporů o vypořádání společného jmění, odkazovali na judikaturu Nejvyššího soudu a legitimně očekávali postup souladný se závěry Nejvyššího soudu a to až do doby rozhodnutí pléna Ústavního soudu dne 11. 9. 2024.

Nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 23/24 ze dne 11. 9. 2024 bylo zrušeno usnesení Nejvyššího soudu čj. 22 Cdo 1946/2023 odkazující mj. na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1174/2022.

Výše citované rozhodnutí v zásadě uzavřelo, že hodnota toho, co ze společného majetku bylo vynaloženo na výhradní majetek manžela, se při vypořádání společného jmění započítává zvýšená podle toho, jak se ode dne vynaložení majetku do dne, kdy společné jmění bylo zúženo, zrušeno nebo zaniklo, zvýšila hodnota majetku, na který byla vynaložena.

Konflikt v judikatuře spočíval právě v tom, zda § 742 odst. 2 OZ má být aplikován obecně (tedy i bez výslovné dohody mezi manžely), nebo zda jeho použití vázat na dohodu manželů, případně jiné podmínky. To bylo také jádrem sporu, kterým se zabýval Ústavní soud v nálezu Pl. ÚS 23/24.

Řízení před Ústavním soudem – Pl. ÚS 23/24

- Ústavní stížnost směřovala proti usnesení Nejvyššího soudu č. j. 22 Cdo 1946/2023-452 (ze dne 26. 7. 2023), jež v kauze o vypořádání SJM (po rozvodu) potvrdilo rozhodnutí Krajského soudu v Praze č. j. 28 Co 235/2020-428 (ze dne 23. 2. 2023). Ústavní stížnost byla podána stěžovatelem, který argumentoval mimo jiné tím, že Nejvyšší soud chybně interpretoval § 742 odst. 2 tak, že valorizace má být podmíněna výslovnou dohodou manželů.
- Plénum Ústavního soudu rozhodlo dne 11. 9. 2024 rozhodnutím Pl. ÚS 23/24, v rámci kterého předkládá několik klíčových závěrů, které mají zásadní dopad a to:

- Interpretace § 742 odst. 2 nemůže být taková, že valorizace je výjimečná nebo podmíněná dohodou manželů – to by znamenalo, že zákonodárce měl místo obecného pravidla učinit výjimku. Ústavní soud považuje za neakceptovatelné,

že by smluvní konsenzus byl obecně podmínkou pro valorizaci.

- Nejvyšší soud svým přístupem překročil meze „soudcovského dovtváření práva“ tím, že přeinterpretoval zákon a zúžil jeho účinek nad rámec textu a smyslu § 742 odst. 2.
- Obecné soudy musí při vypořádání SJM posuzovat valorizaci (nebo redukci) i bez výslovné dohody, pokud je to odůvodněno (např. podle tržní změny hodnoty majetku) a lze ji prokázat.
- Nález výslovně pokrývá nejen případy zhodnocení vnosu (valorizace), ale i pokles hodnoty (redukce).

Nález je tak bezprecedentní v tom, že mění paradigma aplikace § 742 odst. 2 – z dřívější „volné možnosti“ (či závislosti na dohodě) na implicitní výchozí povinnost soudů tuto otázku posoudit.

Je však třeba zdůraznit, že Ústavní soud zrušil rozhodnutí Nejvyššího soudu a rozhodnutí Krajského soudu v Praze čj. 28 Co 235/2020 ze dne 23. 2. 2023.

Zajímalo nás tedy, jak bude předmětná kauza dále pokračovat, jak se v kauze rozhodující soudy budou závěrem Ústavního soudu řídit a jak bude v této kauze valorizace posuzována.

Řízení před Krajským soudem v Praze – 28 Co 235/2020

Krajský soud v Praze, pak dne 3. 7. 2025 rozhodl rozsudkem čj. 28 Co 235/2020-683, když v rámci odůvodnění mj. komentuje svůj přístup k valorizaci.

Na základě závazného názoru odvolací soud:

- uznal valorizaci
- neprovedl však mechanické zohlednění celé částky
Přihlédl k tomu, že manželé spornou nemovitost dlouhodobě společně užívali, že žalovaný vložil prostředky dobrovolně do SJM, že došlo k rozsáhlým rekonstrukcím z prostředků SJM a že významnou roli hrály objektivní faktory (inflace, trh).
- soud použil disparitu podílů a započítal pouze 90 % valorizovaného vnosu

Rozsudek odvolacího soudu je tak prvním přímým použitím plenárního nálezu v téže věci:

- ÚS zrušil předchozí odmítnutí valorizace; odvolací soud nyní valorizaci připsal, i bez dohody manželů.
- Uplatnil princip proporcionality: ne 100 %, ale 90 % valorizovaného vnosu.
- Výslovně citoval ÚS, že smyslem je zohlednit princip obohacení a přiměřenosti, nikoli libovůle.

Rizika a kritické momenty

- Nejasná metodika výpočtu 90 % - soud volí procento na základě vlastních úvah o spravedlnosti, ale bez pevného matematického základu – to může vést k další judikatorní nejistotě. Volná úvaha soudu se projevila v předmětné kauze i v oddělení „vnosu“ od „společných investic“.
- Dlouhé společné užívání a rekonstrukce byly využity spíše k ospravedlnění snížení z 100 % na 90 %. Nelze vyloučit, že jiný senát by mohl dojít k odlišné proporcii.
- Znalec určil hodnotu „ve stavu 1990“ k roku zániku SJM a hodnotu „po rekonstrukcích“. Soud však rekonstrukce explicitně nezahrnul do valorizace, čímž oddělil „vnos“ od „společných investic“, tedy zohlednil vnos jednoho z manželů, ale již nezohlednil společné rekonstrukce nemovitých věcí, které nebyly ve valorizovaném vnosu zohledněny. Opět šlo o volnou úvahu soudu, která se soud od soudu či senát od senátu může lišit.

Závěrem

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 23/24 naznačuje, jak by měly soudy postupovat, tj.:

- valorizaci nelze odmítnout bez dohody
- soudy musí kvantifikovat růst hodnoty, odlišit vlivy trhu, investic a samotného vnosu
- výsledek je třeba v odůvodněných případech korigovat disparitou podílů, aby se zabránilo nespravedlivému efektu

Lze tak doporučit v případě uplatnění vnosů předložit znalecký posudek s variantami (stav při koupi vs. stav při zániku SJM, vliv rekonstrukcí) a argumentovat pro spravedlivou procentní valorizaci, což může již tak zdlouhavé řízení o vypořádání zrychlit – bohužel však v případě nesouhlasu s předloženým posudkem

act

legal

Prvotřídní právní služby napříč Evropou

Amsterdam • Belgrade • Bratislava • Brussels • Bucharest • Budapest
Frankfurt • Madrid • Milan • Paris • Prague • Sofia • Vienna • Warsaw

actlegal.com
actlegal-czechia.com

může být řízení výrazně zpomaleno vyčkáváním znaleckého posudku soudem ustanoveným znalcem, sporováním jeho závěrů apod. Bude to jistě klást nároky na samotné soudy, aby jednání bylo dobře připraveno a efektivně vedeno.

Nález Pl. ÚS 23/24 (11. 9. 2024) představuje bezpochyby jeden z podstatných milníků v oblasti vypořádání společného jmění manželů za poslední desetiletí, jehož závěry lze shrnout následovně:

- zásadní posun od formalistického výkladu § 742 odst. 2 směrem k materiálně spravedlivému a kontextovému přístupu;
- závaznost pro soudy aplikovat valorizaci (či redukci) i bez dohody, pokud to dokazatelné okolnosti umožňují;
- omezení prostoru pro soudce, aby zákon „dotvářel“ způsobem v rozporu s textem a účelem normy.

Avšak i tento náález má svá omezení a výzvy:

- nebude automaticky převracející všechny existující rozhodnutí v právní moci (princip právní jistoty);
- ústavní ochrana je vázána na riziko, že strany neprovedou kvalitní důkazní konstrukci – absence pečlivého návrhu může vést k zamítnutí valorizace i v nové fázi;
- přechod od teorie k praxi bude vyžadovat, aby soudy vyvinuly konkrétní praxi, jak spolehlivě rozdělit růst hodnoty majetku – což bude v mnoha případech náročné;
- vznikne tlak na soudce, aby ve svých rozhodnutích explicitně odůvodňovali své závěry, což může vést k rozsáhlému procesu argumentace a přezkušitelnosti rozhodnutí.

Z právního hlediska je však zřejmé, že náález Pl. ÚS 23/24 ruší dosavadní domi-

nanci restriktivního přístupu a ukládá novou ústavně konformní praxi. V konfrontaci s rozhodnutím citovaného rozhodnutí odvolacího soudu sp. zn. 28 Co 235/2020-428 je zřejmé, že dřívější odmítnutí valorizace bylo učiněno v mezích dosavadní judikatury, která však podle Ústavního soudu selhala v plnění účelu § 742 odst. 2. ©

Mgr. Gabriela Doudová, LL.M., advokát, partner
PPS advokáti s.r.o.

online

Rozhodovací činnost finančního arbitra

Získejte ucelený přehled o pravomoci a postupu finančního arbitra v mimosoudním řešení spotřebitelských sporů. Seminář ukáže praktický průběh řízení, rozhodovací praxi i klíčové aspekty úspěšného zastupování klientů.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

VEDEME SVĚTEM PRÁVA

MT Legal s.r.o., advokátní kancelář

Do našeho týmu v Praze, Brně a Ostravě
hledáme nové

PRÁVNÍKY a PRÁVNÍČKY

- Chcete se stát vyhledávaným odborníkem na veřejné zakázky nebo chcete raději generální praxi a zabývat se smluvní a sporovou agendou v oblastech obchodního a občanského práva?
- Práce u nás je různorodá a můžete si vybrat své zaměření.
- Staňte se součástí prestižní advokátní kanceláře, mnohonásobného vítěze kategorie veřejné zakázky v soutěži Právnická firma roku.
- Přidejte se k týmu špičkových odborníků.

Kontaktujte nás

■ +420 606 024 476 ■ recruit@mt-legal.com

■ PRAHA ■ BRNO ■ OSTRAVA
■ info@mt-legal.com
■ www.mt-legal.com

Biometrie bez rizika: Jak chránit soukromí a vyhnout se pokutám

Biometrie už dávno není jen o otiscích prstů – třetí generace identifikačních technologií dokáže číst váš obličej, sledovat pohyb očí a vyhodnocovat reakce v reálném čase. Nabízí pohodlí a rychlost, které mohou změnit způsob, jakým se přihlašujeme a komunikujeme se světem. Spolu s tím ale přichází i zásadní otázky: kdo tato citlivá data získává, jak s nimi nakládá a zda vše probíhá v souladu s přísnými pravidly GDPR a regulace ochrany soukromí. Tento článek vám ukáže, jak na biometrické ověřování nahlížet z pohledu práva i praxe – a na co si dát pozor, při jeho zavádění.

Rozvoj technologií v oblasti biometrického ověřování uživatelů, jako je rozpoznávání obličeje a sledování pohybu očí (tzv. eye tracking),¹ přináší zcela nové možnosti pro zjednodušení a zrychlení identifikace, ale také autentizace uživatelů. Použití identifikační metody, která vyžaduje pouze pohled uživatele na koncové zařízení,² je velmi praktické – je totiž přímo svázáno s jeho osobou a nevyžaduje zapamatování hesel ani zadávání údajů. Zároveň ale vyvolává zásadní otázky ohledně ochrany soukromí v elektronických komunikacích a dodržování právních předpisů v oblasti zpracování osobních údajů. Tento článek nabízí praktický pohled na to, co zavedení těchto technologií znamená z hlediska českého a evropské-

ho práva a jaké kroky by měl podnikatel či instituce zvážit, než je začne používat.

Biometrické metody identifikace vycházejí z jedinečných fyzických nebo behaviorálních znaků osoby. Patří sem například otisky prstů, tvar obličeje nebo struktura duhovky. Moderní technologie umožňují využít i pohyb očí nebo výraz obličeje k tomu, aby bylo možné člověka nejen identifikovat, ale i vyhodnocovat jeho aktuální reakce či emoce. Tyto informace lze získávat buď pomocí speciálních zařízení (například brýlí nebo headsetů), ale také prostřednictvím běžných kamer v telefonech či počítačích.

Po první generaci identifikačních metod, reprezentovaných zejména klasickými

http cookies³ a druhé generaci, do které jsou řazeny pokročilejší metody identifikace včetně tracking pixels,⁴ nebo fingerprintingu,⁵ se začíná rýsovat generace třetí.⁶

Třetí generace identifikačních metod se od předchozích liší zejména tím, že je založená na biometrických technologiích. Nevychází tedy pouze z dat, která jsou uložena v zařízení, ale sama vytváří nová data v reálném čase. Příkladem může být aplikace, která sleduje, kam se uživatel dívá na obrazovce, jak dlouho se na určité místo soustředí, a na základě toho okamžitě upravuje obsah, který se mu zobrazuje. To otevírá možnosti pro pokročilou personalizaci obsahu, ale současně vyvolává obavy z rozsahu a citlivosti takto získávaných údajů.

V Evropské unii jsou biometrické údaje, zpracované za účelem jedinečné identifikace osob, považovány za zvláštní kategorii osobních údajů ve smyslu článku 9 GDPR.⁷ Jejich zpracování je povoleno pouze ve výjimečných případech, mezi něž patří například situace, kdy subjekt údajů osobní údaje zjevně zveřejnil, zpracování je nezbytné z důvodu významného veřejného zájmu nebo k tomu uživatel udělil výslovný souhlas.

Vedle regulace ochrany osobních údajů je nutné respektovat také regulaci ochrany soukromí, která je upravena v druhém klíčovém předpisu - Směrnici o soukromí a elektronických komunikacích.⁸ V České republice je směrnice implementována v § 89 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích (ZEK). Ten ve svém třetím odstavci stanoví, že jakékoliv získávání přístupu k datům v koncovém zařízení uživatele je podmíněno splněním informační povinnosti a následným získáním souhlasu uživatele. Výjimkou z informační povinnosti a souhlasu je pouze realizace technických úkonů nezbytných pro samotný přenos komunikace nebo poskytování služby, které si uživatel výslovně vyžádal.

V praxi to znamená, že pokud například mobilní aplikace využívá kameru telefonu k rozpoznávání obličeje a výsledná data nekomunikuje, ale pouze uchovává v zařízení, regulace v § 89 ZEK se na tento proces neuplatní. Pokud však aplikace odesílá biometrická data přes internet svému provozovateli, tak se kromě GDPR uplatní také § 89 ZEK. V takovém případě musí provozovatel zajistit, že uživatel byl srozumitelně informován o účelu zpracování, rozsahu zpracovaných údajů a dalších nezbytných informacích a souhlas svobodně a prokazatelně udělil dle požadavků, jež článek 4 bod 11 GDPR na souhlas klade. Nestačí obecné prohlášení ve všeobecných obchodních podmínkách.

Regulace ochrany soukromí je psána technologicky neutrálně. To znamená, že nedopadá jen na konkrétní technologii, ale spíše na obecnější jednání a typové situace. Někdy se však stane, že se regulace opírá o znaky, které již nová technologie na rozdíl od dřívější neobsahuje, a tudíž se může potenciálně této regulaci vyhnout.

Proto ačkoliv je zřejmé, že rozsah ochrany dle § 89 odst. 3 ZEK dopadá na regulaci

cookies, méně jasné je již použití pro interní potřebu koncového zařízení, komunikování aplikací vyvolané skriptem ze samotného koncového zařízení, nebo použití některých identifikačních metod například v e-mailovém spojení s dalšími zařízeními. K výkladu těchto situací je nezbytné sledovat aktuální stanoviska nejen českého Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ), ale také Evropského sboru pro ochranu osobních údajů (EDPB). Například známé stanovisko 9/2014 věnující se zejména fingerprintingu, zaujímá výklad, který podřazuje pod regulaci také případy, kdy jsou data z koncového zařízení pouze čtena, aniž by musela být do koncového zařízení také ukládána.

Rizikem pro provozovatele je nejen možná sankce od dozorového úřadu (v ČR jím je ÚOOÚ), ale i reputační škody a ztráta důvěry klientů. Při porušení GDPR mohou pokuty dosahovat až 20 milionů eur nebo 4 % celosvětového ročního obrátu, podle toho, která částka je vyšší. V případě neoprávněného nakládání s biometrickými údaji navíc hrozí i občansko-právní žaloby dotčených osob.

Zavedení biometrických metod proto vyžaduje promyšlený přístup, který kombinuje technické řešení s kvalitním právním nastavením. Ideální je začít analýzou rizik, posouzením vlivu na ochranu osobních údajů, zhodnocením možných výjimek a případně implementací transparentních procesů pro získání a odvolání souhlasu. Jen tak lze plně využít potenciál těchto technologií, aniž by došlo k příliš opatrnému a nefunkčnímu řešení, nebo naopak k řešení protiprávnímu a závadnému.

Závěr

Biometrické technologie třetí generace představují budoucnost ověřování identity a personalizace digitálních služeb. Jejich právní rámec je však poměrně složitý a vyžaduje od provozovatelů odpovědný přístup. Při správném nastavení lze těžit z výhod rychlého a bezpečného ověřování, aniž by byla ohrožena práva a svobody uživatelů. Pro podnikatele i veřejné instituce tak platí jednoduché pravidlo: dříve než padne rozhodnutí tyto technologie nasadit, měli by zvážit nejen jejich obchodní přínosy, ale také jejich kvalitní právní nastavení. Nejhorší co může při etablování takto zajímavé a perspektivní

technologie nastat, je opomenutí právních aspektů, které může mít výrazně negativní vliv na úspěch daného projektu.

JUDr. Jakub Klodwig, Ph.D., advokát

Chrenek, Toman, Kotrba advokátní kancelář
spol. s r.o.

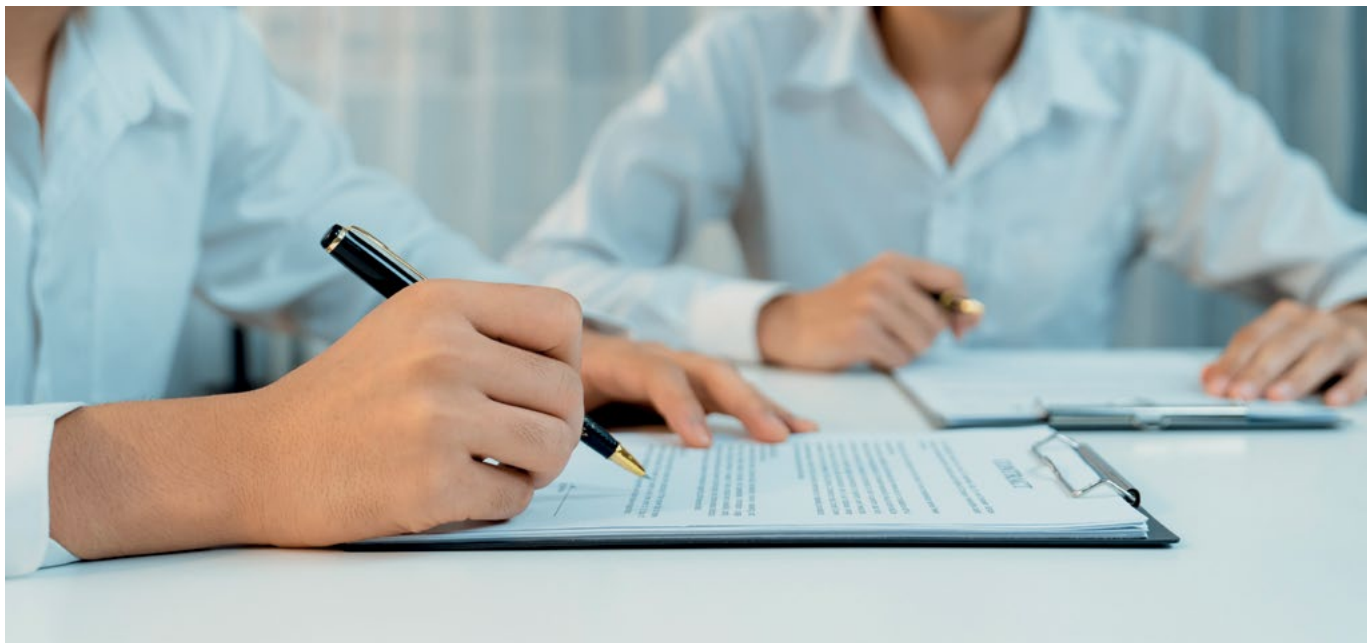

Poznámky:

- ¹ Murphy, Hannah. „Facebook patents reveal how it intends to cash in on metaverse.“ *Financial Times*, 17. 1. 2022. <https://www.ft.com/content/76d40aac-034e-4e0b-95eb-c5d34146f647>.
- ² Koncové zařízení je technické zařízení uživatele, které slouží k odesílání, přijímání nebo zpracování elektronické komunikace, například mobilní telefon, notebook či tablet.
- ³ Http cookies lze definovat jako malé textové soubory, které webový server uloží do koncového zařízení uživatele a při opakované návštěvě daného webu je přečte a díky uloženému označení přiřadí průchod webovou stránkou k určitému uživateli.
- ⁴ Sledovací pixel (pixel tag, web beacon) je neviditelná grafika o velikosti 1×1 pixelu, která se načte při návštěvě webu nebo otevření e-mailu a slouží k sledování aktivit uživatele pro marketing a analýzu. Při načtení pixelu se na server odesílá signál spolu s dalšími údaji o uživateli.
- ⁵ Fingerprinting je online identifikační metoda, která shromažďuje a vyhodnocuje technické údaje o zařízení a prohlížeči uživatele (např. rozlišení obrazovky, nainstalované fonty, nastavení prohlížeče) k jeho jedinečnému rozpoznání. Na rozdíl od cookies nevyžaduje ukládání dat do zařízení uživatele.
- ⁶ Klodwig, Jakub. *Právo na informační sebeurčení a nositelná elektronika*. Praha: Wolters Kluwer, 2025. XI, s. 136. ISBN 978-80-286-0148-5.
- ⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).
- ⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích).

Ukončení účasti společníka v s.r.o.

Společník může svoji účast ve společnosti s ručením omezeným ukončit několika způsoby. Právní úpravu těchto možností nalezneme v zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), v platném znění (dále jen „ZOK“). V tomto článku bychom si přehledně shrnuli jak dobrovolné, tak i nedobrovolné způsoby ukončení účasti společníka ve společnosti, jež bývají skloňovány především při vzniku významných sporů mezi společníky.

Zánik účasti společníka ve společnosti může nastat jak na základě jeho vlastní vůle, tak i nezávisle na ní. Mezi dobrovolné způsoby ukončení účasti společníka můžeme zařadit zejména převod podílu na třetí osobu, vystoupení ze společnosti či uzavření dohody o ukončení účasti ve společnosti. Naopak způsoby, které lze označit za nedobrovolné nebo jinými slovy nezávislé na vůli společníka, zahrnují např. jeho vyloučení ze společnosti, rozhodnutí soudu o zrušení jeho účasti v ní nebo přechod podílu v rámci dědictví.

Převod podílu společníka

Nejčastějším způsobem ukončení účasti společníka ve společnosti s ručením omezeným je převod jeho podílu na jinou osobu. Nabyvatelem podílu může být buď jiný společník společnosti, nebo třetí osoba. Není-li ve společenské smlouvě stanoveno jinak, platí zákonná úprava, podle které je převod podílu na

třetí osobu podmíněn souhlasem valné hromady společnosti. Smlouva o převodu podílu v takovém případě nabývá účinnosti až okamžikem udělení takového souhlasu.

Není-li souhlas valné hromady udělen do šesti měsíců ode dne uzavření smlouvy o převodu, nastávají právní účinky obdobné jako při odstoupení od smlouvy a k převodu podílu vůbec nedojde. Převod podílu mezi stávajícími společníky tak zpravidla bývá méně komplikovaný než převod na třetí osobu. Vstup nové osoby do společnosti totiž může být z pohledu ostatních společníků vnímán jako potenciální zásah do vnitřních vztahů společnosti, který by mohl vést k narušení dosavadní rovnováhy ve struktuře společníků.

Vyloučení společníka

Jednou z dalších zákonem předvídaných forem zániku účasti společníka je jeho vyloučení ze společnosti. K vyloučení

může dojít zejména tehdy, pokud je společník v prodlení s plněním své vkladové povinnosti. V takovém případě rozhoduje o vyloučení valná hromada, avšak teprve poté, co byl společník k plnění vkladové povinnosti řádně vyzván, na možnost vyloučení upozorněn a byla mu poskytnuta přiměřená dodatečná lhůta k jejímu splnění. Vyloučení se v takovém případě týká jen těch podílů, u nichž došlo k prodlení s plněním vkladové povinnosti. Shodný mechanismus lze uplatnit i v případě, kdy společník neplní uloženou příplatkovou povinnost. V takovém případě se postupuje obdobně jako při nesplnění vkladové povinnosti a společník může být vyloučen z účasti na konkrétním podílu na základě rozhodnutí valné hromady.

Společnost s ručením omezeným se může u soudu domáhat vyloučení společníka také v případě, kdy tento společník zvláště závažným způsobem porušuje své povinnosti, přestože byl k jejich plnění písemně vyzván a sou-

JSME SILNÁ REGIONÁLNÍ KANCELÁŘ S TRADICÍ

Právo nás baví více než 20 let!

Hradec Králové / Praha / Vysoké Mýto / Rychnov n. Kněžnou / Kolín

časné upozorněn na možnost vyloučení. Povinnosti, jejichž porušení může vést k vyloučení společníka, mohou vyplývat jak ze zákona, tak i ze společenské smlouvy. V praxi se může jednat například o poškození dobré pověsti společnosti, šíření nepravdivých informací o jejích aktivitách či jiné obdobné jednání, které negativně ovlivňuje vystupování společnosti navenek a narušuje její důvěru u veřejnosti.

Vystoupení společníka

ZOK připouští vystoupení společníka pouze v taxativně vymezených případech, ledaže společenská smlouva stanoví jinak. Společník je oprávněn ze společnosti vystoupit, pokud na valné hromadě nehlasoval pro rozhodnutí o změně převažující povahy podnikání společnosti nebo pro rozhodnutí o prodloužení jejího trvání a současně s tímto rozhodnutím nesouhlasil.

Společníkovi společnosti s ručením omezeným vzniká právo na vystoupení rovněž v případě, kdy nehlasoval (resp. hlasoval proti) o rozhodnutí o uložení příplatkové povinnosti vztahující se k jeho podílu. Záměr vystoupit ze společnosti musí být v tomto případě společnosti oznámen písemně, přičemž zákon stanoví lhůtu jed-

ného měsíce ode dne přijetí rozhodnutí valné hromady o příplatkové povinnosti, v níž je společník povinen právo na vystoupení uplatnit – jinak se k vystoupení nepřihlíží.

Účast společníka ve společnosti s ručením omezeným může být ukončena i na základě písemné dohody všech společníků. Pro platnost takové dohody se vyžaduje úřední ověření podpisů všech zúčastněných osob a odevzdání kmenového listu společnosti, pokud byl vydán.

Zrušení účasti společníka soudem

Podle § 205 ZOK je společník oprávněn podat návrh na zrušení své účasti ve společnosti soudem, pokud po něm nelze spravedlivě požadovat, aby ve společnosti nadále setrval. Tato možnost je ze své podstaty vyloučena jen, pokud má společnost jediného společníka. Posouzení důvodnosti takového návrhu je vždy předmětem soudního uvážení a zákon ponechává vymezení relevantních důvodů na soudní praxi. Důvody, na jejichž základě může dojít ke zrušení účasti společníka soudem, v každém případě musí mít povahu mimořádně závažných okolností, které ospravedlňují natolik významný zásah do vlastnické struktury společnosti.

Závěr

ZOK poskytuje poměrně širokou škálu způsobů, jakými může dojít k ukončení účasti společníka ve společnosti s ručením omezeným. Většina z nich je založena buď na výslovném souhlasu společníka (např. u převodu podílu či dohody o ukončení účasti), nebo podmíněna splněním konkrétních zákonných podmínek (např. u vyloučení společníka z důvodu nesplnění vkladové či příplatkové povinnosti). Možnost vyloučení společníka kvůli porušování jeho povinností bývá v praxi uplatňována spíše výjimečně, neboť zákon vymezuje rozsah těchto povinností relativně úzce. Navíc se v takovém případě vyžaduje protiprávní jednání společníka velmi vysoké intenzity.

JUDr. Jiří Matzner, Ph.D., LL.M., advokát
Advokátní kancelář Matzner & Vitek

 Matzner & Vitek

 online

ChatGPT od A do Z v právní praxi

Naučte se používat ChatGPT jako právního asistenta – od prvních kroků až po tvorbu vlastních AI nástrojů a analýzu dokumentů. Praktický seminář ukáže, jak efektivně nasadit AI v právní praxi a chránit citlivé informace.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

MELKUS KEJLA & PARTNERS

TELEKOMUNIKAČNÍ PRÁVO

MEDIÁLNÍ PRÁVO

PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

BANKOVNÍ A LEASINGOVÉ PRÁVO

POJIŠŤOVACÍ PRÁVO

FINANČNÍ PRÁVO

NEMOVITOSTNÍ A STAVEBNÍ PRÁVO

ZDRAVOTNICKÉ PRÁVO

PRACOVNÍ PRÁVO

ŘEŠENÍ SPORŮ A ARBITRÁŽE

DAŇOVÉ PRÁVO

FIREMNÍ COMPLIANCE

PRÁVO HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

KAPITÁLOVÉ TRHY
PRACOVNÍ PRÁVO
FIREMNÍ COMPLIANCE
DAŇOVÉ PRÁVO

TELEKOMUNIKACE A MÉDIA

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ
ZDRAVOTNICKÉ PRÁVO

Úvodní vhled do klasifikace povinných osob dle návrhu nového zákona o kybernetické bezpečnosti

Nový zákon o kybernetické bezpečnosti (dále jen „NZKB“),¹ který transponuje požadavky směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2555 o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně kybernetické bezpečnosti v Unii (dále jen „NIS2“), přináší řadu významných změn v oblasti kyberbezpečnosti, přičemž v tomto článku se zaměříme na úvodní vhled, pokud se jedná o otázku určení povinných osob, resp. odvětví regulovaných novou právní úpravou. Jak je patrné již z míry pozornosti, která se nové právní úpravě v oblasti kybernetické bezpečnosti věnuje nejen v advokátních kruzích, je okruh povinných osob (neboli poskytovatelů regulovaných služeb) násobně větší než tomu bylo dosud,² přičemž nová právní úprava přináší dvě kategorie povinných osob, resp. tomu odpovídající dva základní režimy povinností s přihlédnutím k míře strategické významnosti.

Dle NZKB je regulovanou službou služba, o které tak rozhodl Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost (dále jen „NÚKIB“) podle § 6 odst. 2 NZKB. NZKB fakticky rozlišuje dva samostatné úkony vedoucí k zařazení poskytovatele regulované služby do regulace, totiž ohlášení regulované služby poskytovatelem regulované služby a návazně registraci regulované služby ze strany NÚKIB. Ustanovení § 6 odst. 1 NZKB stanoví, že poskytovatel služby, který splňuje podmínky pro registraci regulované služby podle § 4 odst. 1 NZKB, je sám povinen tuto službu NÚKIB ohlásit pro účely vydání rozhodnutí o registraci regulované služby. NZKB tedy většinou vychází z principu tzv. samoidentifikace, kdy povinná osoba sama na základě vlastní analýzy ověří, zda pod regulaci spadá, či nikoliv. Z návrhu důvodové zprávy k § 6 NZKB přitom vyplývá, že ve většině případů půjde o jednoduše vyhodnotitelná binární kritéria (mnohdy vázaná na držení licence nebo povolení k poskytování služby), nicméně v komplikovanějších případech bude možné využít podpůrných materiálů NÚKIB a ad hoc konzultací. Pokud poskytovatel posoudí, že služba, kterou poskytuje, splňuje podmínky pro registraci, musí pro účely vydání rozhodnutí o registraci regulované služby ohlásit tuto službu NÚKIB nejpozději do 60 dnů ode dne, kdy ke splnění podmínek došlo.³ Dle návrhu důvodové zprávy by měli poskytovatelé regulovaných služeb

samoidentifikaci provést (či alespoň zahájit) nejlépe ihned po zveřejnění platného znění NZKB a příslušného prováděcího právního předpisu ve Sbírce zákonů, neboť zákonná 60denní lhůta pro ohlášení začne pro mnoho povinných osob běžet nabytím účinnosti NZKB. Samotnou registraci poté provádí NÚKIB.

Podmínky pro registraci regulované služby (jinými slovy podmínky, při jejichž naplnění má povinná osoba ohlašovací povinnost vůči NÚKIB) zákonodárce stanovil v § 4 odst. 1 NZKB následovně:

a) jde-li o službu, která je významná pro zabezpečení důležitých společenských nebo ekonomických činností nebo pro bezpečnost v České republice, v některém z těchto odvětví:

- veřejná správa a výkon veřejné moci,
- energetika,
- výrobní průmysl,
- potravinářský průmysl,
- chemický průmysl,
- vodní hospodářství,
- odpadové hospodářství,
- doprava,
- digitální infrastruktura a služby,
- finanční trh,
- zdravotnictví,
- věda, výzkum a vzdělávání,
- poštovní a kurýrní služby,
- obranný průmysl,
- vesmírný průmysl a

b) poskytovatel služby je středním nebo velkým podnikem ve smyslu doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků, nebo je významný pro zabezpečení důležitých společenských nebo ekonomických činností nebo pro bezpečnost v České republice.

K provedení základního posouzení, zda jsou (kumulativně) naplněny výše uvedené podmínky dle písm. a) a b) lze také využít indikativní kalkulačky dostupné na portálu NÚKIB pod následujícím odkazem: <https://portal.nukib.gov.cz/>. Podrobnější informace k vymezení regulovaných služeb, jakož i k režimu povinností dále obsahuje návrh vyhlášky o regulovaných službách (prováděcí předpis k NZKB).

Bez ohledu na kritérium velikosti podniku či konkrétní odvětví jsou dále v § 5 NZKB stanoveny podmínky pro registraci regulované služby v případě organizací s klíčovou rolí pro fungování státu a jeho ekonomiky. Podmínky pro registraci regulované služby jsou splněny v případě, že:

- a) jde o službu podle § 4 odst. 1 písm. a) NZKB a
- její poskytovatel je jediným poskytovatelem této služby v České republice a tato služba je zásadní pro zabezpečení důležitých společenských nebo ekonomických činností nebo pro bezpečnost v České republice.

čenských nebo ekonomických činností nebo pro bezpečnost v České republice,

- narušení této služby by mohlo mít významný dopad na bezpečnost České republiky, vnitřní pořádek nebo život a zdraví,
 - narušení této služby by mohlo vyvolat významná systémová rizika, zejména v odvětvích, kde by takové narušení mohlo mít přeshraniční dopad, nebo
 - její poskytovatel je kvůli svému specifickému významu na regionální nebo celostátní úrovni zásadní pro konkrétní odvětví, ve kterém působí, nebo typ služby, kterou poskytuje anebo pro jiná vzájemně propojená odvětví v České republice,
- b) jde o službu, jejíž narušení může způsobit závažný zásah do života více než 125 000 osob, a to prostřednictvím ohrožení bezpečnosti České republiky, vnitřního pořádku, života a zdraví, majetkové hodnoty nebo životního prostředí,
- c) jde o službu, jejíž narušení může způsobit závažný zásah do schopnosti poskytovat jinou regulovanou službu poskytovatele v režimu vyšších povinností, nebo
- d) jde o službu, jejíž poskytovatel je subjektem kritické infrastruktury podle právního předpisu upravujícího krizové řízení a kritickou infrastrukturou; v takovém případě je regulovanou službou služba odpovídající prvku kritické infrastruktury určenému u tohoto subjektu.

V případě registrace regulované služby dle § 5 NZKB nevzniká poskytovateli služby ohlašovací povinnost (srov. § 6 odst. 1 NZKB a contrario a § 6 odst. 3 NZKB, dle kterého řízení o registraci regulované služby splňující podmínky dle § 5 NZKB lze zahájit pouze z moci úřední). Dle důvodové zprávy bude s těmito osobami vedeno správní řízení o registraci regulované služby a NÚKIB obvykle bude informacemi potřebnými pro registraci sám disponovat, čímž však není dotčena povinnost povinné osoby nahlásit kontaktní údaje dle § 11 NZKB.

Vedle otázky naplnění podmínek pro registraci regulované služby je významná rovněž otázka, jaký režim povinností se

na konkrétního poskytovatele vztahuje. Jak již bylo nastíněno v úvodu tohoto článku, NZKB nově u poskytovatelů regulovaných služeb rozeznává dva režimy, a to režim nižších a vyšších povinností (dikcí směrnice NIS2 se jedná o základní subjekty a důležité subjekty).⁴ Dle NÚKIB je zavedení dvou režimů odrazem nového principu tzv. dvourychlostní kybernetické bezpečnosti, jehož cílem je ulehčit menším organizacím od přísných pravidel. Na organizace v režimu vyšších povinností jsou tak kladeny vyšší požadavky než na organizace v režimu nižších povinností.⁵ Jeden poskytovatel regulovaných služeb přitom může být vždy pouze v jednom režimu bez ohledu na to, zda má např. několik služeb spadajících do režimu nižších povinností a jednu spadající do režimu vyšších povinností (spadá-li byt jediná služba do režimu vyšších povinností, uplatní se pro danou osobu tento režim). Odlišnosti jednotlivých režimů pak spočívají zejm. v rozsahu přijímaných bezpečnostních opatření ve smyslu § 14 NZKB, který v odst. 1 stanoví širší rozsah povinností pro poskytovatele regulovaných služeb v režimu vyšších povinností.

S ohledem na výše uvedené lze uzavřít, že pro určení povinné osoby, neboli poskytovatele regulované služby ve smyslu NZKB, je v prvé řadě významná samoidentifikace poskytovatele regulovaných služeb, který je při naplnění kritérií dle § 4 odst. 1 NZKB povinen provést ohlášení NÚKIB, a to v zákonné lhůtě 60 dnů ode dne, kdy ke splnění podmínek došlo, resp. v mnoha případech od nabytí účinnosti NZKB. Samotnou registraci poskytovatele regulované služby poté provádí NÚKIB, a to zejména na základě ohlášení povinné osoby, případně též z moci úřední. Z vyhlášky o regulovaných službách dále vyplývá, jaký režim (nižších či vyšších) povinností se na konkrétního poskytovatele regulovaných služeb vztahuje. Pro prvotní posouzení pro účely samoidentifikace je vhodné využít například kalkulačky dostupné na portálu NÚKIB, přičemž v případě závěru o tom, že služba není regulovaná, je žádoucí provést záznam o posouzení. Jak vyplývá z důvodové zprávy k § 6 NZKB, v komplikovaných případech je možné využít také ad hoc konzultaci s NÚKIB. Neohlášení splnění podmínek pro registraci regulované služby je dle § 60 odst. 1 písm. a) NZKB přestupkem, za který lze uložit pokutu až

do výše 250 000 000 Kč nebo až do výše 2 % čistého celosvětového ročního obrátu dosaženého podnikem (srov. § 60 odst. 7 písm. a) NZKB). Závěrem je na místě zdůraznit, že povinnost ohlášení se vztahuje i na adresáty, kteří byli povinnými osobami dle zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění pozdějších předpisů, tzn. i osoby povinné dle stávající právní úpravy musí provádět kroky vedoucí k registraci regulované služby dle NZKB (nedochází tak k automatickému „přechodu“).⁶

Mgr. David Mareš, Ph.D., advokát

Mgr. Milan Friedrich, LL.M., advokát

MT Legal s.r.o., advokátní kancelář

VEDEME SVĚTEM PRÁVA

Poznámky:

¹ V době přípravy tohoto článku byl návrh nového zákona o kybernetické bezpečnosti stále v legislativním procesu (zaevidován jako sněmovní tisk č. 759). Autoři článku vycházejí z poslední verze návrhu zákona, která prošla tzv. druhým čtením v Poslanecké sněmovně, tj. návrh zákona do jeho přijetí a vyhlášení může doznat dílčích změn. Sněmovní tisk č. 759 dostupný zde: <https://www.psp.cz/sqw/tisky.sqw?O=9&T=759>.

² Důvodová zpráva k NZKB uvádí, že rozšíření počtu povinných osob oproti současnému stavu bude nejméně 15násobné.

³ Pro případ, že osoba na základě vlastního posouzení dospěje k závěru, že podmínky pro registraci regulované služby nesplňuje, lze v souladu s návrhem důvodové zprávy k NZKB doporučit, aby o tom provedl relevantní záznam.

⁴ V případě služby registrované rozhodnutím NÚKIB na základě splnění podmínek podle § 5 NZKB je její poskytovatel vždy v režimu vyšších povinností.

⁵ <https://portal.nukib.gov.cz/informace/legislativa/zakon-o-kyberneticke-bezpecnosti/okruh-rozdeleni-povinnych-organizaci>.

Kolizní normy v právu cenných papírů

Cenné papíry jsou nedílnou součástí soukromého práva, ať už jde o akcie, směnky či dluhopisy. Občanský zákoník definuje ve svém § 514 cenný papír jako listinu, se kterou je právo spojeno takovým způsobem, že je po vydání cenného papíru nelze bez této listiny uplatnit ani převést. V případě přeshraničního prvku může vyvstat otázka, podle jaké národní úpravy se bude cenný papír řídit. Jelikož v globalizovaném světě není neobvyklé, že emitent cenného papíru, vlastník cenného papíru a cenný papír samotný (popř. zápis v centrální evidenci u zaknihovaných či imobilizovaných cenných papírů) pochází z jiné země, je proto důležité vědět, jak zjistit, kterým právním řádem, kterého konkrétního státu se cenný papír řídí. Z tohoto důvodu jsou v právní vědě rozlišovány 3 druhy statutů.

Statut je soubor právních pravidel, která určují, jaký právní režim (práva a povinnosti) se na daný cenný papír vztahuje a kde (v jakém státě) se ta pravidla berou – tj. které právo se použije. Statuty se rozlišují celkově 3, konkrétně právní statut, věcný statut a obligační statut a každý z nich se vztahuje na jinou situaci. Právní statut nám zodpoví otázky ohledně cenného papíru jako takového. Obligační statut nám říká, právem kterého státu se bude řídit smlouva související s cenným papírem, např. kupní či darovací smlouva. Věcný statut nám odpoví na otázku, jaká budou pravidla pro samotný převod cenného papíru např. zda

stačí pouhé předání či je nutná převodní smlouva + rubopisace.

Každý z těchto 3 statutů má potom své speciální hraniční určovatele, dle kterých se stanoví, jakým právním řádem se v dané situaci budeme řídit. Dnes se zaměříme na statut právní, tedy zjistíme, dle kterého právního řádu budeme posuzovat cenný papír jako takový.

Právní statut určuje základní informace o cenném papíru jako takovém. To v praxi znamená zodpovězení otázek, podle práva jakého státu, byl cenný papír vydán popřípadě, jestli vůbec byl platně

vydán, jaká práva byla do cenného papíru vtělena, anebo zda listinu můžeme vůbec za cenný papír považovat. Celkově vzato nám právní statut říká, jakou má konkrétní cenný papír sám o sobě „národnost“ a rozhoduje o „životě“ cenného papíru. Jelikož země mají různé přísné právní úpravy, některá země má přísnější podmínky pro vydání cenného papíru než země druhá, a na základě toho by v jednom státě cenný papír byl vydán a v jiném nikoliv. Právní úpravu právního statutu cenných papírů nalezneme v zákoně č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém (dále jen „ZMPS“). Konkrétně jde o ustanovení § 82 ZMPS,

Eversheds Sutherland - globální advokátní kancelář

Zakládáme si především na vysoké kvalitě námi
poskytovaných služeb

Eversheds Sutherland patří mezi 10 největších globálních advokátních kanceláří. Poskytuje poradenství mj. 72 % společností z amerického žebříčku Fortune 100 a 62 % společností z britského indexu FTSE 100.

Chambers
AND PARTNERS

IFLR1000

fúze a akvizice · pracovní právo · právní audit kybernetické bezpečnosti ·
GDPR · nemovitostní právo a stavební právo · financování a kapitálový trh ·
mezinárodní obchod a přeprava · energie a energetické projekty · životní prostředí
a odpady · ESG · imigrační služby · regulatorika · insolvence a restrukturalizace

eversheds-sutherland.cz

Eversheds Sutherland, advokátní kancelář, s.r.o., Pobřežní 394/12, Praha 8 – Karlín
T: +420 255 706 500, E: paha@eversheds-sutherland.cz

kde se sice s termínem právní statut nese-
tkáme, ale jde o zákonnou úpravu tohoto
institutu kolizionistiky.

Najdeme zde výčet situací, o kterých
právní statut cenného papíru rozhoduje,
zákon specificky vymezuje:

- zda je cenný papír platně vydán
- zda jsou s ním spojena práva takovým
způsobem, že je po vydání cenného pa-
píru nelze po dobu jeho platnosti bez
cenného papíru uplatnit
- jaká práva a jaké právní účinky jsou
s ním spojeny

Pro stanovení právního statutu cenných
papírů neexistuje jediný univerzální ur-
čovatel. Klíčovým faktorem je konkrétní
druh a povaha daného cenného papíru.
§ 82 ZMPS nám stanovuje několik hra-
ničních určovatелů, přiléhavých na různé
situace, v závislosti na druhu a povaze
cenného papíru. § 82 ZMPS nám nabízí
konkrétně 5 hraničních určovatелů, zá-
kon zde nezakládá žádné pořadí ani hi-
erarchii.

Prvním hraničním určovatelem § 82
ZMPS stanovuje právo, kterým se řídí
právní způsobilost a vnitřní poměry
právní osoby, která cenný papír vy-
dala. Tento hraniční určovatel bývá také
nazýván *lex societatis*. Jde o takzvaný
osobní status emitenta. Tento hraniční
určovatel se využije typicky v situaci, kdy
půjde o akcie, kmenové listy a další cen-
né papíry vydávané obchodními korp-
racemi. Na tomto názoru rovněž panuje
shoda i v judikatuře. Nezáleží tedy vůbec
na místě vydání korporačního cenného
papíru či osobě vlastníka cenného papíru,
ale na osobním statutu právnické osoby,
která daný cenný papír vydala. V případě,
kdy česká akciová společnost vydá akcie
na Slovensku a vlastníkem se stane napří-
klad občan Velké Británie, se právní statut
této akcie bude řídit právem českým. To
znamená, že českým právem se bude řídit
například samotné vydání akcie a splnění
náležitostí pro vydání akcie bude vychá-
zet z české obchodněprávní úpravy.

Druhým hraničním určovatelem dle § 82
ZMPS je právo, kterým se řídí právní po-
měr, jehož úprava vydání cenného papí-
ru zakládá, též nazývaný *lex causae*. Zde
typicky půjde o dluhopisy. Dluhopisy
jsou cennými papíry, do nichž je vtěleno
právo na splacení určité dlužné částky,
můžeme tedy říci, že jde o inkorporaci

závazkového vztahu (zpravidla úvěrové-
ho) do cenného papíru. Zde je tedy klíčo-
vá otázka, jakým právem se řídí samotná
smlouva o úvěru, a od toho se poté odvíjí
i odpověď na otázku, jakým právem se
bude řídit dluhopis. Nelze však vyloučit,
že by právní statut dluhopisů určovalo
i právo podle hraničního určovatele *lex*
societas, tedy dle § 82 písm. a) ZMPS,
tento určovatel je vhodný zvláště v přípa-
dě, kdy mají být dluhopisy přijaty k ob-
chodování na regulovaných trzích v ně-
kolika státech.¹

Třetím z hraničních určovatелů podle
§ 82 ZMPS je právem platným v mís-
tě, v němž byl cenný papír vydán. Též
nazývaný jako *lex loci actus*. V praxi se
tento hraniční určovatel naprosto ty-
picky užije v právu směnečném. Zákon
č. 191/1950 Sb. (dále jen „směnečný
a šekový zákon“) stanovuje povinnost
pro směnky cizí i vlastní uvést v textu
směnky datum a místo vystavení směnky.
U směnky cizí najdeme tuto povinnost
v čl. 1 § 1 bod 7. směnečného a šekové-
ho zákona. U směnky vlastní najdeme
tuto povinnost ukotvenou v čl. 1 § 75
bod 6. směnečného a šekového zákona.
Pokud by nebylo místo vystavení směnky
uvedené, platí fikce, že za místo vystavení
bude považováno u obou druhů smenek
místo uvedené u jména výstavce. Nelze
tedy platně vydat směnku cizí ani vlast-
ní, aniž by nebylo uvedeno nějaké mís-
to vystavení. Místo vystavení směnky je
místem, v němž byl cenný papír vydán,
a tudíž se dle místa vystavení směnky
posuzuje i právní statut směnky. V praxi
se tedy směnka bude řídit právem státu,
v němž byla vydána.

Zbýlé dva hraniční určovatele se v praxi
příliš nevyužívají a mají spíše podpůrný
charakter. V případě určovatele uprave-
něm v § 82 písm. d) ZMPS se cenný papír
řídí právem státu, v němž má sídlo nebo
obvyklý pobyt osoba, která cenný papír
vydává, neodpovídá-li povaze cenného
papíru použití jiného práva, též nazýva-
ného *lex domicilii*, už tedy ze samotné
textace zákona je zřejmé, že v tomto pří-
padě jde o hraniční určovatel, jenž se už-
je subsidiárně vůči ostatním určovatелům
a velmi zřídka.

Posledním hraničním určovatelem práv-
ního statutu je právo, které je v cenném
papíru určeno, jestliže to povaha cen-
ného papíru připouští, též nazývaný *lex*

electa. Může jít o situace, kdy např. u ne-
pojmenovaných cenných papírů je indi-
viduálně určeno nějaké právo, např. na
zaplacení určité dlužné částky.²

Určení rozhodného práva pro cenné
papíry může být na první pohled ne-
jednoznačné a vždy je nutné si nejdříve
uvědomit, o jaký druh a povahu cenné-
ho papíru se jedná. Na základě toho již
lze zvolit konkrétní hraniční určovatel
z 5 možných dle § 82 ZMPS a právní
řád konkrétního státu. Pokud jde o akcie
a další účastnické cenné papíry užije se
právo státu, jímž se řídí vnitřní poměry
právní osoby, která daný cenný pa-
pír vydala. V případě dluhopisů užijeme
právo státu, kterým se řídí úvěrový vztah
vtělený do dluhopisu jakožto cenného
papíru. V právu směnečném aplikujeme
právní úpravu země, ve které došlo k vy-
dání směnky. Pokud by cenný papír svou
povahou či druhem neodpovídal ani
jednomu z těchto hraničních určovatелů,
můžeme subsidiárně užít *lex domicilii* či
lex electa a určit rozhodné právo. ☺

Tomáš Kvapil, paralegal

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

JELÍNEK & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Poznámky:

¹ HORÁK, Pavel. § 82 [Právní statut cenného
papíru]. In: BRÍZA, Petr, BRICHÁČEK,
Tomáš, FIŠEROVÁ, Zuzana, HORÁK, Pavel,
PTÁČEK, Lubomír, SVOBODA, Jiří. Zákon
o mezinárodním právu soukromém. 1. vydá-
ní. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 477.

² HORÁK, Pavel. § 82 [Právní statut cenného
papíru]. In: BRÍZA, Petr, BRICHÁČEK,
Tomáš, FIŠEROVÁ, Zuzana, HORÁK, Pavel,
PTÁČEK, Lubomír, SVOBODA, Jiří. Zákon
o mezinárodním právu soukromém. 1. vydá-
ní. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 475.

JELÍNEK & PARTNEŘI

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

◉ **VIZE** — **VYTRVALOST** — **ODHODLÁNÍ** ◉

To jsou pilíře naší advokátní kanceláře
i našich právních služeb.

Více než
30 LET S VÁMI

www.advokatijelinek.cz

+420 724 794 986

Specifika práv z vadného plnění při koupi podílů a akcií

Koupě podílů nebo akcií představuje specifickou oblast smluvního a korporálního práva, která vyžaduje zvláštní pozornost při uplatňování práv z vadného plnění. Na rozdíl od tradičních movitých věcí nebo nemovitostí se u těchto instrumentů setkáváme s jedinečnými charakteristikami, které významně ovlivňují způsob identifikace vad a následné uplatňování nároků. Tato problematika nabývá na významu zejména v kontextu rostoucího počtu transakcí s podíly v obchodních korporacích a potřeby zajistit odpovídající právní ochranu všem zúčastněným stranám.

Stěžnější otázkou při koupi podílů v obchodních korporacích je určení jejich obvyklých vlastností ve smyslu § 2095 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „OZ“). Zatímco u běžného zboží lze relativně snadno definovat standardní parametry jako kvalitu, trvanlivost či použitelnost k určitému účelu, u podílů v obchodních korporacích situace není tak jednoznačná.¹

Nejvyšší soud zaujal k této problematice stanovisko, že u obchodního podílu nelze z důvodu jeho individuální povahy vycházet z obvyklého účelu užití. Každá obchodní korporace totiž představuje originální kombinaci aktiv, závazků a personálního složení, což znemožňuje stanovit „typické“ charakteristiky obchodního podílu.²

Přesto část autorů odborné literatury zastává odlišný názor. Chalupa³ argumentuje, že podíl by měl plnit svůj základní účel podle § 31 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích jako prostředek kontroly jmění korporace, a proto může mít obvyklé vlastnosti.⁴

Z důvodu této právní nejistoty si strany v praxi často explicitně sjednávají klíčové vlastnosti a práva spojená s podílem ve smlouvě o převodu podílů či akcií pro zajištění větší právní jistoty a předvídatelnosti.⁵

Specifická povaha každé obchodní korporace vyžaduje ve smlouvě o převodu akcií či podílů precizní vymezení toho, co představuje řádné plnění ve vztahu k danému podílu či akciím. Pouze tak může kupující obchodního podílu či akcií objektivně posoudit, zda skutečný stav korporace odpovídá sjednaným parametrům. Tato speci-

fikace musí být dostatečně podrobná, aby umožnila smysluplné srovnání mezi očekávaným a skutečným stavem kupované společnosti.⁶

Při větších transakcích se standardně provádí due diligence, jakožto detailní prověření obchodní společnosti před uzavřením smlouvy. Tento proces umožňuje kupujícímu získat klíčové údaje o stavu společnosti a identifikovat možná rizika spojená s koupí podílu nebo akcií. Cílem je především eliminovat informační asymetrii mezi smluvními stranami⁷ a minimalizovat potenciální rizika spojená s plánovaným převodem.⁸

Obsah a zaměření due diligence se obvykle přizpůsobuje konkrétní situaci. Důležitou roli hrají specifické okolnosti plánovaného převodu, požadavky obou smluvních stran, velikost cílové společnosti a charakter odvětví, ve kterém společnost podniká.⁹

Při převodu podílů či akcií v obchodních korporacích je nezbytné provést důkladné prověření, které se obvykle realizuje prostřednictvím dvou klíčových typů due diligence. Právní due diligence se soustřeďuje na analýzu právních aspektů cílové společnosti, přičemž zahrnuje kontrolu aktuálních výpisů z obchodního rejstříku, dokumentace z jednání valných hromad a dalších relevantních právních dokumentů.¹⁰ Finanční due diligence naproti tomu směřuje k posouzení ekonomické situace korporace, kdy se pozornost věnuje především rozboru účetních výkazů, finanční výkonnosti a celkového hospodářského stavu společnosti.¹¹

Na základě zjištěných rizik z tohoto detailního prověření se následně připravuje smlouva, především se stanovují konkrétní prohlášení a ujištění a definují se okolnosti, které by mohly vést k ukončení smlouvy v případě nepravdivosti prohlášení o právním a finančním stavu korporace.¹²

Prohlášení a ujištění představují specifická ustanovení smluv o převodu podílů a akcií, která se týkají nejen vlastností převáděných instrumentů, ale také dalších skutečností významných pro rozhodování o transakci. Prohlášení lze definovat jako určitá jednostranná faktická prohlášení či konstatování, kterými jedna strana ujišťuje druhou stranu, že podíl či akcie má určité „vymíněné vlastnosti“.¹³

Ve smlouvě je důležité správně nastavit nároky pro případy, kdy se tato prohlášení ukážou jako nepravdivá.

V důsledku častého uplatňování daných prohlášení v transakční praxi vznikla v českém právním řádu otázka, zda daná prohlášení zakládají právní povinnost, případně zda při jejich nepravdivosti nastává porušení právního závazku.¹⁴

Nejvyšší soud k této problematice zaujal stanovisko, podle něhož smluvní ujednání definující povinnosti smluvních stran mohou být vyjádřena různými způsoby. Při posuzování otázky, zda konkrétní ustanovení představuje smluvní povinnost, je třeba vycházet především z obsahu daného ujednání podle výkladových pravidel, nikoli pouze z jeho jazykové či stylistické formulace.¹⁵ To znamená, že rozhodující není formální označení konkrétního smluvního prohlášení jako „povinnosti“, ale jeho skutečný právní obsah a účinek vyplývající z kontextu celé smlouvy.¹⁶

Nejvyšší soud svou argumentaci dále rozvíjel ve svém rozhodnutí ze dne 23. 6. 2016, sp. zn. 33 Cdo 2648/2016, v němž konstatoval, že pojem povinnosti je třeba vykládat v širším kontextu jako právní závazek předat předmět koupě a „poskytnout plnění se smlouvenou vlastností“. Ačkoliv taková povinnost není ve smluvním textu explicitně formulována, je možné ji dovodit z kontextu smlouvy. Na základě citované judikatury je tedy správné obdobná prohlášení kvalifikovat jako smluvní ujednání týkající se vlastností předmětu plnění ve smyslu § 1916 odst. 1 písm. a) OZ nebo jako výslovné ujištění prodávajícího o bezvadnosti předmětu koupě podle § 1916 odst. 1 písm. c) OZ.¹⁷

Nároky z nepravdivých prohlášení a ujištění lze klasifikovat do tří základních kategorií. První kategorii představuje zákonná odpovědnost za vady. Druhou kategorií pak tvoří částečná modifikace zákonné

odpovědnosti, kdy strany upravují především lhůty a rozsah uplatňovaných nároků. Příkladem je úprava práva na slevu z kupní ceny místo možnosti odstoupení od smlouvy.¹⁸ Třetí kategorií je kompletní nahrazení zákonné odpovědnosti samostatnými smluvními nároky, jako jsou peněžité kompenzace nebo pojištění prohlášení a ujištění.¹⁹

Podle judikatury Nejvyššího soudu představuje taktéž smluvní pokuta vhodný nástroj pro vymáhání nároků z porušení prohlášení a ujištění. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí konstatoval, že taková prohlášení je třeba kvalifikovat jako právní povinnost stanovenou ve smlouvě, a proto neshledal „žádný důvod, pro nějž by smluvní pokuta nemohla být sjednána též jako následek porušení (smluvní) povinnosti převodce spočívající v závazku převést na nabyvatele akcie mající deklarovanou vlastnost“. Smluvní pokuta tak může efektivně doplňovat systém ochrany kupujícího při převodu podílů a akcií.²⁰

Závěrem lze shrnout, že koupě podílů a akcií představuje specifickou oblast práva, která vyžaduje odlišný přístup oproti tradiční koupi zboží či nemovitostí. Jediněná povaha každé obchodní korporace a její individuální kombinace aktiv, závazků a personálního složení činí stanovení obvyklých vlastností podílů problematickou otázkou, kterou český právní řád a ani judikatura dosud nevyřešily jednotně.

V praxi se osvědčuje komplexní přístup založený na pečlivém smluvním ujednání specifických vlastností převáděných instrumentů kombinovaný s důkladným due diligence. Tento proces umožňuje nejen identifikovat rizika transakce, ale také vytvořit pevný právní základ pro případné uplatňování nároků z vadného plnění.

Klíčovou roli v ochraně kupujícího hrají prohlášení a ujištění, kterými prodávající garantuje určité skutečnosti o společnosti a jejich podílech či akciích. Nejvyšší soud k této problematice zaujal stanovisko, že taková prohlášení představují smluvní povinnosti, což kupujícímu umožňuje v případě jejich porušení uplatnit relevantní nároky, včetně smluvní pokuty.

Pro právní praxi je tedy zásadní věnovat zvýšenou pozornost preciznímu smluvnímu vymezení očekávaných vlastností a standardů předmětu koupě. Pouze ta-

kový přístup může zajistit právní jistotu a umožnit ochranu legitimních zájmů všech účastníků transakce. ☺

doc. JUDr. Jan Brodec, LL.M., Ph.D., advokát
Michaela Borovková, paralegal
BRODEC & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář

BRODEC & PARTNERS
— LAW FIRM —

Poznámky:

- 1 ČERVENÁ L. K odpovědnosti za vady při převodu podílů či akcií – 1. část. Právní rozhledy 20/2021. s. 687.
- 2 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2010. sp. zn. 29 Cdo 5452/2008.
- 3 CHALUPA I. Odpovědnost za vady podílu v obchodní společnosti. Online. 2017. Dostupné na <https://pravnicadce.ekonom.cz/c1-65714730-odpovednost-za-vady-podilu-v-obchodni-spolecnosti>.
- 4 ČERVENÁ L. op. cit., -1. část. s. 687.
- 5 ČERVENÁ L. K odpovědnosti za vady při převodu podílů či akcií – 2. část. Právní rozhledy 21/2021. s. 735.
- 6 HUSTÁK Z., SEDLÁČEK T. Poznámky k uplatňování práv z vad při koupi podílu obchodní korporace z pohledu právní praxe. Obchodně-právní revue 2/2016, s. 39. In: Beck-online.
- 7 TSCHÖPL R. Due diligence. Právní rozhledy. 2000. č. 12. s. 550. In: Beck-online.
- 8 DVOŘÁČEK J., BOUKAL P., KLEČKA J., MIKAN P. Due diligence: podstata, postupy, použití. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 14.
- 9 TSCHÖPL R. op. cit., sub. 148.
- 10 DVOŘÁČEK J., BOUKAL P., KLEČKA J., MIKAN P. Due diligence: podstata, postupy, použití. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 15.
- 11 Tamtéž.
- 12 TSCHÖPL R. op. cit., sub. 148.
- 13 ČERVENÁ L. op. cit. – 1. část. s. 687.
- 14 Tamtéž.
- 15 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2015. sp. zn. 29 Cdo 1365/2013.
- 16 ČERVENÁ L. op. cit. – 1. část. s. 687.
- 17 HUSTÁK Z., SEDLÁČEK T. op. cit. s. 40.
- 18 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 12. 2007. sp. zn. 29 Odo 564/2006.
- 19 KRATOCHVÍLOVÁ K. Nákupů firem výrazně přibýlo, ruku v ruce s tím přibývá i práce pro právníky. 2016. Dostupné z: <http://pravnicadce.ihned.cz/>.
- 20 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2015. sp. zn. 29 Cdo 1365/2013.

Data poisoning: optikou dvou světů

Digitální technologie a umělá inteligence se stávají stále častější realitou každodenního života i podnikání. A ať již jste příznivcem či zarytým odpůrcem využívání umělé inteligence, toto je holý fakt. Ruku v ruce s tím však přibývají i nové typy hrozeb. Jednou z nich je tzv. data poisoning, tedy úmyslné „otrávení“ dat či algoritmů.

„Otrávená data“

Data poisoning představuje typ kybernetického útoku, při kterém útočník úmyslně zavádí škodlivá či zmanipulovaná data do systému. Nejčastěji se to děje u trénovacích dat využívaných pro učení neuronových sítí, velkých jazykových modelů nebo jiných modelů hlubokého učení. Vložení nesprávných nebo zavádějících informací, úpravou existující datové sady nebo jejím částečným odstraněním může útočník zásadně ovlivnit chování celého modelu. Protože zdroje dat bývají často velmi rozmanité - od internetu přes vládní databáze až po služby třetích stran - je riziko jejich „otrávení“ poměrně vysoké.¹

Projevy útoku

Někdy lze v průběhu času pozorovat nevysvětlitelné zhoršení modelu, jindy se zase může nepředvídatelně změnit jeho přesnost. Dalším projevem může být například vychylování výsledků určitým směrem nebo se mohou začít objevovat výsledky, které jsou zcela neočekávané a nesprávné. Projevy tedy mohou být značně variabilní.

Rovněž nelze opomíjet ani přímé bezpečnostní incidenty spojené s přístupem k datům. V některých případech je může prozradit i neobvyklé chování zaměstnanců - např. neadekvátní zájem o školicí data nebo použitá bezpečnostní opatření.

Útoky lze rozdělit na cílené/přímé (targeted) a necílené/nepřímé (non-targeted). Cílené útoky se zaměřují na konkrétní situace nebo výstupy, kdy se útočník pokouší manipulovat s chováním modelu s ohledem na konkrétní situaci. Necílené naopak směřují ke snížení celkové výkonnosti modelu se záměrem oslabit jeho schopnost správně zpracovávat data. Příkladem necílených útoků je např. ne-

správná interpretace dopravní značky nebo její záměna za jinou autonomními automobily.²

Techniky manipulace s daty

Mezi nejčastější techniky data poisoning(u) patří metody „label flipping“³ či „mislabeling“⁴ který spočívá v úmyslné změně štítků (labelů) v trénovacím data-setu - například označením škodlivých nebo podvodných záznamů za „bezpečné“ - čímž se model naučí chybnému přiřazení. Oproti tomu „clean-label poisoning“ je rafinovanější: útočník nechává štítky v pořádku, ale mírně upravuje vlastnosti vstupů tak, aby v kombinaci s ostatními daty vedly k nežádoucímu chování modelu; protože vzorky „na pohled“ vypadají v pořádku, je detekce obtížná.⁵

„Backdoor poisoning“ představuje vložení skrytého spouštěče do modelu nebo datového kanálu - model funguje normálně, dokud mu není předložen vstup obsahující specifický spouštěč, který aktivuje nebezpečné chování.⁶ Naopak „Availability attack“ má za cíl obecně degradovat výkon nebo dostupnost modelu - útočník vkládá nebo modifikuje velké množství vzorků tak, aby model ztratil přesnost či stabilitu.⁷

Jak zajistit integritu dat?

Z právního pohledu představuje data poisoning zásadní riziko. Zatímco v technické rovině může jít „jen“ o snížení přesnosti modelu, v oblastech jako je zdravotnictví nebo doprava (prostřednictvím autonomních vozidel) - mohou mít zkreslené výsledky fatální následky. Obrana proti těmto útokům vyžaduje kombinaci technických a organizačních opatření. Klíčovým je důkladné ověřování dat před jejich použitím, přísná kontrola přístupu k tréninkovým datům, uchovávání záznamů o jejich

původu a změnách, využívání rozmanitých zdrojů a průběžné monitorování. Významnou roli hraje také tzv. kontradiční trénink, kdy je model připravován k rozpoznání manipulativních vstupů, a v neposlední řadě i vzdělávání zaměstnanců, aby byli schopni včas odhalit podezřelé chování.⁸

S postupným rozšiřováním AI systémů bude riziko data poisoning(u) stále významnější. Provozovatelé modelů proto musí věnovat pozornost ochraně dat, prevenci útoků a dodržování právních předpisů, aby byli lépe připraveni čelit této nové generaci kybernetických hrozeb a zajistit spolehlivost a bezpečnost svých systémů.

Data poisoning optikou uměleckého světa

Ačkoliv je problematika „otrávených dat“ primárně spojena s oblastí kybernetické bezpečnosti jako takové, finančního sektoru či již zmíněného zdravotnictví a automobilovní mobility, překvapivě „uplatnění“ našla rovněž v uměleckém prostředí.

Není tajemstvím, že zejména v oblasti filmového a audiovizuálního průmyslu rozsah a způsob užívání umělé inteligence v posledních letech čím dál výrazněji rezonuje. Ve filmovém světě nejnověji vzbudila vášně herečka Tilly Norwood, vygenerovaná pomocí AI studií Particle6, které ji představilo na nedávné konferenci v Curychu.⁹ Zděšení a znechucení dala najevo nejen řada filmových celebrit, ale rovněž odborová organizace SAG-AFTRA.¹⁰ Přitom je to teprve dva roky od doby, kdy se odehrála nejdelší stávka v historii právě SAG-AFTRA spolu s Writers Guild of America,¹¹ v níž obavy z využívání umělé inteligence představovaly jedno ze stěžejních témat a která vyústila v dosažení předběžné dohody s představiteli studií¹² o nové kolektivní smlouvě, která měla, mj., zajistit

Advokátní kancelář Vych & Partners je tu pro Vás již 20 let.

Od samotného začátku je cílem kanceláře poskytovat komplexní právní poradenství tuzemské a zahraniční korporátní klientele, které souvisí s realizací jejich obchodních a investičních aktivit. Při poskytování právních služeb vycházíme z toho, že právo má být podporou byznysu a nikoliv naopak.

Stavíme na spolehlivosti, osobním přístupu a vzájemné důvěře.

Specializujeme se na:

- infrastrukturní právo
- M&A, hospodářskou soutěž
- veřejné zakázky
- letecké právo
- korporátní právo
- pracovní právo
- rodinné právo
- stavební právo
- právo nemovitostí
- správu privátního majetku
- sportovní právo
- compliance
- právo duševního vlastnictví, IT právo
- správní a municipální právo

www.ak-vych.cz

Lazarská 11/6, Praha 2

+420 222 517 466

office@ak-vych.cz

CONSULT BEFORE FIGHT

členům odborů ochranu před neregulovaným používáním AI.

A nejedná se jen o filmový svět. Na organizaci OpenAI, provozovatele chatbotu ChatGPT a společnost Microsoft, jako jednoho z jejích největších investorů, podala žalobu profesní organizace Authors Guild, autor ságy Game of Thrones George R. R. Martin, John Grisham, autor řady bestsellerů zejména z právního prostředí a dalších 15 spisovatelů již na podzim roku 2023. Jádrem sporu spočívá v porušení autorských práv k beletristickým dílům skupiny spisovatelů, která byla bez souhlasu a náležité kompenzace použita k výcviku ChatGPT.¹³

Dopad umělé inteligence jako takové se však neomezuje pouze na tvorbu obsahu. Streamovací platformy typu Netflix a Amazon Prime Video využívají algoritmy AI k analýze spotřebitelských dat a předpovídání, jaký druh produkce bude mít větší pravděpodobnost úspěchu u publika. Důsledkem je ovlivnění kreativního rozhodnutí na samém počátku procesu, což snižuje autonomii tvůrců a upřednostňuje produkty určené k maximalizaci komerčních výnosů před podporou umělecké originality.

Kreativní obrana?

Výše uvedené představuje pouze špičku ledovce míry nejistoty a obav, které umělecký svět pociťuje tváří v tvář prudkému nástupu využívání generativní umělé inteligence, a to zejména mimo území EU, kde přece jen jistá pravidla pro užívání AI postupně zavádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1689 ze dne 13. června 2024 (Akt o umělé inteligenci).

V reakci na bezprecedentní zásah do autorských práv se však na obzoru objevila nová překvapivá forma odporu překračující tradiční formy obrany: ano, jedná se právě o data poisoning. Vlajkový projekt zde představuje iniciativa vědců Chicagské univerzity, která pracuje na výzkumných projektech Glaze či Nightshade.

Systém Glaze k ochraně děl využívá tzv. mimikry. Funguje tak, že na vysoké úrovni porozumí AI modelům, přičemž následně pomocí algoritmů strojového učení vypočítá sadu minimálních změn

v uměleckém díle. Tyto změny lidské oko nepostřehne, avšak AI modely je vnímají jako zcela odlišný umělecký styl. Tyto mimikry lze připodobnit k UV záření, které má vlnovou délku kratší než viditelné světlo a tudíž je lidským okem nespátřitelné.¹⁴

Nightshade funguje podobně jako Glaze, ale místo obrany prostřednictvím mimiker využívá zkreslení reprezentovaných prvků v generativních obrazových modelech umělé inteligence. Lidské oko zde vnímá stínovaný obraz, který je z velké části nezměněn oproti originálu, model umělé inteligence však vidí v obraze dramaticky odlišné složení. Například lidské oko může vidět stínovaný obraz krávy na zeleném poli, ale model umělé inteligence zde vidí velkou koženou kabelku ležící v trávě. Po vycvičení na dostatečném počtu stínovaných obrázků, které obsahují krávu, bude model stále více přesvědčen, že krávy mají pěkné hnědé kožené rukojeti a hladké boční kapsy se zipem a možná i krásné logo značky. Nightshade je koncipován jako útočný nástroj, který mohou umělci používat k narušení AI modelů, které bez jejich souhlasu provádějí scraping obrázků a tím odradit od bezskrupulózního trénování modelů na „odstíněných“ datech.¹⁵

Zatímco vizuální umělci již aktivně testují a nasazují nové techniky, spisovatelé, novináři či scénáristé si budou na podobně sofistikované a účinné nástroje k ochranně svých děl ještě muset nějakou dobu počkat.

Závěr

Problematika data poisoning ilustruje složitost, kterou s sebou užívání AI nese. Na jedné straně zde systém manipulace dat může v konečném důsledku představovat zásadní ohrožení velké skupiny osob, bezpečnostní incidenty či dokonce fatální důsledky. Na druhé straně systémy jako Glaze a Nightshade, které de facto manipulaci dat také využívají, představují až partyzánské obranné mechanismy pro umělce, jimž jde často o podstatu živobytí.

Cílem bude nezbytně najít křehkou rovnováhu – tedy způsob, jak podporovat další výzkum a vývoj umělé inteligence, avšak za současného zajištění transpa-

rentnosti, kompenzace a v neposlední řadě systému řízení rizik poskytovatelům a provozovatelům AI systémů.

Mgr. Martina Švecová, advokátka

HSP & Partners advokátní kancelář s.r.o.

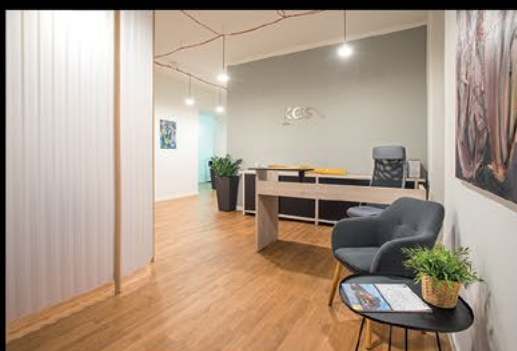
Poznámky:

- ¹ K definici data poisoning více zde: <https://www.ibm.com/think/topics/data-poisoning>.
- ² Tamtéž, k tomuto dále <https://www.crowdstrike.com/en-us/cybersecurity-101/cyberattacks/data-poisoning/>.
- ³ <https://www.ibm.com/think/topics/data-poisoning>.
- ⁴ <https://www.cloudflare.com/learning/ai/data-poisoning/>.
- ⁵ <https://www.ibm.com/think/topics/data-poisoning>.
- ⁶ K tomuto <https://www.ibm.com/think/topics/data-poisoning>, <https://www.crowdstrike.com/en-us/cybersecurity-101/cyberattacks/data-poisoning/>, <https://www.cloudflare.com/learning/ai/data-poisoning/>.
- ⁷ <https://www.crowdstrike.com/en-us/cybersecurity-101/cyberattacks/data-poisoning/>, <https://www.cloudflare.com/learning/ai/data-poisoning/>.
- ⁸ Tamtéž.
- ⁹ Více zde: <https://www.reuters.com/sustainability/sustainable-finance-reporting/hollywood-performers-union-condemns-aigene-rated-actress-tilly-norwood-2025-10-01/>.
- ¹⁰ Americký odborový svaz herců a televizních a rozhlasových umělců.
- ¹¹ Sdružení amerických scénáristů.
- ¹² AMPTP – sdružení hájící zájmy velkých studií, streamovacích služeb a produkčních společností.
- ¹³ Podrobněji k tomuto zde: <https://authorsguild.org/news/ag-and-authors-file-class-action-suit-against-openai/>.
- ¹⁴ <https://glaze.cs.uchicago.edu/what-is-glaze.html>.
- ¹⁵ <https://nightshade.cs.uchicago.edu/whatis.html>, dále k tomuto zde: <https://www.technologyreview.com/2023/10/23/1082189/data-poisoning-artists-fight-generative-ai/>.

Máme advokacii rádi, i když je to náročná a stresující práce. Děláme ji moderně, lidsky s odpovědným přístupem a slušně. Máme ostré lokty tam, kde je jich třeba, ale zároveň rádi strany přívětivým a smířlivým jednáním přivedeme ke smírnému řešení jejich problémů.

Stavební právo & nemovitosti • Trestní právo & compliance
Obchodní právo s mezinárodním prvkem • Veřejné zakázky

Práva pronajímatele při vyklizení pronajatých prostor

Nájemní smlouva je v oblasti práva nemovitostí jednou z nejčastěji uzavíraných smluv. Skončení nájemního vztahu však může přinést mnohá úskalí, na která by si pronajímatelé měli dát pozor. Jedním z nich je vyklizení nemovitosti po skončení nájemního vztahu v případě, že nájemce nechce nemovitost vyklidit dobrovolně.

Problematika vyklizení nemovitosti u nespolutracujícího nájemce byla a stále je hojně řešena jak odbornou veřejností, tak soudy. Zejména v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu došlo v poslední době k několika důležitým změnám.

Připomeňme si, že v roce 2020 Nejvyšší soud ve věci vedené pod sp. zn. 26 Cdo 2085/2019 rozhodl, že notářský zápis se svolením k vykonatelnosti nemůže být zásadně exekucním titulem pro vymození povinnosti vyklidit nemovitost po skončení nájemního vztahu. Konkrétně Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí uvedl, že: „Má-li povinnost vyklidit nemovitosti základ v ochraně vlastnického práva, nikoli v závazkovém právním vztahu (ten již zanikl anebo nikdy neexistoval), nemůže být předmětem dohody notářského zápisu podle § 71b not. ř. Nelze tedy svolit k vykonatelnosti notářského zápisu podle § 71b not. ř. má-li jím být poskytnuta ochrana vlastnického práva. Notářský zápis, jímž má být vymožena po-

vinnost, která nevyplývá ze závazkového vztahu, nemá znaky notářského zápisu podle § 71b not. ř. a není proto exekucním titulem.“

Tento verdikt způsobil mnoha pronajímatelům značné komplikace, protože právě notářské zápisy s přímou vykonatelností byly svého času oblíbeným nástrojem, jak si „pojistit“ bezproblémové vyklizení pronajatých prostor. Pokud nájemce po skončení nájmu odmítl nemovitost vyklidit, měli pronajímatelé kvůli rozhodnutí Nejvyššího soudu v zásadě jedinou možnost – podat žalobu na vyklizení nemovitosti. Řízení o žalobě na vyklizení nemovitosti však může představovat velmi zdoluhavý proces. Soudní řízení mohou trvat měsíce až roky, což pro pronajímatele znamená období nejistoty, během kterého navíc zpravidla bývalý nájemce neplatí ani nájemné, ani náklady na služby.

V roce 2024 však Nejvyšší soud svůj výše uvedený názor přehodnotil a ve věci ve-

dené pod sp. zn. 31 Cdo 225/2024 uvedl, že: „Byť nárok na vyklizení nemovitosti (bytu) je také výrazem ochrany vlastnického práva – žaloba na vydání věci, kterou je i vyklizení nemovitosti, je upravena v občanském zákoníku v části týkající se absolutních majetkových práv a řadí se mezi tzv. vlastnické žaloby (§ 1040 o. z.) – vyplývá tento nárok rovněž ze závazkového vztahu mezi stranami. Skončil-li závazkový vztah, jehož předmětem bylo přenechání a užívání nemovitosti (bytu), je povinností osoby, která nemovitost (byt) užívala, ji vyklidit a předat osobě, která jí nemovitost přenechala do užívání. Také v případě, že povinná osoba právní důvod k užívání nemovitosti (bytu) nikdy neměla, může se na vyklizení s vlastníkem dohodnout (zavázat se k vyklizení).“ Nejvyšší soud dále také uvedl, že: „Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti, kterým má být vymožena povinnost vyklidit nemovitost, je notářským zápisem ve smyslu § 71b not. ř. a může být exekucním titulem.“ Ačkoliv byla proti tomuto rozhod-

nutí Nejvyššího soudu podána ústavní stížnost, Ústavní soud ji pro zjevnou neopodstatněnost usnesením odmítl (sp. zn. I. ÚS 1959/24).

Proces vyklizení na základě notářského zápisu je oproti žalobě na vyklizení nemovitosti rychlejší a umožní pronajímateli rychlejší opětovný pronájem nemovitosti. Navíc náklady na notářský zápis jsou obvykle nižší než náklady na soudní řízení, které může být v případě průtahů značně finančně náročné. Existence notářského zápisu současně působí jako prevence sporů, protože nájemce si je vědom, že nevyklizení nemovitosti může vést k rychlé exekuci. Z hlediska pronajímatele tak jde o silný nástroj zajišťující vyklizení problémového nájemce.

Aby mohla být výše uvedená dohoda formou notářského zápisu uzavřena, je potřeba splnit několik předpokladů. Prvním je existence závazkového právního vztahu mezi pronajímatelem a nájemcem. Dohoda musí obsahovat a) označení osoby, která se zavázala ke splnění pohledávky nebo jiného nároku (tzn. nájemce), b) označení osoby, jejíž pohledávka nebo jiný nárok mají být splněny (tzn. pronajímatele), c) skutečnosti, na nichž se pohledávka nebo jiný nárok zakládá, d) předmět plnění, e) dobu plnění (tzn. do kdy je nemovitost potřeba vyklidit) a f) prohlášení povinné osoby (tzn. nájemce) o svolení k vykonatelnému zápisu (tzn. souhlas k vyklizení předmětné nemovitosti, pokud sám nájemce nemovitost včas nevyklidí).

Pokud je však dohoda sepisována v době, kdy již nájemní vztah skončil, avšak nájemce nemovitost nevyklidil, musí být v dohodě kromě svolení k vykonatelnosti notářského zápisu také určena (nová) doba, do kdy má nájemce možnost nemovitost dobrovolně vyklidit.

Při sjednávání dohody lze pronajímatelům doporučit, aby v notářském zápisu zohlednili kromě uplynutí sjednané doby nájmu také jiné možné důvody ukončení nájemního vztahu, které aktivují povinnost nájemce nemovitost vyklidit. Typické další důvody ukončení nájemní smlouvy jsou různé druhy porušení ze strany nájemce, ale může jít i o předčasné ukončení nájmu dohodou smluvních stran. Proto je vhodné se ohledně vhodné formulace textu dohody formou notář-

ského zápisu poradit předem s odborníkem, aby bylo zajištěno, že se pronajímatel domůže vyklizení ve všech případech, kdy to je třeba.

Možnou alternativu k výše uvedené žalobě na vyklizení nemovitosti či notářskému zápisu se svolením k vykonatelnosti může do budoucna představovat v souvislosti s byty či domy nový institut rozkazu k vyklizení. Rozkaz k vyklizení byl zaveden zákonem č. 176/2025 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o podpoře bydlení. Tento zákon vstoupil v platnost dne 16. 6. 2025 a právní úprava v něm obsažená – včetně rozkazu k vyklizení – má stanovenou účinnost dnem 1. 1. 2026.

Rozkaz k vyklizení je inspirován platebním rozkazem, avšak místo peněžitého plnění se zde jedná o povinnost vyklidit nemovitost. Peněžitá plnění, tedy například nároky z titulu dlužného nájemného či služeb, se budou nadále vymáhat standardní žalobou nebo právě platebním rozkazem.

Rozkaz k vyklizení může soud vydat na návrh pronajímatele, pokud jsou splněny určité podmínky. Předně musí nájemce užívat byt nebo dům i po dni, kdy mu právo užívání zaniklo z důvodu skončení nájmu (tzn. rozkaz k vyklizení nelze použít například na podnájemní vztahy nebo jiné formy užívání nemovitosti bez právního titulu). Pronajímatel je zároveň povinen předložit důkazy o jeho existujícím vlastnickém právu k nemovitosti a zániku nájmu, například výpověď nájemní smlouvy nebo dohodu o ukončení nájmu. Nezbytnou podmínkou je také to, že pronajímatel nejméně 14 dní před podáním návrhu písemně vyzval nájemce k dobrovolnému vyklizení. Pokud pronajímatel výzvu podle předchozí věty nezaslal nebo probíhá-li soudní řízení o oprávněnosti výpovědi z nájmu bytu nebo domu nebo o užívacím právu žalovaného nájemce k bytu nebo domu, nelze rozkaz k vyklizení vydat.

Pokud soud shledá návrh na vydání rozkazu k vyklizení oprávněným, rozkaz vydá a uloží v něm nájemci povinnost vyklidit byt či dům do 15 dnů od doručení rozkazu. Rozkaz k vyklizení je třeba doručit žalovanému do vlastních rukou. Náhradní doručení je vyloučeno; to neplatí, doručuje-li se prostřednictvím

veřejné datové sítě do datové schránky. Pokud nájemce proti rozkazu nepodá odpor, stává se tento rozkaz pravomocným a vykonatelným, což umožňuje jeho přímé vymáhání prostřednictvím exekuce. Pokud nájemce odpor podá, rozkaz se zruší a věc se projedná v soudním řízení, ve kterém má soud povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé do 6 měsíců od zahájení řízení, nejsou-li dány důvody zvláštního zřetele hodné. Aby se předešlo umělému prodloužení příslušného řízení podáním tzv. blanketního odporu ze strany nájemce, soud má povinnost nájemci zaslat spolu s rozkazem k vyklizení také výzvu k podání vyjádření s třicetidenní lhůtou pro podání takového vyjádření.

Problematika vyklizení nájemce představuje pro pronajímatele dlouhodobě složitou právní i praktickou výzvu. Od roku 2026 se pronajímatelům otevře nová možnost v podobě rozkazu k vyklizení, který má potenciál zjednodušit a zrychlit soudní řízení v případech, kdy nájemce setrvává v užívání bytu či domu, ačkoliv došlo ke skončení nájemního vztahu. Než se ale pronajímatelé rozkazu k vyklizení dočkají a než se ukáže, jaká je praktická využitelnost tohoto nástroje, je rozhodnutí Nejvyššího soudu z roku 2024 rozhodně vítaným řešením situace pronajímatelů. Notářský zápis tak zůstává i přes určité vícenáklady související s jeho vyhotovením praktickým prostředkem, který může výrazně urychlit proces vyklizení nemovitosti.

Dominika Veselá, partnerka

Adam Šimice, advokát

Eversheds Sutherland, advokátní kancelář, s.r.o.

EVERSHEDS
SUTHERLAND

Má i dlouhodobě nepřítomný zaměstnanec nárok na zaměstnanecké benefity?

Zaměstnanecké benefity jsou dnes již nedílnou součástí pracovního života. Příspěvek na stravování, příspěvek na sport, penzijní připojištění, vzdělávání či zdravotní benefity – to vše jsou nadstandardní výhody, které přispívají k větší spokojenosti zaměstnanců a jejich loajalitě vůči zaměstnavateli. Otázkou však zůstává, zda má na tyto benefity nárok i zaměstnanec, který je dlouhodobě nepřítomný – například z důvodu pracovní neschopnosti, či mateřské nebo rodičovské dovolené.

Pojem „zaměstnanecký benefit“ není v současnosti výslovně zakotven v zákoně č. 262/2006 Sb., zákoníku práce (dále jen „ZP“), ani v jiných obecně závazných právních předpisech. Zákoník práce upravuje především závazné minimální standardy – povinnost poskytovat mzdu, náhrady mzdy, dovolenou či cestovní náhrady. Většina tzv. benefitů však spadá do kategorie dobrovolných nadstandardních plnění poskytovaných zaměstnavatelem nad rámec zákonných nároků.

Z hlediska systematiky zákoníku práce lze tyto benefity částečně zařadit pod část desátou, která upravuje péči o zaměstnance (např. stravování či pracovní podmínky), avšak jde o rámcovou úpravu, která definuje pouze základní standard ochrany zaměstnance. Jakákoli plnění poskytovaná nad tento rámec nejsou zákonnou povinností zaměstnavatele, a proto na ně zaměstnanci nevzniká právní nárok, pokud jejich poskytování nevyplyvá z individuální pracovní smlouvy, kolektivní smlouvy nebo závazného vnitřního předpisu zaměstnavatele.

Z toho vyplývá, že pracovní benefity jsou svou podstatou právně podmíněny autonomií vůle zaměstnavatele a jejich existence i rozsah jsou výsledkem vnitropodnikové politiky. Současná právní úprava zároveň nedává zaměstnanci možnost je vymáhat, pokud neexistuje výslovný závazek ze strany zaměstnavatele.

Pokud se však zaměstnavatel k poskytování benefitů zaváže, například prostřednictvím interního předpisu či smluvního ujednání, vzniká zaměstnancům na tato plnění právní nárok. V takovém případě je zaměstnavatel povinen dodržet stanovené podmínky a zároveň dbát na to, aby při poskytování benefitů nedocházelo k diskriminačnímu zacházení – zejména z důvodu pohlaví,

rodičovství, věku nebo zdravotního stavu. Pravidla pro poskytování benefitů tak musí být nastavena transparentně, systematicky a v souladu se zásadou rovného zacházení.

Jaké typy benefitů dnes zaměstnavatelé poskytují?

Zaměstnavatelé dnes nabízejí různé formy benefitů, kterými se snaží přilákat a udržet si zaměstnance v době rostoucí konkurence na trhu. Podoba poskytovaných benefitů se liší podle odvětví, velikosti firmy i firemní kultury. Mezi nejčastější formy pracovních benefitů patří:

- Stravenky a příspěvek na stravování – Stravovací benefity patří mezi nejrozšířenější zaměstnanecké výhody, a mnoho zaměstnanců je proto považuje za samozřejmost. Zákoník práce ukládá zaměstnavatelům povinnost zajistit zaměstnancům možnost stravování¹ a poskytnout jim přestávku na jídlo a oddech,² nikoliv však povinnost na stravování finančně přispívat. Ustanovení § 236 ZP umožňuje poskytnutí finančního příspěvku na stravování, pokud tak bylo dohodnuto v kolektivní smlouvě nebo vnitřním předpisu. Nárok na tento benefit proto obvykle vzniká pouze při splnění podmínky výkonu práce, odlišnou úpravu připouští § 236 ZP.
- Příspěvek na dopravu – ZP neukládá povinnost hradit dojíždění do práce. Přesto někteří zaměstnavatelé přispívají na měsíční jízdenky, parkování či pohonné hmoty.
- Příspěvky na důchodové nebo životní pojištění – Zaměstnavatel se může dohodnout se zaměstnancem, že za něj bude odvádět částku na penzijní připojištění nebo soukromé životní pojištění.
- Multisport karta, poukazy na kulturu/sport – Zvýhodněný přístup do tělovýchovných, kulturních nebo rekreačních zařízení lze mimo jiné poskytnout z fon-

du kulturních a sociálních potřeb³ nebo sociálního fondu. Tyto výhody jsou zaměřeny na podporu zdravého životního stylu a duševní pohody zaměstnanců, přičemž jejich cílem bývá nejen motivace, ale také i prevence syndromu vyhoření.

- Vzdělávání a školení – Zaměstnavatel může financovat jazykové kurzy, odborné semináře, rekvalifikace nebo další formy profesního vzdělávání svých zaměstnanců.
- Zdravotní benefity – Některé firmy hradí svým zaměstnancům preventivní prohlídky, očkování, vitamínové balíčky, přístup k službám psychologa nebo fyzioterapeuta nebo příspěvky na rehabilitaci.
- Sick days – Zaměstnavatel může poskytovat zpravidla 3–5 dní v roce, které může zaměstnanec využít k zotavení se z krátkodobé nemoci bez nutnosti předložit potvrzení od lékaře. Během těchto dní mu zaměstnavatel poskytuje náhradu mzdy.
- Další benefity – Kromě vyjmenovaných benefitů existuje řada dalších forem zaměstnaneckých výhod, jejichž konkrétní podoba závisí zejména na vnitřním nastavení zaměstnavatele. Jde například o příspěvky na dovolenou, firemní akce, flexibilní pracovní dobu, možnost práce z domova, volno navíc nad rámec zákona, zaměstnanecké slevy na produkty či služby, příspěvky na školní potřeby pro děti nebo na bydlení. I v těchto případech jde výlučně o dobrovolná plnění, která si zaměstnavatel upravuje podle vlastního uvážení. Jejich poskytování – a zejména nárok na ně během nepřítomnosti – se proto vždy řídí tím, co je uvedeno v pracovní smlouvě, kolektivní smlouvě nebo vnitřním předpisu.

S jakými typy nepřítomnosti zaměstnance počítá pracovní právo?

Zákoník práce zná několik důvodů, kvůli kterým může být zaměstnanec dlouho-

PORTOS

Čteme i to, co je schované
mezi řádky.

**Strategic
Legal Advisory**

době nepřítomen v práci. Na rozdíl od neomluvené absence však většina těchto situací nepředstavuje důvod ke skončení pracovního poměru, který tak i nadále právně trvá. Právě existence pracovního poměru je přitom klíčovým východiskem při posuzování nároku na zaměstnanecké benefity – tedy otázky, zda má nepřítomný zaměstnanec právo na výhody, které zaměstnavatel jinak poskytuje aktivně pracujícím zaměstnancům.

Při dočasné pracovní neschopnosti (dále jen „DPN“) pobírá zaměstnanec náhradu mzdy a následně nemocenské dávky dle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. Pracovní poměr trvá, ale zaměstnanec nepracuje. Z hlediska benefitů to znamená, že pokud jsou jejich podmínky formulovány shodně pro „zaměstnance v pracovním poměru“, nemělo by z nich vyloučení z důvodu DPN samo o sobě vyplývat; formálně je totiž zaměstnanec stále pracovníčně vázán.

Zaměstnankyně na mateřské dovolené (dále jen „MD“) je vyňata z výkonu práce minimálně na 28 týdnů,⁴ přičemž na mateřskou dovolenou obvykle navazuje rodičovská dovolená (dále jen „RD“), která může trvat až do tří let věku dítěte.⁵ Otázka, zda má zaměstnankyně během této doby nárok na zaměstnanecké benefity, byla předmětem zkoumání i Soudního dvora EU ve známém případě Lewen v. Denda (C-333/97). V tomto rozhodnutí soud konstatoval, že dobrovolný bonus poskytovaný zaměstnavatelem, byť motivovaný loajalitou nebo budoucím přínosem, představuje „odměnu“, pokud je vázán na trvalý pracovní poměr. Pokud je takový bonus přiznán za předchozí pracovní období, zaměstnavatel nesmí automaticky vyloučit zaměstnankyni na MD nebo RD z jeho vyplacení, protože by to mohlo představovat nepřímou diskriminaci na základě pohlaví. Zároveň však Soudní dvůr připustil, že pokud je benefit výslovně vázán na aktivní přítomnost v práci k určitému datu, jeho neposkytnutí během čerpání rodičovské dovolené může být legitimní.

Výkon veřejné funkce představuje překážku v práci „z obecného zájmu“, přičemž pracovní poměr zaměstnance nadále trvá. Z hlediska benefitů se tedy často aplikuje analogie k MD/RD: pokud benefity vyplývají z faktu trvání pracovního poměru (a nikoli z činnosti), měl by i uvolněný

(na veřejnou funkci) zaměstnanec nadále figurovat v systému benefitů podle nastavených podmínek.

Zaměstnanec může za určitých podmínek požádat o neplacené volno (např. pro péči o člena rodiny, studium apod.). I v tomto případě formálně pokračuje pracovní poměr, ale zaměstnavatel za něj neplatí pojištění ani mzdu. Právě se často nejedná o překážku v práci, ale o dobrovolný souhlas obou stran. Vnitřní předpis pro poskytování benefitů s tím obvykle automaticky nepočítá. Pokud by však pravidla benefitu byla nerozlišující (např. „platí pro zaměstnance vykazované v evidenci“), může mít zaměstnanec na neplaceném volnu stejný nárok jako ostatní zaměstnanci – pokud by interní předpis neupravoval jinak.

Pozor na možnou diskriminaci!

Z pohledu antidiskriminačního práva je důležité, aby zaměstnanci nebyli znevýhodňováni jen proto, že dočasně nevykonávají práci z důvodu dočasné pracovní neschopnosti, mateřské nebo rodičovské dovolené apod. I když ZP výslovný nárok na zaměstnanecké benefity neupravuje, zákaz diskriminace podle zvláštního zákona⁶ (např. na základě těhotenství, mateřství či zdravotního stavu) platí i při poskytování výhod nad rámec mzdy. Zaměstnavatel by proto měl buď zajistit stejný přístup i při nepřítomnosti zaměstnance, nebo jasně a věcně odůvodnit, proč určitý benefit není přiznán. Takové omezení však musí být objektivní, přiměřené a odůvodněné – například podmíněné výkonem práce. V praxi ale často dochází k situaci, kdy zaměstnanci na mateřské nebo rodičovské dovolené benefit ztrácí, zatímco jiní dlouhodobě nepřítomní zaměstnanci (např. ti na překážkách v práci nebo v pracovní neschopnosti) jej nadále čerpají. Tento nerovný přístup může vést k nepřímé diskriminaci na základě pohlaví nebo rodičovství.

Na nutnost sjednocení pravidel upozorňoval již veřejný ochránce práv ve stanovisku ze dne 27. 1. 2020 (sp. zn. 5973/2019/VOP). Konstatoval, že poskytování zaměstnaneckých výhod je považováno za součást odměňování, a tedy i za oblast, v níž musí zaměstnavatel dodržovat zákaz diskriminace. Zejména je třeba posuzovat, zda se zaměstnanci na MD/RD nacházejí v porovnatelné situaci s jinými nepřítomnými zaměstnanci – a pokud ano, pak by jim neměly být be-

nefity automaticky upírány. Výjimku tvoří pouze případy, kdy je benefit úzce navázán na výkon práce (např. služební automobil, stravenky), nikoli však benefity, jejichž neposkytnutí by mělo negativní dopad na profesní návrat zaměstnance – typicky v oblasti vzdělávání.

Klíčovým faktorem pro posouzení zákonnosti postupu zaměstnavatele proto zůstávají konkrétní podmínky stanovené v pracovních smlouvách, kolektivních smlouvách nebo vnitřních předpisech, které musí být transparentní, nediskriminační a rovné pro všechny kategorie zaměstnanců.

Shrnutí

Zaměstnanecké benefity představují důležitý prvek pracovních vztahů, avšak jejich poskytování je ve většině případů záležitostí dobrovolného rozhodnutí zaměstnavatele. Zákoník práce tyto výhody výslovně neupravuje, a proto jejich existence i dostupnost pro zaměstnance závisí především na kolektivních a pracovních smlouvách či vnitřních předpisech. V případě dlouhodobé nepřítomnosti zaměstnance není nárok na benefit automatický – závisí na jeho povaze a podmínkách přiznání. Zaměstnavatel však musí postupovat v souladu se zásadou rovnosti a vyvarovat se nepřímému znevýhodnění, zejména u zaměstnanců na mateřské či rodičovské dovolené. ©

Mgr. Bc. Laura Mesarošová
Weinhold Legal, s.r.o. advokátní kancelář

Weinhold Legal

Poznámky:

- ¹ § 236 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.
- ² § 88 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.
- ³ Platí pro subjekty, které ho vytvářejí, tj. státní a příspěvkové organizace.
- ⁴ § 195 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.
- ⁵ § 196 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.
- ⁶ Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

Zájmová sdružení právnických osob – historie, současnost a budoucnost

Zájmová sdružení právnických osob (dále jen „ZSPO“) byla a částečně stále jsou v českém právu po dlouhou dobu zakotveným a užívaným institutem, který poskytoval právní rámec a zázemí pro sdružování a pro spolupráci mezi právnickými osobami.

Historie a poslání zájmových sdružení právnických osob

Tento specifický druh právnické osoby vznikl jako reakce na potřebu právní struktury, která by umožnila organizování různých typů organizací (například podniků, obcí nebo jiných právnických osob) s cílem zejména prosazovat společné zájmy. Institut ZSPO byl poprvé zakotven v zákoně č. 40/1964 Sb., občanský zákoník¹ (dále jen „OZ“) a měl usnadnit organizování právnických osob pro specifické účely, jako je ochrana profesních, hospodářských či jiných jejich společných zájmů.

Podmínky vzniku dle OZ

K založení ZSPO byla zákonem vyžadována písemná zakladatelská smlouva nebo zápis z ustavující členské schůze, včetně připojených stanov a určení osob oprávněných jednat jménem ZSPO. Při vzniku za pomoci členské schůze musel uvedený zápis obsahovat seznam zakládajících členů s uvedením jejich názvů (obchodních firem), sídla a popisů (osob oprávněných jednat).²

Stanovy ZSPO pak dle zákona musely obsahovat alespoň minimální náležitosti jakými jsou název, sídlo, předmět činnos-

ti, vnitřní strukturu, pravidla členství, orgány a způsob zrušení – včetně nakládání s majetkem po zániku.

ZSPO pak nabývala právní subjektivity zápisem do registru sdružení, které vedly krajské úřady, nikoliv okamžikem podpisu smlouvy či schválení stanov.³

Aktuální legislativa

Po rekodifikaci občanského práva zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „NOZ“), který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2014, není možné zakládat nová sdružení právnických

osob – dochází tedy ke „stop stavu“ jejich vzniku.⁴

Existující sdružení se i nadále řídí starší právní úpravou, tedy OZ, ale mají možnost přeměny na spolek, a to za obdobného užití ustanovení o přeměnách právnických osob dle občanského zákoníku.⁵

Registrace ZSPO také po rekodifikaci přešla z krajských úřadů na rejstříkové soudy, přičemž dále platilo přechodné tříleté období (tj. do 1. 1. 2017) pro přizpůsobení stanov a názvu novému občanskému zákoníku.⁶

Přeměna na spolek

ZSPO tedy mohou – i když již nevznikají – přeměnit volně svou právní formu na spolek. Přeměna podléhá stejným pravidlům jako přeměny jiných právnických osob dle OZ (§ 174–184), a může podstatně usnadnit další fungování v rámci modernější právní struktury. Přeměna je pro ZSPO pouze možností, není povinná.⁷

Trend k uniformitě právních forem

Existence „dvourychlostního“ režimu, kdy některé právnické osoby fungují dle starší a některé dle nové právní úpravy, není dlouhodobě udržitelná. Přeměna do standardnějších forem (jako je spolek) přispívá ke sjednocení právního prostředí, a tedy i k vyšší transparentnosti.

V současnosti probíhá proces směřující k větší jednotnosti právních forem pro právnické osoby, který je představován i nemožností zakládat nová ZSPO. Tento trend vychází z potřeby jednoduššího, přehlednějšího a efektivnějšího právního systému, který umožňuje rychlejší reakce na aktuální potřeby právnických osob. V rámci tohoto trendu se ZSPO stále více přeměňují na spolky, které jsou považovány za vhodnější právní formu.

Aktuálně z judikatury

Nejvyšší soud dne 28. 7. 2025 vydal rozhodnutí v letitém sporu (započatém již v roce 2015) mezi společností AliaWeb, spol. s r.o. (navrhovatelkou) a CZ.NIC, z. s. p. o. Nejvyšší soud rozhodl usnesením sp. zn. 27 Cdo 1129/2025 o zrušení usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 12. 2024, č.j. 7 Cmo 247/2023-238 a vrácení věci k dalšímu řízení.

Uvedený spor se týká vyslovení neplatnosti rozhodnutí představenstva ZSPO (CZ.NIC) na návrh jejího člena (AliaWeb, spol. s r.o.). Napadeným rozhodnutím přijalo představenstvo ZSPO nová pravidla registrace internetových domén, jejichž součástí byla i příloha upravující alternativní řešení sporů (ADR), což dle navrhovatelky nebylo v kompetenci představenstva ZSPO.

Podle názoru dovolatele (ZSPO) však rozhodnutí bylo v kompetenci jeho představenstva, jelikož mu toto oprávnění dávají stanovy. Zatímco prvoinstanční soud (Městský soud v Praze) se svým (v pořadí již druhým rozhodnutím) přiklonil k názoru ZSPO, soud odvolací (Vrchní soud v Praze) vyhověl názoru navrhovatelky.

K dovolání Nejvyšší soud v obecné rovině uvedl, že rozhodnutí orgánů ZSPO vyvolávají právní následky a jsou právními jednáními ve smyslu § 545 NOZ. Konkrétně k případu pak uvedl, že šlo o přijetí obchodních podmínek a s nimi souvisejících dokumentů (příloh), přičemž takové jednání náleží – pokud není stanoveno jinak – do působnosti statutárního orgánu ZSPO, jelikož jde o běžnou součást provozního rozhodování.

Ve svém rozhodnutí také Nejvyšší soud potvrdil svou předchozí rozhodovací praxi, ze které vyplývá, že na případnou zdánlivost rozhodnutí orgánu ZSPO lze analogicky použít úpravu zdánlivosti rozhodnutí orgánů spolku obsaženou v § 245 NOZ.

Vrchní soud v Praze ve svém nadcházejícím rozhodnutí bude muset následovat vyslovený právní názor Nejvyššího soudu, který je pro soudy nižších stupňů závazný.⁸

Závěr

S přijetím nové právní úpravy od 1. 1. 2014 přestal být institut zájmového sdružení právnických osob „založitelným“. Je tedy zřejmě předurčen k postupnému zániku, a to bez ohledu na to, zda k němu bude docházet prostřednictvím přeměn nebo rušení ZSPO. I když je samozřejmě možné, že v případě, kdy tak nebude budoucí zákonná úprava požadovat, přežijí některá ZSPO ještě po mnoho dalších let.

Zájmová sdružení právnických osob představují historický, dnes již uzavřený institut českého práva. ZSPO již nemohou vznikat, může pouze docházet k jejich přeměnám a zánikům. Jejich počet tedy bude setrvale klesat. Jejich budoucnost spočívá v možné přeměně na modernější právní formu, kterou je v tomto případě spolek. Tento vývoj odráží obecnější trend směřující ke srozumitelnější, jednodušší právní úpravě a jejím institutům, který nebude zaplaven instituty okrajovými a nevyužívanými. ©

Mgr. Petr Sedlatý, společník, jednatel, advokát
Ondřej Kríž, advokátní koncipient
Advokátní kancelář Brož, Sedlatý s.r.o.

Poznámky:

- ¹ § 20f zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.
- ² HURDÍK, Jan. Zájmové sdružení právnických osob. In: HENDRYCH, Dušan a kol. Právnický slovník. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. Dostupné na beck-online.cz.
- ³ https://www.epravo.cz/top/clanky/zajmova-sdruzeni-pravnickych-osob-ve-svetle-noveho-obcanskehozakoniku-85632.html?utm_source=chatgpt.com.
- ⁴ https://www.epravo.cz/top/clanky/zajmova-sdruzeni-pravnickych-osob-ve-svetle-noveho-obcanskehozakoniku-85632.html?utm_source=chatgpt.com.
- ⁵ § 3051 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
- ⁶ https://mv.gov.cz/webpm/clanek/informace-o-zmene-pravni-upravy-sdruzovaciho-prava-od-1-ledna-2014.aspx?utm_source=chatgpt.com.
- ⁷ RONOVSÁ, Kateřina. § 3051 [Zájmová sdružení právnických osob]. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 2247, marg. č. 6.).
- ⁸ § 243g odst. 1 část věty první za středníkem, § 226 o. s. ř.

HSP

ADVOKÁTNÍ
KANCELÁŘ

více než

30

let zkušeností

PRAHA • OLOMOUC • PŘEROV • OSTRAVA • ČADCA

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

akhsp.cz

Nejběžnější nedostatky pachtovních smluv z pohledu vlastníka pozemků

Pacht nalézá uplatnění zejména v zemědělství a oproti nájmu má své zvláštnosti. Pokud je při sepsání pachtovní smlouvy věnována dostatečná pozornost níže uvedeným bodům, mohou se vlastníci pozemků vyhnout případným problémům, které by na ně jinak mohly čekat.

Nedostatečně vymezený předmět pachtu

V pachtovní smlouvě je důležité přesně vymezit, které pozemky či jejich části jsou předmětem pachtu. Zejména, pokud jsou předmětem pachtu jen části pozemků, je vhodné tyto přehledně vyznačit v příloze pachtovní smlouvy – například prostřednictvím ortofota z katastru nemovitostí, do něhož budou propachtované části pozemků vyznačeny.

Nedostatky v určení výše pachtovného

Pachtovné lze stanovit paušální částkou či vzorcem, přičemž základní proměnnou v tomto vzorci bývá plocha propachtovaných pozemků. Vzorec je výhodný hlavně proto, že dokáže reagovat na případnou změnu rozlohy propachtovaných pozemků (například v důsledku rozhodnutí katastrálního úřadu). Určení nové výše pachtovného nevyžaduje od smluvních stran žádnou další významnější aktivitu. Naproti tomu paušální částka nabízí výhodu, že pachtovné se bez výslovné dohody stran nezmění bez ohledu na to, že došlo ke změně rozlohy propachtovaných pozemků.

Ve vztahu k výši pachtovného bývá nicméně největším nedostatkem nepřítomnost takzvané inflační doložky. Bez této doložky se vlastníci pozemků ztěžuje možnost prosadit vůči pachtýři zvýšení pachtovného. Inflační doložka naproti tomu umožňuje jednostranné navyšování pachtovného v závislosti na růstu inflace. Přitom je možné se dohodnout, že pachtovné nebude zvyšováno o 100 procent nárůstu inflace za poslední rok, ale například jen o část tohoto nárůstu, nebo na tom, že se po určité době trvání pachtovní smlouvy nebude inflační doložka uplatňovat.

Úhrada pachtovného pouze jednou ročně

Pro zemědělský pacht stanoví občanský zákoník režim úhrady pachtovného pou-

ze jedenkrát ročně a pozadu za předchozí rok. Od tohoto ustanovení je možné se v pachtovní smlouvě odchýlit a nastavit například režim měsíčních splátek. To snižuje riziko vlastníka pozemků, že za pacht nedostane zapláceno.

Nemožnost ukončit pacht při změně účelu pozemku

Je vhodné pamatovat na to, aby pachtovní smlouva nebránila vlastníkově ve změně účelu pozemků, například z pozemků zemědělských na pozemky stavební. Smlouva by proto měla obsahovat klauzuli, že při změně povahy pozemků dojde k ukončení pachtu v rozsahu, v jakém se týká pozemků, u kterých ke změně jejich povahy došlo.

(Ne)omezení pachtýře nakládat s pozemky

Doporučujeme, aby pachtovní smlouva výslovně zakazovala pachtýři na pozemcích stavět jakékoli stavby, jakož i na pozemcích hospodařit jinak než v souladu s jejich určením. Stejně tak je vhodné pachtýři zakázat, aby pozemky jakkoli zatížil (například věcným břemenem či

zástavním právem), či je propachtoval jinému jinak než za podmínek ujednaných mezi vlastníkem pozemků a pachtýřem. Chce-li pachtýř takové kroky učinit, měla by smlouva stanovit, že k nim potřebuje souhlas vlastníka pozemků.

Závěr

Stejně jako u každé jiné smlouvy platí, že i pachtovní smlouvě se vyplatí věnovat dostatečnou pozornost. Je-li kvalitní, dokáže zlepšit pozici vlastníka pozemků a nastavit dostatečně jasné vztahy s pachtýřem. Zároveň je možno pomocí kvalitní úpravy pachtovní smlouvy regulovat i záležitosti, na které zákon zcela nemyslí. ©

JUDr. Lukáš Žáček, Partner, advokát
NIRRIIS s.r.o., advokátní kancelář

Kyberbezpečnost v civilním letectví a její právní rámec

Bezpečnost počítačových a informačních systémů je v současné době velkým tématem, a to i s ohledem na to, že rozvoj moderních technologií každoročně rapidně stoupá. Tento trend ukazuje i přijetí nového zákona o kybernetické bezpečnosti, který by měl nabýt účinnosti 1. 11. 2025. Důraz na vyšší kyberbezpečnost můžeme najít i v oblasti civilního letectví, které může být snadným a zranitelným cílem kyberútoků. Náš článek si klade za cíl přiblížit základní specifika právní úpravy kyberbezpečnosti v civilním letectví, a to včetně možných důsledků vyplývajících z nedostatečné ochrany bezpečnosti počítačových a informačních systémů.

Specifika kyberbezpečnosti v civilním letectví

Moderní technologie a jejich rozvoj přinesly do současné doby mnoho výzev, a to i v ochraně funkčnosti těchto technologií. Zvýšený důraz na ochranu těchto technologií je kladen i v oblasti civilního letectví, které se vyznačuje zvýšenou mírou své zranitelnosti, která může vyústit v nepříjemné důsledky pro osoby působící v tomto odvětví, a to jak v právní, tak v ekonomické rovině.

O aktuálnosti kybernetické bezpečnosti v civilním letectví svědčí nejen rostoucí závislost na digitálních technologiích, ale také narůstající počet bezpečnostních incidentů. V posledních letech jsme mohli zaznamenat případy útoků na letištní a letecké systémy, které vedly k výpadkům provozu (např. hackerský útok na letiště varšavského letiště Fryderyka Chopina v roce 2015), únikům citlivých dat (např. únik dat zákazníků British Airways v roce 2018) či narušení komunikačních nebo navigačních systémů (nejčastěji se vyskytující v oblasti Blízkého východu nebo východní Evropy).¹ Tyto události ukazují, že civilní letectví se stává atraktivním cílem kybernetických útoků a je nezbytné posilovat jeho odolnost.

Právní rámec kyberbezpečnosti (bezpečnosti) v civilním letectví

Na zvýšenou potřebu chránit technologie v civilním letectví je reagováno i značným množstvím právní regulace, která se snaží uvedenou zranitelnost zmírnit, aby tak byla zajištěna co největší bezpečnost letectví.

Zmíněný právní rámec, který se zabývá otázkami kyberbezpečnosti, můžeme najít jak na národní úrovni, ale i na úrovni mezinárodní, včetně práva Evropské unie. Pro přehlednost tohoto článku se zaměříme na základní právní předpisy upravující leteckou kyberbezpečnost.

Národní úprava

Mezi základní právní předpisy řešící na úrovni národní úpravy otázky kybernetické bezpečnosti patří zejména:

- zákon č. 181/2014 Sb., zákon o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů² (dále jen „ZKB“), jehož pravidla mohou dopadat i na osoby působící v letecké dopravě, o kterých Národní úřad pro kybernetickou bezpečnost (dále jen „Úřad“) rozhodne, že jsou poskytovateli tzv. základní služby dle § 2 písm. i) bod 2. v oblasti dopravy v souladu s kritérii stanovenými vyhláškou č. 437/2017 Sb., o kritériích pro určení provozovatele základní služby bod 2. 1. přílohy k vyhlášce,
- „nový“ zákon č. 264/2025 Sb., o kybernetické bezpečnosti (dále jen „NZKB“), účinný od 1. 11. 2025, který implementuje tzv. směrnici NIS 2 a významným způsobem rozšiřuje okruh osob,³ které budou povinny k registraci podle tohoto zákona a budou povinny zavést potřebná a přiměřená bezpečnostní opatření, a to i v oblasti letectví a letecké dopravy (§ 4 odst. 1 písm. a) bod č. 8 NZKB),⁴ nebo
- zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví (dále jen „ZCL“), který je základním právním předpisem v oblasti letectví, který upravuje mj. i aspekty obecné letecké bezpečnosti, a to i čas-

tečně s ohledem na kyberbezpečnost (např. § 85m ZCL, který stanovuje povinnost mít na letišti schválený bezpečnostní program Úřadem pro civilní letectví).

Mezinárodní úprava

Vedle výše zmíněné národní úpravy jsou otázky bezpečnosti (včetně kyberbezpečnosti) v letectví řešeny i úpravou mezinárodní, kdy mezi nejdůležitější právní předpisy,⁵ kromě již zmíněné směrnice NIS 2 patří:

- Nařízení (EU) 2018/1139 o společných pravidlech v oblasti civilního letectví a o zřízení Agentury Evropské unie pro bezpečnost letectví, které upravuje obecné podmínky bezpečnosti v letectví, včetně zřízení EASA a zavedení Evropského programu pro bezpečnost letectví nebo Státního programu bezpečnosti⁶ a něj navazující nařízení Komise v přenesené působnosti (EU) 2022/1645 ze dne 14. července 2022, resp. prováděcí nařízení Komise 2023/203 ze dne 27. října 2022, nebo
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 300/2008 ze dne 11. března 2008 o společných pravidlech v oblasti ochrany civilního letectví před protiprávními činy a o zrušení nařízení (ES) č. 2320/2002, které obecně řeší otázky bezpečnosti před protiprávními činy na území EU (např. čl. 12, který stanovuje požadavky na bezpečnostní program na letišti).

Bezpečnostní opatření v letectví

Společným jmenovatelem uvedených právních předpisů (a dalších navazujících)

cích právních předpisů) je, že cílem této regulace je snaha dosáhnout co nejlepší možné obrany, jak proti vnějším, ale i vnitřním nebezpečím, která by mohla leteckou bezpečnost jakýmkoliv způsobem ohrozit.

Z hlediska kyberbezpečnosti jsou kladeny na osoby působící v letectví takové povinnosti, aby byla co nejvíce zaručena ochrana informačních a komunikačních systémů proti útokům hackerů.

Jednotlivá opatření v oblasti kyberbezpečnosti lze ve smyslu NZKB⁷ rozdělit na dva základní druhy opatření, a to opatření organizační a technické (§ 14 NZKB). Mezi tyto opatření patří v souladu § 14 NZKB například: řízení rizik, bezpečnost lidských zdrojů, řízení přístupu, detekce a zaznamenání kybernetických bezpečnostních událostí či použití kryptografických algoritmů.^{8,9}

Vedle zavedení konkrétních opatření mají osoby podléhající regulaci NZKB (ale koneckonců i dle ostatních předpisů, včetně ZKB) i další povinnosti, včetně povinnosti hlásit kybernetické bezpečnostní incidenty, a to buď národnímu týmu koordinace a zvládání kybernetických bezpečnostních incidentů, událostí a hrozeb (v případě režimu nižších povinností - § 15 odst. 2 NZKB) nebo Úřadu (v případě režimu vyšších povinností - § 15 odst. 1 NZKB) či povinnost vůči dodavatelům (§ 24 a násl. NZKB).

Sankce

Důležitosti zavedení příslušných opatření a plnění zmíněných povinností odpovídají i případné sankce za nedodržení těchto povinností v souladu s NZKB. Tyto sankce mohou dosáhnout až 175 000 000 Kč nebo 1,4 % ze světového obrátu v případě režimu nižších povinností nebo až výše 250 000 000 Kč nebo 2 % ze světového obrátu, popř. pozastavení platnosti certifikace nebo dočasný zákaz výkonu funkce člena statutárního orgánu.

Další právní a ekonomické důsledky

Vedle výše uvedených sankcí spojených porušením povinností v oblasti kybernetické bezpečnosti mohou do úvahy přicházet i další negativní následky nastalé v důsledku bezpečnostního incidentu,

a to nejen u osob podléhající výše zmíněné regulaci.

Mezi tyto důsledky patří např. uložení pokuty spojené s porušením ochrany osobních údajů¹⁰ či požadování náhrady škody (v případě leteckých dopravců náhrady škody za zpoždění letu).

Kromě právních důsledků se mohou tyto bezpečnostní incidenty projevit i v rovině ekonomické, neboť případný bezpečnostní incident může ovlivnit, jak konkurenceschopnost (např. v případě získání obchodního tajemství či know-how ze strany konkurenta), tak i samotnou dobrou pověst osoby působící v letectví, což vzhledem k omezenému okruhu osob působících v letectví může vést až k fatálním ekonomickým následkům.

Závěr

S ohledem na výše uvedené je patrné, že téma kyberbezpečnosti je v současné době značně aktuálním tématem. Z těchto důvodů je tak vhodné doporučit mít ochranu kyberbezpečnosti v letectví (ale i obecně leteckou bezpečnost) nastavenou tak, aby odpovídala nejvyšším bezpečnostním standardům a minimalizovala právní a ekonomická rizika.

JUDr. Ing. Jan Vych, advokát a partner
Mgr. David Šnajdr, advokátní koncipient
Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.

Poznámky:

- ¹ V reakci na tyto útoky přijaly Agentura Evropské unie pro bezpečnost letectví (EASA) a Mezinárodní asociace leteckých dopravců (IATA) plán, který stanovuje základní plán proti tomuto typu útoků: <https://www.easa.europa.eu/en/newsroom-and-events/press-releases/easa-and-iata-outline-comprehensive-plan-mitigate-gnss>.
- ² Je nutno zmínit, že pravidla stanovená v tomto zákoně budou platná do 1. 11. 2025, kdy vstoupí v účinnost nový zákon o kybernetické bezpečnosti.
- ³ Pod okruh těchto osob spadají osoby poskytující regulovanou službu (§ 4 odst. 1 písm. a) NZKB) a osoby, které jsou podle § 4 odst. 1 písm. b) NZKB středním nebo velkým podnikem ve smyslu doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků nebo jsou významné pro zabezpečení důležitých společenských nebo ekonomických činností nebo pro bezpečnost v České republice.
- ⁴ Konkrétní seznam služeb podle § 4 odstavce 1 písm. a) NZKB a vymezení podmínek významnosti poskytovatele těchto služeb podle § 4 odstavce 1 písm. b) NZKB budou stanoveny vyhláškou vydanou Úřadem (§ 4 odst. 2 NZKB).
- ⁵ Ve výčtu právní úpravy budou uvedeny zejména právní předpisy, které stanovují určitá konkrétní pravidla v oblasti bezpečnosti letectví. Ve výčtu nebude tak zmíněna např. dohoda č. 147/1947 Sb., úmluva o mezinárodním civilním letectví (tzv. Chicagská úmluva).
- ⁶ Státní plán bezpečnosti ČR pro roky 2023–2025 je dostupný na stránkách Ministerstva dopravy: <https://md.gov.cz/Dokumenty/Letecka-doprava/Pravni-predpisy/Statni-plan-bezpecnosti-2023-2025?returl=/Dokumenty/Letecka-doprava/Pravni-predpisy>.
- ⁷ Z důvodu blížící se účinnosti NZKB považují autoři za lepší se zaměřit v otázce bezpečnostních opatření na úpravu NZKB.
- ⁸ Konkrétní opatření se liší podle tzv. režimu povinností dle NZKB (§ 8 NZKB). Autory byla vybrána opatření, která budou využívány v obou těchto režimech.
- ⁹ Konkrétní obsah těchto opatření bude doplněn vyhláškou vydanou Úřadem.
- ¹⁰ Toto nastalo např. u výše zmíněného případu British Airways, kterému byla uložena pokuta za porušení pravidel GDPR ve výši přesahující 183 milionů liber.

Praktické dopady tzv. flexi novely zákoníku práce na běh a délku výpovědní doby

Dne 1. 6. 2025 vstoupila v účinnost tzv. „flexi“ novela zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“), jež přinesla řadu dlouho očekávaných změn v oblasti pracovního práva. Předložený článek se v hlubších souvislostech věnuje změnám u výpovědní doby, kdy autoři tyto změny popisují a představují některé jejich možné dopady do praxe zaměstnavatelů. Článek také nastiňuje možné scénáře, kterým mohou zaměstnavatelé v souvislosti se změnou uvedené úpravy čelit a uvádí možnosti jejich řešení v kontextu přijatých změn.

Změny týkající se běhu výpovědní doby

Před účinností novely (tj. ve znění zákoníku práce účinném do 31. 5. 2025) platilo obecné pravidlo, kdy výpovědní doba počala běžet od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po doručení výpovědi druhé straně a skončila uplynutím posledního dne příslušného měsíce (tj. posledního měsíce výpovědní doby). Klíčovou změnou, kterou tzv. flexi novela zákoníku práce přináší, je pak úprava počátku běhu výpovědní doby, přičemž nově tato běží již ode dne, kdy je výpověď doručena druhé straně a končí toho dne posledního měsíce výpovědní doby, který se svým číselným označením shoduje se dnem doručení výpovědi. Jestliže například byla zaměstnavatelem doručena výpověď zaměstnanci do vlastních rukou na pracovišti dne 15. 6. 2025, pracovní

poměr zpravidla skončí dne 15. 8. 2025, s výjimkou např. výpovědi uvedené v § 51 odst. 2 písm. a) a b) zákoníku práce či v případě uplynutí výpovědní doby v ochranné době dle § 53 odst. 2 zákoníku práce.

Při popisování přijatých změn zákonodárce v důvodové zprávě k novele¹ akcentuje skutečnost, že výpovědní doba mohla dle předcházející úpravy fakticky trvat dva až tři měsíce v závislosti na tom, zda zaměstnavatel doručil výpověď zaměstnanci na začátku, či na konci kalendářního měsíce. Nová úprava tak má mj. pomoci v prosazení zásady rovnosti zaměstnanců, přičemž dochází k odstranění nerovnosti v případech výpovědi udělované několika zaměstnancům, v nichž výpovědní doba každého z uvedených zaměstnanců mohla mít rozdílnou délku trvání (a to i v případě, že výpověď

byla zaměstnavatelem zaslána téhož dne a z týchž skutkových důvodů).

Výpovědní dobu lze rovněž prodloužit či upravit její běh na základě písemné dohody zaměstnance a zaměstnavatele. V rámci takové dohody je možné ujednat také počátek běhu této doby dle pravidel zákoníku práce účinných do 31. 5. 2025 – tzn. na základě dohody může být počátek běhu výpovědní doby vázán nikoli na okamžik doručení výpovědi druhé straně, ale na první den kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž byla výpověď druhé straně doručena.

Při smluvním prodloužení výpovědní doby pak musí být její trvání stejné jak pro zaměstnance, tak pro zaměstnavatele. Na základě dohody není přípustné její délku zkrátit pod zákonný rozsah (což

mj. sám zákonodárce zdůrazňuje užitím pojmu „nejméně“). Při prodloužení výpovědní doby není zákoníkem práce přímo omezena její maximální délka, tato délka však musí být dle judikatury Nejvyššího soudu přiměřená – a to především ve vztahu k věku zaměstnance, délce trvání pracovního poměru, povaze vykonávané práce a významu práce pro zaměstnavatele; delší trvání výpovědní doby lze obhájit rovněž s odkazem na důvody, které zaměstnanec a zaměstnavatel ke sjednání dohody o prodloužení této doby vedly.²

Dohodu je možné uzavřít paušálně „do budoucna“ např. v rámci pracovní smlouvy, ale také v průběhu výpovědní doby, kdy je v takovém případě však nutné v jejím obsahu postavit najisto, kdy má pracovní poměr skončit³ (pro vyloučení pochybností pak autoři doporučují uvedení konkrétního dne skončení pracovního poměru v dohodě o prodloužení výpovědní doby uzavírané zaměstnavatelem a zaměstnancem již v průběhu výpovědní doby).

Zkrácení délky výpovědní doby

Novela přináší rovněž důležitou změnu v podobě zkrácení délky výpovědní doby na jeden měsíc u výpovědi dané zaměstnavatelem z důvodů dle § 52 písm. f) – h) zákoníku práce, tj. pro nesplňování předpokladů či požadavků pro výkon práce zaměstnancem, pro porušování povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci či pro zvlášť hrubé porušení povinností dle § 301a zákoníku práce u zaměstnance v dočasné pracovní neschopnosti.

Zákonodárce v důvodové zprávě⁴ uvádí, že zkrácení výpovědní doby reaguje na situace, kdy nezřídka (zvlášť při hrubém či opakovaném porušení povinností zaměstnance) dochází k narušení potřebného vztahu důvěry mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, kdy po zaměstnavateli zpravidla nebude možné spravedlivě požadovat, aby zaměstnanec nadále zaměstnával po dobu dalších dvou měsíců. V případě výpovědi dle § 52 písm. f) zákoníku práce pak důvodová zpráva uvádí, že ačkoli nemusí dojít k naplnění výpovědního důvodu vinou zaměstnance, stává se zaměstnanec tímto okamžikem prakticky nevyužitelným pro

zaměstnavatele, což pro něj představuje podstatnou ekonomickou zátěž, kterou však zaměstnavatel nijak nezapříčinil.

Zkrácení zákonné výpovědní doby u vybraných výpovědních důvodů je pak vítanou změnou pro zaměstnavatele v kombinaci právě s novou úpravou běhu výpovědní doby, kdy její primární využití v praxi shledávají autoři při výpovědi zaměstnavatele z důvodu porušování povinností vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci (§ 52 písm. g) zákoníku práce). Oproti předchozí právní úpravě tak výpovědní doba zaměstnance porušujícího povinnosti bude trvat zpravidla právě (a pouze) jeden měsíc. Pro srovnání, před účinností novely pak výpovědní doba mohla v důsledku špatného načasování doručení výpovědi zaměstnanci trvat i téměř tři celé měsíce.

V důsledku nové právní úpravy pak stojí za zvážení, zda zaměstnavatel při závažnějším porušení povinností zaměstnance (které dle zaměstnavatele naplňuje intenzitu zvlášť hrubého porušení) namísto okamžitého zrušení pracovního poměru neužije z důvodu právní opatrnosti právě výpovědi, která je z pohledu případného právního sporu jistější variantou, kdy okamžité zrušení pracovního poměru ze strany zaměstnavatele zpravidla vyžaduje splnění velmi přísného standardu porušení povinností ze strany zaměstnance oproti výpovědi. Samotný zákoník práce, ani judikatura Nejvyššího soudu, totiž neposkytují zaměstnavatelům zcela jednoznačný návod, která konkrétní protiprávní jednání zaměstnance intenzitu zvlášť hrubého porušení naplňují, kdy se soudy převážně odkazují na značně neurčité kritérium „výjimečnosti“ okamžitého zrušení pracovního poměru, které je zpravidla vyjádřeno skutečností, že po zaměstnavateli v důsledku porušení povinností zaměstnancem nelze dále spravedlivě požadovat, aby zaměstnanec zaměstnával.

V případě, kdy si zaměstnavatel nepřeje, aby se daný zaměstnanec po porušení povinností z jeho strany a následně výpovědi dostavoval k výkonu práce na pracoviště, může zaměstnavatel zaměstnanci určit čerpání případné dosud nevyčerpané dovolené v průběhu výpovědní doby (přičemž toto řešení je účelné z pohledu ušetření firemních nákladů, neboť by zaměstnavatel v opačném případě byl zpra-

vidla povinen zaměstnanci poskytnout náhradu mzdy za nevyčerpanou dovolenou) a následně určit zaměstnanci, aby se již nadále nedostavoval do práce, přičemž dojde ke vzniku překážky v práci na straně zaměstnavatele dle § 208 zákoníku práce. V takovém případě sice bude muset zaměstnavatel poskytnout zaměstnanci náhradu mzdy po dobu trvání uvedené překážky ve výši průměrného výdělku, avšak takové náklady jsou dle autorů poměrně zanedbatelné ve srovnání s náklady vynaloženými při neúspěchu zaměstnavatele v soudním sporu o neplatnost okamžitého zrušení pracovního poměru. Důsledkem prohry soudního sporu ze strany zaměstnavatele pak je nejen povinnost úhrady nákladů soudního řízení zaměstnanci, zaměstnancův nárok na náhradu mzdy a poskytnutí dovolené za dobu trvání soudního sporu, ale i skutečnost, že pracovní poměr zaměstnance nadále trvá.

Praktické dopady změn na organizační změny

Popsané změny, týkající se výpovědní doby, mají podstatný dopad pro přijímání rozhodnutí zaměstnavatele o přijetí organizačních změn, v jejichž důsledku například dochází ke zrušení zaměstnavatele nebo jeho části či v jejichž důsledku se má zaměstnanec stát nadbytečným.

Zatímco podle předchozí právní úpravy mohli zaměstnavatelé poměrně snadno určit datum skončení pracovního poměru podle měsíce, v němž byla výpověď doručena zaměstnanci, nová zákonná úprava je v tomto ohledu podstatně více nepředvídatelná, kdy zaměstnavatel musí mít zcela jasno ohledně přesného data doručení výpovědi zaměstnanci pro správné načasování organizační změny. Dle komentářové literatury,⁵ jakož i ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu⁶ totiž platí, že datum účinnosti organizační změny by mělo bezprostředně následovat po datu skončení pracovního poměru (tj. po uplynutí výpovědní doby zaměstnance). V případě, že datum účinnosti rozhodnutí o organizačních změnách bude určeno k pozdějšímu dni, než je den po skončení výpovědní doby, pak Nejvyšší soud zpravidla dovozuje neplatnost výpovědi, neboť při nesprávném načasování data účinnosti organizační změny není uplatněn výpovědní důvod v příčinné souvislosti s organi-

začnící změnou.⁷ Pokud tak zaměstnavatel např. zamýšlí určit datum účinnosti organizační změny ke dni 18. 8. 2025, musí výpovědní doba skončit nejdříve ke dni 17. 8. 2025 a výpověď by tak měla být doručena zaměstnanci nejlépe dne 17. 6. 2025. V žádném případě nelze doporučit, aby zaměstnavatel přistoupil k doručení výpovědi zaměstnanci před tímto datem, neboť taková výpověď by mohla být soudem prohlášena za neplatnou.

Popsaná změna však může být problematická např. pro zaměstnavatele, kteří zamýšlejí datum účinnosti organizační změny nastavit k prvnímu dni v měsíci, kdy s ohledem na novou právní úpravu nepůjde vždy zajistit popsanou příčinou souvislost skončení výpovědní doby s rozhodnutím zaměstnavatele o organizační změně. Uvedené lze demonstrovat na příkladu, kdy má organizační změna nabýt účinnosti dne 1. 9. 2025. V takovém případě je v souladu s výše uvedenými závěry nutné, aby pracovní poměr skončil nejdříve den před účinností takové změny (tj. ke dni 31. 8. 2025), avšak skončení pracovního poměru přímo v tento den je nemožné, neboť červen má pouze 30 dní a výpovědní doba tak může skončit pouze ke dni 30. 8. 2025 v případě výpovědi dané 30. 6. 2025, či 1. 9. 2025 v případě výpovědi dané 1. 7. 2025.

Naopak, jestliže je datum účinnosti organizační změny určeno tak, že nastane již v průběhu výpovědní doby, nezakládá tato skutečnost důvod pro neplatnost výpovědi, avšak od tohoto dne nastává překážka v práci na straně zaměstnavatele ve smyslu § 208 zákoníku práce (neboť v důsledku přijaté organizační změny nemůže zaměstnavatel nadále přidělovat práci zaměstnanci dle pracovní smlouvy), kdy vzniká zaměstnanci právo na náhradu mzdy ve výši jeho průměrného výdělku.⁸

V případě, že zaměstnavatel nemá postaveno najisto, kdy bude výpověď zaměstnanci doručena (např. doručuje-li zaměstnavatel prostřednictvím provozovatele poštovních služeb), je vhodnější postupovat tak, aby byla výpověď zaměstnanci doručena spíše k pozdějšímu datu. Jestliže tak plánuje zaměstnavatel nastavit datum účinnosti organizační změny například ke dni 1. 9. 2025, měl by v souladu s výše uvedenými závěry zajistit,

aby byla výpověď doručena zaměstnanci nejdříve dne 1. 7. 2025, aby nemohla být soudem případně prohlášena za neplatnou (viz příklad a vysvětlení výše). Pokud dojde k pozdějšímu doručení výpovědi, nemá tato skutečnost vliv na platnost výpovědi. Zaměstnavatel však bude povinen zaměstnanci vyplatit náhradu mzdy ve výši průměrného výdělku za tuto dobu, jelikož zaměstnavatel nebude moci ode dne nabytí účinnosti organizační změny do uplynutí výpovědní doby zaměstnanci přidělovat práci podle pracovní smlouvy, kdy se bude jednat o překážku v práci na straně zaměstnavatele ve smyslu § 208 zákoníku práce (např. při doručení dne 4. 7. 2025 s datem účinnosti organizační změny k 1. 9. 2025 skončí pracovní poměr zaměstnance dne 4. 9. 2025, kdy je zaměstnavatel povinen vyplatit zaměstnanci náhradu mzdy za období od 1. 9. 2025 do 4. 9. 2025).

Závěr

Flexi novela zákoníku práce přináší řadu významných změn v pracovněprávních vztazích. Podrobnější výklad autoři věnují klíčovým změnám v běhu a délce výpovědní doby, kdy nově tato doba běží již ode dne doručení výpovědi druhé straně a rovněž dochází ke zkrácení výpovědní doby u vybraných výpovědních důvodů. Uvedené změny zákona tak reflektují dlouho očekávané změny a napravují mimo jiné nerovnosti ve vztahu k délce výpovědní doby jednotlivých zaměstnanců a umožňují zaměstnavatelům pružněji reagovat například na porušování povinností ze strany zaměstnanců.

V návaznosti na výše uvedené změny je tak nutné, aby si zaměstnavatelé náležitě uvědomili dopad těchto změn do praxe a náležitě je reflektovali při rozvažování pracovního poměru se zaměstnanci. V případě výpovědi zaměstnavatele na základě organizačních změn je nezbytné datum doručení výpovědi načasovat tak, aby výpovědní doba skončila nejdříve den před datem účinnosti organizační změny. Jestliže zaměstnavatel nemá jistotu ohledně přesného data doručení výpovědi, je vhodné výpověď doručit spíše později, aby zabránil možnému nežádoucímu následku v podobě její neplatnosti. Zaměstnavatelům lze rovněž doporučit, aby pečlivě zvážili možnosti, které jim při rozvažování pracovního poměru právní úprava nabízí, a to například ve vztahu

k rozvázání pracovního poměru výpovědí namísto okamžitého zrušení pracovního poměru.

Mgr. Michal Secký, advokátní koncipient

Mgr. Pavel Svoboda, advokát

Doležal & Partners s.r.o., advokátní kancelář

Poznámky:

- ¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 120/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, č. 120/2025 Dz.
- ² Tamtéž.
- ³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.02.2023, sp. zn. 21 Cdo 2861/2022.
- ⁴ Tamtéž.
- ⁵ Srov. PTÁČEK, Lubomír. Komentář k § 52 zákoníku práce. In: BĚLINA, Miroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kol. Zákoník práce. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 339, marg. č. 30.
- ⁶ Srov. např. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 1998, sp. zn. 2 Cdon 1797/97, publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek č. 9/1999 pod R 54/1999, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 6. 2021, sp. zn. 21 Cdo 3680/2020.
- ⁷ Tamtéž.
- ⁸ Srov. JANŠOVÁ, Marie. Komentář k § 52 zákoníku práce. In: VALENTOVÁ, Klára, PROCHÁZKA, Jan, JANŠOVÁ, Marie, ODROBINOVÁ, Veronika, BRŮHA, Dominik a kol. Zákoník práce. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 194, marg. č. 9.

Dlouhodobý investiční produkt – zavedení a legislativní změny 2025

Dlouhodobý investiční produkt („DIP“) byl zaveden v rámci novely zákona č. 256/2004 Sb. o podnikání na kapitálovém trhu („ZPKT“) s účinností od 1. 1. 2024 jako nový nástroj podpory spoření na stáří se státní daňovou podporou. Blíží se tak již dvouleté výročí jeho existence. Podle statistik Asociace pro kapitálový trh (AKAT) vložilo do DIP ke dni 30. 9. 2025 své prostředky více než 184 000 Čechů v celkové výši 5,9 miliardy Kč.

Po zavedení nového produktu se postupně v praxi ukázalo, že původní konstrukce právní úpravy obsahuje určitá omezení a nedostatky. Na tato úskalí reagovala novela zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, přijatá zákonem č. 84/2025 Sb., který byl součástí rozsáhlejší novelizace zaměřené primárně na oblast dětských skupin a zaměstnanosti.

Právě v části sedmé tohoto zákona se (dosti nesystematicky) objevila i důležitá změna režimu DIP, účinná od 1. května 2025. Novela odstranila jedno z nejvíce kritizovaných omezení – nemožnost převodu DIP mezi poskytovateli bez započítání desetileté „spořicí doby“. Ačkoli šlo na první pohled o relativně drobnou úpravu, z praktického hlediska znamená zásadní posun pro investory i poskytovatele, která výrazně zvyšuje flexibilitu tohoto produktu.

Základní parametry DIP:

Mezi klíčové charakteristiky DIP patří:

- Prostředky vedené na DIP (typicky peníze získané za zpeněžení investičních nástrojů) je možné vybrat bez vzniku povinnosti navrácení daňové podpory až po šedesátém roku věku investora;
- Výběr je umožněn bez vzniku povinnosti navrácení daňové podpory nejdříve po deseti letech od založení produktu (uzavření smlouvy);
- Do DIP lze vložit peněžní prostředky a investiční nástroje, do kterých je možné v rámci DIP investovat. Nedovolují se například investice do derivátů jiných než zajišťovacích. Ve zbytku ale zůstává škála těchto nástrojů pestrá: může se jednat o investiční cenné papíry (tj. zejména akcie,

dluhopisy nebo investiční certifikáty), cenné papíry kolektivního investování (podíly v investičních fondech), nástroje peněžního trhu, nebo hotovost (resp. peněžní prostředky vedené na bankovních účtech);

- Výši příspěvků, které si investor vloží na DIP, je možné odečíst od základu daně. Používá se souhrnný limit 48 tisíc Kč ročně;
- Na DIP může přispívat zaměstnavatel, přičemž tyto příspěvky budou pro zaměstnance představovat osvobozený příjem, a to až do souhrnného limitu 50 tisíc Kč ročně;
- Příjmy z obchodování s prostředky na DIP nejsou osvobozeny jako celek, lze na ně však uplatnit standardní časový či hodnotový test dle podmínek zákona o daních z příjmů;
- Každá fyzická osoba si může zřídit libovolný počet DIP (počet smluv není omezen). Daňový limit 48 000 Kč ročně a limit příspěvků od zaměstnavatele ve výši 50 000 Kč ročně se však vzta-huje na celkový součet příspěvků do všech jejích podporovaných produktů spoření na stáří dohromady.

Převody DIP mezi poskytovateli – nová úprava 2025

Jedním z praktických omezení původní právní úpravy DIP byla nemožnost převodu majetku na DIP mezi poskytovateli bez „restartu“ podmínek. Zákon sice již od počátku dovoloval, aby klient vyplatil své peněžní prostředky nebo odepsal svůj majetek ze svého zrušeného DIP k jinému poskytovateli (aniž by zákazník musel vracet daňovou podporu) – podmínkou však bylo, že se musí převést celé portfolio k novému poskytovateli, bez jakékoli výplaty klientovi cestou. Částečný převod možný nebyl (resp. pokud by klient odčerpal jen část a zbytek převedl na nový DIP, jednalo by se o předčasný výběr se všemi negativními důsledky).

Převod mezi poskytovateli tak měl zásadní omezení, neboť dosavadní doba spoření se u nového poskytovatele nezapočítávala. Mohli tak nastat tyto situace:

1. pokud zákazník převedl veškeré prostředky z DIP k poskytovateli, u něhož dosud žádný DIP neměl, začala

EPRAVO PREMIUM

Nejkomplexnější systém
online právního vzdělávání.

S ročním předplatným EPRAVO Premium získáte přístup k unikátní právní vzdělávací platformě, která je navržena tak, aby vyhovovala potřebám a výzvám dnešního dynamického právního prostředí. Staňte se součástí komunity právních profesionálů, kteří jsou neustále o krok napřed. Váš profesní růst začíná zde.

Součástí předplatného je:

Rozsáhlá knihovna

Interaktivní testy

Certifikace

Záznamy online seminářů

Další vzdělávání advokátů

Expertní lektori

Flexibilita

Aktualizace kurzů

www.epravo.cz/eshop

mu běžet nová desetiletá spořicí doba od uzavření smlouvy u tohoto nového poskytovatele; nebo

2. pokud zákazník převedl všechny prostředky na již existující DIP u jiného poskytovatele, rovněž se mu původní doba spoření nezapočítala a rozhodující se stala doba trvání tohoto druhého (cílového) DIP. Pokud byl tento druhý DIP založen později než první, pak se výběr převedených prostředků bez daňových důsledků mohl uskutečnit až po uplynutí desetileté lhůty běžící od založení druhého DIP – tedy později, než kdyby k převodu nedošlo.

Tyto důsledky pochopitelně mohly odrazovat klienty od změny poskytovatele – původní poskytovatelé mohou v průběhu let změnit smluvní podmínky (např. zvýšit poplatky či upravit nabídku investic.)

Tento stav byl napraven novelou zákona č. 84/2025 Sb. (část sedmá), účinnou od 1. 5. 2025, která změnila zákon o daních z příjmů. Nově se při změně poskytovatele započítává doba spoření (trvání smlouvy) u původního poskytovatele do požadované minimální doby 120 měsíců u produktu vedeného u nového poskytovatele. Podmínkou je, že zákazník převede (odepíše) veškeré naspořené peněžní prostředky a majetek z původního DIP na druhý DIP, a to pokud možno přímo mezi poskytovateli, tak aby klient po dobu převodu nedisponoval prostředky na svém účtu.

Výjimkou je situace, kdy původní DIP zanikl v důsledku zániku samotného poskytovatele nebo odnětí jeho povolení k poskytování produktu; v takovém případě zákon umožňuje, aby naspořené prostředky a majetek ze zaniklého spořicího produktu na stáří poplatník vložil do jednoho měsíce od jejich vyplacení na svůj jiný DIP (viz. § 15b odst. 7, písm. a) zákona o dani z příjmů).

Pokud tedy klient převede veškeré prostředky z DIP u jednoho poskytovatele na DIP u jiného poskytovatele, započte se doba trvání zaniklého DIP do podmínky 120 měsíců u nového (nebo později založeného) DIP. Jinými slovy – novela nezavádí možnost přechodu k jinému poskytovateli (ta existovala již dříve), ale nově umožňuje převést naspořené majetek v DIPu na DIP u nového poskytovatele při započtení dosavadní „odspořené“ doby.

Tato změna se navíc uplatní zpětně i na změny poskytovatele, k nimž došlo již od zdaňovacího období roku 2024. Nejsou tak znevýhodněni ani zákazníci, kteří přešli k jinému poskytovateli ještě před účinností novely.

Nová právní úprava zvyšuje atraktivitu a flexibilitu DIP – klienti již nejsou „zafixováni“ k jednomu poskytovateli po celých 10 let a mohou v průběhu spoření přejít ke konkurenci (například za výhodnější nabídkou služeb či nižšími poplatky) bez rizika prodloužení povinné spořicí doby. Lze proto očekávat, že novela povede k nárůstu počtu převodů a změn poskytovatelů DIP. Zákazník by si však měl vždy důkladně ověřit smluvní podmínky u svého stávajícího poskytovatele – poskytovatelé totiž nejsou povinni převody DIP umožňovat a mohou je zatížit poplatky, případně převod může v závislosti na okolnostech znamenat i nucený prodej části či celého portfolia (například i před uplynutím časového testu). Samotný převod se tak nemusí vždy vyplatit.

Ačkoli novela jednoznačně přináší pozitivní změnu pro zákazníky, může zkomplikovat situaci poskytovatelům při upozorňování na možné porušení podmínek („zdanitelné jednání“) ze strany klienta. Poskytovatel nesmí provést pokyn zákazníka, který by měl za následek navrácení daňové podpory, ledaže zákazníka předem informuje (na trvalém nosiči dat) o těchto daňových důsledcích a klient potvrdí, že si je jich vědom (rovněž na trvalém nosiči dat) (viz. § 134h ZPKT).

V praxi doposud mnozí poskytovatelé nastavili systémy varování velmi pro-klientsky. Klient byl varován skutečně jen v případě, že podle evidence u daného poskytovatele zadával pokyn před splněním pravidla 120 měsíců a 60 let. Po novele, vzhledem k tomu že zákazník může převádět svůj DIP opakovaně, je však poskytovatel při kontrole splnění podmínek nucen spoléhat i na dokumentaci od předchozích poskytovatelů (často zprostředkovaně přes samotného klienta). Současný poskytovatel tak má omezené možnosti ověřit, zda byly v rámci historie daného DIP vždy splněny podmínky pro daňové zvýhodnění výplatu – například zda v minulosti nedošlo k částečné výplatě nebo zda byly při předchozích převezech splněny všechny zákonné podmínky a tyto pak

správně vyhodnoceny předchozími poskytovateli.

Je proto pravděpodobné, že poskytovatelé z opatrnosti zvolí obecnější přístup k upozorňování klientů, aby předešli sporům způsobeným případným chybným vyhodnocením situace. Vzhledem k tomu, že právní předpisy podrobně neupravují postup při převodu majetku mezi jednotlivými poskytovateli DIP a subjektem daňové povinnosti je primárně zákazník, nese poplatník sám odpovědnost vůči správci daně za splnění podmínek. Postup poskytovatelů je tedy z regulačního pohledu správný – jejich povinností je zejména upozornit klienta, pokud by jeho pokyn mohl mít daňové dopady, a vystavit mu přehled (potvrzení) o zaplacených příspěvcích ve prospěch DIP v uplynulém zdaňovacím období (viz. § 38l odst. 1, písm. j) zákona o dani z příjmů).

Závěr

DIP se během krátké doby stal významnou součástí systému spoření na stáří v ČR a legislativa reaguje na praktické zkušenosti. Aktuální novela zákona o dani z příjmů odstranila jednu z překážek větší atraktivity DIP – umožnila klientům změnit poskytovatele bez restartu desetileté lhůty, čímž posílila konkurenci a flexibilitu na trhu.

Nově nabytá mobilita klientů však přináší i určité výzvy. Poskytovatelé budou muset přizpůsobit své systémy – zejména pokud jde o upozorňování na daňové dopady pokynů klientů – neboť odpovědnost za splnění podmínek leží primárně na samotných zákaznících. Přesto lze legislativní změnu hodnotit pozitivně: odstranění zbytečného omezení zvyšuje atraktivitu DIP a může motivovat více občanů k využití tohoto produktu pro zabezpečení na stáří.

Mgr. Vojtěch Láška, LL.M, Partner
Mgr. Lubor Černý, právník
KLB Legal, s.r.o., advokátní kancelář

KLB LEGAL

Praktické problémy spojené s žádostí o posečkání úhrady daně

V rámci daňového řízení má daňový subjekt, kterému byla vyměřena daň, možnost odložit v čase svou povinnost splatit vyměřenou daň, a to prostřednictvím institutu posečkání úhrady daně upraveného v § 156 a násl. zákona č. 280/2009 Sb., daňové řádu (dále jen „DŘ“). Ačkoliv se jedná o institut, který se na první pohled může zdát atraktivní, cesta k jeho dosažení se v praxi ukazuje jako poměrně komplikovaná, a to zejména s ohledem na nároky správce daně kladené na daňový subjekt v rámci jeho správního uvážení, které nejsou vždy předvídatelné.

Předpoklady rozhodnutí o posečkání daně

Posečkání daně představuje tradiční institut v oblasti platební fáze správy daní, přičemž může mít dvě formy: (i) posečkání úhrady daně, kdy po stanovenou dobu nemá daňový subjekt povinnost posečkanou daň hradit, nebo (ii) rozložení úhrady daně na splátky, kdy daňový subjekt splácí jednotlivé splátky na základě splátkového kalendáře. V obou případech se však jedná o posečkání s úhradou nedoplatku.¹

Správce daně může posečkání povolit jak na žádost daňového subjektu, tak z moci úřední (§ 156 odst. 1 DŘ). Pro žádost

není stanoven speciální formulář, nicméně je možné využít interaktivní formulář Finanční správy.²

Jelikož zákonná úprava institutu posečkání v DŘ je poměrně stručná, pro daňový subjekt má značný praktický význam Metodický pokyn k posečkání (dále jen „Metodický pokyn“),³ vydávaný Finanční správou.

Metodický pokyn vymezuje podmínky pro vydání rozhodnutí o žádosti o posečkání následovně: (a) obecné předpoklady rozhodování o posečkání; (b) zákonné podmínky posečkání a (c) další rozhodné skutečnosti pro správní uvážení správce daně.⁴

Zcela zásadním obecným předpokladem rozhodování o posečkání (a) je zabezpečení úhrady daně, coby základní cíl správy daní.⁵ Pro splnění tohoto kritéria platí, že „[v] okamžiku rozhodování o posečkání musí být patrný objektivně zdůvodnitelný závěr správce daně, že není ohroženo vybrání posečkané daně, pokud by daňový subjekt podmínky posečkání nedodržel a daň neuhradil dobrovolně.“ Správce daně má za tím účelem zvážit také existenci vhodného a dostatečného zajištění posečkávané daně.⁶ Co přesně však představuje objektivně zdůvodnitelný závěr, není z Metodického pokynu jasné. Výkladu tohoto pojmu správcem daně v praxi bude věnována pozornost níže.

Zákonné podmínky posečkání (b) jsou vymezeny v § 156 odst. 1 písm. a) až e) DŘ, přičemž tyto důvody lze podle jejich povahy rozdělit do tří skupin. Důvody uvedené v § 156 odst. 1 písm. a) až c) DŘ směřují k tomu, že by neprodlená úhrada daně představovala pro daňový subjekt, osoby jemu blízké či pro jeho podnikání újmu. Podle § 156 odst. 1 písm. d) DŘ je možné k posečkání přistoupit, pokud není možné vybrat daň od daňového subjektu najednou. Poslední důvod stanovený v § 156 odst. 1 písm. e) DŘ spočívá v existenci důvodného očekávání, že povinnost uhradit daň částečně nebo zcela zanikne.

Finanční správa k výše uvedeným zákonným důvodům připojuje podmínku, že naplnění ekonomických nebo sociálních důvodů podle § 156 odst. 1 DŘ musí být dostatečně konkrétně tvrzeno a prokázáno. V Metodickém pokynu se zároveň upozorňuje, že pokud jsou splněny výše uvedené obecné předpoklady, a splní-li daňový subjekt svou povinnost tvrzení a důkazní, pak má správce daně povinnost žádosti o posečkání vyhovět.⁷

Pokud se jedná o výše zmíněné další rozhodné skutečnosti pro správní uvážení správce daně (c), správce daně je dle Me-

todického pokynu zohledňuje až po splnění obecných předpokladů a zákonných podmínek. Tyto okolnosti tedy budou zohledněny pro stanovení výše splátek či doby posečkání. Příkladem se jedná o následující okolnosti: (i) posouzení podání nové (opakované) žádosti o posečkání, jestliže nebyly splněny podmínky předchozího rozhodnutí o posečkání; (ii) aktuální výši nedoplatků evidovaných na osobních daňových účtech daňového subjektu; (iii) platební morálku daňového subjektu; (iv) plnění ostatních i nepeněžitých povinností; a další okolnosti.

Vedle Metodického pokynu má pro daňové subjekty připravující žádost o posečkání praktický význam také Informace k posečkání a rozložení úhrady daně na splátky vydaná Finanční správou (dále jen „Informace“), která obsahuje konkrétní příklady tvrzení spadajících pod jednotlivé zákonné důvody posečkání, včetně dokladů, kterými je možné tato tvrzení doložit.⁸

Poznatky z naší praxe a doporučení

Na základě zkušeností s podáváním žádostí o posečkání za klienty lze konstatovat, že ani znalost zákona a metodologie

zveřejněné finanční správou nemusí vždy stačit k vydání vyhovujícího rozhodnutí o posečkání daně. Důvodem je zejména skutečnost, že pravidla formulovaná finanční správou jsou vágní do té míry, že nechávají poměrně velký prostor pro diskreční oprávnění správce daně. Dále je třeba poukázat na to, že správci daně jsou v praxi při rozhodování o posečkání spíše zdrženlivější.

Ačkoliv Metodický pokyn slouží ke sjednocení praxe správců daně, každý správce daně nakonec fakticky při rozhodování o žádosti o posečkání postupuje odlišně a okruh skutečností, které budou rozhodné pro rozhodnutí o posečkání, se v jednotlivých případech bude lišit.

Někteří správci daně například běžně navazují neformální komunikaci za účelem odstranění nedostatků žádosti, zatímco jiní zdůrazňují, že žádost o posečkání úhrady daně je dispozitivním úkonem daňového subjektu a k neformální komunikaci sami nepřistupují. To může být pro daňový subjekt velmi zásadní, neboť v prvním případě dostane příležitost žádost adekvátně doplnit a zajistit si tak úspěšné posečkání daně, zatímco v druhém případě musí bez varování čelit zamítavému rozhodnutí a buďto absolvovat

Úvod do problematiky smluvních podmínek FIDIC

Získejte přehled o základních smluvních podmínkách FIDIC a jejich využití ve stavebních projektech v ČR. Seminář představí hlavní knihy FIDIC, klíčové instituty jako claimy a variace a jejich praktickou administraci.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

MONITORING JUDIKATURY

Váš přehled o aktuální
rozhodovací praxi soudů.

Monitoring judikatury je specializovaná služba poskytující komplexní přehled nejnovějších rozhodnutí Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu a vrchních soudů ČR. Databáze obsahuje přes **5 000 judikátů** s měsíční publikací **cca 40 nových rozhodnutí**, včetně exkluzivních judikátů dostupných pouze předplatitelům.

Proč ji potřebujete?

- Získáte okamžitý přístup k aktuální judikatuře bez zdlouhavého vyhledávání
- Neujde vám žádné klíčové rozhodnutí důležité pro vaši praxi
- Ušetříte čas díky odbornému výběru a zpracování relevantních judikátů
- Posílíte svou argumentaci díky znalosti nejnovější rozhodovací praxe

Jak službu získáte?

Registrace je dostupná online s možností výběru mezi e-mailovým servisem (týdenní zpravodaj) nebo online přístupem s intuitivním vyhledáváním. Služba je cenově dostupná a okamžitě přístupná po registraci.

www.epravo.cz/eshop

zdlouhavé odvolací řízení, anebo nést dodatečné náklady na opětovné podání žádosti.

Pro tak rozdílný přístup přitom není z mého pohledu žádný rozumný důvod, jsou-li identifikované vady žádosti odstranitelné povahy. Příkladem může být situace, kdy správce daně shledá návrh daňového subjektu neurčitým či neúplným. Může přitom jít o absenci některých podkladů či o nekonkrétní návrh na stanovení splátkového kalendáře, či o jiné podobné nedostatky.

Pomineme-li skutečnost, že DŘ, Metodický pokyn ani Informace nedávají daňovému subjektu dostatečně přesný návod na sestavení žádosti, pak se nabízí otázka, zda podobné nedostatky nemají být odstraněny součinností správce daně a daňového subjektu (právě prostřednictvím neformální komunikace).

Někteří správci daně zastávají názor, že žádost o posečkání je čistě v rukou daňového subjektu, a proto mu v tomto směru nemohou pomáhat a radit, vyzývat ho k doplnění žádosti, ani nemohou samotnou žádost jakkoliv měnit či dotvářet vlastním rozhodnutím. Z Metodického pokynu však vyplývá, že ačkoliv je žádost plně v dispozici daňového subjektu, návrh daňového subjektu nemusí být plně akceptován. Oprávnění správce daně se uplatní například při vlastním rozhodování o konkrétní výši povolených splátek a při stanovení splátkového kalendáře.⁹

S ohledem na znění Metodického pokynu se lze domnívat, že žádost předkládaná daňovým subjektem nemá mít povahu nabídky „ber nebo nech být“, ale že se jedná o návrh parametrů, s nimiž má správce daně oprávnění pracovat. Správce daně má přitom postupovat v souladu se zásadou vstřícnosti a součinnosti zakotvenou v DŘ. Přestože opačný přístup (tj. přístup nulové komunikace a součinnosti) považují za odporující Metodickému pokynu i DŘ, stále je třeba mít na paměti, že se jedná o přístup aplikovaný některými správci daně v praxi. Se znalostí tohoto přístupu je proto vhodné svou žádost formulovat tak, aby byly její parametry formulovány co nej přesněji.

Odlišný přístup různých správců daně se může dále projevovat např. v zátěži daňového subjektu stran prokazovaných

skutečností, jelikož někteří správci daně vyžadují menší rozsah dokladů k prokázání tvrzení daňového subjektu než jiní. I dokladování jednotlivých tvrzení uvedených v žádosti je tedy třeba s ohledem na nepředvídatelnost postupu konkrétního správce daně věnovat zvýšenou pozornost.

Rozdíly lze nalézt také v rychlosti postupu správce daně při vymáhání splatné daně, což s otázkou posečkání velmi úzce souvisí. V některých případech správce daně přistoupí k vymáhání daně prostřednictvím exekuce prakticky okamžitě, na rozdíl od jiných správců daně, kteří (případně i s ohledem na probíhající jednání o posečkání daně) s vymáháním daně po určitou dobu vyčkávají. Včasné dosažení posečkání, které zamezí zahájení exekučního řízení, přitom může být rozhodující pro schopnost daňového subjektu dále fungovat a daňové závazky řádně vypořádat.

Překvapivé je, že mnoho správců daně svým restriktivním přístupem k posečkání, které vnímají jako dobrodiní pro daňový subjekt, ve výsledku dosahují značně odlišných cílů, než zajištění úhrady daňového nedoplatku. Neúspěšní žadatelé o posečkání totiž nezřídka v důsledku vedení daňové exekuce ukončí svou podnikatelskou činnost či upadnou do insolvence a stát z dlužné daně nevy-může téměř nic.

S ohledem na výše uvedené lze proto doporučit, aby v okamžiku, kdy je daňovému subjektu doručeno rozhodnutí o stanovení daně, začal daňový subjekt neprodleně jednat a zahájil neformální intenzivní komunikaci se správcem daně. Cílem neformální komunikace by měla být předběžná domluva ohledně podmínek žádosti, zejména rozsahu tvrzení a důkazů. Neformální komunikace se správcem daně přitom bude zvlášť významná v případech, kdy daňový subjekt splňuje pouze jeden ze zákonných důvodů, nebo pokud nemá mnoho důkazů, kterými by svá tvrzení mohl prokázat. V takových případech by se daňový subjekt měl ujistit, že žádost o posečkání je pro správce daně dostatečně odůvodněná a přesvědčivá.

Daňový subjekt by měl vždy věnovat pozornost řádnému odůvodnění své žádosti, která by tak měla obsahovat tvrzení

ohledně (a) splnění obecných předpokladů; (b) splnění zákonných podmínek; včetně (c) existence všech dalších skutečností relevantních pro správní uvážení správce daně.

Mgr. Bc. Andrea Štásková,
advokátní koncipientka
Bříza & Trubač, s.r.o., advokátní kancelář

BŘÍZA & TRUBAČ
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ — ATTORNEYS AT LAW

Poznámky:

- NOVÁKOVÁ, Petra. § 156 [Formy a důvody posečkání]. In: LICHNOVSKÝ, Ondřej, ONDRÝSEK, Roman a kol. Daňový řád. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2024, s. 726–727.
- Formulář je dostupný zde: <https://forms.fs.gov.cz/poseckani/form/duvodPoseckani>.
- Od 1. 10. 2024 je v účinnosti Metodický pokyn k posečkání, č. j.: 40320/24/7700-50123-500852 ze dne 24. 9. 2024, kterým byl zrušen předchozí Metodický pokyn k posečkání, č. j.: 22192/22/7700-10123-500852 ze dne 24. 6. 2022.
- S. 2 až 6 Metodického pokynu.
- Tento princip je zakotven v § 1 odst. 2 DŘ, podle něhož platí: „Správa daně je postup, jehož cílem je správné zjištění a stanovení daní a zabezpečení jejich úhrady.“
- S. 2 až 3 Metodického pokynu.
- Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Afs 85/2005-45, ze dne 24. 5. 2006; rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2Afs 88/201070, ze dne 22. 4. 2011; rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Afs 15/2013-34, ze dne 3. 7. 2013; a rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 Afs 181/2017-31, ze dne 19. 12. 2017.
- Poslední zveřejněná verze byla aktualizována ke dni 17. 8. 2023.
- S. 6 Metodického pokynu.

Z aktuální judikatury

Skladování

V případě skladování ujednaného na dobu neurčitou je skladovatel povinen vydat skladovanou věc na základě požadavku ukladatele učiněného kdykoli v průběhu skladování. Povinnost skladovatele věc vydat není podmíněna splněním povinnosti ukladatele zaplatit skladné za skutečnou dobu skladování, skladovatel však může k zajištění splnění splatného dluhu ukladatele na skladném ke skladované věci uplatnit zadržovací právo (§ 2429 o. z.).

Vrácení věci státnímu zástupci k došetření

Odsouzení pachatele trestné činnosti je primárně věcí státního zastupitelství (viz čl. 80 Ústavy). Je to státní zastupitelství, kdo nese odpovědnost za to, aby soudu předložená trestní věc byla podložena procesně použitelnými důkazy potřebnými k rozhodnutí o vině a trestu v souladu s podanou obžalobou. Obecné soudy se proto nikdy nesmějí stavět do pozice pomocníka veřejné žaloby usilujícího rovněž o odsouzení, a nelze k takovému výkladu rolí těchto institucí dospět ani výkladem § 2 odst. 5 alinea ultima tr. ř.

Základní kapitál

Neurčí-li společenská smlouva jinak, pak neudělí-li valná hromada souhlas podle

§ 222 z. o. k. a nestanoví-li „dodatečnou“ lhůtu pro převzetí vkladové povinnosti osobou, již byl udělen tento souhlas (pro případ, že některý ze společníků nevyužije svého přednostního práva postupem podle § 220 odst. 1 z. o. k.), před uplynutím lhůty pro převzetí vkladové povinnosti některému ze společníků, pak nepřevzme-li některý ze společníků vkladovou povinnost (prohlášením podle § 224 z. o. k. doručeným společností) ve lhůtě určené usnesením o zvýšení základního kapitálu [§ 223 písm. b) z. o. k.], usnesení valné hromady o zvýšení základního kapitálu se ex lege ruší (§ 225 odst. 1 z. o. k.) a valná hromada již nemůže udělit souhlas podle § 222 z. o. k. (již zde není vkladové povinnosti, kterou by mohl převzít místo společníka někdo jiný).

Zastavení exekuce

Co se rozumí exekucí, jejíž zastavení by odporovalo dobrým mravům, není v soudní praxi dosud vymezeno. S ohledem na znění ustanovení § 55 odst. 9 EŘ jako celku a zjevný záměr zákonodárce zredukovat množství dlouhodobě bezvýsledných exekucí si lze představit pod touto kategorií pouze zcela výjimečné případy. Za ty lze např. považovat okolnost, kdy hmotněprávní závazek, pro který se exekuce vede, je svou povahou (zvýšená potřeba ochrany zákonem) téměř srovnatelný se zbývajícími výslovně uvedenými právními tituly, kdy existuje

nějaký významný důvod pro ochranu přímo osoby oprávněného anebo takové okolnosti, pro které by se zastavení exekuce zjevně přičilo dobrým mravům (např. právní jednání povinného, který se v průběhu exekuce prokazatelně snažil tzv. odklánět svůj majetek).

Ztížení společenského uplatnění

Rozhodující pro posouzení přiměřenosti odčinění újmy není matematický postup, jímž soud ke stanovení náhrady dospěl, nýbrž reálná hodnota peněžní částky, již mají být kompenzovány imateriální újmy, respektive opatřeny náhradní požitky za ty, o které poškozený v důsledku poškození zdraví přišel, a při určení náhrady je podstatné pouze to, zda finální částka odškodnění je s ohledem na následky poškození zdraví přiměřená, a to zejména se zřetelem k významu zdraví v hierarchii obecně uznávaných hodnot, k potřebě naplnění satisfakční i preventivní funkce náhrady a k požadavku srovnatelnosti s výší náhrad jiných nemateriálních újem přiznávaných soudy. Jestliže byly tyto závěry vysloveny v kontextu určování náhrad nemajetkových újem na zdraví podle zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, účinného do 31. 12. 2013, tedy při využití podzákoného předpisu stanovícího dosti exaktní pravidla pro určení výše náhrady, tím spíše se uplatní za účinnosti právní úpravy účinné od 1. 1. 2014, která limitující předpis zrušila

a uložila soudu, aby výši náhrady podle § 2958 o. z. určil vlastní úvahou opřenou o požadavek plného odčinění nemajetkové újmy, resp. podle zásad slušnosti.

Společná domácnost

Za přiměřené poměry manžela ve smyslu § 767 odst. 2 o. z. lze považovat takové okolnosti, které prokazují jeho potřebu bydlet v daném bytě či domě, jež musí být natolik intenzivní, aby odůvodnila omezení vlastnického (či jiného věcného nebo závazkového) práva druhého z rozvedených manželů, jehož poměry je třeba brát rovněž v úvahu. Kromě zákonem zmíněné péče o nezletilé či dosud trvale nezaopatřené dítě budou těmito výjimečnými okolnostmi osobní a majetkové poměry, pracovní či sociální vazby, zdravotní stav i další okolnosti obdobné, jaké již dovodila judikatura při rozhodování o bytových náhradách, což může být zohlednění příčin rozvratu manželství účastníků, posouzení uspořádání jejich bytových poměrů včetně možnosti zajistit si bydlení jinde, zásluh o získání bytu či domu i jeho účelného využití.

Opatrovník

Z hlediska kolize zájmů není přípustné, pokud je opatrovníkem účastníka řízení ustanovena osoba podřízená orgánu veřejné moci (např. jeho zaměstnanec), který vede řízení, a to právě s ohledem na, z toho plynoucí, konflikt mezi povinnostmi vůči nadřízenému (zaměstnavateli) a vůči účastníkovi řízení. Pokud orgán veřejné moci takový postup zvolí, porušuje právo účastníka řízení na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Poškozený

Postupem soudu, v jehož důsledku je podle § 206 odst. 3 trestního řádu nezákonně vyloučeno účastenství konkrétní osoby v trestním řízení, se porušuje právo dané osoby na soudní ochranu a na přístup k soudu, chráněné čl. 36 odst. 1 a 4 Listiny základních a svobod.

Předvídatelnost soudního rozhodování

Z ústavně zakotveného požadavku na předvídatelnost soudního rozhodování a právní jistoty, který vyvěrá z čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky a v ústavněprávní

rovině rozvíjí § 13 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, vyplývá, že každý, kdo se domáhá právní ochrany (tedy nikoli jen v postavení navrhovatele či žalobce v soudním řízení, správním řízení či v řízení rozhodčím), má důvodné očekávání, že jeho věc bude posouzena obdobně jako již rozhodnutý případ, který se shoduje s ním v jeho podstatných znacích.

Příspěvek na péči

Příspěvek na péči a jeho právní úprava v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, je naplněním práva na přiměřené hmotné zabezpečení při nezpůsobilosti k práci podle čl. 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Jde o právo vypočtené v čl. 41 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, tedy o právo, jehož se lze domáhat pouze v mezích zákona. I v řízeních, která se týkají těchto práv, včetně rozhodování ve věcech příspěvku na péči, se uplatňuje právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod. Porušením práva na soudní ochranu může být i extrémní nesoulad mezi výsledkem řízení a skutkovými a právními závěry učiněnými v řízení.

**Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“**

Důležitou zásadou správního soudnictví je vázanost správního orgánu právním názorem vysloveným v rozsudku, jímž soud zrušil rozhodnutí správního orgánu. Tato zásada je vyjádřena v § 78 odst. 5 soudního řádu správního a je rovněž odrazem práva na soudní přezkum rozhodnutí orgánů veřejné správy zakotveného v čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Bez kasační závaznosti soudních rozhodnutí by byl popřen účel a smysl tohoto základního práva. Nesouhlasí-li správní orgán s právním názorem, jenž byl obsažen v rušícím rozhodnutí krajského soudu, musí podat kasační stížnost bezprostředně a nesmí „vyčkávat“ s podáním kasační stížnosti až na další rozhodnutí krajského soudu. Tento výklad přispívá k efektivitě řízení, jež je podstatná pro účinný soudní přezkum rozhodnutí orgánů veřejné

správy a ochranu základního práva podle čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Soukromá vysoká škola

Povaha činnosti či plnění veřejných úkolů (poskytování vzdělávání) soukromou vysokou školou nevylučuje, aby smlouva o vzdělávání na této vysoké škole měla pro účely ochrany spotřebitele povahu smlouvy spotřebitelské (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 5. 2. 2025 sp. zn. IV. ÚS 2093/24). Nerespektuje-li Nejvyšší soud při posuzování přípustnosti dovolání výjimku u vztahů ze spotřebitelských smluv [§ 238 odst. 1 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů], poruší právo na přístup k soudu zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Dobrá víra třetích osob

Právní úprava obsažená v § 444 občanského zákoníku slouží k ochraně dobré víry třetích osob, které jednají v domněnce, že existuje zastoupení za situace, kdy na této domněnce má účast zastoupený (taková účast nemusí být jen aktivní, ale může být i pasivní, respektive druhý odstavec dokonce na pasivitě zmocnitele po zániku zmocnění staví); to jsou znaky společné oběma odstavcům. Ústavně konformní výklad této právní úpravy musí tato východiska respektovat a nesmí být nepřiměřeně zužující.

Odmítnutí dovolání

Jestliže Nejvyšší soud při zkoumání přípustnosti dovolání zcela pominul svoji dosavadní judikaturu, nijak se vůči této judikatuře (a také obdobným závěrům právní vědy) nevymezil a nevysvětlil, proč se na tuto věc nemá použít, je jeho rozhodnutí nepřesvědčivé a nepředvídatelné a nenaplnuje požadavky na řádné odůvodnění rozhodnutí.

Ztížení společenského uplatnění

Je-li předmětem řízení náhrada nemajetkové újmy na zdraví, včetně náhrady ztížení společenského uplatnění, je při určení výše náhrady nákladů řízení třeba ve vztahu k úkonům právní služby do 31. 12. 2024 postupovat i za účinnosti občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.) podle § 8 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odmě-

KLB LEGAL

Mgr. Vojtěch Láška, LL.M.

JUDr. David Kuboň

Specialisté na kapitálový trh

- Investiční společnosti
- Investiční fondy
- Burza a trh START
- Prospekt cenných papírů
- Compliance

info@klblegal.cz
+420 739 013 183
Letenská 121/8
118 00 Praha 1

www.klblegal.cz

nách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění do 31. 12. 2024, a nikoliv z tarifní hodnoty podle § 9 odst. 4 písm. a) téhož předpisu. Opačný postup může znamenat porušení ústavně zaručených práv na soudní ochranu (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod) – shodně již např. nálezy sp. zn. I. ÚS 3362/22 ze dne 7. 8. 2024.

Blanketní stížnost

Krajský soud tím, že rozhodl před uplynutím konce stěžovatelem avizované lhůty pro doplnění odůvodnění blanketní stížnosti, a navíc v situaci, kdy odůvodnění stížnosti již bylo doručeno soudu prvního stupně, aniž by uvedl relevantní důvod pro nutnost vydat rozhodnutí neprodleně a aniž by předtím stěžovateli sdělil, že jím uvedenou lhůtu považuje za nepřiměřenou a stanovil mu namísto toho lhůtu přiměřenou, porušil jeho ústavně zaručená práva na soudní ochranu a na obhajobu podle čl. 36 odst. 1 a čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

Korunové dluhopisy

Restriktivnímu či extenzivnímu výkladu ustanovení daňových zákonů při využití obecně uznávaných interpretačních metod ústavní pořádek nebrání. Neurčitost zákona a možnost jeho jiného výkladu bez dalšího nezakládá důvod pro upřednostnění výkladu, který je pro daňového poplatníka mírnější (princip *in dubio mitius*). Při dotváření práva u daňových zákonů je z důvodu ochrany oprávněné důvěry v právo třeba dbát zvýšené opatrnosti, ale ani zde dotváření práva není vyloučeno.

Moderační právo

Součástí práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod je rovněž povinnost soudu vytvořit pro účastníky řízení procesní prostor k tomu, aby se mohli vyjádřit k soudem zamýšlenému uplatnění moderačního práva podle § 150 o. s. ř. a účinně uplatňovat námitky a argumenty, které by mohly aplikaci tohoto ustanovení ovlivnit. Ještě naléhavější je tato povinnost v odvolacím řízení, kdy po přijetí rozhodnutí již účastník řízení nemá – na rozdíl od roz-

hodnutí nalézacího soudu – procesní nástroj, jak své námitky uplatnit.

Nejlepší zájem dítěte

Obecné soudy jsou povinny posuzovat problematiku svěřených nezletilých do péče rodičů především s přihlédnutím k jejich nejlepšímu zájmu ve smyslu čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Při hledání nejlepšího zájmu nezletilých musí vzít soudy s přibývajícím věkem dítěte a s jeho narůstající rozumovou a emocionální vyspělostí v úvahu i jeho přání, neboť názor dítěte zejména ve věku deseti let a vyšším musí být vnímán jako zásadní vodítko při hledání jeho nejlepšího zájmu. Soudy však nemohou vycházet izolovaně pouze z jeho názoru, ale musí souhrnně vzít v úvahu všechny pro posouzení věci významné okolnosti, mimo jiné rozumovou a emocionální vyspělost i věk dítěte.

Při rozhodování o úpravě poměrů k nezletilým dětem musí soudy vycházet z individuálního rozměru každého jednotlivého případu. Rodinné vztahy jsou totiž primárně založeny na jiných než právních normativních systémech, a proto právo, byť má a musí do těchto vztahů vstupovat, musí být interpretováno a aplikováno nikoli mechanicky, formalisticky, ale citlivě, s výlučným ohledem na jeho účel.

Odůvodnění

Nepromítne-li se argumentace dovolatele do odůvodnění napadeného usnesení o odložení právní moci pravomocného rozhodnutí obecného soudu, aniž je ohrožení práv náležitě konkretizováno, dojde na straně toho, do jehož právního postavení zjednaného pravomocným rozhodnutím bylo zasaženo, k porušení práva na řádný proces podle čl. 36 odst. 1 a 4 Listiny základních práv a svobod ve spojení s čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky, jakož i čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky; pouhý odkaz na § 243 písm. b) o. s. ř., popř. jeho pouhá citace, k naplnění této ústavní kautely (požadavek náležitého odůvodnění zásahu) nedostačuje.

I když působení usnesení Nejvyššího soudu o odkladu právní moci vydané podle § 243 písm. b) o. s. ř. je pouze dočasné, může v případě, kdy Nejvyšší soud stranám dovolacího řízení nevyloží

důvody svého postupu, vést k zásadním a potenciálně nevratným následkům, jež na základě (vadného) pravomocného rozhodnutí, resp. v důsledku jeho výkonu mohou nastat v právní sféře dovolatele (ale i druhé strany řízení), takže následné poskytnutí ochrany (ve věci samé) již nemusí mít žádný reálný význam, anebo může vést zbytečně k dalším soudním sporům.

Odůvodnění soudního rozhodnutí

Postup soudu, který řádně neodůvodní své právní závěry, porušuje právo na soudní ochranu zaručené čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

Pokud se soud vypořádá s právními otázkami a s uplatněnými námitkami tím, že pouze odkáže na vyjádření vedlejší účastnice, porušuje tím také zásadu nestrannosti soudního rozhodování zaručenou v čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

**Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“**

Vykonavatel závěti

V případě, kdy se oprávněná osoba domáhá odvolání vykonavatele závěti poté, co již bylo pravomocně skončeno pozůstalostní řízení po zůstaviteli a funkce vykonavatele (časově) přesahuje řízení o pozůstalosti, nezbyvá než uzavřít, že návrh na odvolání vykonavatele závěti bude třeba projednat a rozhodnout o něm v rámci tzv. sporného řízení (a to bez ohledu na skutečnost, že v projednávaném případě dovolatel návrh na odvolání vykonavatele závěti opíral o ustanovení § 159 z. ř. s., které se však mimo pozůstalostní řízení nepoužije). Jak vyplývá z výše uvedeného, není-li postavení vykonavatele závěti předmětem pozůstalostního řízení, musí být otázky související s jeho postavením po pravomocném skončení pozůstalostního řízení řešeny již jen v rámci tzv. sporného řízení, jehož účastníky by měli být nejen navrhovatel (jako žalobce, který v projednávaném případě namítá, že v jeho neprospěch měl vykonavatel závěti porušit své povinnosti) a vykonavatel závěti, proti němuž návrh směřuje (jako žalovaný), ale (na straně

žalující či žalované) i jiné osoby výkonem funkce vykonavatele závěti dotčené (tj. ti, v jejichž prospěch či neprospěch měl vykonavatel závěti porušit své povinnosti; v projednávaném případě by jimi tedy měli být také ostatní odkazovníci), a dále dědic, jemuž v projednávaném případě zůstavitel závěti uložil plnit závěti zřízené odkazy ve prospěch odkazovníků, na jejichž plnění má vykonavatel závěti v rozsahu závěti vymezeném dohlížet. Tato otázka může být řešena například také v rámci žaloby, jíž se odkazovník domáhá po vykonavateli závěti plnění povinností, jež vykonavateli závěti vyplývají z jeho povolání zůstavitelem.

Závěť

Pohnutka zůstavitele ve smyslu ustanovení § 1531 o.z. může být projevena nejen písemně (v textu závěti nebo jiné listině), ale také ústně nebo jiným způsobem nezbuzujícím pochybnost o tom, co chtěl zůstavitel projevit (konkludentně). Nemí-li pohnutka projevena zůstavitelem v písemné formě, má to v procesní rovině (v případném sporu o dědické právo) za následek obtížnější důkazní situaci na straně toho účastníka dědického řízení (dědice), který se neplatnosti závěti z důvodu omylu v pohnutce dovolává, a který – nevyjde-li pohnutka zůstavitele v průběhu řízení najevo jinak (např. z tvrzení ostatních účastníků) – musí pohnutku zůstavitele prokázat jinými důkazními prostředky.

Žaloba pro zmatečnost

Způsobilým předmětem žaloby pro zmatečnost podle § 229 odst. 4 o.s.ř. jsou pravomocná usnesení odvolacího soudu a jejím důvodem je skutkově nebo právně chybný (v rozporu se zákonem učiněný) závěr o tom, že odvolání muselo být odmítnuto nebo řízení zastaveno. Žaloba není důvodná jen tehdy, jsou-li závěry po skutkové i právní stránce v souladu se zákonem.

Jakmile soud nalezne (shledá) dostatečné důvody pro své rozhodnutí v rovině skutkové i právní, má rozhodnout o předmětu sporu, aniž by hledal (nadbytečně) podklady pro zodpovězení dalších právních otázek, které by vedly ke stejnému výsledku (a které by souběžně řešil v důvodech rozhodnutí). Nezřídka se nicméně v praxi stává, že v době, kdy soud věc uzavírá v rovině skutkové, má k dispozici dostatek podkladů k tomu,

aby své rozhodnutí založil na posouzení více právních otázek, z nichž každé samo o sobě vede samostatně k výsledku tímto rozhodnutím dosaženému, a také tak činí (tyto otázky posuzuje), např. proto, že v rovině právní vedle řešení, k němuž dospěl sám, argumentačně odmítne řešení jiné, předestírané mu některým z účastníků řízení. V těchto případech není onomu dalšímu názoru (stanovisku) soudní praxi přičítána povaha pouhého obiter dicta. V některých případech obsahuje přezkoumávané soudní rozhodnutí „z opatrnosti“ též odpovědi na otázku, jejíž řešení má pro věc právní význam (může se projevit) jen v případě, že neobstojí závěry, jež měl soud pro své rozhodnutí za určující (právní posouzení věci, na němž primárně spočívá přezkoumávané rozhodnutí, činí právně bezvýznamným a pro věc nepodstatným právní posouzení tamtéž sekundárně řešené právní otázky). Právě takto řešené „sekundární“ právní otázky zpravidla mají charakter obiter dicta, neboť nemusí být nutně obsaženy v rozhodnutí o věci.

Exekuce

Uplnutí jakékoli lhůty, s níž zákon spojuje bezvýslednost exekuce (§ 55 odst. 7 a 11 ex. řádu), nemůže vést k zastavení exekuce v případech vymáhání tzv. privilegiovaných pohledávek ve znění § 55 odst. 9 ex. řádu, mezi něž patří rovněž pohledávky z deliktu podle občanského zákoníku; exekuce bude za těchto okolností vedena bez omezení uvedenými zákonnými lhůtami. Okolnost, zda vymáhaná pohledávka vskutku představuje některou z výše vyjmenovaných výjimek, přitom zkoumá exekuční soud, a to na základě právního důvodu či podstaty takové pohledávky a obsahu exekučního titulu.

Insolvenční řízení

Úvahou soudu ve smyslu § 178 insolvenčního zákona je míněn postup, který se uplatní tam, kde je v soudním řízení základ nároku zjištěn (dán), avšak jeho výši lze zjistit (určit) jen s nepoměrnými obtížemi nebo vůbec; stejně tak je míněna i závislost rozhodnutí o výši nároku na znaleckém posudku. Zákon má na mysli situace, kdy je nárok prokázán co do svého právního základu a obtíže skutkových zjištění či úplná nemožnost těchto zjištění jsou spojeny jen s výší uplatněného nároku; jde v tomto směru o obtíže při skut-

kovém posouzení. Nepoměrné obtíže při zjišťování výše nároků mohou být dány též nepřiměřenými náklady na zjišťování okolností rozhodných pro výpočet výše nároku. Pojem „úvaha soudu“ se v jiných procesních souvislostech obdobně vykládá pro účely rozhodování o nákladech řízení podle § 142 odst. 3 o. s. ř. V tomto duchu je proto nutno vykládat § 178 insolvenčního zákona, podle něhož se v insolvenčním řízení nadále přihlíží k přihlášce pohledávky, ačkoliv skutečná výše přihlášené pohledávky činí méně než 50 % přihlášené částky, jestliže rozhodnutí insolvenčního soudu o výši přihlášené pohledávky záviselo na znaleckém posudku nebo na úvaze soudu. I zde musí být dán základ přihlášené pohledávky, přičemž nadhodnocení její přihlášené výše věřitelem je dáno objektivními obtížemi při zjišťování její skutečné výše. K překonání obtíží při dokazování skutečné výše pohledávky přiměřeně (§ 7 insolvenčního zákona) slouží i v incidenčních sporech o určení pravosti a výše přihlášené pohledávky institut úvahy soudu ve smyslu § 136 o. s. ř., neboť incidenční odporový spor se vede a projednává jako sporné civilní řízení (§ 159 odst. 1 písm. a/, § 160 odst. 1 insolvenčního zákona). Úvahou soudu podle § 178 insolvenčního zákona se tak rozumí úvaha soudu ve smyslu § 136 o. s. ř. učiněná v rámci rozhodování insolvenčního soudu v incidenčním sporu o určení pravosti a výše přihlášené pohledávky, tedy úvaha ohledně určení výše nároku, jehož základ je dán, avšak výši nároku lze zjistit jen s nepoměrnými obtížemi nebo ji nelze zjistit vůbec. Úvahou soudu naopak nelze v této souvislosti chápat jakoukoliv myšlenkovou činnost, která vede soud k jeho rozhodnutí (včetně vypořádání argumentace účastníků řízení), neboť v tomto smyslu každé soudní rozhodnutí spočívá na úvaze.

Náhrada škody

Existence porostů vyšších než 3 m v ochranném pásmu zařízení elektrizační distribuční soustavy nezakládá sama o sobě stav, který ohrožuje bezpečné a spolehlivé provozování distribuční soustavy, a neopravňuje tak bez dalšího provozovatele distribuční soustavy k vykácení takových porostů. Právo provozovatele distribuční soustavy odstraňovat a oklešťovat stromy vyšší než 3 m v ochranném pásmu distribuční soustavy je tudíž limitováno povinností šetřit

práva vlastníků dotčených nemovitostí a provádět kácení a ořez stromů jen v rozsahu nezbytném k zajištění bezpečného a spolehlivého provozování zařízení distribuční soustavy.

Ochranná známka

Sama skutečnost, že vlastník ochranné známky při uvádění výrobků (parfémů a kosmetických výrobků) označených ochrannou známkou, jejichž vlastnosti u zákazníků vyvolávají dojem luxusu, na trh prostřednictvím systému selektivní distribuce, jehož cílem je zachování dobrého jména (image) těchto výrobků, neuzavírá (licenční) smlouvy opravňující k uvádění těchto výrobků na trh s osobami, jež v posledních třech letech porušily práva k jeho ochranné známce, nebo neprovozují alespoň po dobu jednoho roku minimálně tři tzv. kamenné prodejny způsobilé pro prodej těchto výrobků, nepředstavuje nedovolené omezení hospodářské soutěže podle čl. 101 odst. 1 SFEU.

Vady, započtení pohledávky

Nejistou nebo neurčitou ve smyslu § 1987 odst. 2 o. z. je zpravidla pohledávka ilikvidní, tj. pohledávka, která je co do základu a (nebo) výše sporná (nejistá), a jejíž uplatnění vůči dlužníkovi (věřiteli pasivní pohledávky) formou námítky započtení vyvolá (namísto jednoznačného, tj. oběma dotčenými stranami akceptovaného zániku obou pohledávek v rozsahu, v jakém se kryjí) spory o existenci či výši aktivní pohledávky. Za nejistou či neurčitou nelze pohledávku považovat pouze proto, že ji dlužník neuznává (odmítá uhradit) nebo že je sporná (nejednoznačná) její právní kvalifikace; musí zde být objektivní nejistota, zda pohledávka vznikla a z jakého důvodu, popř. zda je splatná, kdo je jejím věřitelem či dlužníkem, jaká je její výše apod. S ohledem na smysl a účel § 1987 odst. 2 o. z. je zásadně nutné míru nejistoty ohledně aktivní pohledávky posuzovat relativně, ve vztahu k pohledávce pasivní; za nejistou či neurčitou lze aktivní pohledávku považovat zpravidla toliko tehdy, je-li míra nejistoty ohledně ní vyšší než je tomu v případě pasivní pohledávky. Výklad § 1987 odst. 2 o. z. nesmí bránit poctivému a spravedlivému uspořádání vztahů mezi dotčenými stranami (§ 2 o. z.).

Vznikne-li z téhož vztahu více vzájemných pohledávek, odpovídá zpravidla

rozumnému (spravedlivému) uspořádání poměrů mezi stranami, aby tyto pohledávky byly vzájemně započitatelné. Při posuzování, zda je aktivní pohledávka „neurčitá či nejistá“ ve smyslu § 1987 odst. 2 o. z., je proto třeba vzít v úvahu i tuto skutečnost; lze-li s ohledem na okolnosti konkrétního případu považovat za spravedlivé, aby dříve, než dojde k uhrazení (resp. přiznání) pasivní pohledávky, bylo posouzeno, zda je její věřitel povinen plnit dluh z aktivní pohledávky, vzniklé ze stejného vztahu, není na místě poskytovat takovému věřiteli ochranu prostřednictvím § 1987 odst. 2 o. z. V takovém případě zpravidla není aktivní pohledávka „nejistá nebo neurčitá“ ve smyslu poslední označeného ustanovení, přestože by ji jinak bylo možné považovat za ilikvidní.

**Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“**

Dokazování

Při provádění důkazu výsledkem svědků (§ 126 o. s. ř.), na němž se mohou aktivně podílet i samotní účastníci řízení tím, že mohou svědkům klást otázky (§ 126 odst. 3 o. s. ř.), případně výsledkem znaleců (§ 127 o. s. ř.) nebo účastníků řízení (§ 131 o. s. ř.), se významně projevuje zásada přímosti (bezprostřednosti) občanského soudního řízení, neboť při hodnocení těchto důkazů spolupůsobí vedle věcného obsahu výpovědi i další skutečnosti, které – ač nejsou bez vlivu na posouzení věrohodnosti výpovědi – nemohou být vyjádřeny v protokolu o jednání. Při důkazu výpovědi svědka soud vyhodnocuje věrohodnost výpovědi nejen z toho, jaký má svědek vztah k účastníkům řízení a k projednávané věci, ale též s přihlédnutím k tomu, jaká je jeho rozumová a duševní úroveň, ke způsobu reprodukce skutečností, o nichž vypovídá, a k chování při výsledku (přesvědčivost, jistota, plynulost výpovědi, ochota odpovídat na otázky apod.). Oproti tomu u jiných důkazních prostředků, například u listin (§ 129 o. s. ř.), písemného znaleckého posudku (§ 127 odst. 1 o. s. ř.) nebo protokolu o výsledku účastníka řízení či svědka před dožádaným soudem [který je možné provést jen výjimečně (srov. § 122

odst. 2 o. s. ř.)], je vliv skutečností nezachytitelných v protokolu o jednání na hodnocení jejich věrohodnosti vyloučen. Z tohoto důvodu, vzhledem k zásadě přímosti, je nepřipustné nahrazovat důkaz výsledkem svědka (§ 126 o. s. ř.), který byl navržen a který lze objektivně provést, pouhým přečtením protokolu o výpovědi vyhotoveného v jiném řízení, i kdyby v tomto jiném řízení vyslychaná osoba vypovídala po poučení o následcích křivé výpovědi, neboť – kromě toho, že se účastníci občanského soudního řízení nemohou aktivně podílet na výsledku této osoby – soud nemůže posoudit věrohodnost (pravdivost) tohoto důkazu (jeho obsahu) s přihlédnutím k výše zmíněným skutečnostem nezachytitelným v protokolu, které významně dokreslují celkový názor o pravdivosti či nepravdivosti tvrzených (prokazovaných) skutečností. Takový důkaz listinou, který nabízí pouze písemně zachycenou výpověď osoby ke skutečnostem významným pro právní posouzení věci samé, nelze z hlediska jeho schopnosti prokázat sporné skutečnosti s co nejvyšší mírou jistoty (pravděpodobnosti) považovat za vhodný a dostačující, neboť v případě, jestliže účastník řízení pravdivost obsahu protokolu o výpovědi popírá, musí mít rovněž reálnou možnost svá tvrzení prokázat.

Uvedené závěry se uplatní i v situaci, kdy takový listinný důkaz nebyl jediným důkazem, z něhož soud při zjišťování skutkového stavu vycházel, ale kdy kromě listinného důkazu protokolem o výsledku svědka, který byl (měl být) účasten prokazované události a probíhající dění přímo vnímal svými smysly (popř. úředním záznamem o podání vysvětlení této osoby), sepsaným (učiněným) v jiném řízení, pravdivost jeho obsahu účastník řízení popírá, k prokázání mezi účastníky sporné skutečnosti významné pro rozhodnutí věci soud provedl též důkaz výsledkem svědků, kteří však (na rozdíl od osoby, jejíž výpověď byla zachycena v protokolu o výsledku svědka, popř. v úředním záznamu o podání vysvětlení, jímž byl v řízení proveden důkaz listinou) nebyli účastníky prokazované události, tuto událost nevnímali svými smysly a o prokazované skutečnosti se dozvěděli pouze zprostředkovaně (tzv. „z doslechu“) právě od osoby, která byla (měla být) prokazované události účastna, avšak jejíž výslech byl v probíhajícím soudním řízení nahrazen protokolem o výsledku (popř. úředním

Matzner & Vítek

ODBORNOST A DŮVĚRA NA PRVNÍM MÍSTĚ

www.matznervitek.legal

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

DOPORUČOVANÁ KANCELÁŘ

záznamem o podání vysvětlení) sepsaným (učiněným) v jiném řízení, přestože (objektivně) bylo možné provést účastníkem navržený důkaz výsledkem této osoby. Ani za takových okolností vzhledem k zásadě přímosti (bezprostřednosti) občanského soudního řízení není přípustné nahrazovat výpověď svědka (§ 126 o. s. ř.) o tom, co viděl, slyšel, nebo jinak bezprostředně vnímal svými smysly, pouhým přečtením protokolu o výpovědi (popř. úředního záznamu o podání vysvětlení) vyhotoveného v jiném řízení a upřít účastníkovi, který popírá pravdivost obsahu takového protokolu o výpovědi (úředního záznamu o podání vysvětlení), a tudíž i pravdivost sdělení shodného obsahu vylíčeného touto osobou svědkům vyslechnutým v řízení, a který navrhl provedení důkazu výsledkem tohoto svědka, možnost svá tvrzení prokázat.

Nemajetková újma a náklady řízení

Pokud obecný soud žalobci ve sporu o přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu, v němž žalobce prokáže základ svého nároku, nepřizná plnou náhradu nákladů řízení a toto rozhodnutí řádně neodůvodní, porušuje tím žalobcovo právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Vydání věci podle § 80 odst. 1 trestního řádu

Podnět k dohledu (§ 12d zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství) není účinným prostředkem ochrany práv stěžovatele (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu) proti rozhodnutí o vrácení či vydání věci a navazujícímu rozhodnutí stížnosti proti tomuto rozhodnutí (§ 80 odst. 1 a 3 trestního řádu). Výkonem dohledu totiž nelze napravit případné porušení základních práv stěžovatele, neboť pravomocná rozhodnutí o vydání či vrácení věci nemůže dohledové státní zastupitelství zrušit.

Panují-li pochybnosti o tom, kdo má právo na zajištěnou věc, a komu má tedy být vrácena či vydána, je třeba takovou věc uložit do úschovy a osoby, které si na věc činí nárok, upozornit, že jej mají uplatnit v občanském soudním řízení (§ 80 odst. 1 trestního řádu). Vrácení či vydání věci konkrétnímu jednotlivci porušuje práva toho, kdo si věc také nárokoval a komu nebyla vrácena či vydána, podle

čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 11 Listiny základních práv a svobod.

Daň z příjmů

Výklad, podle kterého smluvní zřízení služebnosti není osvobozeno od daně z příjmů podle § 4 odst. 1 písm. zd) zákona 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění účinném od 1. 1. 2017 do 31. 12. 2023 [dnes podle § 4 odst. 1 písm. za) zákona o daních z příjmů], není v rozporu s čl. 11 odst. 1, 4 a 5 Listiny základních práv a svobod. To platí i tehdy, pokud by v případě neuzavření smlouvy mohlo následně dojít ke zřízení služebnosti ve vyvlastňovacím řízení.

**Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“**

Zrušení výpovědi nájemních či leasingových smluv

Při rozhodování o návrhu na zrušení výpovědi nájemní či leasingové smlouvy podle § 256 odst. 2 insolvenčního zákona je soud povinen výslovně posoudit zákonná kritéria obsažená v tomto ustanovení a reagovat na věcné argumenty navrhovatele, jinak poruší jeho ústavně zaručené právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Nemajetková újma

Trestní soud je podle § 228 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), povinen rozhodnout o řádně vzneseném nároku poškozeného na náhradu nemajetkové újmy, tuto povinnost nelze přenášet bez splnění zákonem stanovených podmínek na jiný subjekt (například na pojišťovnu).

Uplatňuje-li rodič nárok na náhradu nemajetkové újmy způsobené úmrtím dítěte, základ jeho nároku se podle § 2959 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, považuje za prokázaný a praxí soudů je stanovena pomůcka pro výpočet průměrné náhrady. Odkázání poškozeného rodiče s tímto adhezním nárokem v plném rozsahu do občanskoprávního

řízení bude tedy výjimečné a musí být v tomto směru pečlivě odůvodněno. V opačném případě dochází k porušení práva na soudní ochranu.

Bezplatná obhajoba

Po žadateli o bezplatnou obhajobu nebo obhajobu za sníženou odměnu nemožno soudy požadovat naplnění podmínek, které nemají oporu v právní úpravě. V případě, že se žadatel nachází v dlouhodobě neřešitelné finanční situaci, musí soudy tuto skutečnost náležitě vyhodnotit a posoudit, zda i v takové situaci je žadatel schopen náklady obhajoby zaplatit.

Advokátní tarif

Pokud trestní soudy při stanovení odměny ustanoveného obhájce bez řádného odůvodnění vyloučí použití § 12 odst. 4 advokátního tarifu v případě, kdy toto ustanovení použit mají, porušují právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Stejněho porušení se dopustí, pokud totéž ustanovení použijí na úkony, na které nedopadá.

Auditor

Právní úprava § 6 odst. 3 zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech), ve znění pozdějších předpisů, na jejímž základě dochází k vydání rozhodnutí o pozastavení auditorské činnosti auditorské společnosti, která je trestně stíhaná pro trestný čin spáchaný úmyslně, bez možnosti správního uvážení, nevede k nepřiměřenému omezení práv plynoucích z čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Princip nepřípustnosti snížení dosažené procedurální úrovně ochrany základních práv nelze vykládat v tom smyslu, že brání jakýmkoli procesním změnám ztěžujícím přístup k ochraně základních práv. Taková opatření však musejí obstát z pohledu čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Soudní úschova

Uložení věci do úschovy ve smyslu § 80 odst. 1 věty třetí tr. řádu je vyvoláno - jak vyplývá z jeho smyslu a účelu - potřebou objasnit, zda vlastnické nebo jiné právo k věci, zakládající nárok na její vydání, má ten, kdo věc vydal nebo komu byla

Slepá
spravedln()st

Podcast o vině a trestu. A také o trestu bez viny.

20 let jste nás znali jako Z/C/H Legal.
Od teď jsme NIRRIS.

nirris.cz

N I R R I S

s opakovaným odročováním jednání, neefektivní organizací řízení a nevyužitím dostupných možností k jeho urychlení, porušuje základní právo účastníka řízení na projednání věci bez zbytečných průtahů podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Překvapivá rozhodnutí, výživa nezletilého dítěte

Z práva na spravedlivé projednání věci podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod plyne zákaz tzv. překvapivých rozhodnutí. O překvapivé rozhodnutí jde mj. tehdy, nedostanou-li účastníci řízení příležitost vyjádřit se k odlišnému hodnocení důkazů nebo k odlišnému právnímu hodnocení. Zákaz překvapivých rozhodnutí znamená, že účastníci řízení musí mít možnost účinně argumentovat ve vztahu ke všem otázkám, na jejichž řešení bude rozhodnutí soudu spočívat.

V řízení ve věcech výživy nezletilého dítěte se uplatňuje tzv. vyšetřovací zásada (princip oficiality), podle které je soud povinen zjistit všechny skutečnosti důležité pro rozhodnutí, přičemž není zásadně omezen na tvrzení a návrhy účastníků. To znamená především zvýšenou aktivitu soudu při dokazování a objasňování skutkového stavu, z čehož však neplyne, že soud má povoleno postupovat nepředvídatelně.

Právo na soudní ochranu

Závěr obecných soudů, že rozhodnutí o nahrazení projevu vůle povinné osoby k uzavření smlouvy o bezúplatném převodu pozemku oprávněné osobě podle § 11a zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, je konstitutivním rozhodnutím o nabytí vlastnického práva oprávněnou osobou, představuje kvalifikovanou právní vadu při výkladu dotčených zákonných ustanovení a má za následek porušení základního práva stěžovatelky na soudní ochranu zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Správní soud a procesní pravidla

Procesní pravidla řízení před správními soudy nemají být labyrintem plným nejasných odboček do slepých uliček,

v němž se vlastní smysl soudní ochrany ztratí, nýbrž cestou, která jasně a zřetelně směřuje k cíli – k posouzení, zda hmotná subjektivní práva žalobce byla dotčena v rozporu se zákonem.

Žalobce nebo navrhovatel ve správním soudnictví nemůže být v horším postavení jen proto, že jej správní soud poučil a navedl k použití určitého žalobního (návrhového) typu.

Ukončení služebního poměru ve zkušební době a důsledky z něj plynoucí nejsou trvajícím zásahem a řízení podle § 142 správního řádu není prostředkem ochrany, který může správní soud požadovat po žalobci ve smyslu § 85 soudního řádu správního.

Zvýšení důchodového věku

Povinností obecných soudů při posuzování zákonných náležitostí podání je vycházet z jejich (celého) obsahu, jak jim to v případě civilního řízení výslovně ukládá § 41 odst. 2 o. s. ř.

Ústavně vadný zákonodárský proces nemůže vést k ústavně konformnímu zákonodárskému aktu. Vada zákonodárského procesu, která dosahuje protiústavní úrovně, může být důvodem ke zrušení zákona přijatého v tomto procesu. I pokud u vady legislativního procesu spočívající v porušení jednacího řádu došlo v důsledku této vady současně k zasažení některé z ústavních norem nebo principů, je však nutné zvážit, zda protichůdné ústavní normy či principy zároveň nepřevažují v daném případě nad zasaženou ústavní normou nebo principem.

Porušení § 66 odst. 1 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, může zasahovat ústavní normy nebo principy, konkrétně práva poslanců účastnit se parlamentní rozpravy a jejich rovnost jako reprezentantů lidu vyplývající z čl. 5 a 6 Ústavy a čl. 22 Listiny základních práv a svobod. Protichůdným ústavním principem je princip politického rozhodování vycházejícího z vůle většiny vyjádřené svobodným hlasováním vyplývající z čl. 6 Ústavy. Procedurální návrhy o pevném času hlasování a následném ukončení rozpravy jsou ústavně konformní, pokud jsou způsobilé dosáhnout ochrany principu politického rozhodování z vůle většiny vyjádřené svobodným hlasováním při mi-

nimálním zásahu do ústavních principů rovnosti poslanců a jejich práva účastnit se parlamentní rozpravy, neboť jednací řád Poslanecké sněmovny nenabízí mírnější a přitom obdobně účinný prostředek, jímž by bylo možné dosáhnout sledovaného cíle, tj. prosazení politické vůle většiny.

Ústavní soud se staví k přezkumu aplikace i interpretace sociálních práv zakotvených v hlavě čtvrté Listiny základních práv a svobod zdrženlivě, neboť si je vědom skutečnosti, že zákonná úprava i její použití jsou otázkami svou podstatou politickými, které jsou omezeny možnostmi státního rozpočtu. Sociální práva nemají bezpodmínečnou povahu, je nutné je náležitě zákoně konkretizovat a lze se jich také domáhat pouze v mezích platných zákonů. Posouzení účelnosti a vhodnosti zákonné úpravy v této oblasti proto Ústavní soud v zásadě ponechává v pravomoci zákonodárce a do jeho činnosti, kromě případů zjištěné neústavnosti, nezasahuje.

Zákonné vymezení podmínek výkonu sociálních práv nesmí být v rozporu se základními ústavními principy a nesmí zasahovat do samotné podstaty těchto základních práv. Stejně jako v případě základních práv a svobod přímo vymahatelných na základě Listiny základních práv a svobod musí též v případě sociálních práv zákonodárce respektovat pravidlo uvedené v čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, podle něhož při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu.

Zvýšení důchodového věku by bylo způsobilé zasáhnout esenciální obsah práva na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří (čl. 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod) pouze v případě, jednalo-li by se o zvýšení excesivní. Z podstaty čl. 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod nelze dovodit, že by zákonná úprava měla při stanovení důchodového věku v důsledku výkonu rizikové práce zvýhodnit určitou přesně vymezenou skupinu osob. Určení této kategorie tak zůstává projevem politického uvážení zákonodárce, které však musí respektovat mezinárodní závazky.

Eutanázie

Otázka možnosti svobodného rozhodnutí o ukončení vlastního života, a to i za

Specialisté na hospodářskou soutěž

Hospodářská soutěž

Regulovaná odvětví

Prověřování zahraničních investic (FDI)

Veřejné zakázky

Compliance

asistence třetí osoby, spadá do rozsahu práva na respektování tělesné a duševní integrity podle čl. 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a práva na soukromí podle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Legitimním cílem omezení práva na soukromí v jeho aspektu rozhodování o konci vlastního života je ochrana zranitelných osob před rozhodnutími učiněnými unáhleně, pod nátlakem, v tísní či za jiných okolností, za nichž by takové rozhodnutí nebylo skutečným projevem osobní autonomie. Důsledkem ochrany práva na sebeurčení nesmí být ohrožení základních práv zranitelných skupin lidí, jejich marginalizace či přímo nucené záslahy do jejich fyzické integrity.

Konkrétní predikce zdravotního stavu osoby domáhající se eutanázie a vyhlídky způsobu a času konce jejího života, ovlivňují váhu takového požadavku na pomyslných vahách poměřujících přípustnost omezení práva na respektování tělesné a duševní integrity a práva na soukromí.

Náklady exekuce

Soudní exekutor má nárok na náhradu nákladů exekuce, které fakticky vymohl na povinném podle pravomocných příkazů k úhradě nákladů exekuce ještě před tím, než bylo zahájeno insolvenční řízení na majetek povinného spojené s oddlužením, po jehož splnění byl povinný osvobozen od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení [§ 414 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)] a nastaly zákonné podmínky pro zastavení exekuce (§ 268 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád). Za takové situace nemá soudní exekutor důvod přihlašovat svoji pohledávku do insolvenčního řízení a nevztahuje se na něj osvobození podle § 414 odst. 5 insolvenčního zákona.

Odměna advokáta

Vyjde-li soud při určování nákladů řízení z náhradní tarifní hodnoty podle § 9 odst. 4 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 31. 12. 2024, namísto z přisouzené částky ve smyslu § 8 odst. 1 advokátního tarifu, přestože účastník do

řízení vstupoval s relevantním znaleckým posudkem, který vyčíslil požadovanou výši bolestného a ztížení společenského uplatnění, poruší tím právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

**Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“**

Odměna obhájce

Ustanovení § 151 odst. 2 trestního řádu nezakládá bez dalšího nárok obhájce na odměnu a náhradu hotových výdajů za jakýkoli úkon právní služby poskytnutý obviněnému v průběhu nutné obhajoby v souvislosti s jeho trestní věcí. Obecný soud musí vždy zhodnotit, zda úkon právní služby nebyl z hlediska účelu povinného zastoupení při celkovém zohlednění průběhu trestního řízení neúčelný, a z tohoto důvodu nadbytečný. Pokud by tomu tak bylo, pak z takového úkonu nevzniká obhájci uvedený nárok vůči státu, neboť i když byl tento úkon právní služby učiněn na žádost obviněného či s jeho souhlasem, samotný nesloužil zajištění povinného zastoupení. Závěr o neúčelnosti úkonu právní služby musí být vždy odůvodněn konkrétními okolnostmi daného trestního řízení.

Nelze-li konkrétní úkon podřadit pod konkrétní ustanovení § 11 odst. 1 a odst. 2 advokátního tarifu, nelze s přihlédnutím k § 11 odst. 3 advokátního tarifu bez dalšího vyloučit vykonaný úkon jako tzv. úkon právní služby. Obecné soudy mají povinnost vykládat advokátní tarif ústavně souladným způsobem.

Výkon rozhodnutí

Hlavním účelem vedlejšího účastnictví je pomoc ve sporu jednomu z účastníků řízení, a jeho smyslem je posílit v konkrétním řízení postavení toho účastníka, na jeho straně vedlejší účastník vystupuje, samozřejmě za předpokladu, že vedlejší účastník má právní zájem na výsledku řízení.

Vzhledem k tomu, že soudní prodej zástavy se uskutečňuje ve dvou fázích, přičemž v první fázi není soudu umožněno provádět dokazování ke sporným tvrzením účastníků, a veškeré dokazování je

přesunuto do druhé fáze, tedy až v rámci řízení o výkon rozhodnutí (exekučního řízení) prodejem zástavy je účastníkům umožněno tvrdit a prokazovat rozhodující hmotněprávní skutečnosti pro zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce) prodejem zástavy, že soudní prodej zástavy není ani řízením nalézacím, ani řízením vykonávacím (exekučním), a že řízení o návrhu na zastavení exekuce dle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h), resp. § 268 odst. 3 o. s. ř. má povahu řízení sporného, platí, že specifická povaha tohoto řízení nevylučuje vedlejší účastnictví, má-li vedlejší účastník na výsledku řízení právní zájem.

Zásada zákazu reformationis in peius v insolvenčním řízení

Jestliže odvolací soud na základě odvolání podaného dlužníkem proti usnesení insolvenčního soudu o zrušení schváleného oddlužení a (současně) o zastavení insolvenčního řízení (proto, že dlužníkův majetek je pro uspokojení věřitelů v konkursu zcela nepostačující) dospěje k závěru, že odvolací soud schválené oddlužení správně zrušil, ale nebyly splněny předpoklady pro zastavení insolvenčního řízení (např. proto, že dlužník má majetek, z něž v konkursu mohou být uspokojeni jeho věřitelé), je oprávněn změnit odvoláním napadené usnesení ve výroku o zastavení řízení tak, že na majetek dlužníka se prohlašuje konkurs; nejde o porušení zákazu „změny k horšímu“ (reformationis in peius).

Bezdůvodné obohacení

Jednou ze skutkových podstat bezdůvodného obohacení ve smyslu § 2991 odst. 2 o. z. je i protiprávní užití cizí hodnoty, tedy stav, kdy je cizí nemovitá věc užívána subjektem odlišným od jejího vlastníka bez nájemní smlouvy či jiného obdobného titulu. Prospěch v takové situaci vzniká tomu, kdo uživatelská oprávnění realizuje, aniž by za to čehokoliv hradil, a jehož majetkový stav se tudíž nezmenšil, ačkoli by se tak za obvyklých okolností stalo. Kromě toho je soudní praxe ustálena rovněž v názoru, že pokračujícím užíváním předmětu nájmu je i jeho nevyklizení po skončení doby nájmu. Povinnost nemovitost vyklidit je považována za splněnou v případě, že ten, kdo ji má vyklidit, z ní odstraní své věci a zároveň ji odevzdá oprávněné osobě.

Uvedené závěry se prosadí i tehdy, odvíjeli se hmotněprávní nárok na vydání bez-

EFEKTIVNÍ ŘEŠENÍ, JASNÉ VÝSLEDKY.

Nabízíme řešení, nikoli jen stanoviska. Efektivně a včas vyřešíme komplikované případy, které vyžadují kreativní přístup i běžné právní záležitosti. Poskytneme právní poradenství ušité na míru konkrétního klienta, ať už je to renomovaná banka nebo menší firma.

FÚZE & AKVIZICE | BANKOVNICTVÍ & FINANCE | INSOLVENCE & RESTRUKTURALIZACE
KORPORAČNÍ PRÁVO, SMLOUVY | SOUDNÍ SPORY & ROZHODČÍ ŘÍZENÍ | NEMOVITOSTI
STAVEBNICTVÍ & ENERGETIKA | COMPLIANCE & PRACOVNÍ PRÁVO | IT, IP, MÉDIA

www.dunovska.cz | office@dunovska.cz

VELMI DOPORUČOVANÁ KANCELAR

důvodného obohacení od protiprávního (bezesmluvního) užívání pozemku, který byl povinný podle soudního rozhodnutí povinen vyklidit, ale tuto svou povinnost dobrovolně nesplnil a vyklizení pozemku tak muselo být vynuceno v exekučním řízení. Procesněprávní vztahy založené pravomocným soudním rozhodnutím působí nezávisle na skutečných hmotněprávních poměrech a naopak. Soudní exekutor při výkonu rozhodnutí není hmotněprávním ani procesním zástupcem oprávněného a provede-li (v případě, že byl pro vymožení nákladů předchozího řízení a pro náklady exekučního řízení nařízen i výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí povinného) na místě výkonu rozhodnutí ukládajícího vyklizení pozemku soupis věcí povinného, u nichž lze předpokládat, že by mohly být prodány (§ 326 o. s. ř.), nepřechází movité věci, které nebyly zajištěny a které byly ponechány na místě, kde byly sepsány (§ 327 odst. 3 o. s. ř.), do jeho „držení“. Stále jde o věci ve vlastnictví povinného, přičemž skutečnost, že je nesmí poškodit, zničit, odstranit nebo zcizit, je zde výrazem obecného zákazu poškozování věřitele, jehož porušení je trestným činem (viz § 222 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů). Provedení výkonu rozhodnutí ukládajícího vyklizení nemovité věci v exekučním řízení tudíž nemusí nutně vyvolat zánik hmotněprávního vztahu dotčených subjektů. Proto i v případě, že byl proveden nucený (exekuční) výkon rozhodnutí ukládajícího vyklizení nemovité věci, je třeba považovat vyklizovací povinnost za splněnou (i) v rovině hmotného práva až tehdy, co jsou z nemovité věci odstraněny věci povinného (toho, kdo ji má vyklidit) a co je odevzdána (uvolněna) do sféry vlivu oprávněné osoby.

Dobrá pověst

V případě zániku právnické osoby s právním nástupcem vstupuje právní nástupce též do práv a povinností nemajetkové povahy zaniklé právnické osoby a může se domáhat práva na odpověď podle § 10 odst. 1 tiskového zákona, které vzniklo jeho právnímu předchůdci.

Insolvence

Jestliže „osoba s právem postihu“ přihlásí regresní pohledávku (v souladu s § 173 odst. 3 a § 183 odst. 3 insolvenčního záko-

na v odpovídajícím znění) do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka jako pohledávku vázanou na splnění odkládací podmínky, ale do skončení insolvenčního řízení neuhradí věřiteli na dluh ničeho (takže odkládací podmínka se nesplní a nenaplní se ani předpoklady postupu podle § 183 odst. 3 insolvenčního zákona v odpovídajícím znění), prosadí se účinky dlužníku přiznaného osvobození od placení zbytku dluhů v souladu s § 414 odst. 3 insolvenčního zákona i vůči takové osobě. To platí bez zřetele k tomu, zda taková osoba věřiteli dluh nehradila (neuhradila) proto, že toho nebyla schopna, nebo proto, že k tomu nebyla ochotna (dlužníkove spoludlužníku coby „osobě s právem postihu“, která uhradí věřiteli dluh nad rámec stanoveného podílu na dluhu až po skončení insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka, v němž věřitel uplatnil (mohl uplatnit) pohledávku přihláškou, a poté, co dlužníku bylo přiznáno osvobození od placení zbytku pohledávek (§ 414 insolvenčního zákona), nelze přiznat regresní pohledávku, jejížž uspokojení se po dlužníku domáhá podle § 511 odst. 3 obč. zák. v soudním nebo jiném řízení. Od okamžiku, kdy se prosadí účinky dlužníku přiznaného osvobození od placení zbytku pohledávek, má totiž i taková regresní pohledávka v souladu s § 414 odst. 3 insolvenčního zákona stejný režim, jako promlčená pohledávka).

**Plné texty naleznete
na www.epravo.cz v sekci
„Soudní rozhodnutí“**

Soudní poplatky

Žádosti poplatníka podle § 9 odst. 4 písm. c/ zákona o soudních poplatcích založené na tvrzení, že „nemohl poplatek dosud zaplatit“, avšak očekává, že mu jeho dlužník brzy uhradí pohledávku, ze které soudní poplatek uhradí, soud nevyhoví, jestliže mu poplatník kromě údajů o oné pohledávce v předchozích fázích řízení (při rozhodování o žádosti poplatníka podle § 138 o. s. ř.) neposkytl požadovanou součinnost ke zjištění svých majetkových poměrů; poplatník (žadatel) v takovém případě „nedoložil“, že nemohl poplatek dosud zaplatit „bez své viny“ (§ 9 odst. 4 písm. c/ zákona o soudních poplatcích).

Samotná konstrukce žádosti podle § 9 odst. 4 písm. c/ zákona o soudních poplatcích založené na tvrzení o očekávané (brzké) úhradě pohledávky (ze které bude možné zaplatit soudní poplatek) poplatníkovým (žadatelovým) dlužníkem, pak ani při současném doložení existence takové pohledávky poplatníkem není bez dalšího důvodem pro vyhovění žádosti podle označeného ustanovení. Odložení splatnosti soudního poplatku podle § 9 odst. 6 zákona o soudních poplatcích provedené usnesením vydaným podle § 9 odst. 5 zákona o soudních poplatcích se ve vazbě na požadavek, aby poplatník doložil, že „bez své viny nemohl poplatek dosud zaplatit“, předpokládá např. v situaci, kdy poplatník brání ve vlastní včasné úhradě soudního poplatku dočasná překážka, kterou nezavinil (např. neočekávaná hospitalizace), nebo v situaci, kdy při jinak řádně osvědčené majetnosti vytváří jedinou dočasnou překážku pro úhradu soudního poplatku poplatníkem potřeba transformovat v přiměřeném čase určitý majetek (movitou či nemovitou věc) v potřebný finanční obnos. Je-li takovým (transformovatelným) majetkem poplatníkovou pohledávka za jeho dlužníkem, lze přijmout závěr o dočasnosti překážky bránící jejímu využití coby zdroje k úhradě soudního poplatku např. tehdy, jsou-li peníze tzv. na cestě k poplatníkovi [od jeho dlužníka, který dobrovolně dluh uhradil nebo již byl přinucen dluh uhradit, anebo od osoby, které poplatník pohledávku „prodal“ (zpeněžil ji postoupením za úplatu)]. To, že pohledávka poplatníka za jeho dlužníkem je tzv. nesporná (např. proto, že je podložena exekučním titulem nebo proto, že dlužník i bez exekučního titulu uznává její pravost a výši), z ní nicméně bez dalšího nečiní (pro účely posouzení žádosti dle § 9 odst. 4 písm. c/ zákona o soudních poplatcích) zdroj způsobilý doložit, že k úhradě soudního poplatku dojde alespoň později. Kromě situace, kdy poplatníkovou pohledávku je sice nesporná, ale jeho dlužník ji nemá z čeho uhradit (jde o pohledávku nedobytnou), může jít např. o situaci, kdy využití pohledávky coby zdroje úhrady soudního poplatku bude bránit snaha jiných poplatníkových věřitelů o její exekuční postih, nebo kdy poplatníkův dlužník bude aktivně bránit úhradě nesporné pohledávky poplatníku proto, že sám má vzájemnou pohledávku vůči poplatníkovi (a nejde o pohledávky započitatelné).

Skupina ČEZ se stará o budoucí recyklaci solárních panelů, zájem má o služby nové linky Technoworld

ČEZ spouští nové fotovoltaické elektrárny – vlastní instalace i zdroje u zákazníků – a současně v předstihu řeší celý životní cyklus solárních panelů včetně jejich ekologické recyklace prostřednictvím ČEZ Recyklace. Již delší dobu je partnerem v této oblasti společnost Technoworld, která nedávno zahájila provoz nové certifikované recyklační linky ve středočeských Letech. Inovativní japonská sestava na bázi tzv. horkých nožů o teplotě až 300 stupňů umí odstraňovat sklo z panelů vcelku bez jeho rozbití, a zpracuje až pět tisíc tun vyřazených fotovoltaik ročně. Technoworld z nich dokáže vytřídit cenné kovy, sklo, plasty i další suroviny a připravit je pro další využití ve zpracovatelském průmyslu.

S rostoucím počtem instalací fotovoltaických elektráren stoupá i význam nových kapacit pro zajištění legislativně předepsané recyklace. Skupina ČEZ provozuje fotovoltaiky o výkonu přes 200 MW a další stovky MW jich zprovozní v následujících letech. Společnost ČEZ Recyklace provozující jeden z významných kolektivních recyklačních

systémů v ČR pokrývajících nejen v rámci Skupiny ČEZ sběr a likvidaci fotovoltaických panelů proto pokračuje v zasmulňování nových recyklačních zařízení. Jedná proto o kontraktu na využití nové japonské linky společnosti Technoworld, držitele mezinárodní certifikace WEEE-LABEX dokládající vysoký standard při zpracování odpadních solárních panelů.

„Fotovoltaické elektrárny patří ve Skupině ČEZ k nejrychleji se rozvíjejícím zdrojům. Očekáváme, že v následujících letech firmy Skupiny ČEZ postaví mnoho nových fotovoltaik v pozemních parcích, na carportech i střeších zákazníků z řad domácností, firem a obcí. Současně se už dnes připravujeme na postupné dožívání panelů z elektráren fungujících více než

15 let. Rozšiřujeme proto síť partnerů pro odpovědné ekologické zpracování došlých panelů, které se stanou zdrojem cenných surovin pro český průmysl," říká Ladislav Trylč, jednatel společnosti ČEZ Recyklace.

Firma Technoworld provozuje dvě recyklační linky, které se liší především technologií odstraňování skleněného povrchu panelů. První zařízení je určeno pro zpracování poškozených panelů, jejichž skleněný povrch odstraňuje speciálním frézováním. Druhá linka dovezená na klíč od japonského dodavatele funguje v areálu firmy ve středočeských Letech teprve několik týdnů a díky technologii tzv. horkých nožů umí vrchní skleněnou vrstvu odstranit vcelku bez jejího porušení. Za den tu zrecyklují několik tun vyřazených fotovoltaických panelů, roční kapacita obou linek je plánována na 5 tisíc tun.

„Naše společnost patří mezi průkopníky recyklace v České republice a trendy v tomto oboru chceme díky neustálým investicím do inovací určovat i nadále. Díky jedné z nejmodernějších světových linek na recyklaci solárních panelů, která pomocí nožů ohřátých až na 300 stupňů zvládne oddělit sklo od zbytku panelu, můžeme garantovat zvýšenou čistotu všech výstupních frakcí. To významně rozšiřuje možnosti dalšího využití separovaného skla, cenných kovů a dalších prvků obsažených v pa-

nelech," uvádí Jan Vrba, předseda správní rady Technoworld.

Více než 60 % hmotnosti panelu tvoří sklo a 20 % snadno recyklovatelný hliník. Nejvyšší hodnotu ovšem mají některé barevné či drahé kovy – měď, a hlavně stříbro. Recyklace zpracovává i materiály ze střídačů, kabeláže nebo kovových konstrukcí. Vytríděné komponenty mohou sloužit přímo k výrobě nových panelů nebo směřují do různých odvětví jako je hutní, sklářský nebo stavební průmysl.

Skupina ČEZ staví nové fotovoltaické parky, ale provozuje i elektrárny zprovozněvané v době před více než 15 lety. Poprvé ve větším objemu využil ČEZ služby certifikované recyklace při likvidaci následků tornáda na jižní Moravě v roce 2021. Více než devět tisíc vyřazených panelů z poškozené fotovoltaické elektrárny v Pánově u Hodonína bylo předáno certifikovanému zpracovateli za účelem zajištění jejich recyklace.

Skupina ČEZ hodlá v rámci vize Čistá Energie Zítřka mj. přeměnit výrobní portfolio na nízkoemisní a dosáhnout klimatické neutrality do roku 2040. Pro oblast obnovitelných zdrojů to bude znamenat masivní výstavbu nových zelených elektráren s hlavním důrazem na fotovoltaiky. K nejdůležitější povinnosti a odpovědnosti provozovatelů fotovoltaických elektráren přitom patří zajištění ekologické likvidace solárních panelů po konci

jejich životnosti. Vedle samotné správy recyklačních příspěvků určených na budoucí recyklaci se proto stává důležitým bodem také kvalitní know-how v oblasti zpracování fotovoltaických modulů pro další využití.

Technoworld je česká společnost patřící do skupiny ENVIROPOL, předního zpracovatele elektroodpadu v České republice, na Slovensku a v Polsku. Pro výrobce a prodejce elektrozařízení, kolektivní sběrné systémy a další průmyslová odvětví přináší jednoduchá a nákladově efektivní řešení ve zpracování elektroodpadu. Technoworld poskytuje služby napříč všemi oblastmi nakládání s elektroodpadem od servisních služeb a poradenství v odpadovém hospodářství, přes zpracování odpadních elektrozařízení až k obchodu s kovy a separovanými odpady. Díky inovacím a vlastnímu vývoji firma dokáže efektivně využít až 95 % vysloužilého elektra.

 online

ESG v roce 2025 a jak dál (s praktickými nemovitostními souvislostmi)

Získejte ucelený přehled ESG povinností pro rok 2025 a jejich dopadů do praxe – od legislativy a reportingu až po energetiku, reklamu a pracovněprávní požadavky. Zaměříme se i na konkrétní dopady v real estate, včetně nájemních a stavebních smluv.

Další online konference a semináře
naleznete na www.epravo.cz

ARROWS VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

Děkujeme všem klientům, kteří oceňují naše služby
v oblasti veřejného zadávání.

Ondřej | Johnová | Hajdušek

ARROWS
advokátní kancelář

Pokuty, nehody, půjčovny: na co myslet při cestách autem po Evropě

Cestování autem zůstává pro mnoho Čechů nejpohodlnější a nejpřitažlivější formou dopravy. Možnost vyrazit kdykoli, zastavit se u malebného městečka, přivést si domů regionální speciality nebo vzít s sebou celou rodinu včetně domácího mazlíčka – to vše dělá z automobilu symbol svobody. Jenže s překročením hranic přicházejí i nová pravidla. To, co by v Česku skončilo domluvou, může být v zahraničí řešeno přísně a s vysokou sankcí. A protože státy mezi sebou sdílejí údaje o přestupcích, nepříjemná připomínka dovolené dorazí často až po návratu v podobě obálky se zahraničním razítkem.

Nejde přitom jen o pokuty, ale i o celkovou zodpovědnost, kterou řidič nese. Pokud dojde k nehodě nebo sporu s úřady, ocitá se člověk v situaci, kdy se musí rychle zorientovat v neznámém prostředí. Nejde jen o peníze, ale i o čas a nervy. Každé zdržení, komunikace v cizím jazyce či nejistota, zda byl přestupek oprávněný, dokáže proměnit cestu v sérii starostí. K výbavě řidiče už dávno nepatří jen mapa a plná nádrž, ale také povědomí o právních povinnostech.

Rozdíly v právních systémech evropských států mohou být značné. To, co je v jedné zemi banalitou, může být jinde

posuzováno jako závažné porušení pravidel. Kdo cestuje do zahraničí často, měl by mít základní povědomí o tom, co platí v cílové destinaci. A stejně jako je samozřejmostí připravit auto po technické stránce, měla by se stát součástí příprav i jistota právní.

Přestupky nezůstanou bez odezvy

Evropský systém vymáhání dopravních přestupků funguje rychle a spolehlivě. Pokud překročíte rychlost v Rakousku nebo projedete na červenou v Itálii, zahraniční úřady si vyžádají údaje ze systému EUCARIS a výzva dorazí přímo na vaši adresu. Řidiči tak musí počítat

s tím, že oznámení o přestupku dorazí i po návratu domů.

Mýtus, že pokud vás nezastaví policie přímo na místě, přestupek se „ztratí“, už dávno neplatí. Dopisy přicházejí i po několika měsících a kromě samotné sankce obsahují i administrativní poplatky, které částku navyšují. Nezaplacené pokuty navíc mohou zkomplikovat další cesty – třeba při půjčení vozu nebo při běžné silniční kontrole.

Přístup států k vymáhání je sice různý, nelze ale spoléhat na benevolenci. Pravidla se průběžně zpřísnují a to, co ještě před rokem nemuselo projít systémem,

dnes už úřady evidují. Vyplatí se proto sledovat aktuální informace o zemích, do kterých vyrazíte.

Parkování v Německu nebo Rakousku

Mnozí čeští řidiči se setkali s tím, že po návratu z nákupů či výletu do Německa nebo Rakouska obdrželi e-mail nebo dopis s výzvou k úhradě smluvní pokuty za parkování. Typickým odesílatelem je společnost ParkDepot GmbH, která se specializuje na správu soukromých parkovišť. Na první pohled se může zdát, že jde o nepochopitelné vyžadování peněz – zvláště pokud jste byli přesvědčeni, že je stání zdarma.

Ve skutečnosti je situace jednoduchá: v momentě, kdy na parkoviště vjedete, uzavíráte s provozovatelem smlouvu o užívání parkovacího místa. Podmínky bývají uvedené na informačních tabulích – nejčastěji se jedná o omezenou

bezplatnou dobu (např. 90 minut), po jejímž překročení musíte zaplatit parkovací lístek. Pokud tuto povinnost nesplníte, správce parkoviště má právo vyžadovat smluvní pokutu.

Na rozdíl od dopravního přestupku nejde o pokutu uloženou policií, ale o soukromoprávní nárok vyplývající z obchodních podmínek. ParkDepot GmbH používá systém kamerového snímání registračních značek, který vyhodnotí délku stání a následně rozesílá výzvy k úhradě. Informace o majiteli vozidla si může vyžádat od německého Spolkového úřadu pro motorová vozidla.

Pokuta se tak může pohybovat v řádu desítek eur a v případě neuhrazení je teoreticky vymahatelná soudní cestou. Promlčecí lhůta činí tři roky. Pokud se rozhodnete částku neuhradit, je potřeba počítat s tím, že po dobu této lhůty může společnost svůj nárok uplatňovat,

a je vhodné vyhnout se parkovištím, která spravuje.

Když nehoda zkomplikuje cestu

Rizikem nejsou jen pokuty, ale i nehody. Nemusí jít o vážné kolize, stačí menší střet na parkovišti. Statistiky Policie ČR ukazují, že nejčastější příčinou je prostá nepozornost – zadávání adresy do navigace, kontrola telefonu nebo rozhovor s cestujícími.

V cizím prostředí je navíc stres ještě intenzivnější. Zatímco doma lidé vědí, jak formulář vyplnit, v zahraničí se musejí spolehnout na improvizaci a jazykové schopnosti. To často vede k chybám, které později komplikují pojistné řízení. Přitom rozdílné bývají i limity pro povinné přivolání policie – co u nás není nutné, může být jinde nezbytnou podmínkou pro uznání pojistného nároku.

AI v právní praxi v detailu – pokročilé techniky a strategie

Posuňte práci s AI na profesionální úroveň – od pokročilého promptování a automatizace právní analýzy po integraci AI do kanceláře a marketingové workflow. Seminář ukáže, jak využít špičkové nástroje a postupy pro vyšší efektivitu i konkurenceschopnost v právní praxi.

Když vůz není váš – autopůjčovny a sdílená auta

Stále více cestovatelů dnes využívá místo vlastního vozu služby autopůjčoven nebo carsharingu. Na první pohled jde o pohodlné řešení – nemusíte řešit další známku ani servis, stačí převzít klíče a vyrazit. Jenže i zde platí, že co vypadá jednoduše, může mít řadu právních úskalí.

Typickým problémem jsou smluvní podmínky. Při převzetí vozu zákazník většinou podepisuje obsáhlou smlouvu v cizím jazyce, jejímž detailům často nerozumí. Skrývat se v ní mohou povinnosti, o kterých řidič nemá tušení – například striktní zákaz jízdy do sousedních zemí nebo vysoké sankce za pozdní vrácení. Pokud se tyto podmínky poruší, může autopůjčovna požadovat částky, které několikanásobně převyšují cenu samotného pronájmu.

Další kapitolou je odpovědnost za škodu. I když je vůz pojištěný, většina půjčoven vyžaduje kauci a stanovuje vysokou spoluúčast. V praxi to znamená, že i drobný škrábanec na nárazníku může klienta přijít na stovky eur. Spory často vznikají při vracení vozidla, kdy zaměstnanci hledají i minimální oděry. Pokud si zákazník nepořídí fotodokumentaci v okamžiku kdy vozidlo převezme, těžko prokáže, že poškození nepůsobil on.

U sdílených aut je situace ještě složitější. Řidič většinou přebírá vůz bez možnosti jej detailně zkontrolovat, a pokud se objeví závada, bývá automaticky považován za viníka právě on. Stejně tak pokuty za dopravní přestupky dorazí nejprve provozovateli služby, který je následně přefakturuje klientovi – často ještě s připočtením administrativního poplatku.

Elektromobil na cestách – nové zážitky i nové právní otázky

Rostoucí obliba elektromobilů mění i způsob, jakým Češi cestují po Evropě. Možnost levnější jízdy a tichého provozu je lákavá, zároveň ale přináší právní i praktické komplikace, které si řidiči často neuvědomují. Zatímco tankování u čerpací stanice je jednoduché, nabíjení má svá pravidla, která se stát od státu liší.

Jedním z nejčastějších problémů je rozdílná cenotvorba. Někde se platí za odebranou energii, jinde za dobu stání, často jde o kombinaci obou. Pokud vůz zůstane u nabíječky déle, než je nezbytné, mohou poskytovatelé účtovat vysoké „idle fees“ – poplatky za blokování stanice. Ty se mohou vyšplhat až na desítky eur za hodinu.

Další komplikací je registrace a platba. V mnoha zemích nabíjení nefunguje jako u čerpací stanice – nestačí karta nebo hotovost. Je nutné mít konkrétní aplikaci, RFID kartu nebo smlouvu s lokálním poskytovatelem. Kdo přijede nepřipravený, může stát u nabíječky bez možnosti ji spustit. Existují sice služby, které sjednocují přístup, ty ale často účtují výrazně vyšší ceny.

Specifické jsou i smluvní podmínky provozu stanic. Pokud dojde k poruše nebo k přerušení nabíjení, zákazník většinou nemá nárok na okamžitou náhradu, přestože mu byla částka stržena. Reklamacie je nutné uplatnit písemně, často v cizím jazyce a v krátkých lhůtách. Pro laika je složité se domoci spravedlivého výsledku.

Do hry vstupuje i odpovědnost za poškození infrastruktury. Pokud řidič neodpojí kabel správně a poškodí konektor, může mu provozovatel účtovat náhradu v řádu stovek až tisíců eur. Spory o to, zda je vina na straně uživatele nebo provozovatele, pak mohou skončit až u soudu.

Kde končí klasické pojištění a začíná právní ochrana

Na všech těchto příkladech je vidět, že povinné ručení a havarijní pojištění kryjí škody, ale neřeší samotný spor. V zahraničí se k tomu přidávají odlišné postupy, dražší právní služby či jazyková bariéra. I drobný problém se tak může rychle změnit v náročnou záležitost.

V těchto chvílích nastupuje pojištění právní ochrany. Na rozdíl od klasického krytí se zaměřuje na obranu práv řidiče. D.A.S. nabízí klientům překlady dokumentů, komunikaci s úřady, sepisování odvolání i zastoupení u soudu. Velkou výhodou je možnost konzultovat i zdánlivě malé otázky, které by jinak stály hodiny hledání a nejistoty.

Mnozí motoristé mají pocit, že podobné situace je nepotkají. Praxe ale ukazuje opak – do sporu se může dostat i ten nejopatrnější. Rozdíl mezi tím, zda se brání sám, nebo má v zádech právníky, je v tu chvíli zásadní.

Připravený řidič zvládne i nečekané situace

Cestování autem má být symbolem svobody a objevování, ne zdrojem stresu. Připravený řidič, který zná pravidla a má pojištění právní ochrany, se může soustředit na to podstatné – samotný zážitek z cesty. V dnešní propojené Evropě už totiž žádný přestupek nezůstane bez odezvy. Kdo má za sebou odborníky, zvládne i nepříjemné situace s nadhledem. A nakonec jde vždy o to jediné – aby radost z jízdy nepřebily starosti.

PRÁVNÍ OCHRANA

Pobočka ERGO Versicherung Aktiengesellschaft pro ČR

ZIZLAVSKY

➤ **30 let**

byznys • restrukturalizace • insolvence

bezpečná řešení

www.zizlavsky.cz

ak@zizlavsky.cz

Oceňování automobilů jako součást ocenění společnosti

Při zpracování znaleckých posudků ve věci ocenění podílu společnosti běžně dochází k situaci, kdy je nutné vypořádat se s valuací osobních automobilů. K této situaci nejčastěji dochází při majetkovém ocenění obchodního závodu, někdy pak i v rámci výnosového ocenění podniku, a to za předpokladu, že je vozidlo vyčleněno do neprovozního majetku.

Jedním ze základních způsobů, jak stanovit tržní hodnotu vozidla, je porovnávací přístup. Hodnota automobilu se odvozuje na základě cen obdobných vozidel, která jsou k dispozici na trhu – buď aktuálně nabízených, nebo nedávno prodaných. Tato metoda je vhodná zejména tehdy, když je k dispozici dostatečné množství srovnatelných vzorků. Výsledná hodnota se určuje na základě analýzy cen podobných vozidel, přičemž se odstraňují cenové odchylky způsobené výjimečnými nebo spekulativními faktory. Hodnota posuzovaného vozidla se poté stanoví jako průměr – prostý nebo vážený – upravených cen srovnatelných vozidel, které byly zohledněny pomocí příslušných koeficientů (počet najetých kilometrů, technický stav vozidla, rok výroby, aj.). Porovnávací metoda je vhodná především díky odrazu skutečné tržní situace a poměrně snadnému ověření porovnávacích vzorků, tedy i cenové hladiny. Její aplikaci nelze využít u speciálních modelů, kde chybí dostatek srovnávacích vozidel.

Další metodou je metoda časové ceny, která bere v úvahu přirozené opotřebení vozidla v čase. Vychází z původní pořizovací ceny nového vozu, od které se následně odečítá hodnota odpovídající jeho amortizaci – tedy snížení hodnoty způsobené stářím a provozem. Standardně se tento odpis provádí lineárním, případně exponenciálním způsobem, například na základě předpokládané životnosti vozidla, kdy se každý rok odečítá určité procento z původní hodnoty. Tento postup se uplatňuje především v případech, kdy není k dispozici dostatečný počet srovnatelných nabídek na trhu. Při použití této metody je možné vycházet z uznávaných cenových přehledů a tabulek, které určují odpisy v závislosti na stáří, technickém stavu, případně dalších faktorech. Nevýhodou metody je skutečnost, že vý-

sledná hodnota nemusí vždy vystihovat tržní cenu – například u novějších vozidel s nízkým kilometrovým nájezdem. V České republice je této metodě podobný výpočet dle znaleckého standardu č. I/2022 od VUT (Vysoké učení technické v Brně), který se zabývá oceňování silničních a zvláštních vozidel.

U upravených, speciálních nebo historických vozidel se využívá reprodukční (věcná) metoda, která zjišťuje, za kolik by bylo možné pořídit předmětné vozidlo aktuálně. Jejím principem je stanovení nákladů, které by bylo třeba vynaložit na pořízení vozidla stejného typu a funkce v dnešních podmínkách. Metodu je možné využívat u stanovení hodnoty veteránů, závodních vozidel i obytných vozů. Znalec při výpočtu zohledňuje aktuální ceny práce a náhradních dílů. Výsledná hodnota se následně koriguje o opotřebení a technický stav automobilu. Aplikace reprodukční metody je časově poměrně náročná, její zpracování často může vyžadovat přizvání konzultanta (specialisty v daném oboru) ke zpracování posudku.

Méně častou metodou je aplikace metody výnosové, kdy znalec hodnotí vozidlo na základě jeho schopnosti generovat

zisky. Metodu je možné uplatňovat například u taxislužeb, půjčoven automobilů, leasingových firem případně při ocenění přepravních společností. Znalec posuzuje, jaký ekonomický přínos může vozidlo generovat v rámci podnikatelské činnosti. V úvahu je potřeba brát očekávané příjmy z provozu, provozní výdaje, opotřebení a rizika spojená s provozem.

Každá z uvedených metod má své specifické využití. Znalec standardně volí takovou metodu, která nejlépe odpovídá účelu posudku, charakteru vozidel, dostupnosti dat a informací od zadavatele znaleckého posudku.

Ing. Miloš Kačírek
Business Valuation Manager
EqSA

ČEZ ESCO za první pololetí ušetřilo zákazníkům přes 420 milionů korun a 111 tisíc tun ekvivalentu CO₂. Úsporu jednotlivých produktů si mohou zákazníci nově ověřit díky ESCOmetru

V první polovině letošního roku ušetřili díky modernizaci energetiky od ČEZ ESCO jeho zákazníci 423 milionů korun. Firmy, instituce, kraje nebo města šetřily hlavně díky projektům dodávky elektřiny a tepla z kogeneračních jednotek, energetických úspor v budovách, vlastním fotovoltaikám, modernímu veřejnému osvětlení, nebo modernizaci vytápění. Investice zákazníků zároveň výrazně snížily vypouštěné emise skleníkových plynů, za první pololetí konkrétně o 111 tisíc tun CO₂e. Ukazují to data ESCOmetru, které firma ČEZ ESCO průběžně vyhodnocuje.

zajímají, stejně jako obory, kde naše řešení moderní energetiky pomáhají. Je to další z nástrojů, jak i veřejnosti ukazovat reálné výsledky dekarbonizace, o kterou evidujeme stále větší zájem. Data chceme využít i k dalšímu zlepšování našich služeb a produktů na základě průběžných výsledků našeho ESCOmetru," doplňuje specialista produktů a inovací ČEZ ESCO Aneta Formánková.

„Naše moderní energetická řešení přinesla zákazníkům jen od ledna tohoto roku úsporu v objemu blížícím se půl miliardě korun! A to jsou velké peníze, které můžou využít efektivněji. Obce a kraje do rozvoje infrastruktury, nemocnice do zkvalitňování péče, firmy do technologického rozvoje nebo na zaměstnance. Naše data ukazují, že dekarbonizace a finanční úspora může jít ruku v ruce. Projekty energetických úspor, dodávky elektřiny z vlastních fotovoltaických elektráren, efektivní osvětlení nebo kogenerace a modernizace teplovodních soustav, které řešíme s našimi zákazníky jim vždy přináší obojí,“ shrnuje generální ředitel ČEZ ESCO Kamil Čermák.

Na úsporách, které ČEZ ESCO doručilo svým zákazníkům, se v prvních šesti měsících letošního roku největší měrou podílely dodávky elektřiny a tepla z více než 170 kogeneračních jednotek a projekty energetických úspor formou EPC, které aktuálně probíhají např. v Kongresovém centru Praha, Nemocnici Na Homolce

nebo v objektech Pardubického či Středočeského kraje. Úspory přináší také dodávky elektřiny z fotovoltaik na střechách nebo pozemcích velkých firem – např. v logistických parcích CTP, v areálu liberecké firmy Denso nebo na pražských obchodních center Černý Most a Zličín. Ke snižování nákladů na energie přispívá ČEZ ESCO také ve více než 150 obcích díky modernějšímu a úspornějšímu veřejnému osvětlení nebo prostřednictvím prodeje elektřiny se zárukami původu z obnovitelných zdrojů.

Díky novému interaktivnímu webu ESCOmetr mohou stávající i potenciální zákazníci zjistit, kolik šetří jednotlivé produkty ČEZ ESCO i jeho dcer z hlediska úspory emisí CO₂e.

„ESCOmetr je projekt, který na jednom místě vyhodnocuje data nejen z fungování produktů ČEZ ESCO, ale také všech jeho dceřiných společností, které se moderní energetikou zabývají. Návštěvníci webu si navíc mohou filtrovat produkty, které je

ČEZ ESCO (Energy Service Company) je dceřiná společnost ČEZ, která se zaměřuje na služby související s moderní energetikou, dekarbonizací a snižováním klimatické stopy pro průmyslové zákazníky, obce a instituce. Jde například o energetické audity a energetické poradenství, výstavbu a provoz kogeneračních jednotek, zavádění systémů měření, renovaci teplovodních soustav a instalaci fotovoltaických elektráren. ČEZ ESCO je také dodavatelem služeb souvisejících s veřejnou a firemní elektromobilitou. Zajišťuje i dodávky elektřiny, plynu a tepla, výkup elektřiny, obchodování s emisními povolenkami, provoz energetických zařízení a jejich servis. Má 2200 zaměstnanců. Mezi jeho dceřiné společnosti patří AirPlus, AZ KLIMA, ČEZ Energo, ENESA, EP Rožnov, HORMEN nebo KART. Více na www.cezesco.cz

Investiční fond NWD Private Equity I v roce 2024 zhodnotil o 36 %

Investiční fond NWD Private Equity I dokončil audit za rok 2024, který potvrdil zhodnocení ve výši 36 %. Strategie fondu je zaměřena na private equity buyouts a regionálně převažuje USA, doplněna investicemi v Evropě. V současné době je portfolio fondu diverzifikováno do devíti společností, jejich počet se však ještě přibližně zdvojnásobí.

„Naší klíčovou specializací je oblast private equity, ve které aktivně investujeme již 10 let. Dokážeme identifikovat atraktivní investiční příležitosti, zejména na vyspělých trzích, a spravujeme dva fondy zaměřené na tuto strategii. Fond NWD Private Equity I, který nám již přináší první ovoce a fond NWD Private Equity II, který byl spuštěn teprve před rokem a půl, nicméně již dosáhl cílové alokace a před několika měsíci byl pro nové investory uzavřen,“ uvedl Štěpán Tvrďý, ředitel NWD investiční společnost.

V současnosti NWD obhospodařuje celkem 20 fondů a podfondů, včetně strategií zaměřených na nemovitosti, akcie, private equity, financování dodavatelských řetězců či investice do fyzického zlata, ale i komplexní strategie jako multi-asset. Drtivá většina aktiv – 92 % – je investována mimo území České republiky, primárně v eurech a dolarech s možností zajištění do české koruny.

Z globálního pohledu se rok 2024 nesl ve znamení růstu aktivity v sektoru private markets, zejména v počtu nových transakcí, především díky promítnutí růstu úrokových sazeb do firemních valuací. Rovněž celková hodnota transakcí (Deal value) vzrostla o 18 % ve srovnání s rokem 2023, což z roku 2024 učinilo druhý nejvýkonnější rok v historii. Počet transakcí v private equity buyout vzrostl v prvním čtvrtletí 2025 na 4.828 (oproti 4.462 v Q1 2024), přičemž jejich celková hodnota se zvýšila z 354 mld. USD na 495 mld. USD.

Růst aktivity se projevil i v rychlejší návratnosti kapitálu a poprvé od roku 2019 objem kapitálu vyplacený investorům převýšil objem investovaného kapitálu.

Zvyšující se atraktivitu private markets potvrzuje i poslední průzkum mezinárodní poradenské firmy McKinsey, podle kterého chce 30 % institucionálních investorů během příštích 12 měsíců zvýšit svou alokaci v tomto sektoru.

Nejvýznamnější společnosti v portfoliu fondu NWD Private Equity I:

- **Exclusive Networks** – dodavatel cybersecurity řešení ve 170 zemích
- **Focus Financial Partners** – finanční služby/wealth management s aktivy pod správou přes 400 mld. USD
- **MFG** – síť 900 čerpacích stanic ve Velké Británii
- **Resideo** – dodavatel smart home řešení, používáno ve 150 milionů domácností
- **Truist Insurance** – pátý největší zprostředkovatel pojištění v USA

O společnosti

Investiční společnost NWD působí v oblasti investičních fondů od roku 2004. Aktuálně patří k předním českým společnostem v tomto oboru. NWD zakládá investiční fondy na míru, řídí fondy s vlastní strategií, monitoruje a vyhodnocuje více než 70 000 fondů z celého světa, do cca 500 z nich aktivně investuje. Spravuje stovky klientůských portfolií, včetně individuálních a institucionálních investorů, má zkušenosti i se správou majetku církve či strukturováním fondů pro vysoce bohaté rodiny. Skupina NWD je držitelem licencí České národní banky, je plně regulovaná podle platné legislativy a pravidelně auditovaná nezávislými auditory, což zajišťuje vysokou míru kontroly a z ní vyplývající důvěryhodnost a transparentnost vůči investorům. Více informací o společnosti NWD naleznete na stránkách www.nwd.cz.

Wellness & Spa hotel Villa Regenhart ****

V srdci malebného lázeňského města Jeseník, obklopeno vzrostlými stromy a vůní horského vzduchu, se ukrývá místo, které okouzlí už na první pohled – čtyřhvězdičkový wellness & spa hotel Villa Regenhart. Tato historická vila byla postavena na přelomu 19. a 20. století podnikatelskou rodinou Regenhartů a sloužila jako jejich reprezentační sídlo. Architektonický návrh vznikl ve Vídni a dodnes jsou ve vile patrné secesní, neobarokní i neorenesanční prvky. Citlivě zrekonstruovaná vila byla v květnu 2016 znovu otevřena, tentokrát jako výjimečný hotel, který nabízí spojení historie, noblesy a moderního luxusu v jednom harmonickém celku.

Ubytování zde je synonymem pro klid a komfort. Hotel disponuje pouze 20 elegantními pokoji či apartmány, což zajišťuje komorní atmosféru a individuální přístup ke každému hostovi. Každý pokoj je zařízen s citem pro detail – najdete zde king size postel, moderní koupelnu, satelitní televizi, minibar, trezor a bezplatné Wi-Fi. Vybavení pokojů navazuje na historický charakter vily, interiér zdobí starožitný nábytek a jemné textilie, které společně vytvářejí atmosféru pohodlí, elegance a klidné exkluzivity.

Největší chloubou Villa Regenhart je bezesporu její wellness centrum. Relaxační bazén s masážními tryskami, vodopádem a římskými lavicemi je ideálním místem pro chvíle odpočinku. Saunový svět nabízí finskou, parní i solnou saunu se světelnou terapií. Večery můžete trávit v prostorné venkovní vířivce pod širým nebem, obklopeni tichem zahrady a šuměním korun stromů. Milovníci soukromí ocení možnost pronájmu privátního wellness, které zahrnuje whirlpool, saunu a vyhřívanou vodní postel. Nabídka wellness procedur je pestrá – od klasických a aromaterapeutických masáží, přes relaxační koupele, až po zábaly, rituály a individuální beauty programy.

Hotelová restaurace Lotte je gastronomickým zážitkem sama o sobě. Šéfkuchař sází na čerstvé sezónní suroviny od lokálních dodavatelů, které přetváří v moderní českou kuchyni s mezinárodním přesahem. Letní menu sází na lehkost, svěžest a kreativní kombinace chutí. Hosté si mohou vychutnat pokrmy nejen v elegantním interiéru restaurace, ale také na venkovní terase s výhledem do hotelového parku.

Nadcházející sezóna potěší i milovníky aktivního odpočinku. Kromě klasických pobytových balíčků zahrnujících sezónní wellness procedury budou hosté hýčkáni letními aktivitami pod širým nebem. Konat se budou například lesní

terapie, tedy řízené procházky přírodou, které kombinují ticho, pohyb a techniky vědomého dýchání.

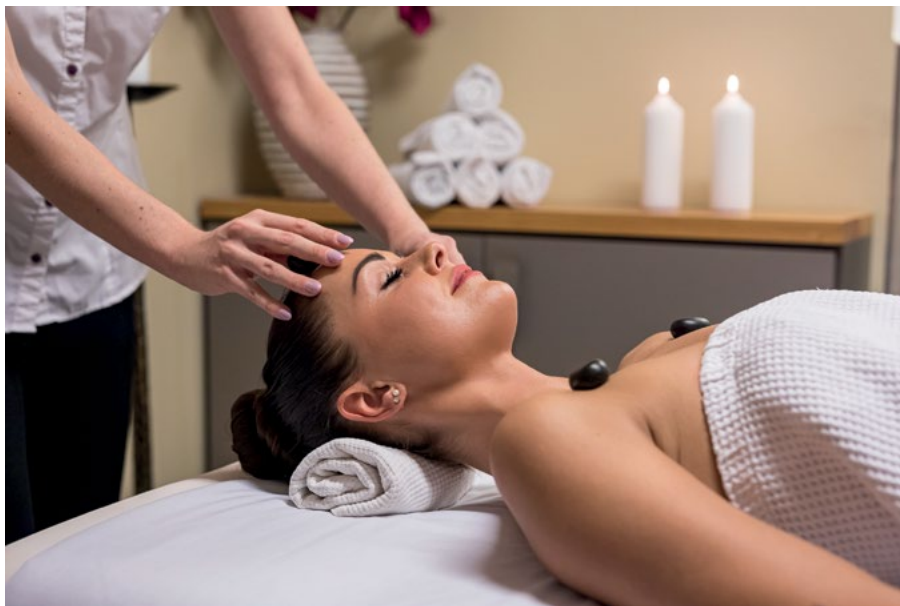
Živá hudba propůjčuje večerům ve Ville Regenhart jedinečné kouzlo – pravidel-

ně se konají hudební večery na terase, kde si můžete při svíčkách vychutnat například jazzovou klasiku. Pro milovníky delikátních chutí jsou připraveny také degustace rumů, doutníků, i kvalitních vín. Tyto zážitky jsou skvělým doplňkem k relaxačnímu pobytu a dělají z každé návštěvy skutečně nezapomenutelný okamžik.

Villa Regenhart je ideální destinací pro všechny, kteří hledají kombinaci klidu, luxusu a hlubšího prožitku. V romantickém prostředí historické vily, obklopené přírodou Jeseníků, najdete prostor pro odpočinek, načerpání sil i inspiraci. Ať už hledáte romantický víkend ve dvou, krátkou letní wellness dovolenou nebo místo pro oslavu výjimečné události, Villa Regenhart nabízí to nejlepší z jeseňské pohostinnosti, historie i současného požitkářství.

Podzim je ideální čas na zpomalení, odpočinek a načerpání nové energie. Unikněte ruchu města a dopřejte si chvíle jen pro sebe. Nechte se hýčkat v prostředí, které má skutečně duši.

Villa Regenhart není jen hotel – je to zážitek, který začíná v okamžiku, kdy vstoupíte do jeho tiché zahrady a necháte se obklopit klidem, elegancí a osobitým kouzlem místa, kde se minulost snoubí s přítomností.

VILLA REGENHART

Adresář advokátních kanceláří, které přispěly do sekce „Z PRÁVNÍ PRAXE“

Advokátní kancelář Brož, Sedlatý s.r.o.

Palác Flora, budova A
Vinohradská 2828/151
130 00 Praha 3
Tel.: +420 246 028 028
e-mail: info@broz-sedlaty.cz
www.broz-sedlaty.cz

Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.

Pardubice – Dražkovice 181
533 33 Pardubice
Tel.: +420 466 310 691
e-mail: advokati@advokatijelinek.cz
www.advokatijelinek.cz

Advokátní kancelář Matzner & Vitek

Anny Letenské 34/7
120 00 Praha 2
Tel.: +420 222 254 555
e-mail: info@matznervitek.cz
www.matznervitek.legal

Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.

Lazarská 11/6
120 00 Praha 2
Tel.: +420 222 517 466
e-mail: office@ak-vych.cz
www.ak-vych.cz

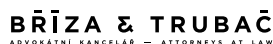
Aegis Law, advokátní kancelář, s.r.o.

Jungmannova 26/15
110 00 Praha 1
Tel.: +420 732 417 283
e-mail: office@aegislaw.cz
www.aegislaw.cz

BRODEC & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář

Rubešova 162/8
120 00 Praha 2
Tel.: +420 224 247 215
e-mail: info@akbrodec.cz
www.akbrodec.cz

Bříza & Trubač s.r.o., advokátní kancelář

Klimentská 1216/46
110 00 Praha 1
Tel.: + 420 777 601 114
e-mail: info@brizatrubac.cz
www.brizatrubac.cz

Doležal & Partners s.r.o., advokátní kancelář

Koliště 1912/13
602 00 Brno
Tel.: +420 543 217 520
e-mail: brno@dolezalpartners.com
www.dolezalpartners.com

Eversheds Sutherland, advokátní kancelář, s.r.o.

Oasis Florenc
Pobřežní 394/12
186 00 Praha 8
Tel.: +420 255 706 500
e-mail: praha@eversheds-sutherland.cz
www.eversheds-sutherland.com

GLATZOVA & Co.

DEFINING EXCELLENCE

GLATZOVA & Co., s.r.o.
 Betlémský palác
 Husova 5
 110 00 Praha 1
 Tel.: +420 224 401 440
 e-mail: office@glatzova.com
 www.glatzova.com

Chrenek, Toman, Kotrba
advokátní kancelář spol. s r. o.
 Těšnov 1059/1
 110 00 Praha 1
 Tel.: +420 221 875 402
 e-mail: kancelar@chtk.cz
 www.chrepektomankotrba.cz

LEGALITÉ

LAWYERS

LEGALITÉ advokátní kancelář s.r.o.
 Václavská 316/12
 120 00 Praha 2
 Tel.: +420 222 200 700
 e-mail: office@legalite.cz
 www.legalite.cz

HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář
 Florentinum, recepce A
 Na Florenci 2116/15
 110 00 Praha 1
 Tel.: +420 255 000 111
 e-mail: office@havelpartners.cz
 www.havelpartners.cz

KGS legal s.r.o., advokátní kancelář
 Pasáž Platýz
 Národní 416/37
 110 00 Praha 1
 e-mail: info@kgslegal.cz
 www.kgslegal.cz

MELKUS KEJLA & PARTNERS

MELKUS KEJLA & PARTNERS
advokátní kancelář s.r.o.
 Washingtonova 1624/5
 110 00 Praha 1
 Tel.: +420 725 907 365
 e-mail: info@melkuskejla.cz
 www.melkuskejla.cz

HSP & Partners
advokátní kancelář s.r.o.
 Vodičkova 710/31
 110 00 Praha 1
 Tel.: +420 734 363 336
 e-mail: sekretariat.praha@akhsp.cz
 www.akhsp.cz

KLB Legal, s.r.o., advokátní kancelář
 Letenská 121/8
 118 00 Praha 1
 Tel.: +420 739 013 183
 e-mail: info@klblegal.cz
 www.klblegal.cz

MT Legal s.r.o., advokátní kancelář
 Jugoslávská 620/29
 120 00 Praha 2
 Tel.: +420 222 866 555
 e-mail: info@mt-legal.com
 www.mt-legal.com

NIRRIŠ s.r.o., advokátní kancelář
Národní 973/41
110 00 Praha 1
Tel.: +420 225 020 500
e-mail: nirris@nirris.cz
www.nirris.cz

PPS advokáti s.r.o.
Opletalova 1525/39
110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 237 905
e-mail: pps@ppsadvokati.cz
www.ppsadvokati.cz

ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.
Na Pankráci 1683/127
140 00 Praha 4
Tel.: +420 224 216 212
e-mail: praha@rowan.legal
www.rowan.legal

PIERSTONE s.r.o., advokátní kancelář
Perlová 371/5
110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 234 958
e-mail: recepcie@pierstone.com
www.pierstone.com

PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář
Jáchymova 26/2
110 00 Praha 1
Tel.: +420 221 430 111
e-mail: prague@prkpartners.com
www.prkpartners.cz

**Sokol, Novák, Trojan, Doleček a partneři,
advokátní kancelář s.r.o.**
Na Strži 2102/61a
140 00 Praha 4
Tel.: +420 270 005 533
e-mail: advokati@sntd.eu
www.sntd.eu

PORTOS, advokátní kancelář s.r.o.
City Tower
Hvězdova 1716/2b
140 00 Praha 4
Tel.: +420 224 827 884
e-mail: info@portos.cz
www.portos.cz

Rödl & Partner, advokáti, s.r.o.
Platněřská 2
110 00 Praha 1
Tel.: +420 236 163 111
e-mail: prag@roedl.com
www.roedl.net/cz/cz

Weinhold Legal, s.r.o. advokátní kancelář
Florentinum – budova C
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1
Tel.: +420 225 385 333
e-mail: wl@weinholdlegal.com
www.weinholdlegal.com

Preciznost, rychlost
a spolehlivost ve všem,
co děláme

NAŠE
SLUŽBY

- OCEŇOVÁNÍ PODNIKU JAKO CELKU
- ZNALECKÉ POSUDKY PRO KONKURZY A REORGANIZACE
- OCEŇOVÁNÍ NEMOVITOSTÍ
- ZNALECKÉ POSUDKY PRO SOUDNÍ SPORY A ARBITRÁŽE
- EXPERTNÍ ANALÝZY A TRANSAKČNÍ PORADENSTVÍ
- ZNALECKÉ POSUDKY PRO TRANSFEROVÉ CENY

EqSA

www.eqsa.cz

ROZHODČÍ SOUD

při Hospodářské komoře České republiky
a Agrární komoře České republiky

Řešení sporů efektivně, rychle a odborně!

www.soud.cz

Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky

- byl založen roku 1949
- řízení je vedené podle publikovaných pravidel
- vede Seznam rozhodců, kde je zapsáno více než 570 rozhodců z tuzemska i zahraničí
- sekretariát Rozhodčího soudu zajišťuje konzultace a veškerou administrativu spojenou s rozhodčím řízením před Rozhodčím soudem

Jaké spory Rozhodčí soud řeší?

Majetkové spory (kromě sporů spotřebitelských, incidenčních a sporů spojených s výkonem rozhodnutí) ve kterých lze jinak uzavřít smír.

Jedná se především o spory:

- z obchodních vztahů
- občanskoprávní
- pracovně právní vztahy (smluvní podmínky mzdového charakteru)

Výhody rozhodčího řízení

- je jednoinstanční, odborné, neveřejné, rychlé, méně formální
- snadná vykonatelnost v tuzemsku i zahraničí (díky Newyorské úmluvě z roku 1958)
- strany si mohou stanovit místo i jazyk rozhodčího řízení, řízení v urychleném nebo on-line režimu

DOPORUČENÉ ZNĚNÍ ROZHODČÍ DOLOŽKY DO SMLUV

„Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky podle jeho Řádu třemi rozhodci (případně lze alternativně uvést: jedním rozhodcem jmenovaným předsedou Rozhodčího soudu).“

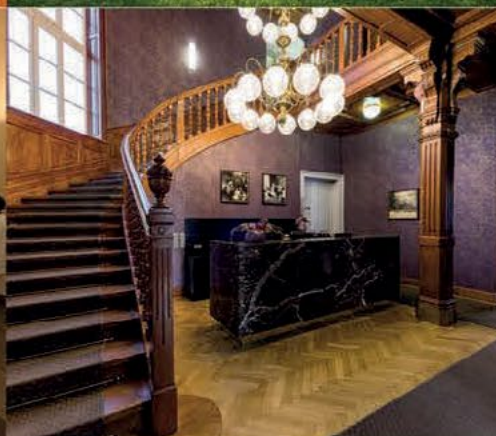
KONTAKTUJTE NÁS

Vladislavova 1390/17 / Praha 1 / Tel.: +420 222 333 340 / e-mail: paha@soud.cz / www.soud.cz

R

WELLNESS & SPA HOTEL
VILLA REGENHART

- * Výhodné pobytové balíčky
- * Stylová restaurace
- * Wellness & Spa
- * Firemní a rodinná setkání
- * Dárkové poukazy

LIFTING BEZ OPERACE V ÚSTAVU LÉKAŘSTVÍ A KOSMETIKY

Jasným trendem současné moderní estetiky je kombinace vždy několika různých ošetření. Protože v ÚLK je naším cílem dosáhnout svěžího a přirozeného efektu při všech ošetřeních, sestavujeme pro každého takový individuální program, který bere v potaz typ pleti, její problémy či věk klienta. Mezi nejčastěji kombinované zákroky patří: **zpevnění kontury čelisti 3D liftingovými vstřebatelnými nitěmi**, **kanylová modelace přírodní kyselinou hyaluronovou** ke kompenzaci propadů pod očima a na lících, **kanylová modelace tělu vlastní kyselinou hyaluronovou** do vrásek periorálně, a to bez nepřirozeného vyšpulení rtů. Dále **rejuvenace epidermis, barevné sjednocení a redukce rozšířených žilek**, to vše systémem laserových ošetření.

Navštivte Ústav lékařství a kosmetiky a svěřte se do péče zkušených odborníků v oblasti estetické medicíny na klinické úrovni. Jsme zařízením s nejdelší tradicí a nejvíce zkušenostmi v České republice. Již od založení ÚLK v roce 1958 jsme právem považováni za prestižní pracoviště. Zároveň je pro nás samozřejmostí využívání nejnovějších a nej kvalitnějších metod, přípravků a strojů při každém zákroku.

www.ulk.cz

Ústav lékařství a kosmetiky

Vyšehradská 49 – Emauzy

128 00 Praha 2

e-mail: prijem@ulk.cz

Schody Home Bar, Zámecké schody 8, Praha 1, tel. 739 579 839, @SchodyHomeBar

Soběstačná a zdravá země

Aby naše země byla silná a soběstačná,
aby naše krajina byla rok od roku čistší.
Proto rozvíjíme jaderné a obnovitelné zdroje
a zrychlujeme přechod k bezemisní energetice.
Proto jsme tu s vámi.

ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTŘKA